

Фіторізноманіття Поліського природного заповідника: водорості, мохоподібні, судинні рослини

За загальною редакцією к.б.н. О.О.Орлова

Київ — 2013

УДК 502.72 : 581.9 (477.42)

Фіторізноманіття Поліського природного заповідника: водорості, мохоподібні, судинні рослини / Колектив авторів / За загальною редакцією к.б.н. О.О. Орлова. — Київ: Вид-во ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. — 256 с.
ISBN 978-617-696-112-3

В рамках виконання проекту Європейського Союзу «Включення питань зміни клімату в управління вразливими екосистемами: водно-болотні та лісові заповідні території Полісся (Україна)» (2011-2013 рр.) було вивчено фіторізноманіття водоростей, мохоподібних, судинних рослин Поліського природного заповідника.

Вперше для території заповідника узагальнено дані з біорізноманіття водоростей, яке, за останніми даними, налічує 771 вид водоростей із 13 відділів. Для території заповідника вперше наведено 26 видів бріофітів, таким чином, сучасна бріофлора об'єкту складається з 161 виду. Протягом 2011-2012 рр. на території Поліського природного заповідника вперше знайдено 160 видів судинних рослин, в т.ч. аборигенних — 112 та адвентивних — 48 видів. Флора судинних рослин заповідника, за уточненими даними, включає 754 види. Для всіх вивчених груп рослин заповідника наведено рідкісні види та подано їх коротку характеристику.

Коротко проаналізовано вплив змін клімату на рослинність заповідника і флору водоростей, бріофітів та судинних рослин. Показано, що в умовах потепління клімату та зменшення кількості опадів рівень ґрунтових вод знижується, що призводить до збільшення мінералізації води, зникнення одних і збільшення кількості інших видів водоростей. Показано, що види бріофітів купинних оліготрофних боліт потрапляють в умови ксеротермічного стресу, а субокеанічні — можуть зникнути. Загалом потепління клімату, яке спостерігається останніми роками в регіоні, призводить до певної ксерофітизації його бріофлори. Наведено дані, що у флорі судинних рослин заповідника виявлено 42 нові термофільних види, переважно на південних та західних узліссях, у зріджених лісових насадженнях на відслоненнях кристалічних порід тощо. Потепління клімату може мати особливо негативні наслідки для видів судинних рослин оліготрофних боліт. Останні в умовах тривалого потепління клімату поступово трансформуються в оліго-мезотрофні, а згодом — у мезотрофні. Нинішні мезотрофні болота можуть трансформуватися в мезо-евтрофні, а згодом — в евтрофні болота. Показано, що для всіх типів боліт одним з провідних процесів буде процес спонтанного заліснення, що матиме негативні наслідки для популяцій багатьох рідкісних видів фітобіоти і вимагатиме спеціальних заходів для підтримання відкритих боліт.

Дана публікація фінансована за підтримки проекту Європейського Союзу «Включення питань зміни клімату в управління вразливими екосистемами: водно-болотні та лісові заповідні території Полісся (Україна)». Зміст публікації може не завжди збігатися з офіційною позицією Представництва Європейського Союзу в Україні.

ISBN 978-617-696-112-3

© European Commission, 2013

Зміст

PHYTODIVERSITY OF POLIS'KY NATURE RESERVE: ALGAE, BRYOPHYTES AND VASCULAR PLANTS: SUMMARY	5
АНОТАЦІЯ	9
ВСТУП.	13
1. ВОДОРОСТІ ПОЛІСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА (Д.О. Капустін, П.М. Царенко)	15
1.1. Історія вивчення водоростей	15
1.2. Конспект флори водоростей	16
1.3. Рідкісні види водоростей	89
1.4. Деякі аспекти впливу змін клімату на водорості.	93
2. МОХОПОДІБНІ ПОЛІСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА (Л.Я.Партика, В.М. Вірченко, О.О. Орлов)	97
2.1. Історія вивчення мохоподібних	97
2.2. Конспект флори мохоподібних	98
2.3. Рідкісні види бріофлори	122
2.4. Динаміка бріофлори під впливом зміни клімату.	127
3. СУДИННІ РОСЛИНИ ПОЛІСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА (О.О.Орлов, О. Jurille, С.Ю. Попович, Г.Й.Бумар).	129
3.1. Історія досліджень судинних рослин	129
3.2. Моніторинг видового складу судинних рослин за 25-річний період (1987-2012 рр.)	131
3.3. Сучасний конспект флори судинних рослин	135
3.4. Рідкісні види судинних рослин	202
3.5. Зміни флори судинних рослин під впливом потепління клімату.	204
ЛІТЕРАТУРА.	207
ПОКАЗЧИК ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ ВОДОРОСТЕЙ.	216
ПОКАЗЧИК ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ МОХОПОДІБНИХ.	235
ПОКАЗЧИК ЛАТИНСЬКИХ НАЗВ СУДИННИХ РОСЛИН	241

Phytodiversity of Polis'ky Nature Reserve: Algae, Bryophytes and Vascular Plants: summary

In the frame of the implementation of the project of the European Union «Integrating Climate Change into Vulnerable Ecosystems Management: Natural parks in Wetlands and Forest Areas (Ukraine)» (2011-2013), phytodiversity of algae, bryophytes and vascular plants of Polis'ky nature reserve was studied.

For the first time for the territory of the nature reserve the data on biodiversity of algae were generalized. According with the latest data it includes 771 algae species from 13 divisions. The highest diversity is observed amongst green (29% from the total specie composition), diatomic (20%) and streptophytic (19%) algae. In waters of the nature reserve 7 species of algae are included into the current, third edition of the «Red Data Book of Ukraine» (2009) which show high importance of this territory for algae conservation.

Monitoring of bryophytes flora in Polis'ky nature reserve was carried out and the obtained results were compared with the data obtained by researches at the previous period (Partyka, 1986). It was showed that 26 new bryophytes species were found on the territory of the nature reserve during 2011-2012. According with the latest data bryophytes flora of Polis'ky nature reserve consists of 161 species including one species of Anthocerotophyta, 34 — Marchantiophyta and 126 species of Bryophyta. Rare species of bryophytes of the nature reserve were assessed. They include 3 species from the «Red Data Book of Bryophytes of Europe» (1995); 3 species from the «Red Data Book of Ukraine» (2009) and 15 regionally rare species.

New data were obtained as the result of monitoring of biodiversity of vascular plants of Polis'ky nature reserve comparing with the data obtained by T.L. Andrienko et al. (1986). As a result of researches in the frame of the project during 2011-2012 on the territory of nature reserve 160 new vascular plant species were found for the first time including 112 aborigin species and 48 alien species. According with the new data flora of vascular plants of Polis'ky nature reserve includes 754 species. It was defined that rare and threatened component of vascular plants flora of Polis'ky nature reserve consists of 70 species including 4 species of Bern Convention, 2 — globally endangered species included to the European Red Data List (1992); 34 species, mentioned into the «Red Data Book of Ukraine» (2009); 30 regionally rare species.

The impact of climate change on dynamics of flora of algae, bryophytes and vascular plants of Polis'ky nature reserve was briefly described.

Global climate change leads to development of new complexes of species, invasion and enrichment of cenosis by alien species, which often show invasive capacities in modern conditions. Massive development of some algae species — water “blossoming” influences the productivity of cenosis and the state of environment in general.

Algae as heterogenic ecological group of plants is characterized by the presence of species which have different temperature preferences so majority

of them actively grow in the wide temperature limits. Increase of water temperature influences first of all stenothermic species. At the same time identification of species typical for south in waters of Ukrainian Polissya confirms the process of algae invasion and spreading of heat-like algae forms to the temperate climate zone. However not only change of temperature factor is important for algae. In conditions of summer drought and reduction of amount of precipitation the level of groundwater decreases which leads to increase of water mineralization. The latter factor significantly influences species diversity and peculiarities of algae and also on distribution of algae at Ukrainian territory. The increase of the level of water mineralization can lead to decrease of the number (even disappearance) of some oligotrophic algae species which grow in low mineralized waters: *Batrachospermum gelatinosum* (L.) DC. and the rare species which can be potentially included into the new edition of the «Red Data Book of Ukraine» — *B. keratophyllum* Boryemend, Sheath, Vis et K.M. Cole which is known in Ukraine only from waters of Polis'ky nature reserve and hydrological nature-reserved object of the state importance «Didove lake» — *Chrysopyxis pitschmannii* H. Ettl. This species was found in the world only in three localities including floodplain of Zholobnitsya river in the nature reserve.

Warming can lead to massive development of Rhaphidophyte algae *Gonyostomum semen* Dies. which can be often found in waters of Polis'ky nature reserve. In Gribove lake and some other wetland lakes of Selezivka forestry unit it reaches a large number.

Modern researches confirm the presence of southern species of algae in the waters of the nature reserve, and sometimes their active development. These issues should be further investigated and factors which affect the distribution, development and change of algae species composition in conditions of climate change should be studied.

Impact of climate change on bryoflora of Polis'ky nature reserve is hardly divided from man-caused impact, especially drainage amelioration. In these conditions populations of hydro- and hygrophylous *Sphagnum* mosses, such as *Sphagnum auriculatum*, *Sphagnum contortum*, *Sphagnum platyphyllum* decrease. Already 40 years, rare sub-oceanic species of *Sphagnum* such as *Sphagnum molle* and *Sphagnum tenellum*, which were included into the «Red Data Book of Ukraine» (1996, 2009) are not registered on the territory of the nature reserve any more. The most typical *Sphagnum* species which occupy high hummocks at mezo-ombrotrophic and ombrotrophic bogs of the nature reserve — *Sphagnum magellanicum*, *Sphagnum rubellum* and *Sphagnum fuscum* will be the most influenced by xerothermic stress and can be replaced by more drought-like species — *Polytrichum strictum*, *Polytrichum commune*, *Dicranum polysetum* etc. Such species as *Sphagnum cuspidatum* can decrease their participation in cenosis. Further “dehydration” of the nature reserve — long-term decrease of the level of groundwater in the conditions of climate change can negatively affect also the spreading of other hydrophyllous mosses belonging to genus *Fontinalis* Hedw., *Dichelyma* Myrin, *Calliergon* (Sull.)

Kindb., *Calliergonella* Loeske, *Campylium* (Sull.) Mitt., *Scorpidium* (Schimp.) Limpr., *Warnstorfia* Loeske.

The appearance of new habitats in Polis'ky nature reserve, on the contrary, supports enrichment of its bryoflora, mainly by cosmopolite species. In particular on clear peat and mineral soil species from families *Bryaceae*, *Pottiaceae*, *Dicranaceae* and some thalome *Hepaticopsida* species such as *Marchantia polymorpha* become more wide spread. On sediments at the banks of partly dried lakes and ponds, species of *Riccia* spp. spread. On concrete constructions species which previously grow only at natural stones (*Grimmia pulvinata*, *Grimmia laevigata*, *Schistidium apocarpum*) or tree trunks (*Orthotrichum pumilum*, *Orthotrichum diaphanum* etc.) massively settle.

In order to define more precisely the impact of climate change at bryophytes of Polis'ky nature reserve, long-term, detailed, stationary researches are needed. However, already now we can expect that climate warming observed during last decade in the region leads to xerophytization of its bryoflora.

Flora of vascular plants of the nature reserve includes new 42 thermophilic species which positively reacted at climate warming and reduction of amount of precipitation during vegetation period. They include the following aborigine species: *Agrimonia odorata*, *Digitalis grandiflora*, *Lathyrus niger*, *Rosa villosa*, *Thalictrum minus*, *Veronica incana*, *Elytrigia intermedia*, *Hieracium echinoides*, *Verbascum phlomoides*, *Dianthus carthusianorum*, *Fragaria moschata* etc. These species are found in southern and western forest borders, in sparse forest phytocenoses at crystalline stones etc. The new species of vascular plants also include thermophile Central-European species such as *Deschampsia flexuosa*, *Pilosella auriculata*, *Lysimachia nemorum*, *Rubus plicatus* and *Viscum austriacum* which also show reaction of the flora of the nature reserve on climate changes. Besides, new species which positively react at drying out of the land due to decrease of the groundwater level were found in wetlands ecosystems: *Carex buxbaumii*, *Carex viridula*, *Chamaedaphne calyculata*, *Peplis portula* and *Sagina nodosa*.

Significant reduction of the level of groundwater observed in the nature reserve during last 10 years can have special negative impact on vascular plants of ombrotrophic bogs. In conditions of top parts of hummocks into the conditions of hydrotremic stress will grow the biggest populations of *Oxycoccus microcarpus* in the region. Drying up of water contained in high-watered hollows of the bogs can negatively affect the number and abundance of the populations of rare species of water insectivorous plants — *Utricularia intermedia* and *U. minor*. The following cause-effect chain is observed: global warming leads to reduction of the ground water level and drying out of shallow water objects — zone of peat aeration increases, thickness of active peat layer increases — in this layer the processes of plants residuals actively decomposition take place — the level and speed of peat decomposition increase — ombrotrophic ecosystems after some time interval (quite large — 20 and more years) are gradually transformed into mezo-ombrotrophic and later in mezotrophic ones. The role of trees (*Pinus sylvestris* and *Betula*

pubescens) in these ecosystems increases, as well as linear sizes of trees, tree stands density increases, there is less light in lower layers of these phytocenosis. It leads to decrease of competitiveness here of stenotop ombrotrophic species comparing with mezotrophic ones. The ombrotrophic species which will be under threat in the near future include *Oxycoccus microcarpus*, *Scheuchzeria palustris*, *Carex chordorrhiza* etc. Mezotrophic bogs under the influence of the same factors can transform into mezo-eutrophic and later into eutrophic ones. Here afforestation is even more visible in the direction of establishment of dense pine-birch forests. It can extra negatively affect of orchids populations: *Dactylorhiza fuchsii*, *D. traunsteineri*, *D. maculata*.

It should be especially underlined that flora of Polis'ky nature reserve contains a number of alien plant species which entered its territory from the south: *Bromus secalinus*, *Digitaria sanguinalis*, *Cardaria draba*, *Buglossoides arvensis*, *Spergula maxima*, *Corispermum nitidum*, *Eragrostis pectinacea* etc. In total among alien fraction of the flora, more than a half has primary area closer to south — Mediterranean-Iran-turanian, Mediterranean, Iran-turanian, Central — Eastern Asian etc. The latter include such species as *Artemisia mongolica* and *Artemisia umbrosa* which only started to be registered in Ukraine in the last years. Quarantine weed *Ambrosia artemisiifolia* originated from the southern US now quickly spread in the region from the South to the North. It is especially dangerous alien species in Polis'ky nature reserve.

АНОТАЦІЯ

В рамках виконання проекту Європейського Союзу «Включення питань зміни клімату в управління вразливими екосистемами: водно-болотні та лісові заповідні території Полісся (Україна)» (2011-2013 рр.) було вивчено фіторізноманіття водоростей, мохоподібних, судинних рослин Поліського природного заповідника.

Вперше для території цього заповідника узагальнено дані з біорізноманіття водоростей, яке, за останніми даними налічує 771 вид водоростей із 13 відділів. Найбільш різноманітно представлені зелені (29% від загального видового складу), діатомові (20%) та стрептофітові (19%) водорості. У водоймах заповідника відзначено 7 видів водоростей, занесених до чинного, третього видання «Червоної книги України» (2009), що засвідчує його високу альгосозологічну цінність.

Проведено моніторинг флори мохоподібних Поліського природного заповідника та порівняння отриманих результатів з даними, отриманими дослідниками у попередній період (Партика, 1986). Виявлено, що на території заповідника протягом 2011-2012 рр. було знайдено 26 нових для його території видів бріофітів. За останніми даними, конспект флори мохоподібних Поліського природного заповідника включає 161 вид, в т.ч. один вид антоцеротів, 34 — печіночників і 126 видів мохів. Також була оцінена раритетна компонента мохоподібних заповідника, яка включає 3-и види з Червоної книги мохоподібних Європи (Red data book..., 1995); 3-и види з «Червоної книги України» (2009) та 15 регіонально рідкісних видів.

Нові результати були отримані в результаті моніторингу флори судинних рослин заповідника та їх порівняння з даними, отриманими Т.Л. Андрієнко з співавторами (1986). В результаті досліджень по проекту протягом 2011-2012 рр. для флори заповідника вперше наведено 160 нових видів, в т.ч. аборигенних — 112 видів та адвентивних — 48 видів. Таким чином, за найновішими даними, флора судинних рослин Поліського природного заповідника включає 754 види. Встановлено, що раритетна компонента флори судинних рослин Поліського природного заповідника включає 70 видів, в т.ч.: види Бернської конвенції — 4; види, занесені до Європейського червоного списку видів, які зникають у всесвітньому масштабі (1992) — 2; види, занесені до «Червоної книги України» (2009) — 34; регіонально рідкісні види — 30.

Коротко наведено вплив зміни клімату на динаміку флори водоростей, мохоподібних та судинних рослин Поліського природного заповідника.

Глобальна зміна клімату призводить до формування нових комплексів видів, поповнення ценозів видами-вселенцями, які нерідко проявляють експансіоністські властивості за нинішніх умов зростання. Масовий розвиток окремих видів водоростей — «цвітіння» води — впливає на продуктивність ценозів і стан довкілля в цілому.

Водорості, як гетерогенна екологічна група організмів, характеризуються наявністю видів, що мають різний температурний оптимум, а тому більшості з них властивий активний ріст у широких температурних межах. Підвищення температури проявляється насамперед на стенотермних видах. Разом з тим, виявлення у водоймах Українського Полісся видів, характерних для регіонів південних широт, засвідчує процес альгоінвазійності та поширення теплолюбивих форм водоростей до помірної кліматичної зони. Однак не лише зміна температурного чинника є визначальною для водоростей. Зокрема, за умов літньої засухи та зменшення кількості опадів, рівень ґрунтових вод знижується, що призводить до збільшення мінералізації води — фактора, який має суттєвий вплив на видове різноманіття та особливості розподілу і поширення водоростей на території України. Зростання рівня мінералізації може призвести до скорочення кількості (або навіть зникнення) низки оліготрофних видів водоростей, які зростають у слабо мінералізованих водах, зокрема, *Batrachospermum gelatinosum* (L.) DC. та потенційного до включення до нового видання «Червоної книги України» рідкісного виду — *B. keratophyllum* Vory emend. Sheath, Vis et K.M. Cole, який в Україні відомий лише з водойм Поліського заповідника та гідрологічного заказника державного значення «Дідове озеро», *Chrysopyxis pitschmannii* H. Ettl, виду, що у світі відомий лише з трьох локалітетів, включаючи заплаву р. Жолобниці.

Потепління може викликати масовий розвиток рафідофітової водорості *Gonyostomum semen* Dies., що часто трапляється у водоймах Поліського заповідника, а у Грибовому озері та деяких заболочених водоймах Селезівського лісництва вже досягає значної кількості.

Сучасні дослідження підтверджують наявність представників південних широт у водоймах заповідника, а інколи й їх активний розвиток за конкретних умов. Ці питання потребують цілеспрямованого дослідження та виявлення чинників впливу на поширення, розвиток та зміну видового складу водоростей за нинішньої зміни клімату.

Вплив зміни клімату на бріофлору Поліського природного заповідника важко відокремити від антропогенного впливу на неї, зокрема це стосується осушувальної меліорації. При цьому відбувалося скорочення популяцій гідро- та гігрофільних сфагнів, таких, як *Sphagnum auriculatum*, *Sphagnum contortum*, *Sphagnum platyphyllum*. Вже 40 років повторно не реєструються в заповіднику рідкісні субокеанічні види сфагнів, такі, як *Sphagnum molle* і *Sphagnum tenellum*, які були занесені до «Червоної книги України» (1996, 2009). Найбільш типові сфагни, які займають верхівки високих купин на мезооліготрофних та оліготрофних болотах заповідника, — *Sphagnum magellanicum*, *Sphagnum rubellum* та *Sphagnum fuscum*, найбільш вірогідно також потраплять в зону постійного ксеротермічного стресу і можуть динамічно замінитися більш сухолюбними видами — *Polytrichum strictum*, *Polytrichum commune*, *Dicranum polysetum* тощо. А види міжкупинних мочажин, зокрема такі, як *Sphagnum cuspidatum*, можуть зменшити свою ценотичну участь. Подальше «обезводнювання»

заповідної території — тривале пониження рівня ґрунтових вод під впливом потепління клімату — може негативно вплинути на поширення також й інших вологолюбних мохів — представників родів *Fontinalis* Hedw., *Dichelyma* Myrin, *Calliergon* (Sull.) Kindb., *Calliergonella* Loeske, *Campylium* (Sull.) Mitt., *Scorpidium* (Schimp.) Limpr., *Warnstorfia* Loeske.

Поява нових стацій у Поліському заповіднику, навпаки, сприяє збагаченню його бріофлори, причому здебільшого космополітними видами. Зокрема, на відслоненнях торфу та мінерального ґрунту поширюються мохи з родин *Bryaceae*, *Pottiaceae*, *Dicranaceae* та деякі сланеві печиночники, наприклад, *Marchantia polymorpha*. На мулі по берегах частково обсохлих водойм поширюються види роду *Riccia* spp. На бетонних спорудах масово селяться види, які раніше траплялися лише на природних кам'янистих відслоненнях (*Grimmia pulvinata*, *Grimmia laevigata*, *Schistidium apocarpum*) чи на стовбурах дерев (*Orthotrichum pumilum*, *Orthotrichum diaphanum* та ін.).

Для більш точного з'ясування впливу зміни клімату на мохоподібні Поліського природного заповідника необхідні тривалі, детальні, стаціонарні спостереження, проте вже зараз можна припустити, що потепління клімату, яке спостерігається останніми роками в регіоні, призводить до певної ксерофітизації його бріофлори.

У флорі судинних рослин заповідника виявлено 42 нових термофільних види судинних рослин, які позитивно зреагували на потепління клімату та зменшення кількості опадів протягом вегетаційного періоду. Це, зокрема, такі види аборигенні види, як *Agrimonia odorata*, *Digitalis grandiflora*, *Lathyrus niger*, *Rosa villosa*, *Thalictrum minus*, *Veronica incana*, *Elytrigia intermedia*, *Hieracium echioides*, *Verbascum phlomidoides*, *Dianthus carthusianorum*, *Fragaria moschata* та ін. Ці види знайдено на південних та західних узліссях, у зріджених лісових насадженнях на відслоненнях кристалічних порід тощо. Серед нових видів флори судинних рослин заповідника також знаходимо теплолюбні центральноевропейські види: *Deschampsia flexuosa*, *Pilosella auriculata*, *Lysimachia nemorum*, *Rubus plicatus* та *Viscum austriacum*, що є виразним свідченням реакції флори заповідника на потепління клімату. Окрім того, у болотних екотопах відмічені нові види, які позитивно реагують на підсушення території в зв'язку з загальним зниженням рівня ґрунтових вод: *Carex buxbaumii*, *Carex viridula*, *Chamaedaphne calyculata*, *Peplis portula* та *Sagina nodosa*.

Суттєве зниження рівня ґрунтових вод, яке, спостерігається у заповіднику протягом останніх 10 років, може мати особливо негативні наслідки для видів судинних рослин оліготрофних боліт. В умовах верхівок купин в умови гідро-термічного стресу в першу чергу потраплять найбільші популяції *Oxycoccus microcarpus*; зменшиться обводнення міжкупинних мочажин цих боліт, що може негативно позначитися на чисельності і стані популяцій рідкісних видів водних комахоїдних рослин — *Utricularia intermedia* та *U. minor*. Вибудовується такий причинно-наслідковий ланцюжок: потепління клімату зумовлює зниження рівня ґрунтових

вод та пересихання мілководних водойм — зростає зона аерації торфу, збільшується потужність діяльного шару торфу — в цьому шарі найбільш активно відбуваються процеси розкладу рослинних решток — ступінь розкладу торфів збільшується, як і швидкість процесів розкладу — оліготрофні екосистеми через певний (досить значний — 20 і більше років) проміжок часу поступово трансформуються в олігомезотрофні та згодом — в мезотрофні. Роль деревостану в цих екотопах зростає, як і лінійні розміри дерев сосни, збільшується зімкнутість крон деревостану, зменшується освітленість нижніх ярусів фітоценозу. Це призводить до зменшення конкурентноспроможності в цих екотопах стенотопних оліготрофних видів у порівнянні з мезотрофними. До оліготрофних видів, для яких такі загрози можуть реалізуватися ближчим часом, належать: *Oxycoccus microcarpus*, *Scheuchzeria palustris*, *Carex chordorrhiza* тощо. Мезотрофні болота під впливом тих самих факторів можуть трансформуватися спочатку в мезо-евтрофні, а згодом — в евтрофні. На них ще в більшій мірі буде помітно зростання заліснення — у бік формування більш-менш зімкнутих заболочених сосново-березових лісів. Це може особливо негативно позначитися на популяціях орхідних: *Dactylorhiza fuchsii*, *D. traunsteineri*, *D. maculata*.

Особливо слід підкреслити, що у флорі Поліського природного заповідника зареєстровано адвентивні види рослин, які проникли на його територію з півдня: *Bromus secalinus*, *Digitaria sanguinalis*, *Cardaria draba*, *Buglossoides arvensis*, *Spergula maxima*, *Corispermum nitidum*, *Eragrostis pectinacea* та ін. Загалом, серед адвентивної фракції флори заповідника більше половини видів мають первинний ареал, який тягнеться до південних районів, — середземноморсько-ірано-туранський, середземноморський, ірано-туранський, центрально-східноазійський тощо. До останнього належать такі види, як *Artemisia mongolica* та *Artemisia umbrosa*, які лише в останні роки почали реєструватися в Україні. Особливо небезпечним адвентивним видом у Поліському природному заповіднику є карантинний бур'ян амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*), яка походить з південних штатів США і нині швидко поширюється в регіоні з півдня на північ.

Вступ

Збереження біорізноманіття, в т.ч. його автотрофного блоку — фіторізноманіття — є глобальним завданням людства. Моніторинг динаміки фіторізноманіття, який запроваджено на мережі об'єктів природно-заповідного фонду України, дозволяє отримати вкрай важливу інформацію, зокрема про стан популяцій як видів-домінант головних фітоценозів цих об'єктів, так і рідкісних видів, які зростають на їх території. Аналіз результатів багаторічного моніторингу фіторізноманіття дозволяє оперативно оцінити загрози для певних таксонів і спрямувати зусилля на їх підтримання, в т.ч. в рамках спеціальних пілотних проектів.

Нажаль, згадані загрози для природної рослинності є численними, як природного, так і антропогенного характеру, взаємодіють одна з одною, спостерігаються як кумулятивні, так і синергетичні ефекти, дія яких найбільш згубна для більшості фітоценозів. Потепління клімату, яке спостерігається нині на планеті, виявлене в сучасний період (в останні 30 років) також в Українському Поліссі, як Західному, так і Житомирському. Причому, на динаміку рослинних угруповань Українського Полісся в цілому та їх флористичного складу значний вплив мають антропогенні чинники, такі, як підвищення в атмосфері концентрації парникових газів, проведення масштабної осушувальної меліорації тощо.

Вивчення динаміки фіторізноманіття об'єктів природно-заповідного фонду Українського Полісся було проведено в рамках виконання проекту Європейського Союзу «Включення питань зміни клімату в управління вразливими екосистемами: водно-болотні та лісові заповідні території Полісся (Україна)». Виконавці проекту – партнерське об'єднання у складі: координатора проекту – асоціації «VERSeau Developpement» (Франція), Українського товариства охорони птахів (Україна), Національного природного парку Піреней (Франція), Національного природного парку «Припять-Стохід» (Україна), Поліського природного заповідника (Україна).

Базовим об'єктом природно-заповідного фонду для проведення згаданих досліджень у Житомирському Поліссі став Поліський природний заповідник. Для цієї території раніше були наявні численні, розрізнені та часом значно застарілі флористичні дані (30-50-річної давності) з окремих груп фітобіоти: водоростей, мохоподібних, судинних рослин, сучасні дані були відсутні, на їх отримання дослідники і спрямували свої зусилля.

Особливо слід підкреслити, що для водоростей Поліського природного заповідника узагальнення флористичного складу було проведено вперше. Для мохоподібних та судинних рослин фактично проведено сучасний етап моніторингу, який дозволяє прослідкувати динаміку видового складу згаданих груп біоти з часу виходу монографії «Полесский государственный заповедник. Растительный мир» (1986) — тобто за останні 25 років.

Авторами окремих глав цієї монографії є:

Глави 1. «Водорості Поліського природного заповідника» — аспірант Д.О. Капустін, д.б.н. П.М. Царенко (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України);

Глави 2. «Мохоподібні Поліського природного заповідника» — к.б.н. Л.Я. Партика (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України), к.б.н. В.М. Вірченко (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України), к.б.н. О.О. Орлов (Поліський філіал УкрНДЛГА ім. Г.М. Висоцького Держлісагентства та НАН України, Українське товариство охорони птахів).

Глави 3. «Судинні рослини Поліського природного заповідника» — к.б.н. О.О. Орлов (Поліський філіал УкрНДЛГА ім. Г.М. Висоцького Держлісагентства та НАН України, Українське товариство охорони птахів), О. Jurille (Parc National des Pyrenees), д.б.н. С.Ю. Попович (Національний університет біоресурсів і природокористування), к.б.н. Г.Й. Бумар (Поліський природний заповідник).

Автори щиро сподіваються, що представлена монографія буде слугувати відправною точкою подальших багаторічних моніторингових досліджень фіторізноманіття Поліського природного заповідника.

1. Водорості Поліського природного заповідника (Д.О. Капустін, П.М. Царенко¹)

1.1. Історія вивчення водоростей

Дослідження водоростей Поліського заповідника розпочалося практично за періоду його створення. Так, вже на початку 1970-х рр. (1971–1973 рр.) Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України організував планомірні дослідження рослинного покриву заповідника (Балашов, 1983). У цій роботі брали участь Н.О. Мошкова та З.І. Асаул-Ветрова. За період їхніх експедиційних досліджень зібрано близько 100 альгологічних проб.

Н.О. Мошкова досліджувала зелені нитчасті водорості ефемерних водойм заповідника (Мошкова, 1972, 1973), а разом із Н.С. Водоп'ян — перифітон річок Болотниці та Перги (Мошкова, Водоп'ян, 1973, 1975). Загалом виявлено 98 видів водоростей у р. Болотниці та 156 — у р. Перзі, серед них — низка нових для флори України таксонів (Водоп'ян, 1973). Н.О. Мошкова, разом із геоботаніками Л.С. Балашовим та Н.О. Парохонською, вивчала альгосинузії асоціації *Trapa rossica* V. Vassil. заплави р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973) та альгосинузії болотних фітоценозів (Парахонська, Мошкова, 1975; Мошкова, Балашев, 1983). Зокрема, встановлено, що альгосинузії різних болотних фітоценозів, навіть у межах одного болотного масиву, характеризуються значним різноманіттям, а розподіл водоростей залежить від трофності конкретних ділянок (Парахонська, Мошкова, 1975). Цей висновок частково доповнює та підтверджує результати досліджень Г.М. Паламар-Мордвинцевої, про відповідність певному типу боліт своєїрідної, характерної для нього альгофлори (Паламарь, 1953).

З.І. Ветрова досліджувала еугленофітові водорості (*Euglenophyta*) різнотипних водойм заповідника (Асаул, 1972; Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974) та невелику, але своєїрідну, групу рафідофітових водоростей (*Raphidophyta*) (Ветрова, 1990; Ветрова, Охакін, 1990). За результатами цих робіт виявлено 100 видів еугленофітових та 6 видів рафідофітових водоростей, серед яких значна кількість таксонів виявились новими та рідкісними для флори України. З.І. Ветрова описала також із водойм заповідника два нові для науки види безбарвних еугленід — *Sphenomonas zerovii* Vetrova та *Notosolenus striatus* Vetrova (Ветрова, 1977), які досі відомі лише з єдиного поліського локалітету.

У 1980-х роках, досліджуючи зелені кокоїдні водорості (*Chlorophyta*, *Chlorococcales* s.l.) водойм Українського Полісся, в околицях заповідника працював П.М. Царенко (Царенко, 1984а, 1984б). За цими дослідження-

1 Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

ми, в річках та стоячих водоймах заповідника виявлено 55 таксонів зелених кокоїдних водоростей, а найбільше різноманіття відзначене для р. Уборть.

Ґрунтові водорості лісових фітоценозів у 1990-х роках вивчав Е.М. Демченко (Демченко, 1996, 1998). У ґрунтах заповідника виявлено 101 вид водоростей з 6 відділів. Найбагатшими за видовим складом виявилися сосново-зеленомохові та березові ліси (Демченко, 1996, 1998; Костіков та ін., 2001).

На початку 2000-х років дослідженням фітопланктону р. Уборть з окол. с. Майдан Копищенський займалася група гідробіологів (Васенко и др., 2002) з метою оцінки екологічного стану транскордонних ділянок річок басейну Дніпра на території України.

У 2006 р. відбір альгопроб із водойм заповідника провели О.В. Бурова (Герасимова) та О.А. Петльований, а з 2008 р. цілеспрямоване вивчення водоростей продовжує Д.О. Капустін (Капустин, Герасимова, 2008; Vis, Kapustin, 2009; Капустін, 2010, 2011; Петльований, 2011; Петлеванный, Капустин, 2011).

Загалом, за 40-річний період альгофлористичних досліджень ґрунтів та водойм у Поліському природному заповіднику виявлено 771 вид водоростей із 13 відділів. Найбільш різноманітно представлені зелені (29% від загального видового складу), діатомові (20%) та стрептофітові (19%) водорості. У водоймах заповідника відзначено 7 видів водоростей, занесених до чинного, третього видання «Червоної книги України» (2009), що засвідчує його високу альгосозологічну цінність.

1.2. Конспект флори водоростей

ВІДДІЛ *CYANOPROKARYOTA* — ЦІАНОПРОКАРІОТИ, АБО СИНЬОЗЕЛЕНІ ВОДОРОСТІ

КЛАС *CYANOPHYCEAE* — ЦІАНОФІЦЄВИ

ПОРЯДОК *CHROOCOCCELES* — ХРООКОКАЛЬНІ

Synechococcaceae Komárek et Anagn. — Синехококові

1. *Aphanothece stagnina* (Spreng.) A. Braun — Афанотеце ставкова
Syn.: *Aphanothece stagnina* f. *prasina* (A. Braun) Elenkin.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975);
Селезівське лісництво, р. Болотниця, р. Жолобниця; оз. Грибове.
2. *Aphanothece nidulans* P.A.Richt. — Афанотеце гніздова
Селезівське лісництво, заболочена водойма.

Merismopediaceae Elenkin — Мерисмопедієві

3. ***Aphanocapsa incerta* (Lemmerm.) Cronberg et Komárek — Афаноканса сумнівна**
Селезівське лісництво, р. Жолобниця.
4. ***Aphanocapsa planctonica* (G.M. Sm.) Komárek et Anagn. — Афаноканса планктонна**
Суп.: *Microcystis pulverea* (Wood) Forti emend. Elenkin pro parte.
Копищенське лісництво, болото Волисок, зрідка (Парахонська, Мошкова, 1975); Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; р. Жолобниця; оз. Грибове.
5. ***Merismopedia elegans* A. Braun — Мерисмопедія витончена**
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973).
6. ***Merismopedia glauca* (Ehrenb.) Kütz. — Мерисмопедія синьо-зелена**
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Уборть біля с. Перга; Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги.
7. ***Merismopedia punctata* Meyen — Мерисмопедія крапкова**
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Жолобниця.
8. ***Merismopedia tenuissima* Lemmerm. — Мерисмопедія найтонша**
Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
9. ***Coelomoron pusillum* (Goor) Komárek — Целоморон крихітний**
Селезівське лісництво, р. Жолобниця; заболочені водойми.
10. ***Coelosphaerium kuetszingianum* Nägeli — Целосферіум Кютцінга**
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
11. ***Snowella lacustris* (Chodat) Komárek et Hindák — Сноуелла озерна**
Суп.: *Gomphosphaeria lacustris* Chodat.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
12. ***Synechocystis aquatilis* Sauv. — Синехоцистіс водний**
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, масово.

Microcystaceae Elenkin — Мікроцистісові

13. ***Eucapsis alpina* Clements et Shantz — Евкапсіс альпійський**
Озеро Грибове; Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.
14. ***Eucapsis minor* (Skuja) Elenkin — Евкапсіс менший**
Селезівське лісництво, заболочена водойма.
15. ***Gloeocapsa atrata* Kütz. — Глеокапса почорніла**
Селезівське лісництво, р. Жолобниця.

16. *Microcystis aeruginosa* (Kütz.) Kütz. — Мікроцистіс синьо-зелений Селезівське лісництво, р. Жолобниця; озеро Грибове.
17. *Microcystis smithii* Komárek et Anagn. — Мікроцистіс Сміта Озеро Грибове.

Chroococcaceae Nägeli — Хроококові

18. *Chroococcus turgidus* (Kütz.) Nägeli. — Хроококус роздутий
Syn.: *Gloecapsa turgida* (Kütz.) Hollerb.
Болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 61, ефемерна водойма; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги; оз. Грибове, часто.

ПОРЯДОК *OSCILLATORIALES* — ОСЦІЛЯТОРІАЛЬНІ

Pseudanabaenaceae Anagn. et Komárek — Псевданабенові

19. *Geitlerinema amphibium* (C. Agardh ex Gomont) Anagn. — Гейтлерінема земноводна
Перганське лісництво, р. Уборть в с. Перга.
20. *Geitlerinema splendidum* (Greville ex Gomont) Anagn. — Гейтлерінема розкішна
Syn.: *Oscillatoria splendida* Greville ex Gomont.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Болотниця, р. Жолобниця, досить часто.
21. *Jaagineta quadripunctulatum* (Brühl et Biswas) Anagn. et Komárek — Йаагінема чотирикрапкова
Syn.: *Oscillatoria quadripunctulata* Brühl et Biswas.
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця.
22. *Jaagineta profundum* (Schröter et Kirchner) Anagn. et Komárek — Йаагінема глибинна
Селезівське лісництво, квартал 24, заплава р. Жолобниця.
23. *Jaagineta subtilissimum* (Kütz. ex De Toni) Anagn. et Komárek — Йаагінема найвитонченіша
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, масово.
24. *Pseudanabaena limnetica* (Lemmerm.) Komárek — Псевданабена озерна
Syn.: *Oscillatoria limnetica* Lemmerm.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
25. *Spirulina laxa* G.M. Sm. — Спіруліна розтягнута
Селезівське лісництво, р. Жолобниця; оз. Грибове.

26. *Planktolynghya limnetica* (Lemmerm.) Komárk.-Legn. et Cronberg — **Планктолінгбія озерна**
 Syn.: *Lynghya limnetica* Lemmerm.
 Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
 Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян,
 1975).
27. *Leibleinia epiphitica* (Hieron.) Compère — **Ляйбляйнія епіфітна**
 Озеро Грибове, зрідка.
28. *Heteroleibleinia kuetzingii* (Schmidle) Compère — **Гетероляйбляй-
 нія Кютцінга**
 Syn.: *Lynghya kuetzingii* Schmidle.
 Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Пер-
 ганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

***Phormidiaceae* Anagn. et Komárek — Формідієві**

29. *Phormidium aerugineo-caeruleum* (Gomont) Anagn. et Komárek — **Формідіум синьо-блакитний**
 Syn.: *Lynghya aerugineo-coerulea* Gomont.
 Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975);
 Селезівське лісництво, р. Жолобниця.
30. *Phormidium amoenum* Kütz. ex Anagn. et Komárek — **Формідіум
 чарівний**
 Syn.: *Oscillatoria amoena* Gomont.
 Перганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
31. *Phormidium chlorinum* (Kütz. ex Gomont) Anagn. — **Формідіум
 зелений**
 Syn.: *Oscillatoria chlorina* Kütz. ex Gomont.
 Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973).
32. *Phormidium formosum* (Bory ex Gomont) Anagn. et Komárek — **Формідіум
 струнки**
 Syn.: *Oscillatoria formosa* Bory ex Gomont.
 Копищенське лісництво, р. Уборть, (Балашов, Мошкова, 1973);
 Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян,
 1975).
33. *Phormidium irriguum* (Kütz. ex Gomont) Anagn. et Komárek — **Формідіум
 зрошувальний**
 Syn.: *Oscillatoria irrigua* Kütz. ex Gomont.
 Перганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
34. *Phormidium tergestinum* (Kütz.) Anagn. et Komárek — **Формідіум
 тергестинський**
 Syn.: *Oscillatoria tenuis* C. Agardh ex Gomont sensu auct. post.,
Oscillatoria tenuis f. *tergestina* (Kütz.) Elenkin.
 Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); бо-
 лота (Мошкова, Балашев, 1983); оз. Грибове.

35. *Microcoleus subtorulosus* Gomont ex Gomont — Мікроколеус горбкуватий
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

***Oscillatoriaceae* [S.F. Gray] Harvey ex Kirchner —
Осціляторієві**

36. *Oscillatoria limosa* C. Agardh ex Gomont — Осціляторія мулиста
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський (Васенко и др., 2002); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); р. Уборть біля с. Перга.
37. *Oscillatoria princeps* Vaucher ex Gomont — Осціляторія видатна
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
38. *Oscillatoria simplicissima* Gomont — Осціляторія найпростіша
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
39. *Oscillatoria tenuis* C. Agardh ex Gomont — Осціляторія тонка
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський (Васенко и др., 2002); Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Жолобниця; оз. Грибове.
40. *Lyngbya birgei* G.M. Sm. — Лінгбія Бірге
Перганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

ПОРЯДОК NOSTOCALES — НОСТОКАЛЬНІ

***Microchaetaceae* Lemmerm. — Мікрохетові**

41. *Microchaete tenera* Thur. ex Bornet — Мікрохете ніжна
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
42. *Tolypothrix lanata* Wartm. ex Bornet et Flahault — Толіпотрикс шерстистий
Озеро Грибове, зрідка.

***Rivulariaceae* Kütz. — Ривулярієві**

43. *Calothrix epiphitica* W. West et G.S. West — Калотрикс епіфітний
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
44. *Calothrix fusca* Bornet et Flahault — Калотрикс бурий
Річка Зимуха, масово.

Nostocaceae Dumort. — Ностокові

45. *Anabaena aequalis* Borge f. *anomala* Kossinsk. — Анабена рівномірна форма аномальна
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975).
46. *Cylindrospermum stagnale* (Kütz.) ex Bornet et Flahault — Циліндроспермум ставковий
47. *Nostoc paludosum* Kütz. ex Bornet et Flahault — Носток болотяний
Суп.: *Nostoc cuticulare* (Bréb.) Bornet et Flahault.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); оз. Грибове.

ПОРЯДОК STIGONEMATALES — СТИГОНЕМАТАЛЬНІ**Mastigocladaceae Geitler — Мастигокладові**

48. *Napalosisiphon fontinalis* (C. Agardh) Bornet emend. Elenkin — Гапалосіфон джерельний
Болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 3, р. Жолобниця; оз. Грибове.

ВІДДІЛ GLAUCOCYSTOPHYTA — ГЛАУКОЦИСТОФІТОВІ ВОДОРОСТІ**КЛАС GLAUCOCYSTOPHYCEAE — ГЛАУКОЦИСТОФІЦІЄВІ****ПОРЯДОК GLAUCOCYSTALES — ГЛАУКОЦИСТАЛЬНІ****Glaucocystaceae G.S. West — Глаукоцистісові**

49. *Glaucocystis nostochinearum* Itzigs. — Глаукоцистіс ностоковидний
Озеро Грибове, зрідка (Капустін); Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, масово.

ПОРЯДОК GLOEOCHAETALES — ГЛЕОХЕТАЛЬНІ**Gloeochaetaceae Skuja — Глеохетові**

50. *Gloeochaete wittrockiana* Lagerh. — Глеохете Вітрокова
Озеро Грибове, дуже зрідка.

ВІДДІЛ *EUGLENOPHYTA* — ЕВГЛЕНОФІТОВІ ВОДОРОСТІ

КЛАС *EUGLENOPHYCEAE* — ЕВГЛЕНОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *PERANEMATALES* — ПЕРАНЕМАТАЛЬНІ

Petalomonadaceae Hollande — Петаломонадови

51. *Calycimonas physaloides* Christen — Калицімонас фізалоїдний
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.
52. *Notosolenus apocamptus* A.C. Stokes — Нотосоленус зігнутий
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги.
53. *Notosolenus lagenos* Skuja — Нотосоленус пляшковидний
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
54. *Notosolenus mediocanellatus* (F. Stein) Schroeckh, Lee et Patterson —
Нотосоленус жолобкуватий
Син.: *Petalomonas mediocanellata* F. Stein.
Селезівське лісництво, ефемерні водойми; р. Болотниця (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980).
55. *Notosolenus steinii* (G.A. Klebs) Schroeckh, Lee et Patterson —
Нотосоленус Штейна
Син.: *Petalomonas steinii* G.A. Klebs.
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
56. *Notosolenus striatus* Vetrova — Нотосоленус смугастий
С. Селезівка, заболочена калюжа в заплаві р. Болотниці (Ветрова, 1977; Ветрова, 1980).
57. *Petalomonas irregularis* Skuja — Петаломонас неправильний
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980); болота, обростання (Мошкова, Балашев, 1983).
58. *Petalomonas praegnans* Skuja — Петаломонас набряклий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми; р. Болотниця (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980).
59. *Sphenomonas quadrangularis* F. Stein — Сфеномонас чотири-
кутний
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
60. *Sphenomonas zerovii* Vetrova — Сфеномонас Зерова
Селезівське лісництво, заболочена калюжа в заплаві р. Болотниці (Ветрова, 1977; Ветрова, 1980).

Peranemataceae Bütschli — Перанемові

61. *Anisonema acinus* Dujard. — **Анісонема ягідна**
Ефемерні водойми; р. Болотниця (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980); р. Жолобниця (Капустін); оз. Грибове (Капустін).
62. *Anisonema prosgobium* Skuja — **Анісонема землероджена**
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
63. *Entosiphon sulcatum* (Dujard.) F. Stein — **Ентосіфон борозенчастий**
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980); р. Болотниця, осоково-сфагнове болото (Ветрова, 1980); р. Жолобниця; оз. Грибове.
64. *Entosiphon polyaulax* Skuja — **Ентосіфон багатоборозенчастий**
Перганське лісництво, р. Перга (Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
65. *Heteronema acus* (Ehrenb.) F. Stein — **Гетеронема голчаста**
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980); р. Перга (Ветрова, 1980); Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги.
66. *Heteronema globuliferum* F. Stein — **Гетеронема кульконосна**
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980); р. Жолобниця (Капустін).
67. *Heteronema nebulosum* (Dujard.) G.A. Klebs — **Гетеронема неясна**
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
68. *Heteronema spirale* G.A. Klebs — **Гетеронема спіральна**
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
69. *Metanema striatum* (G.A. Klebs) Larsen — **Метанема смугаста**
Суп.: *Anisonema striatum* G.A. Klebs.
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980); болота, обростання (Мошкова, Балашев, 1983).
70. *Pseudoperanema macromastix* (Conrad) Larsen — **Псевдоперанема великоджджугтикова**
Суп.: *Peranema macromastix* Conrad.
Болота, поодинокі (Асаул, 1972; Ветрова, 1980); ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
71. *Pseudoperanema trichophorum* (Ehrenb.) Larsen — **Псевдоперанема трихофорна**
Суп.: *Peranema trichophorum* (Ehrenb.) F. Stein.
Ефемерні водойми; р. Болотниця (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); р. Болотниця, канал р. Жолобниця.
72. *Urceolus cyclostomus* (F. Stein) Mereschk. — **Урцеолус круглоустьовий**
Озеро Грибове.

73. *Urceolus pascheri* Skvortsov — Урцеолус Пашері
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, дуже зрідка.

ПОРЯДОК EUGLENALES — ЕВГЛЕНАЛЬНІ

***Eutreptiaceae* Hollande — Евтрепцієві**

74. *Distigma curvata* Pringsh. — Дистігма зігнута
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул, 1975; Ветрова, 1980).
75. *Distima proteus* Ehrenb. — Дистігма мінлива
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул, 1975; Ветрова, 1980).

***Phacaceae* J.I. Kim, Triemer et W. Shin — Факусові**

76. *Lepocinclis acus* (O.F. Müller) Marin et Melkonian — Лепоцінкліс голчастий
Суп.: *Euglena acus* (O.F. Müller) Ehrenb. var. *acus*.
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця; квартал 50, ставок.
77. *Lepocinclis acus* var. *longissima* (Deflandre) D. Kapustin — Лепоцінкліс голчастий, різновид найдовший
Суп.: *Euglena acus* var. *longissima* Deflandre.
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
78. *Lepocinclis acus* var. *minor* (Hansg.) D. Kapustin — Лепоцінкліс голчастий, різновид малий
Суп.: *Euglena acus* var. *minor* Hansg.
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); р. Жолобниця.
79. *Lepocinclis fusca* (G.A. Klebs) Kosmala et Zakryś — Лепоцінкліс бурий
Озеро Грибове.
80. *Lepocinclis fusiformis* (Carter) Lemmerm. — Лепоцінкліс веретеновидний
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
81. *Lepocinclis globula* Perty — Лепоцінкліс кульковий
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
82. *Lepocinclis ovum* (Ehrenb.) Minkevich — Лепоцінкліс яйцевидний
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); оз. Грибове.

83. *Lepocinclis ovum* var. *dimidio-minor* Deflandre — Лепоцінкліс яйцевидний, різновид напівмалий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
84. *Lepocinclis playfairiana* Deflandre — Лепоцінкліс Плейфейра
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
85. *Lepocinclis oxyuris* (Schmarda) Marin et Melkonian — Лепоцінкліс гострикоподібний
Суп.: *Euglena oxyuris* Schmarda.
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
86. *Lepocinclis spirogyroides* Marin et Melkonian — Лепоцінкліс спірогірідний
Суп.: *Euglena spirogyra* Ehrenb. var. *spirogyra*; *Euglena spirogyra* var. *laticlavus* Hübner.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973; Асаул-Ветрова, 1974); Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); квартал 20, р. Болотниця; Копищенське лісництво, р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський, поодинокі.
87. *Lepocinclis steinii* Lemmerm. var. *steinii* — Лепоцінкліс Штейна
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
88. *Lepocinclis steinii* var. *suecica* Lemmerm. — Лепоцінкліс Штейна, різновид шведський
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
89. *Lepocinclis texta* (Dujard.) Lemmerm. emend. Conrad — Лепоцінкліс зітканий
Суп.: *Euglena texta* (Dujard.) Hübner.
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, дуже зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975).
90. *Phacus abruptus* Korschikov — Факус обрубаний
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
91. *Phacus acuminatus* A. Stokes — Факус загострений
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
92. *Phacus alatus* G.A. Klebs var. *alatus* — Факус крилатий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).

93. *Phacus alatus* var. *lemmermannii* Svirenko — Факус крилатий, різновид Леммерманна
Болота (Асаул-Ветрова, 1974); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
94. *Phacus anomalus* F.E. Fritsch et Rich — Факус аномальний
Болота (Асаул-Ветрова, 1974).
95. *Phacus caudatus* Hübner var. *caudatus* — Факус хвостатий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
96. *Phacus caudatus* var. *minor* Drežer. — Факус хвостатий, різновид менший
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
97. *Phacus caudatus* var. *volicensis* Drežer. — Факус хвостатий, різновид воліценський
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
98. *Phacus curvicauda* Svirenko — Факус кривохвостий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
99. *Phacus dangeardii* Lemmerm. — Факус Данжара
Болота (Асаул-Ветрова, 1974); р. Жолобниця, зрідка.
100. *Phacus hispidulus* (Eichw.) Lemmerm. — Факус дрібнощетинистий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
101. *Phacus limnophila* (Lemmerm.) Linton et Karnkowska var. *limnophila* — Факус озеролюбний
Syn.: *Euglena limnophila* Lemmerm. var. *limnophila*.
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
102. *Phacus limnophila* var. *swirenkoi* (Arnoldi) D. Kapustin nom. provis. — Факус озеролюбний, різновид Свіренка
Syn.: *Euglena limnophila* var. *swirenkoi* (Arnoldi) T.G. Popova.
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
103. *Phacus longicauda* (Ehrenb.) Dujard. var. *longicauda* f. *longicauda* — Факус довгохвостий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі; р. Перга, поодинокі.; оз. Грибове, поодинокі.
104. *Phacus longicauda* var. *longicauda* f. *vix-tortus* I. Kisselev — Факус довгохвостий, форма ледвескручений
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).

105. *Phacus longicauda* var. *insecta* Koczwara — Факус довгохвостий, різновид вирізаний
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, зрідка.
106. *Phacus monilatus* A. Stokes — Факус намистоносний
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); канава, поодинок.
107. *Phacus orbicularis* Hübner — Факус круглий
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинок; оз. Грибове, поодинок.
108. *Phacus oscillans* G.A. Klebs — Факус осцилюючий
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинок.
109. *Phacus parvulus* G.A. Klebs — Факус крихітний
Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); р. Болотниця, поодинок.
110. *Phacus pleuronectes* (Ehrenb.) Dujard. — Факус камбаловидний
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); р. Жолобниця, поодинок; оз. Грибове, поодинок.
111. *Phacus polytrophos* Pochm. — Факус гладкий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
112. *Phacus raciborskii* Drežep. — Факус Раціборського
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
113. *Phacus tortus* (Lemmerm.) Skvortsov — Факус скручений
Син.: *Phacus longicauda* var. *tortus* Lemmerm.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Селезівське лісництво, канава, поодинок.

Euglenaceae Dujard. emend. J.I. Kim, Triemer et W. Shin —
Евгленові

114. *Astasia curvata* G.A. Klebs — Астазія крихітна
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
115. *Astasia dangeardii* Lemmerm. — Астазія Данжара
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
116. *Astasia klebsii* Lemmerm. — Астазія Клебса
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
117. *Astasia scadowskii* Korschikov — Астазія Скадовського
Болота, досить часто (Асаул, 1972; Ветрова, 1980); ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975).

118. *Astasia pygmaea* Skuja — Астазія крихітна
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
119. *Astasia tortuosa* (A. Stokes) T.G. Popova var. *tortuosa* — Астазія скручена
Syn.: *Menoidium tortuosum* A. Stokes.
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
120. *Astasia tortuosa* var. *harrisii* (E.G. Pringsh.) Angeler — Астазія скручена, різновид Гарріса
Syn.: *Astasia harrisii* E.G. Pringsh.
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
121. *Colacium vesiculosum* Ehrenb. — Колаціум пухирчастий
Річки (Асаул-Ветрова, 1974); Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, зрідка.
122. *Cyclidiopsis acus* Korschikov — Циклідіопсис голчастий
Болота, поодинокі (Асаул, 1972; Асаул-Ветрова, 1974), болото Жолобниця (Ветрова, 1980).
123. *Euglena adhaerens* Matv. — Евглена прикріплена
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул, 1975).
124. *Euglena agilis* Carter — Евглена рухлива
Syn.: *Euglena pisciformis* G.A. Klebs.
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
125. *Euglena clara* Skuja — Евглена ясна
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул, 1975), р. Болотниця.
126. *Euglena deses* Ehrenb. f. *deses* — Евглена малорухлива
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); р. Жолобниця; оз. Грибове.
127. *Euglena deses* f. *intermedia* G.A. Klebs — Евглена малорухлива, форма проміжна
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
128. *Euglena deses* f. *klebsii* (Lemmerm.) T.G. Popova — Евглена малорухлива, форма Клебса
Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); болота (Асаул, 1975).
129. *Euglena geniculata* Dujard. emend. Schmitz — Евглена колінчаста
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
130. *Euglena gracilis* G.A. Klebs — Евглена граціозна
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).

131. *Euglena granulata* (G.A. Klebs) Schmitz var. *granulata* — **Евглена зерниста**
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
132. *Euglena granulata* var. *polymorpha* (P.A. Dang.) T.G. Popova — **Евглена зерниста, різновид поліморфна**
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
133. *Euglena longa* (E.G. Pringsh.) Marin et Melkonian — **Евглена довга**
Syn.: *Astasia longa* E.G. Pringsh.
Болота (Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980).
134. *Euglena mutabilis* F. Schmitz — **Евглена мінлива**
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, проба №38-11 (Капустін).
135. *Euglena pascheri* Svirenko — **Евглена Пашера**
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
136. *Euglena polymorpha* P.A. Dang. — **Евглена поліморфна**
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
137. *Euglena proxima* P.A. Dang. — **Евглена близька**
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
138. *Euglena sanguinea* Ehrenb. — **Евглена кривава**
Копищенське лісництво, р. Уборть (Асаул-Ветрова, 1974; Асаул, 1975), Селезівське лісництво, ефемерні водойми, болота, р. Болотниця (Асаул, 1975).
139. *Euglena vagans* Deflandre — **Евглена кочуюча**
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
140. *Euglena viridis* Ehrenb. — **Евглена зелена**
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
141. *Euglenaria caudata* (Hübner) Karnkowska et Linton — **Евгленарія хвостата**
Syn.: *Euglena caudata* Hübner; *Euglena caudata* var. *minor* Deflandre.
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); болота (Асаул, 1975; Ветрова, 1993).
142. *Monomorphina aenigmatica* (Drezep.) Nudelman et Triemer — **Мономорфіна загадкава**
Syn.: *Phacus striatus* Francé; *Monomorphina striata* (Francé) Marin et Melkonian.
Перганське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).

143. *Monomorpha pyrurn* (Ehrenb.) Mereschk. — **Мономорфіна грушовидна**
Суп.: *Phacus pyrurn* (Ehrenb.) F. Stein.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
144. *Trachelomonas abrupta* Svirenko — **Трахеломонас обрублений**
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть, зрідка (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).
145. *Trachelomonas allia* Drežer. — **Трахеломонас алліа**
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
146. *Trachelomonas bernardinensis* W. Vischer emend. Deflandre — **Трахеломонас бернардинський**
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
147. *Trachelomonas caudata* (Ehrenb.) F. Stein — **Трахеломонас хвостатий**
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
148. *Trachelomonas cingeri* Y.V. Roll — **Трахеломонас Цінгера**
Річки (Асаул-Ветрова, 1974).
149. *Trachelomonas cylindrica* Ehrenb. var. *cylindrica* — **Трахеломонас циліндричний**
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництво, ефемерні водойми; р. Уборть, зрідка (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
150. *Trachelomonas cylindrica* var. *decollata* Playfair — **Трахеломонас циліндричний, різновид безкомірцевий**
Болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
151. *Trachelomonas dubia* Svirenko emend. Deflandre — **Трахеломонас сумнівний**
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
152. *Trachelomonas duplex* (Deflandre) Couté et Tell — **Трахеломонас подвійний**
Суп.: *Trachelomonas hispida* var. *duplex* Deflandre.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
153. *Trachelomonas globularis* (Awer.) Lemmerm. — **Трахеломонас кулястий**
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).

154. *Trachelomonas hexangulata* Svirenko — Трахеломонас шестикутний
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
155. *Trachelomonas hispida* (Perty) F. Stein emend. Deflandre var. *hispida* — Трахеломонас дрібнощетинистий
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, заплава р. Жолобниця, часто.
156. *Trachelomonas hispida* var. *coronata* Lemmerm. — Трахеломонас дрібнощетинистий, різновид коронований
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, зрідка.
157. *Trachelomonas hispida* var. *crenulatocollis* (Maskell) Lemmerm. — Трахеломонас дрібнощетинистий, різновид дрібногородчасто-комірцевий
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
158. *Trachelomonas hispida* var. *volicensis* Drežep. — Трахеломонас дрібнощетинистий, різновид воліцензький
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974).
159. *Trachelomonas intermedia* P.A. Dang. — Трахеломонас проміжний
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
160. *Trachelomonas janczewskii* Drežep. — Трахеломонас Янчевського
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
161. *Trachelomonas lacustris* Drežep. emend. Balech — Трахеломонас озерний
Копищенське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975), р. Зимуха.
162. *Trachelomonas lemmermannii* Wołosz. — Трахеломонас Леммерманна
Річки (Асаул-Ветрова, 1974).
163. *Trachelomonas oblonga* Lemmerm. var. *oblonga* — Трахеломонас довгастиий
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, Жолобниця.

164. *Trachelomonas oblonga* var. *pulcherrima* (Playfair) T.G. Popova — Трахеломонас довгастий, різновид красивий
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
165. *Trachelomonas oblonga* var. *australiana* Playfair — Трахеломонас довгастий, різновид австралійський
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
166. *Trachelomonas ornata* (Svirenko) Skvortsov — Трахеломонас прикрашений
Річка Жолобниця, зрідка.
167. *Trachelomonas planctonica* Svirenko — Трахеломонас планктонний
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
168. *Trachelomonas rugulosa* F. Stein — Трахеломонас дрібнозморшкуватий
Болота (Асаул-Ветрова, 1974); оз. Грибове, зрідка.
169. *Trachelomonas scabra* Playfair — Трахеломонас шорсткий
Копищенське лісництво, р. Уборть, зрідка (Асаул-Ветрова, 1974).
170. *Trachelomonas similis* A.C. Stokes — Трахеломонас схожий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); р. Зимуха, дуже зрідка.
171. *Trachelomonas superba* Svirenko emend. Deflandre var. *superba* — Трахеломонас чудовий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); оз. Грибове.
172. *Trachelomonas superba* var. *echinata* (Y.V. Roll) T.G. Popova — Трахеломонас чудовий, різновид голчастий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
173. *Trachelomonas superba* var. *swirenkiana* Deflandre — Трахеломонас чудовий, різновид Свіренка
Болота (Ветрова, 1986).
174. *Trachelomonas verrucosa* A.C. Stokes — Трахеломонас бородавчастий
Копищенське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
175. *Trachelomonas volvocina* Ehrenb. var. *volvocina* — Трахеломонас вольвоксовий
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми; р. Уборть (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Асаул-Ветрова, 1974);

Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; р. Жолобниця, р. Болотниця, часто.

176. *Trachelomonas volvocina* var. *papillato-punctata* Skvortsov — Трахеломонас вольвоксовий, різновид сосочково-крапчастий
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
177. *Trachelomonas volvocina* var. *punctata* Playfair — Трахеломонас вольвоксовий, різновид крапчастий
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
178. *Trachelomonas volvocina* var. *subglobosa* Lemmerm. — Трахеломонас вольвоксовий, різновид майжекулястий
Копищенське, Перганське та Селезівське лісництва, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, р. Болотниця.
179. *Trachelomonas volvocina* var. *derephora* Conrad — Трахеломонас вольвоксовий, різновид комірценосний
Болота (Асаул, 1975).
180. *Trachelomonas volvocinopsis* Svirenko — Трахеломонас вольвоксовидний
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, зрідка.
181. *Trachelomonas woysickii* Koczw. — Трахеломонас Войцицького
Річка Жолобниця.

Menoididaceae Hollande — Меноїдієві

182. *Distigmopsis grassei* A. Hollande — Дистігмопсіс Грассе
Селезівське лісництво, заболочені водойми заплави р. Болотниця (Ветрова, 1992).
183. *Gyropaigne kosmos* Skuja — Гіропаїгне світовий
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
184. *Menoidium minimum* Matv. — Меноїдіум малий
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974; Ветрова, 1980).
185. *Rhabdomonas costata* (Korschikov) E.G. Pringsh. — Рабдомонас ребристий
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974); болота (Ветрова, 1980); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983); заболочені ділянки, часто.
186. *Rhabdomonas incurva* Fresen. — Рабдомонас зігнутий
Ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974), болота (Ветрова, 1980); Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі.

ВІДДІЛ *RAPHIDOPHYTA* — РАФІДОФІТОВІ ВОДРОСТІ

КЛАС *RAPHIDOPHYCEAE* — РАФІДОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *CHATTONELLALES* — ШАТТОНЕЛЯЛЬНІ

Vacuolariaceae Luther emend. Yamaguchi et al. — Вакуолярієві

187. *Gonyostomum semen* Dies. — Гоніостомум насіниноподібний
Сфагнове болото; Селезівське лісництво, квартал 38, р. Болотниця
(Ветрова, 1990; Ветрова, Охалкін, 1990); р. Уборть, р. Жолобниця,
озеро Грибове, заболочені ділянки.
188. *Gonyostomum ovatum* Fott — Гоніостомум яйцеподібний
Селезівське лісництво, заболочена водойма в заплаві р. Болотниця
(Ветрова, Охалкін, 1990).
189. *Merotricha bacillata* Mereschk. — Меротріха паличкова
Селезівське лісництво, квартал 58, р. Болотниця, поодинокі
(Ветрова, 1990).
190. *Merotricha capitata* Skuja — Меротріха головчаста
Болото Хомин мох, поодинокі (Ветрова, 1990).
191. *Vacuolaria virescens* Cienk. — Вакуолярія зеленкувата
Селезівське лісництво, заболочена водойма в заплаві р. Болотниця
(Ветрова, 1990).

ВІДДІЛ *DINOPHYTA* — ДІНОФІТОВІ ВОДРОСТІ

КЛАС *DINOPHYCEAE* — ДІНОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *GONYAULACALES* — ГОНІАУЛЯКАЛЬНІ

Ceratiaceae Willey et Hickson — Церацієві

192. *Ceratium hirundinella* (O.F. Müll.) Bergh. — Цераціум ластівковий
Селезівське лісництво, р. Болотниця, р. Жолобниця, досить часто;
оз. Грибове, часто, інколи масово.

ПОРЯДОК *GYMNODINIALES* — ГІМНОДІНІАЛЬНІ

Gymnodiniaceae Lindemann — Гімнодінієві

193. *Gymnodinium paradoxum* A.J. Schill. — Гімнодініум парадоксальний
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть
(Васенко и др., 2002).

ПОРЯДОК *PERIDINIALES* HAECK. — ПЕРИДІНІАЛЬНІ

Peridiniaceae Ehrenb. — Перидінієві

194. *Peridinium cinctum* (O.F. Müll.) Ehrenb. — Перидініум оперезаний
Річка Жолобниця, зрідка.

195. *Peridinium gatunense* Nygaard — Перидініум гатунський
Озеро Грибове, масово.
196. *Peridinium umbonatum* F. Stein — Перидініум сосочковий
Селезівське лісництво, р. Жолобниця та її заплава, часто; ставок,
часто; оз. Грибове, часто.
197. *Peridinium willei* Huitf.-Kaas — Перидініум Вілле
Суп.: *Peridinium voltzii* Lemmerm.
Річка Жолобниця; оз. Грибове.

**ПОРЯДОК PHYTODINIALES T.A. CHR. EX LOEBL. —
ФІТОДІНІАЛЬНІ**

***Phytodiniaceae* G.A. Klebs — Фітодінієві**

198. *Hemidinium nasutum* F. Stein — Гемідініум носатий
Суп.: *Gloeodinium montanum* G.A. Klebs.
Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, вижимка зі сфагнума,
зрідка.
199. *Tetradinium intermedium* Geitler — Тетрадініум проміжний
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж
дороги, дуже зрідка; оз. Грибове, дуже зрідка.
200. *Dinococcus oedogonii* (P.G. Richt.) Fott — Дінококус едогонієвий
Селезівське лісництво, квартал 24, р. Жолобниця, зрідка.

ВІДДІЛ XANTHOPHYTA — ЖОВТОЗЕЛЕНІ ВОДОРОСТИ

КЛАС XANTHOPHYCEAE — КСАНТОФІЦІЄВІ

**ПОРЯДОК MISCHOCOCCALES FOTT EX P.C. SILVA —
МІСХОКОКАЛЬНІ**

***Pleurochloridaceae* Pascher — Плеврохлорісові**

201. *Akanthochloris bacillifera* Pascher — Акантохлоріс паличконосний
Селезівське лісництво, заболочена водойма, зрідка.
202. *Akanthochloris brevispinosa* Pascher — Акантохлоріс коротко-
шипуватий
Селезівське лісництво, заболочена водойма, зрідка.
203. *Isthmochloron lobulatum* (Nägeli) Skuja — Істмохлорон дрібно-
лопатевий
Озеро Грибове, дуже зрідка.

***Botryochloridaceae* Pascher — Ботріохлорісові**

204. *Botryochloris minima* Pascher — Ботріохлоріс маленький
Селезівське лісництво, заболочена канава, зрідка.

***Centrtractaceae* Pascher — Центритрактови**

205. *Centrtractus belonophorus* (Schmidle) Lemmerm. — Центритрактус списоносний
Озеро Грибове; р. Жолобниця (Капустін).
206. *Centrtractus ellipsoideus* Starmach — Центритрактус еліпсоїдний
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця; р. Жолобниця, зрідка.

***Characiopsidaceae* Pascher — Хараціопсісові**

207. *Characopsis anas* Pascher — Хараціопсіс качковий
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
208. *Characopsis falx* Pascher — Хараціопсіс серпоподібний
р. Жолобниця; оз. Грибове, зрідка.
209. *Characopsis longipes* (Rabenh.) Borzi — Хараціопсіс довгоніжковий
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

***Ophiocytaceae* G.M. Sm. — Офіоцитієві**

210. *Ophiocytium arbuscula* (A. Braun) Rabenh. — Офіоцитіум деревовидний
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
211. *Ophiocytium capitatum* Wolle — Офіоцитіум головчастий
Селезівське лісництво, р. Болотниця; заплава р. Жолобниці; оз. Грибове, часто.
212. *Ophiocytium cochleare* (Eichw.) A. Braun — Офіоцитіум слимакоподібний
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, заплава р. Жолобниці, зрідка; оз. Грибове, зрідка.
213. *Ophiocytium maius* Nägeli — Офіоцитіум великий
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця; оз. Грибове, зрідка.
214. *Ophiocytium parvulum* (Perty) A. Braun — Офіоцитіум малий
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Жолобниця; оз. Грибове, часто.
215. *Ophiocytium variabile* Bohlin — Офіоцитіум мінливий
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

ПОРЯДОК *TRIBONEMATALES* — ТРИБОНЕМАТАЛЬНІ

***Tribonemataceae* G.S. West — Трибонемові**

216. *Tribonema affine* (G.S. West) G.S. West — Трибонема близька
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
217. *Tribonema minus* (G.A. Klebs) Hazen — Трибонема найменша
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

ВІДДІЛ *CHRYSOPHYTA* — ЗОЛОТИСТІ ВОДОРОСТІ

КЛАС *CHRYSOPHYCEAE* — ХРИЗОФІЦЄВІ

ПОРЯДОК *CHROMULINALES* — ХРОМУЛІНАЛЬНІ

***Chromulinaceae* — Хромулінові**

218. *Ochromonas charkowiensis* Matv. — Охромонас харківський.
219. *Ochromonas verrucosa* Skuja — Охромонас бородавчастий.

***Dinobryaceae* Ehrenb. — Дінобрієві**

220. *Chrysococcus biporus* Skuja — Хризококкус двопоровий
Селезівське лісництво, р. Болотниця; заплава р. Жолобниці, поодинокі.
221. *Chrysococcus rufescens* G.A. Klebs — Хризококкус рудуватий
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
222. *Dinobryon bavarium* O.E. Imhof — Дінобріон баварський
Озеро Грибове, зрідка.
223. *Dinobryon belingii* Svirenko — Дінобріон Белінга
Селезівське лісництво, р. Болотниця, обростання, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Уборть, обростання черепашок молюсків (Балашов, Мошкова, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975).
224. *Dinobryon divergens* O.E. Imhof var. *divergens* — Дінобріон роздвоєний
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, р. Плотниця, р. Жолобниця, дуже часто; квартал 51, виділ 6, ставок, часто; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто; оз. Грибове, дуже часто, інколи масово.
225. *Dinobryon divergens* var. *angulatum* (Seligo) Brunnth. — Дінобріон роздвоєний, різновид кутастий
р. Зимуха; Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка.

226. *Dinobryon cylindricum* O.E. Imhof var. *cylindricum* — Дінобріон циліндричний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; озеро Грибове, часто.
227. *Dinobryon cylindricum* var. *alpinum* (O.E. Imhof) Bachm. — Дінобріон циліндричний, різновид альпійський
р. Зимуха, зрідка.
228. *Dinobryon pediforme* (Lemmerm.) F. Steinecke — Дінобріон ногоподібний
Овруцький р-н, Селезівське лісництво, оз. Грибове.
229. *Epiruxis glabra* (Matv.) D.K. Hilliard et Asmund — Епіпксис гладенький
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинокі.
230. *Epiruxis utriculus* Ehrenb. var. *utriculus* — Епіпксис пухирчастий
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
р. Болотниця, р. Жолобниця, дуже часто.
231. *Epiruxis utriculus* var. *pusilla* (Awer.) D.K. Hilliard et Asmund — Епіпксис пухирчастий, різновид маленький
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
232. *Epiruxis utriculus* var. *reticulata* (Skuja) D.K. Hilliard et Asmund — Епіпксис пухирчастий, різновид сітчастий
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, часто.
233. *Epiruxis lauterbornii* (Lemmerm.) D.K. Hilliard et Asmund — Епіпксис Лаутерборна
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, р. Болотниця, часто.
234. *Kephyrion spirale* (Lackey) W. Conrad — Кефіріон спіральний
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
235. *Lepochromulina bursa* Scherff. — Лепохромуліна сумчаста
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, зрідка.
236. *Lepochromulina calyx* Scherff. — Лепохромуліна чашечкова
Селезівське лісництво, р. Жолобниця; оз. Грибове, часто.
237. *Pseudokephyrion pilidium* J. Schiller — Псеудокефіріон капелюховидний
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
238. *Pseudokephyrion schilleri* (J. Schiller) W. Conrad — Псеудокефіріон Шиллера
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
239. *Pseudokephyrion undulatissimum* Scherff. — Псеудокефіріон дрібнохвилястий
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, часто.

Paraphysomonadaceae Preisig et D.J. Hibberd —
Парафізомонадови

240. *Chrysosphaerella longispina* Lauterborn — Хризосферелла довгошипова
Озеро Грибове, часто.

ПОРЯДОК *HIBBERDIALES* — ГІББЕРДІАЛЬНІ

Stylococcaceae Lemmerm. — Стилококови

241. *Chrysoamphitrema brunnea* Scherff. — Хризоамфітрема коричнева
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинок.
242. *Chrysopyxis colligera* Scherff. — Хризопіксіс горлянковий
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинок.
243. *Chrysopyxis inaequalis* Fott — Хризопіксіс нерівний
Копищенське лісництво, заболочена водойма, поодинок.
244. *Chrysopyxis paludosa* Fott — Хризопіксіс болотний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця (Капустін, 2009, 2010);
р. Болотниця, зрідка.
245. *Chrysopyxis pitschmannii* H. Ettl — Хризопіксіс Пічманна
Овруцький р-н, Селезівське лісництво, р. Жолобниця, дуже зрідка.
246. *Chrysopyxis urna* Korschikov — Хризопіксіс урноподібний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинок.
247. *Stephanoporos scherffelii* Pascher — Стефанопорос Шерффеля
Селезівське лісництво, квартал 52, ставок, зрідка.
248. *Stephanoporos tubulosus* Pascher — Стефанопорос трубчастий
Селезівське лісництво, заплавна водойма р. Болотниця, р. Жолобниця, зрідка.
249. *Derepyxis ovata* (Wisłouch) Bourr. — Дерепіксіс яйцеподібний
Овруцький р-н, Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинок.
250. *Eleutheropyxis fulva* Scherff. — Елеутеропіксіс буро-жовтий
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, дуже зрідка.
251. *Kybotion globosum* (Matv.) Bourr. — Кибоціон кулястий
Syn.: *Tylochrysis globosa* Matv.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).
252. *Lagynion ampullaceum* Pascher — Лагініон ампулоподібний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, зрідка.
253. *Lagynion oedotrachelum* (Ellis-Adam) D. Karustin nom. provis. —
Лагініон розширеногорловий
Селезівське лісництво, квартал 52, ставок; Селезівське лісництво,
р. Жолобниця, часто.
254. *Lagynion scherffelii* Pascher — Лагініон Шерффеля
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
р. Болотниця, р. Жолобниця, часто.

**КЛАС SYNUROPHYCEAE R.A. ANDERSEN —
СИНУРОФІЦЄВИ**

ПОРЯДОК SYNURALES R.A. ANDERSEN — СИНУРАЛЬНІ

***Mallomonadaceae* Deising — Маломонасові**

255. *Mallomonas caudata* Iwanoff — Маломонас хвостатий
Озеро Грибове, поодинокі.
256. *Mallomonas punctifera* Korschikov — Маломонас крапконосний
Озеро Грибове, поодинокі.
257. *Mallomonas teilingii* W. Conrad — Маломонас Тейлінга
Озеро Грибове, поодинокі. Рідкісний вид. В Україні раніше відомий
лише з водойм околиць м. Харкова.
258. *Mallomonas* sp. — Маломонас
Селезівське лісництво, р. Жолобниця.

***Synuraceae* Lemmerm. — Синурові**

259. *Synura leptorrhabda* (Asmund) Nicholls — Синура широкопалич-
ковидна
Копищенське лісництво, ефемерна водойма, масово.
260. *Synura sphagnicola* (Korschikov) Korschikov — Синура сфагнова
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж доро-
ги; р. Жолобниця, часто.
261. *Synura spinosa* Korschikov — Синура шипувата
Озеро Грибове, поодинокі.

Морфотипи стоматоцист золотистих водоростей

1. Неорнаментовані
  - 1.1. Без комірця

№9 Duff & Smol 1988 emend. Zeeb & Smol 1993
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, часто.
№15 Duff & Smol 1988 emend. Zeeb & Smol 1993
Копищенське лісництво, квартал 54, ефемерна водойма, поодинокі.
Цю стоматоцисту утворювала *Synura leptorrhabda* (Asmund) Nicholls.
№189 Zeeb & Smol in Zeeb et al. 1996
Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.
  - 1.2. З простим конічним комірцем

№188 Brown & Smol in Brown et al. 1994
Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі.
cf. №269 Gilbert & Smol in Gilbert et al. 1997
Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.
  - 1.3. З простим циліндричним комірцем

№161 Zeeb & Smol 1993
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.
  - 1.4. З простим оберненоконічним комірцем

№391 Pla 2001

Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.

1.5. З комплексним комірцем

№135 Duff & Smol in Duff et al. 1992Селезівське лісництво, р. Жолобниця, р. Болотниця, часто; квартал 50, ставок, часто; Копищенське лісництво, р. Уборть, часто. Стоматоцисти цього морфотипу утворюють різні види роду *Uroglena*.**cf. №45 Hansen 2001**

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

2. Орнаментовані

2.1. З гранулами

№257 Zeeb & Smol in Zeeb et al. 1996

Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.

2.2. З бородавками

cf. №207 Duff & Smol 1994

Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.

№57 van de Vijver & Beyens 1997

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

2.3. З шипами

cf. 37 Facher & Schmidt 1996

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

№72 Duff & Smol 1991

Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава, поодинокі.

№73 Duff & Smol 1991

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

№1 W. Pang & Q. Wang 2012

Копищенське лісництво, квартал 54, ефемерна водойма, поодинокі.

№123 Facher & Schmidt 1996

Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, поодинокі.

2.4. З короткими ребрами

№57 Duff & Smol 1991

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

2.5. З довгими ребрами

№310 Pla 2001

Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі.

№16 Cabała 2004

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

2.6. З ретикулюмом

№229 Duff & Smol 1994

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

№18 Cabała 2004

Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинокі.

2.7. З впадинами

cf. №3 van de Vijver & Beyens 1997

Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинокі.

ВІДДІЛ *BACILLARIOPHYTA* — ДІАТОМОВІ ВОДОРОСТІ

КЛАС *COSCINODISCOPHYCEAE* — КОСЦІНОДИСКОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *MELOSIRALES* — МЕЛОЗІРАЛЬНІ

Melosiraceae Kütz. — Мелозірові

262. *Melosira lineata* (Dillwyn) C. Agardh — Мелозіра лінійчаста

Суп.: *Melosira juergensii* Ag.

Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

263. *Melosira varians* C. Agardh — Мелозіра мінлива

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

ПОРЯДОК *AULACOSEIRALES* — АУЛАКОЗЕЙРАЛЬНІ

Aulacoseiraceae Moiss — Аулакозейрові

264. *Aulacoseira granulata* (Ehrenb.) Simonsen — Аулакозейра гранульована

Суп.: *Melosira granulata* (Ehrenb.) Ralfs.

Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975);

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

КЛАС *MEDIOPHYCEAE* — МЕДІОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *THALASSIOSIRALES* — ТАЛАСІОЗІРАЛЬНІ

Stephanodiscaceae I.V. Makarova — Стефанодискові

265. *Cyclotella meneghiniana* Kütz. — Циклотелла Менегіні

Суп.: *Cyclotella kuetzingiana* Thwaites.

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

266. *Stephanodiscus hantzschii* Grunow — Стефанодіскус Ханцша

Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

267. *Stephanodiscus rotula* (Kütz.) Hendeby — Стефанодіскус колесо-подібний

Суп.: *Stephanodiscus astraea* (Ehrenb.) Grunow.

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

КЛАС *BACILLARIOPHYCEAE* — БАЦІЛЯРІОФІЦІВЕІ**ПОРЯДОК *FRAGILARIALES* — ФРАГІЛЯРІАЛЬНІ*****Fragilariaceae* Grev. — Фрагілярієві**

- 268. *Stenophora pulchella* (Ralfs) D.M. Will. et Round — Ктенофора гарненька**
 Сп.: *Synedra pulchella* (Ralfs) Kütz.
 Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, окол. с. М. Копищенський, р. Уборть, проба №12(169)-10 (Капустін).
- 269. *Diatoma vulgaris* Vory — Діатома звичайна**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 270. *Fragilaria capucina* Desm. — Фрагілярія капюшонова**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 271. *Fragilaria construens* (Ehrenb.) Grunow — Фрагілярія складна**
 Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 272. *Fragilaria tenera* (W. Sm.) Lange-Bert. — Фрагілярія ніжна**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 273. *Fragilariforma constricta* (Ehrenb.) D.M. Williams et Round — Фрагіляріформа перетягнута**
 Селезівське лісництво, р. Болотниця, рідко.
- 274. *Fragilariforma virescens* (Ralfs) D.M. Williams et Round — Фрагіляріформа зеленувата**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 275. *Martyana atomus* (Hustedt) Snoeijjs — Мартіана неподільна**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 276. *Meridion circulare* var. *constrictum* (Ralfs) Van Heurck — Меридіон коловий різновид перетягнутий**
 Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 277. *Staurosirella berolinensis* (Lemmerm.) Bukht. — Стауросірелла берлінська**
 Сп.: *Synedra berolinensis* Lemmerm.
 Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

- 278. *Synedra minuscula* Grunow — Синедра маленька**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 279. *Synedra rumpens* var. *familiaris* (Kütz.) Grunow — Синедра ламка, різновид родинна**
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 280. *Ulnaria acus* (Kütz.) M. Aboal — Ульнарія голчата**
Син.: *Synedra acus* Kütz.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 281. *Ulnaria biceps* (Kütz.) Compère — Ульнарія двоголова**
Син.: *Synedra ulna* var. *biceps* (Kütz.) Schoent.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 282. *Ulnaria danica* (Kütz.) Compère et Bukht. — Ульнарія датська**
Син.: *Synedra ulna* var. *danica* (Kütz.) Grunow.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 283. *Ulnaria ulna* (Nitzsch) Compère var. *ulna* — Ульнарія ліктюва**
Син.: *Synedra ulna* (Nitzsch) Ehrenb. var. *ulna*.
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 284. *Ulnaria ulna* var. *subcontracta* (Østrup) Compère — Ульнарія ліктюва, різновид майжестиснута**
Син.: *Synedra ulna* var. *impressa* Hustedt.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

ПОРЯДОК *TABELLARIALES* — ТАБЕЛЛЯРІАЛЬНІ

Tabellariaceae Kütz. — Табеллярієві

- 285. *Tabellaria fenestrata* (Lyngbye) Kütz. — Табеллярія продірявлена**
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота, у великій кількості (Мошкова, Балашев, 1983); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, р. Плотниця, р. Жолобниця, р. Зимуха, масово.
- 286. *Tabellaria flocculosa* (Roth) Kütz. — Табеллярія клочкувата**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Плотниця; р. Жолобниця, масово.

ПОРЯДОК *EUNOTIALES* — ЕВНОЦІАЛЬНІ*Eunotiaceae* Kütz. — Евноцієві

287. *Eunotia bactriana* Ehrenb. — Евноція бактрійська
Селезівське лісництво, квартал 9, р. Жолобниця, дуже зрідка.
288. *Eunotia diodon* Ehrenb. — Евноція двозуба
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
289. *Eunotia exigua* (Bréb.) Rabenh. — Евноція мала
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, зрідка.
290. *Eunotia flexuosa* (Bréb.) Kütz. — Евноція звивиста
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
291. *Eunotia formica* Ehrenb. — Евноція мурашина
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
292. *Eunotia gracilis* (Ehrenb.) Rabenh. — Евноція витончина
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
293. *Eunotia bilunaris* (Ehrenb.) Mills — Евноція подвійномісяцеподібна
Син.: *Eunotia lunaris* (Ehrenb.) Grunow var. *lunaris*.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, у великій кількості (Мошкова, Балашев, 1983); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
294. *Eunotia bilunaris* var. *capitata* (Grunow) M. Aboal — Евноція подвійномісяцеподібна, різновид головчаста
Син.: *Eunotia lunaris* (Ehrenb.) Grunow var. *capitata* A. Mayer.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
295. *Eunotia meisteri* Hustedt — Евноція Мейстера
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Водоп'ян, 1974); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983).
296. *Eunotia minor* (Kütz.) Grunow — Евноція менша
Син.: *Eunotia pectinalis* var. *minor* (Kütz.) Rabenh. f. *minor*; *Eunotia pectinalis* var. *minor* (Kütz.) Rabenh. f. *impressa* (Ehrenb.) Hustedt.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

297. *Eunotia monodon* Ehrenb. — **Евноція однозуба**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, квартал 9, р. Жолобниця, зрідка.
298. *Eunotia monodon* var. *bidens* (Ehrenb.) Hustedt — **Евноція однозуба, різновид двозуба**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
299. *Eunotia polydentula* Brun — **Евноція багатозубчикова**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, дуже зрідка (Водоп'ян, 1974) болота (Мошкова, Балашев, 1983).
300. *Eunotia pectinalis* (Dillw.) Rabenh. — **Евноція гребінчаста**
Суп.: *Eunotia pectinalis* var. *ventralis* (Ehrenb.) Hustedt; *Eunotia pectinalis* var. *undulata* (Ralfs) Rabenh.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); оз. Грибове.
301. *Eunotia praerupta* Ehrenb. — **Евноція переривчаста**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
302. *Eunotia septentrionalis* Østrup — **Евноція північна**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, дуже зрідка (Водоп'ян, 1974); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983); квартал 3, р. Жолобниця, зрідка.
303. *Eunotia serra* Ehrenb. — **Евноція пилчаста**
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, зрідка.
304. *Eunotia valida* Hustedt — **Евноція сильна**
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
305. *Eunotia veneris* (Kütz.) O. Müll. — **Евноція Венери**
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

ПОРЯДОК CYMBELLALES — ЦИМБЕЛЛЯЛЬНІ

Symbellaceae Grev. — Цимбеллови

306. *Symbella affinis* Kütz. — **Цимбелла подібна**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
307. *Symbella aspera* (Ehrenb.) H. Peragallo — **Цимбелла шерохувата**
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
308. *Symbella helvetica* Kütz. — **Цимбелла швейцарська**
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
309. *Symbella laevis* Nägeli ex Kütz. — **Цимбелла гладенька**
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

- 310. *Symbella lanceolata* Kirchn. — Цимбелла ланцетна**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); оз. Грибове.
- 311. *Symbella tumida* (Bréb.) Van Neurck — Цимбелла здута**
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 312. *Symbopleura amphicephala* (Nägeli) Krammer — Цимбоплевра двогорова**
Syn.: *Symbella amphicephala* Nägeli ex Kütz.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 313. *Symbopleura inaequalis* (Ehrenb.) Krammer — Цимбоплевра нерівна**
Syn.: *Symbella ehrenbergii* Kütz.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 314. *Symbopleura incerta* (Grunow) Krammer — Цимбоплевра незначена**
Syn.: *Symbella incerta* Grunow.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 315. *Symbopleura naviculiformis* (Auerswald) Krammer — Цимбоплевра навікулоподібна**
Syn.: *Symbella naviculiformis* Auerswald.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); р. Болотниця, р. Жолобниця, поодинокі.
- 316. *Encyoneta elginense* (Krammer) D.G. Mann — Енціонема ельгінська**
Озеро Грибове, поодинокі.
- 317. *Encyoneta minutum* (Hilse) D.G. Mann — Енціонема дрібна**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 318. *Encyoneta neogracile* Krammer — Енціонема нововитончена**
Syn.: *Symbella gracilis* (?Ehrenb.) Kütz.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
- 319. *Encyoneta prostratum* (Berkeley) Kütz. — Енціонема сланка**
Syn.: *Symbella prostrata* (Berkeley) Cleve.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 320. *Encyoneta ventricosum* (C. Agardh) Grunow — Енціонема пузата**
Syn.: *Symbella ventricosa* (C. Agardh) C. Agardh.
Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

321. *Placoneis clementis* (Grunow) E.J. Cox — Плаконеїс пологий
Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі.
322. *Placoneis dicephala* (Ehrenb.) Mereschk. — Плаконеїс двоголовий
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
323. *Placoneis exigua* (Gregory) Mereschk. — Плаконеїс малий
Суп.: *Placoneis elginensis* f. *exigua* (Gregory) Bukht.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
324. *Placoneis placentula* (Ehrenb.) Heinzerl. — Плаконеїс пирігоподібний
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
325. *Placoneis rostrata* (A. Mayer) E.J. Cox — Плаконеїс клювовидний
Суп.: *Placoneis placentula* f. *rostrata* (Mayer) Bukht.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).

***Gomphonemataceae* (Kütz.) Grunow — Гомфонемові**

326. *Gomphonema acuminatum* Ehrenb. — Гомфонема загострена
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Зимуха, часто; оз. Грибове, часто.
327. *Gomphonema capitatum* Ehrenb. — Гомфонема головчаста
Суп.: *Gomphonema constrictum* var. *capitatum* (Ehrenb.) Grunow.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); р. Зимуха, часто; оз. Грибове, часто.
328. *Gomphonema coronatum* Ehrenb. — Гомфонема коронована
Суп.: *Gomphonema acuminatum* var. *coronatum* (Ehrenb.) W. Sm.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); оз. Грибове, досить часто; Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі.
329. *Gomphonema gracile* Ehrenb. var. *gracile* — Гомфонема витончена
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
330. *Gomphonema gracile* var. *lanceolatum* W. Sm. — Гомфонема витончена, різновид ланцетна
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
331. *Gomphonema lanceolata* Ehrenb. — Гомфонема ланцетна
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
332. *Gomphonema micropus* Kütz. — Гомфонема дрібногнійна
Суп.: *Gomphonema parvulum* var. *micropus* (Kütz.) Cleve.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

333. *Gomphonema olivaceum* (Horn.) Bréb. — Гомфонема оливкова
Син.: *Gomphoneis olivaceum* (Horn.) Dawson ex Ross et Sims.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
334. *Gomphonema parvulum* (Kütz.) Kütz. var. *parvulum* — Гомфонема дрібненька
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
335. *Gomphonema parvulum* var. *lagenulum* (Grunow) Hustedt — Гомфонема дрібненька, різновид пляшковидна
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
336. *Gomphonema productum* (Grunow) Lange-Bert. et Reichardt — Гомфонема розтягнута
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
337. *Gomphonema subtile* Ehrenb. — Гомфонема тонка
Озеро Грибове, р. Зимуха, зрідка.
338. *Gomphonema truncatum* Ehrenb. — Гомфонема усічена
Син.: *Gomphonema constrictum* Ehrenb.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

ПОРЯДОК ACHNANTHALES — АХНАНТАЛЬНІ

Achnanthaceae Kütz. — Ахнантесові

339. *Achnanthes exigua* Grunow — Ахнантес невеликий
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
340. *Planothidium delicatum* (Kütz.) Round et Bukht. — Планотідіум нижній
Син.: *Achnanthes delicatula* (Kütz.) Grunow.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
341. *Planothidium peragalloi* (Brun et Héribaud) Round et Bukht. — Планотідіум Перагалло
Син.: *Achnanthes peragalloi* Brun et Héribaud.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
342. *Planothidium rostratum* (Østrup) Lange-Bert. — Планотідіум ключовий
Син.: *Achnanthes lanceolata* var. *rostrata* (Østrup) Hustedt.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

Cocconeidaceae Kütz — Коконеїсові

343. *Cocconeis pediculus* Ehrenb. — Коконеїс ніжковий

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

344. *Cocconeis placentula* Ehrenb. var. *placentula* — Коконеїс пирігоподібний

Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002), р. Уборть, часто.

345. *Cocconeis placentula* var. *lineata* (Ehrenb.) van Heurck — Коконеїс пирігоподібний, різновид лінійчастий

Син.: *Cocconeis placentula* var. *lineata* (Ehrenb.) Cleve.

Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

Achnantheriaceae D.G. Mann — Ахнантідієві

346. *Achnantheridium minutissima* (Kütz.) Czarn. — Ахнантідіум найдрібніший

Син.: *Achnanthes minutissima* Kütz.

Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

347. *Achnantheridium affine* (Grunow) Czarn. — Ахнантідіум подібний

Син.: *Achnanthes affinis* Grunow; *Achnanthes minutissima* var. *affinis* (Grunow) Bukht.

Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).

ПОРЯДОК NAVICULALES — НАВІКУЛЯЛЬНІ

***Amphipleuraceae* Grunow — Амфіплеврові**

348. *Frustulia amphipleuroides* (Grunow) A. Cleve — Фрустулія амфіплевроїдна

Син.: *Frustulia rhomboides* var. *amphipleuroides* (Grunow) De Toni.

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

349. *Frustulia crassinervia* (Brèb.) Lange-Bert. et Krammer — Фрустулія товстожилкова

Син.: *Frustulia rhomboides* var. *saxonica* f. *undulata* Hustedt.

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Водоп'ян, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Жолобниця; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, дуже часто.

350. *Frustulia saxonica* Rabenh. — Фрустулія саксонська

Син.: *Frustulia rhomboides* (Ehrenb.) De Toni var. *rhomboides*; *Frustulia rhomboides* var. *saxonica* (Rabenh.) Pfitzer.

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Водоп'ян, 1974); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).

***Brachysiraceae* D.G. Mann — Брахизірові**

351. *Brachysira vitrea* (Grunow) Ross — Брахизіра склянна

Суп.: *Anomoeoneis exilis* (Grunow) Cleve; *Anomoeoneis vitrea* (Grunow) Ross.

Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

***Neidiaceae* Mereschk. — Неїдієві**

352. *Neidium ampliatum* (Ehrenb.) Krammer — Неїдіум розширений

Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.

353. *Neidium bisulcatum* (Lagerst.) Cleve — Неїдіум двоборозенчастий

Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

354. *Neidium dubium* (Ehrenb.) Cleve — Неїдіум сумнівний

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); р. Болотниця, поодинокі.

***Sellaphoraceae* Mereschk. — Селлафорові**

355. *Sellaphora pupula* (Kütz.) D.G. Mann var. *pupula* — Селлафора лялькова

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Перганське лісництво, р. Перга, часто.

356. *Sellaphora pupula* var. *capitata* (Hustedt) Gerasimiuk — Селлафора лялькова, різновид головчаста

Суп.: *Navicula pupula* var. *capitata* Hustedt.

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

357. *Sellaphora pupula* var. *rostrata* (Hustedt) M. Aboal — Селлафора лялькова, різновид клювова

Суп.: *Navicula pupula* var. *rostrata* Hustedt.

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

***Pinnulariaceae* D.G. Mann — Піннулярієві**

358. *Caloneis amphibaena* (Bory) Cleve — Калонеїс двоголовий

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

359. *Caloneis schumanniana* (Grunow) Cleve — Калонеїс Шумана

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі.

360. *Pinnularia biceps* Gregory — Піннулярія двогорова
оз. Грибове, зрідка.
361. *Pinnularia biundulata* (O. Müll.) Kulikovskiy et Genkal — Піннулярія двохвиляста
Син.: *Pinnularia microstauron* f. *biundulata* (O. Müll.) Hust.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
362. *Pinnularia borealis* Ehrenb. — Піннулярія бореальна
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
363. *Pinnularia brauniana* (Grunow) Mills — Піннулярія Брауна
Озеро Грибове, поодинокі.
364. *Pinnularia divergens* var. *undulata* (Peragallo et Heribaud) Hustedt — Піннулярія дивергентна, різновид хвиляста
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
365. *Pinnularia esox* Ehrenb. — Піннулярія щуча
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
366. *Pinnularia gentilis* (Donkin) Cleve — Піннулярія родова
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
367. *Pinnularia gibba* Ehrenb. var. *gibba* — Піннулярія горбата
Син.: *Pinnularia stauroptera* (Grunow) Rabenh.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
368. *Pinnularia gibba* var. *linearis* Hustedt — Піннулярія горбата, різновид лінійчата
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
369. *Pinnularia gibba* var. *subundulata* A. Mayer — Піннулярія горбата, різновид майжехвиляста
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
370. *Pinnularia hemiptera* (Kütz.) Cleve — Піннулярія напівкрила
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
371. *Pinnularia legumen* Ehrenb. — Піннулярія бобоподібна
Селезівське лісництво, р. Болотниця, дуже зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
372. *Pinnularia macilenta* Ehrenb. — Піннулярія худорлява
Селезівське лісництво, заболочена канава вздовж дороги.

373. *Pinnularia mayeri* Krammer — Піннулярія Майєра
Суп.: *Pinnularia braunii* var. *amphicephala* (Mayer) Hustedt.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
374. *Pinnularia mesolepta* (Ehrenb.) W. Sm. — Піннулярія перетягнута
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
375. *Pinnularia microstauron* (Ehrenb.) Cleve — Піннулярія дрібнохресна
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
376. *Pinnularia neomajor* Krammer var. *neomajor* — Піннулярія ново-велика
Суп.: *Pinnularia major* (Kütz.) Cleve.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); квартал 51, виділ 6, ставок; р. Жолобниця, зрідка.
377. *Pinnularia neomajor* var. *cuneata* Krammer — Піннулярія ново-велика, різновид клиновидна
Суп.: *Pinnularia major* var. *linearis* Cleve.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
378. *Pinnularia polyonca* (Bréb.) W.Sm. — Піннулярія поліонка
Селезівське лісництво, р. Болотниця, рідко.
379. *Pinnularia oriunda* Krammer — Піннулярія уроджена
Суп.: *Pinnularia viridis* var. *leptogongyla* (Grunow) Cleve.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
380. *Pinnularia rupestris* Hantzsch — Піннулярія наскельна
Суп.: *Pinnularia viridis* var. *rupestris* (Hantzsch) Cleve.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
381. *Pinnularia subcapitata* W. Greg. var. *subcapitata* — Піннулярія майжеголовчаста
Болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).
382. *Pinnularia subcapitata* var. *hilseana* (Janisch.) O. Müll. — Піннулярія майжеголовчаста, різновид Гільзе
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).
383. *Pinnularia subcapitata* var. *elongata* Krammer — Піннулярія майжеголовчаста, різновид видовжена
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинокі.
384. *Pinnularia subcapitata* var. *subrostrata* Krammer
Озеро Грибове, рідко.
385. *Pinnularia sudetica* (Hilse) Perag. — Піннулярія шведська
Суп.: *Pinnularia viridis* var. *sudetica* (Hilse) Hustedt.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
386. *Pinnularia viridis* (Nitzsch) Ehrenb. var. *viridis* — Піннулярія зелена
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); болота, обростання, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).

- 387. *Pinnularia viridiformis* Krammer** — Піннулярія зеленоформна
Озеро Грибове, поодинокі.

***Naviculaceae* Kütz. — Навікулові**

- 388. *Hippodonta capitata* (Ehrenb.) Lange-Bert., Metzeltin et A. Witkowski** — Гіподонта головчаста
Син.: *Navicula hungarica* var. *capitata* (Ehrenb.) Cleve.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 389. *Mayamaea atomus* (Kütz.) Lange-Bert.** — Майамея неподільна
Син.: *Navicula atomus* (Kütz.) Grunow.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 390. *Navicula elginensis* (W. Greg.) Ralfs** — Навікула ельгінська
Син.: *Navicula anglica* Ralfs.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 391. *Navicula cryptocephala* Kütz.** — Навікула прихованоголова
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 392. *Navicula cryptocephala* var. *lata* V.S. Poretzky et Anissimova** — Навікула прихованоголова, різновид широка
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 393. *Navicula elegans* W. Sm.** — Навікула вишукана
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 394. *Navicula exigua* (W. Greg.) Grunow** — Навікула мала
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
- 395. *Navicula gregaria* Donkin** — Навікула Грегара
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 396. *Navicula radiosa* Kütz.** — Навікула променева
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); оз. Грибове, поодинокі.
- 397. *Navicula rhynchocephala* Kütz.** — Навікула клювоголовчаста
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
- 398. *Navicula tripunctata* (O.F. Müller) Vory** — Навікула трикрапчаста
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

399. *Navicula trivialis* Lange-Bert. — **Навікула буденна**
 Syn.: *Navicula lanceolata* (C. Agardh) Kütz.
 Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
400. *Navicula viridula* (Kütz.) Ehrenb. var. *viridula* — **Навікула зеленувата**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
401. *Navicula viridula* var. *abbreviata* Grunow — **Навікула зеленувата, різновид вкорочена**
 Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
402. *Navicula rostellata* Kütz. — **Навікула носата**
 Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

Stauroneidaceae D.G. Mann — **Стауронеїсові**

403. *Craticula cuspidata* D.G. Mann — **Кратікула гострокінцева**
 Syn.: *Navicula cuspidata* (Kütz.) Kütz.
 Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
404. *Stauroneis anceps* Ehrenb. — **Стауронеїс двоголовий**
 Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
 Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
405. *Stauroneis anceps* f. *linearis* (Ehrenb.) Cleve — **Стауронеїс двоголовий, форма лінійчата**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
406. *Stauroneis anceps* f. *undulata* Oksiyuk — **Стауронеїс двоголовий форма хвиляста**
 Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
407. *Stauroneis dilatata* Ehrenb. — **Стауронеїс розширений**
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
408. *Stauroneis gracilis* Ehrenb. — **Стауронеїс витончений**
 Syn.: *Stauroneis anceps* f. *gracilis* (Ehrenb.) Cleve.
 Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
409. *Stauroneis phoenicenteron* (Nitzsch) Ehrenb. — **Стауронеїс пурпурний**
 Озеро Грибове, поодинокі.

***Pleurosigma* Mereschk. — Плевросігмові**

410. *Gyrosigma acuminatum* (Kütz.) Rabenh. — Гіросігма загострена
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
411. *Gyrosigma kuetsingii* (Grunow) Cleve — Гіросігма Кютцінга
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

ПОРЯДОК THALASSIOPHYSALES — ТАЛАСІОФІЗАЛЬНІ

***Catenulaceae* Mereschk. — Катенулові**

412. *Amphora ovalis* (Kütz.) Kütz. — Амфора овальна
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002); оз. Грибове, р. Зимуха, зрідка.
413. *Amphora pediculus* (Kütz.) Grunow — Амфора ніжкова
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).

ПОРЯДОК BACILLARIALES — БАЦІЛЯРІАЛЬНІ

***Bacillariaceae* Ehrenb. — Бацілярієві**

414. *Hantzschia amphioxys* (Ehrenb.) Grunow var. *subsalsa* Wislouch et V.S. Poretzky — Хантцшія двічізагострена, різновид солонцювата
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Водоп'ян, 1974); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
415. *Nitzschia acicularis* (Kütz.) W. Sm. — Нітцшія голкоподібна
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
416. *Nitzschia gracilis* Hantzsch — Нітцшія витончена
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
417. *Nitzschia hamburgiensis* Lange-Bert. — Нітцшія гомбургська
Syn.: *Nitzschia thermalis* var. *minor* Hilse.
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
418. *Nitzschia linearis* (C. Agardh) W. Sm. — Нітцшія лінійна
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко і др., 2002).
419. *Nitzschia nana* Grunow — Нітцшія карликова
Syn.: *Nitzschia obtusa* var. *nana* (Grunow) Van Heurck.

- Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
420. *Nitzschia palea* (Kütz.) W. Sm. var. *palea* — Нітцшія лускова
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
421. *Nitzschia palea* var. *capitata* Wislouch et V.S. Poretzky — Нітцшія лускова, різновид головчата
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
422. *Nitzschia paleacea* (Grunow) Hustedt — Нітцшія плівчата
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
423. *Nitzschia punctata* (W. Sm.) Grunow var. *minutissima* V.S. Poretzky — Нітцшія крапчата, різновид найменша
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
424. *Nitzschia recta* Hantzsch — Нітцшія пряма
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
425. *Nitzschia sigmoidea* (Nitzsch) W. Sm. — Нітцшія сігмовидна
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
426. *Nitzschia sublinearis* Hustedt — Нітцшія майжелінійна
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
427. *Nitzschia subtilis* (Kütz.) Grunow — Нітцшія тонка
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
428. *Nitzschia vermicularis* (Kütz.) Hantzsch — Нітцшія червоподібна
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

ПОРЯДОК *SURIRELLALES* — СУРИРЕЛЯЛЬНІ

Surirellaceae Kütz. — Суріселові

429. *Cymatopleura solea* (Bréb.) W. Sm. — Циматоплевра підошвоподібна
Копищенське лісництво, р. Уборть, часто.
430. *Stenopterobia curvula* (W. Sm.) Krammer — Стеноптеробія зігнута
Syn.: *Stenopterobia intermedia* (Lewis) Breb. ex van Heurck.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Водоп'ян, 1974); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983); р. Жолобниця, дуже зрідка.
431. *Surirella angustata* Kütz. var. *angusta* f. *angusta* — Суріселла кутацта
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

432. *Surirella angustata* var. *constricta* Hust. f. *ovata* Skvortsov — Суріпела кутаста, різновид перетягнута, форма яйцевидна
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973).
433. *Surirella biseriata* Bréb. — Суріпела дворядна
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
434. *Surirella linearis* W. Sm. — Суріпела лінійчата
Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
435. *Surirella splendida* (Ehrenb.) Kütz. — Суріпела блискуча
Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі.

ВІДДІЛ *CRYPTOPHYTA* — КРИПТОФІТОВІ ВОДРОСТИ

КЛАС *CRYPTOPHYCEAE* — КРИПТОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *CRYPTOMONADALES* — КРИПТОМОНАДАЛЬНІ

Cryptomonadaceae sensu Butcher — Криптомонадові

436. *Cryptomonas lobata* Korshikov — Криптомонас лопатевий
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.
437. *Cryptomonas obovata* Skuja — Криптомонас оберненояйцеподібний
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.
438. *Cryptomonas tatrica* Czosp. — Криптомонас татрський
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.

ВІДДІЛ *RHODOPHYTA* — ЧЕРВОНІ ВОДРОСТИ

КЛАС *FLORIDEOPHYCEAE* — ФЛОРИДЕОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК *ACROCHAETIALES* — АКРОХЕТІАЛЬНІ

Acrochaetiaceae F.E. Fritsch emend. J.T. Harper et G.W. Saunders — Акрохетієві

439. *Audouinella chalybaea* (Roth) Vory — Одуїнелла сталева
Сп.н.: *Chantransia chalybaea* (Roth) Fries.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973);
Перганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975);
р. Перга.

440. *Audouinella pygmaea* (Kütz.) Weber Bosse — Одуїнелла карликова
Перганське лісництво, р. Уборть біля с. Перга, р. Перга, зрідка.

ПОРЯДОК BATRACHOSPERMALES — БАТРАХОСПЕРМАЛЬНІ

***Batrachospermaceae* C. Agardh — Батрахоспермові**

441. *Batrachospermum gelatinosum* (L.) DC. — Батрахоспермум драглистий
Суп.: *Batrachospermum densum* Sirodot; *Batrachospermum moniliforme* f. *densum* (Sirodot) Israelson; *Batrachospermum gelatinosum* f. *densum* Compère.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Царенко, Капустін, 2009).
442. *Batrachospermum keratophytum* Bory emend. R.G. Sheath, M.L. Vis et K.M. Cole — Батрахоспермум кератофітний
Селезівське лісництво, квартал 3, р. Жолобниця; квартал 31, меліоративний канал (Vis, Kapustin, 2009); р. Зимуха, зрідка.

ВІДДІЛ CHLOROPHYTA — ЗЕЛЕНІ ВОДОРОСТІ

КЛАС ULVOPHYCEAE — УЛЬВОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК ULOTRICHALES — УЛОТРИХАЛЬНІ

***Ulotrichaceae* Kütz. emend. Borzi — Улотриксіві**

443. *Binuclearia tectorum* (Kütz.) Beger — Бінуклеарія покривельна
Суп.: *Binuclearia tatrana* Wittr.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 52, ставок, поодинокі.
444. *Protoderma viride* Kütz. — Протодерма зелена
Копищенське лісництво, р. Уборть, поодинокі (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
445. *Ulothrix aequalis* Kütz. — Улотрикс рівний
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, бентос, поодинокі.
446. *Ulothrix mucosa* Thur. — Улотрикс слизовий
Суп.: *Ulothrix oscillarina* Kütz.
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, поодинокі; р. Жолобниця, поодинокі.

ПОРЯДОК SIPHONOCCLADALES — СИФОНОКЛАДАЛЬНІ

***Cladophoraceae* Wille — Кладофорові**

447. *Cladophora fracta* Kütz. — Кладофора поламана
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

КЛАС *CHLOROPHYCEAE* — ХЛОРОФІЦЄВИ

**ПОРЯДОК *CHLAMYDOMONADALES* —
ХЛАМІДОМОНАДАЛЬНІ**

***Chlamydomonadaceae* G.M. Sm. — Хламідомонадові**

448. *Chlamydomonas proboscigera* Korschikov — Хламідомонас хоботоносний
Селезівське лісництво, заплавна водойма р. Болотниці, поодинок.
449. *Chlamydomonas reinhardtii* P.A. Dang. — Хламідомонас Рейнгарда
Річка Болотниця, поодинок.

ПОРЯДОК *VOLVOCALES* — ВОЛЬВОКАЛЬНІ

***Volvocaceae* Cohn — Вольвоксові**

450. *Eudorina elegans* Ehrenb. — Евдоріна витончена
Болога, поодинок (Мошкова, Балашев, 1983); оз. Грибове, часто.
451. *Pandorina morum* (O.F. Müll.) Vory — Пандоріна шовковицевидна
Річка Жолобниця, поодинок.

ПОРЯДОК *TETRASPORALES* — ТЕТРАСПОРАЛЬНІ

***Chlorangiellaceae* Bourr. ex Fott — Хлорангієлові**

452. *Chlorangiopsis rotatoriorum* (Proschk.-Lavr.) Petlov. et P. Tsarenko —
Хлорангіопсіс колесовидний
Суп.: *Chlorangiopsis minor* Korschikov.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, обростання (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

***Tetrasporaceae* (Nägeli) Wittr. — Тетраспорові**

453. *Apicystis brauniana* Nägeli in Kütz. — Апіоцистіс Брауна
Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

ПОРЯДОК *CHLOROCOCCALES* — ХЛОРОКОКОВІ

***Characiochloridaceae* Skuja — Хараціохлорісові**

454. *Characiochloris sessilis* (Korschikov) Pascher — Хараціохлоріс сидячий
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

***Sphaerocystidaceae* Fott ex P. Tsarenko — Сфероцистісові**

455. *Heleochloris pallida* Korschikov — Гелеохлоріс блідий
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).

456. *Quadricoccus verrucosus* Fott — Квадрікокус бородавчастий
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, по-
одинокю (Царенко, 1984); Селезівське лісництво, ставок (Царенко,
1990).

***Treubariaceae* (Korschikov) Fott — Треубарієві**

457. *Desmatractum bipyramidatum* (Chodat) Pascher — Десматрактум
двопірамідальний
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
ефемерні заболочені водойми, поодинокю; оз. Грибове, поодинокю.

***Cylindrocapsaceae* Wille — Циліндрокапсові**

458. *Fusola viridis* J. Snow — Фузола зелена
Озеро Грибове, зрідка.

***Scotiellocoystoidaceae* (Fott) P. Tsarenko --
Скотіелоцистисові**

459. *Chloropteridella tetragona* (Pascher) P.C. Silva — Хлороптеріделла
чотирикутна
Суп.: *Scotiella palustris* Korschikov.
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова,
1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).

ПОРЯДОК SPHAEROPLEALES — СФЕРОПЛЕАЛЬНІ

***Neochloridaceae* H. Ettl et Komárek — Неохлорисові**

460. *Chlorotetraedron incus* (Teiling) Komárek et Kovačik — Хлоротетра-
едрон ковадлоподібний
Суп.: *Tetraedron incus* (Teiling) G.S. West.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975);
Копищенське лісництво, с. Майдан Копищанський, р. Уборть (Ва-
сенко и др., 2002).

***Radiococcaceae* Fott ex Komárek — Радіококові**

461. *Gloeocystis ampla* Kütz. — Глеоцистис широкий
Болота, рясно (Мошкова, Балашев, 1983).
462. *Palmodictyon viride* Kütz. — Пальмодикціон зелений
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Ца-
ренко, 1984); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахон-
ська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).

***Characiaceae* (Nägeli) Wille — Харацієві**

463. *Characium asymmetricum* Korschikov — Хараціум асиметричний
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
464. *Characium bulbosum* Korschikov — Хараціум цибулевидний
болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).

465. *Characium conicum* Korschikov — Хараціум конічний
р. Уборть, дуже рясно (Балашов, Мошкова, 1973).
466. *Characium ornithocephalum* A. Braun — Хараціум птахоголовий
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990); квартал 24, заплава
р. Жолобниці; оз. Грибове, поодинокі.
467. *Characium ornithocephalum* var. *harpochytriforme* Printz — Хараці-
ум птахоголовий, різновид серповидний
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
468. *Pseudocharacium obtusum* (A. Braun) Petry-Hesse — Псевдохараці-
ум притуплений
Syn.: *Characium obtusum* A. Braun.
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990); заплава р. Жолобни-
ці, зрідка; оз. Грибове, зрідка.
469. *Schroederia setigera* (Schröd.) Lemmerm. — Шредерія щетинко-
носна
Копищенське лісництво, с. Майдан Копищенський, р. Уборть (Ва-
сенко и др., 2002).
470. *Schroederia spiralis* (Printz) Korschikov — Шредерія спіральна
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
471. *Coenochloris fottii* (Hindák) P. Tsarenko — Ценохлорис Фотта
Syn.: *Sphaerocystis schroeterii* Chodat.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983); р. Болотниця (Царенко,
1984); оз. Грибове, часто.

***Rhopalosolenaceae* H. Ettl et Komárek — Ропалосоленієві**

472. *Hydrianum crassiapex* Korschikov — Гідріанум товстоверхий
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж доро-
ги, часто.

***Hydrodictyaceae* (S.W. Gray) Dumort. -- Гідродиктієві**

473. *Hydrodictyon reticulatum* (L.) Lagerh. — Гідродиктіон сітчастий
Перганське лісництво, р. Перга, масово (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
474. *Pediastrum angulosum* (Ehrenb.) Menegh. — Педіаструм кутастий
Озеро Грибове (Капустін).
475. *Pediastrum angulosum* var. *asperum* (A. Braun) Sulek — Педіаструм
кутастий, різновид шорсткий
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, по-
одинокі (Царенко, 1984).
476. *Pediastrum duplex* Meyen — Педіаструм подвійний
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Ко-
пищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі;
Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984);
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко

и др., 2002); Селезівське лісництво, р. Болотниця, часто; оз. Грибове, часто.

477. *Pediastrum duplex* var. *rugulosum* Racib. — Педіаструм подвійний, різновид зморшкуватий
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
478. *Pediastrum duplex* var. *subgranulatum* Racib. — Педіаструм подвійний, різновид майжегранульований
Озеро Грибове, зрідка.
479. *Pseudopediastrum boryanum* (Turpin) E. Hegew. — Псевдопедіаструм Боріїв
Syn.: *Pediastrum boryanum* (Turpin) Menegh.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); р. Зимуха; оз. Грибове, дуже часто.
480. *Pseudopediastrum boryanum* var. *cornutum* (Racib.) P. Tsarenko — Псевдопедіаструм Боріїв, різновид рогатий
Озеро Грибове, поодинокі.
481. *Pseudopediastrum boryanum* var. *longicorne* (Reinsch) P. Tsarenko — Псевдопедіаструм Боріїв, різновид довгорогий
Озеро Грибове, поодинокі.
482. *Pseudopediastrum kawraiskyi* (Schmidle) E. Hegew. — Псевдопедіаструм Каврайського
Syn.: *Pediastrum kawraiskyi* Schmidle.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
483. *Sorastrum spinulosum* Nägeli — Сораструм щетинковий
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
484. *Stauridium tetras* (Ehrenb.) E. Hegew. — Стаурідіум тетрадний
Syn.: *Pediastrum tetras* (Ehrenb.) Ralfs.
р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, р. Болотниця; оз. Грибове, р. Зимуха, поодинокі.
485. *Tetraedron caudatum* (Corda) Hansg. — Тетраедрон хвостатий
Syn.: *Tetraedron caudatum* var. *punctatum* Lagerh.
Річка Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, болото Волисок, поодинокі (Парахонська, Мошкова, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); оз. Грибове, поодинокі.
486. *Tetraedron minimum* (A. Braun) Hansg. var. *minimum* f. *minimum* — Тетраедрон менший
Syn.: *Tetraedron minimum* var. *scrobiculatum* Lagerh.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); оз. Грибове.

487. *Tetraedron minimum* var. *minimum* f. *elegans* (Hortob.) P. Tsarenko — **Тетраедрон менший, різновид менший, форма вишукана**
Syn.: *Tetraedron minimum* var. *apiculato-scrobiculatum* (Reinsch. et Lagerh.) Skuja f. *elegans* Hortob.
Олевський р-н, р. Уборть (Царенко, 1990).
488. *Tetraedron triangulare* Korschikov — **Тетраедрон трикутний**
Озеро Грибове, поодинок.

***Selenastraceae* (F.F. Blackman et Tansley) F.E. Fritsch —
Селенастрові**

489. *Ankistrodesmus falcatus* (Corda) Ralfs — **Анкістродесмус серповидний**
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинок (Царенко, 1984); оз. Грибове, поодинок.
490. *Ankistrodesmus fusiformis* Corda ex Korschikov — **Анкістродесмус веретеновидний**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинок; Селезівське лісництво, р. Болотниця (Царенко, 1984).
491. *Ankistrodesmus spiralis* (Turner) Lemmerm. — **Анкістродесмус спіральний**
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
492. *Chlorolobion obtusum* Korschikov — **Хлоролобій притуплений**
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, зрідка.
493. *Hyaloraphidium contortum* Korschikov — **Гіалорафідіум закручений**
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
494. *Kirchneriella obesa* (West) Schmidle — **Кірхнеріела товста**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
495. *Monoraphidium arcuatum* (Korschikov) Hindák — **Монорафідіум зігнутий**
Syn.: *Ankistrodesmus pseudomirabilis* Korschikov.
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинок (Царенко, 1984).
496. *Monoraphidium contortum* (Thur.) Komárk.-Legn. — **Монорафідіум скручений**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
497. *Monoraphidium griffithii* (Berkel.) Komárk.-Legn. — **Монорафідіум Гріффіта**
Syn.: *Ankistrodesmus acicularis* (A. Braun) Korschikov.

Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, р. Болотниця; квартал 51, виділ 6, ставок; р. Плотниця; оз. Грибове; Перганське лісництво, р. Уборть біля с. Перга, поодинокі.

498. *Monoraphidium irregulare* (G.M. Sm.) Komárk.-Legn. — Монорафідіум неправильний

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

499. *Monoraphidium komarkovae* Nygaard — Монорафідіум Комаркової

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

500. *Monoraphidium tortile* (West et G.S. West) Komárk.-Legn. — Монорафідіум скручений

Перганське лісництво, р. Перга, поодинокі.

501. *Raphidocelis contorta* (Schmidle) Marvan et al. — Рафідоцеліс скручений

Сп.: *Kirchneriella contorta* (Schmidle) Bohl.

Болога, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).

502. *Raphidocelis danubiana* (Hindák) Marvan et al. — Рафідоцеліс дунайський

Озеро Грибове, р. Зимуха, зрідка.

503. *Raphidocelis subcapitata* (Korschikov) Nygaard et al. — Рафідоцеліс головчастий

Сп.: *Kirchneriella subcapitata* Korsch.

Селезівське лісництво, р. Болотниця; ставок (Царенко, 1990).

504. *Selenastrum gracile* Reinsch — Селенаструм тонкий

Сп.: *Ankistrodesmus gracillis* (Reinsch) Korschikov.

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі; Селезівське лісництво, р. Болотниця (Царенко, 1984).

***Gloeotilaceae* H. Ettl et G. Gärtner — Глеотілові**

505. *Elakatothrix subacuta* Korschikov — Елакатотрікс гоструватий

Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова, 1972).

506. *Elakatothrix gloecystiformis* Korschikov — Елакатотрікс глеоцистовидний

Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова, 1972); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983).

Scenedesmaceae Oltm. — Сценедесмусові

- 507. *Acutodesmus acuminatus* (Lagerh.) P. Tsarenko — Акутодесмус гострокінцевий**
Syn.: *Scenedesmus acuminatus* (Lagerh.) Chodat.
р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); оз. Грибове, р. Зимуха, поодинокі.
- 508. *Acutodesmus dimorphus* (Turpin) P. Tsarenko — Акутодесмус диморфний**
Syn.: *Scenedesmus obliquus* var. *costulatus* (Chodat) Ergash.; *Scenedesmus acutus* Meyen.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Перганське лісництво, р. Уборть біля с. Перга; Селезівське лісництво, р. Болотниця; оз. Грибове, поодинокі.
- 509. *Acutodesmus obliquus* (Turpin) P. Tsarenko — Акутодесмус рівнобічний**
Syn.: *Scenedesmus obliquus* (Turp.) Kütz.; *Scenedesmus obliquus* var. *alternans* Khristjuk.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
- 510. *Acutodesmus pectinatus* (Meyen) P. Tsarenko — Акутодесмус гребенеподібний**
Syn.: *Scenedesmus acuminatus* f. *tortuosus* Skuja; *Scenedesmus acuminatus* var. *tortuosus* (Skuja) Ooshima; *Scenedesmus acuminatus* var. *biseriatus* Reinsch.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Селезівське лісництво, р. Болотниця; оз. Грибове, поодинокі.
- 511. *Acutodesmus wisconsinensis* (G.M. Sm.) P. Tsarenko — Акутодесмус вісконсінський**
Syn.: *Tetradesmus wisconsinensis* G.M. Sm.
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка.
- 512. *Coelastrum microporum* Nägeli — Целаструм дрібнопористий**
Річка Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).

- 513. *Coelastrum sphaericum* Nägeli — Целаструм кулястий**
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); оз. Грибове, дуже зрідка.
- 514. *Crucigenia lauterbornei* (Schmidle) Schmidle — Круцігенія Лаутерборна**
Син.: *Hofmania lauterbornei* (Schmidle) Wille.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
- 515. *Crucigenia tetrapedia* (Kirchn.) West et G.S. West — Круцігенія чотириножка**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984).
- 516. *Desmodesmus aculeolatus* (Reinsch) P. Tsarenko — Десмодесмус дрібношипуватий**
Син.: *Scenedesmus aculeolatus* Reinsch; *Scenedesmus denticulatus* var. *linearis* Hansg.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
- 517. *Desmodesmus armatus* (Chodat) E. Hegewald var. *armatus* — Десмодесмус озброєний**
Син.: *Scenedesmus armatus* (Chodat) Smith; *Scenedesmus octocauda* Massjuk.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990); Копищенське лісництво, р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський; Перганське лісництво, р. Перга; оз. Грибове, поодинокі.
- 518. *Desmodesmus armatus* var. *bicaudatus* (Guglielm.) E. Hegew. — Десмодесмус озброєний, різновид двохвостий**
Син.: *Scenedesmus armatus* var. *bicaudatus* (Guglielm.) Chodat.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
- 519. *Desmodesmus armatus* var. *subalternans* (G.M. Sm.) E. Hegew. — Десмодесмус озброєний, різновид майжеальтернативний**
Син.: *Scenedesmus armatus* var. *boglariensis* Hortob.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984).
- 520. *Desmodesmus bicaudatus* (Dedus.) P. Tsarenko — Десмодесмус двохвостий**
Син.: *Scenedesmus bicaudatus* (Hansg.) Chodat.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).

521. *Desmodesmus brasiliensis* (Bohlin) E. Hegew. — Десмодесмус бразильський
Спн.: *Scenedesmus brasiliensis* Bohlin; ?*Scenedesmus brasiliensis* Bohlin var. *cinnamomeus* Y.V. Roll.
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); р. Болотниця; оз. Грибове, р. Зимуха, часто.
522. *Desmodesmus communis* (E. Hegew.) E. Hegew. — Десмодесмус спільний
Спн.: *Scenedesmus quadricauda* Bréb.
Копищенське лісництво, р. Уборть, досить часто (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі; с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984); Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); оз. Грибове, часто.
523. *Desmodesmus costato-granulatus* (Skuja) E. Hegew. — Десмодесмус ребристо-бородавчастий
Спн.: *Scenedesmus costato-granulatus* Skuja.
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990); оз. Грибове, зрідка.
524. *Desmodesmus denticulatus* (Lagerh.) An, Friedl et E. Hegew. — Десмодесмус дрібнозубчастий
Спн.: *Scenedesmus denticulatus* Lagerh.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
525. *Desmodesmus hystrix* (Lagerh.) E. Hegew. — Десмодесмус колючий
Спн.: *Scenedesmus hystrix* Lagerh.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Царенко, 1984).
526. *Desmodesmus grahneisii* (Heynig) E. Hegew. — Десмодесмус Грахнайса
Спн.: *Scenedesmus grahneisii* (Heynig) Fott et Komárek.
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
527. *Desmodesmus granulatus* (West et G.S. West) P. Tsarenko — Десмодесмус гранульований
Озеро Грибове, зрідка.
528. *Desmodesmus intermedius* (Chodat) E. Hegew. var. *intermedius* — Десмодесмус проміжний
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
529. *Desmodesmus intermedius* var. *acutispinus* (Y.V. Roll) E. Hegew. — Десмодесмус проміжний, різновид гострошиповий
Спн.: *Scenedesmus intermedius* var. *bicaudatus* Hortob. p.p.

Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).

- 530. *Desmodesmus lunatus* (West et G.S. West) E. Hegew. — Десмодесмус місяцевидний**
 Syn.: *Scenedesmus polyglobulus* Hortob.
 Селезівське лісництво, р. Болотниця (Царенко, 1990).
- 531. *Desmodesmus magnus* (Meyen) P. Tsarenko — Десмодесмус великий**
 Syn.: *Scenedesmus quadricauda* var. *setosus* (Kirchn.) Hansg. p.p.
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); р. Зимуха; оз. Грибове, поодинокі.
- 532. *Desmodesmus opoliensis* (P.G. Richter) E. Hegew. var. *opoliensis* — Десмодесмус опільський**
 Syn.: *Scenedesmus opoliensis* P.G. Richter; *Scenedesmus opoliensis* var. *setosus* Dedus.
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
- 533. *Desmodesmus opoliensis* var. *alatus* (Dedus.) E. Hegew. — Десмодесмус опільський, різновид крилатий**
 Syn.: *Scenedesmus opoliensis* var. *alatus* Dedus.
 Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
- 534. *Desmodesmus opoliensis* var. *carinatus* (Lemmerm.) E. Hegewald — Десмодесмус опільський, різновид кильовий**
 Syn.: *Scenedesmus opoliensis* var. *carinatus* Lemmerm.
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
- 535. *Desmodesmus protuberans* (F.E. Fritsch et Rich) E. Hegew. — Десмодесмус відростковий**
 Syn.: *Scenedesmus protuberans* F.E. Fritsch et Rich.
 Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984).
- 536. *Desmodesmus serratus* (Corda) An, Friedl et E. Hegew. — Десмодесмус пилчастий**
 Syn.: *Scenedesmus serratus* (Corda) Bohlin; *Scenedesmus serratus* f. *minor* Chodat.
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка.
- 537. *Desmodesmus spinosus* (Chodat) E. Hegew. — Десмодесмус колючий**
 Syn.: *Scenedesmus spinosus* Chodat.
 Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).

538. *Desmodesmus subspicatus* (Chodat) E. Hegew. et A. Schmidt — Десмодесмус майжеколючистий
Syn.: *Scenedesmus subspicatus* Chodat; *Scenedesmus spinosus* var. *bicaudatus* Hortob.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, мало (Царенко, 1984); Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
539. *Enallax acutiformis* (Schröd.) Hindák — Еналакс гоструватий
Озеро Грибове, зрідка.
540. *Enallax costatus* (Schmidle) Pascher — Еналакс ребристий
Озеро Грибове; р. Зимуха, досить часто.
541. *Scenedesmus ellipticus* Corda — Сценедесмус еліптичний
Syn.: *Scenedesmus bijugatus* (Turpin) Kütz.
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
542. *Scenedesmus obtusus* Meyen var. *obtusus* — Сценедесмус тупий
Syn.: *Scenedesmus bijugatus* var. *alternans* (Reinsch) Hansg.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984).
543. *Scenedesmus obtusus* var. *apiculatus* (West et G.S. West) P. Tsarenko — Сценедесмус тупий, різновид гострокінцевий
Syn.: *Scenedesmus apiculatus* (W. West et G.S. West) Chodat.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984).
544. *Scenedesmus papillosum* Pankow — Сценедесмус багатосочковий
Syn.: *Scenedesmus parvus* var. *granulatus* Bourr. et Mang.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984).
545. *Scenedesmus parvus* (G.M. Sm.) Bourr. — Сценедесмус дрібний
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984).
546. *Scenedesmus verrucosus* Y.V. Roll — Сценедесмус бородавчастий
Syn.: *Scenedesmus granulatus* var. *verrucosus* (Y.V. Roll) Dedus.; *Scenedesmus disciformis* (Chodat) Fott et Komárek.
Річка Уборть, поодинокі (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984).
547. *Pseudotetrastrum punctatum* Hindák — Псевдотетраструм крапковий
Syn.: *Tetrastrum punctatum* (Schmidle) Ahlstrom et Tiffany.

- Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).
548. *Tetrastrum elegans* Playfair — **Тетрастум витончений**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984).
549. *Tetrastrum heteracanthum* (Nordst.) Chodat — **Тетрастум різногочастий**
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
550. *Tetrastrum staurogeniaeforme* (Schröd.) Komárek — **Тетрастум старогенієвидний**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
551. *Tetrastrum triangulare* (Chodat) Komárek — **Тетрастум трикутний**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, дуже зрідка (Царенко, 1984); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
552. *Westella botryoides* (West) Wild. — **Вестелла ботріювидна**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).

Microsporaceae G.S. West — **Мікроспорові**

553. *Microspora abbreviata* (Rabenh.) Lagerh. — **Мікроспора вкорочена**
Річка Жолобниця (Капустін).
554. *Microspora amoena* (Kütz.) Rabenh. var. *amoena* — **Мікроспора чарівна**
Селезівське лісництво, квартал 27 та 33, р. Болотниця, обростання (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, дуже часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Болотниця, проба №12(83)-09 (Капустін).
555. *Microspora amoena* var. *gracilis* (Wille) De Toni — **Мікроспора чарівна, різновид струнка**
Селезівське лісництво, заплавна водойма р. Болотниці, часто; оз. Грибове, часто.
556. *Microspora pachyderma* (Wille) Lagerh. — **Мікроспора товстооболонкова**
Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищанський (Мошкова, 1972, 1973); Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 52, ставок; р. Болотниця, р. Жолобниця, часто.
557. *Microspora stagnorum* (Kütz.) Lagerh. — **Мікроспора ставкова**
Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищанський (Мошкова, 1972, 1973); Селезівське лісництво, р. Болот-

ниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, р. Болотниця, часто.

558. *Microspora tumidula* Hazen — Мікроспора роздута

Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищанський (Мошкова, 1972, 1973); Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).

559. *Microspora floccosa* (Vaucher) Thuret — Мікроспора пластівцевидна

Суп.: *Microspora willeana* Lagerh.

Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищанський (Мошкова, 1972, 1973); Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); болота (Мошкова, Балашев, 1983); р. Жолобниця, часто.

560. *Radiofilum mesomorphum* Skuja — Радіофілум середньоформний
Озеро Грибове, зрідка.

ПОРЯДОК CHAETOPELTIDALES — ХЕТОПЕЛЬТІДАЛЬНІ

***Chaetopeltidaceae* G.S. West — Хетопельтісові**

561. *Chaetopeltis orbicularis* Berth. — Хетопельтіс округлий

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Уборть, (Балашов, Мошкова, 1973).

562. *Schizochlamys gelatinosa* A. Braun — Схізохламід драглистий

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).

ПОРЯДОК CHAETOPHORALES — ХЕТОФОРАЛЬНІ

***Chaetophoraceae* Grev. — Хетофорові**

563. *Chaetophora elegans* (Roth) Agardh — Хетофора витончена

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); болота (Мошкова, Балашев, 1983).

564. *Draparnaldia acuta* (C. Agardh) Kütz. — Драпарнальдія гостра

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

565. *Draparnaldia mutabilis* (Roth) Bory — Драпарнальдія мінлива

Суп.: *Draparnaldia plumosa* (Vaucher) C. Agardh.

Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Болотниця, масово.

566. *Epibolium dermaticola* Printz. — Епіболіум епідермальний

Річка Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983).

567. *Gongrosira debaryana* Rabenh. — Гонгрозіра Де Барі
Річка Уборть (Балашов, Мошкова, 1973).
568. *Stigeoclonium prostratum* F.E. Fritsch. — Стігеоклоніум сланкий
Річка Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво,
р. Перга, часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Бала-
шев, 1983).
569. *Stigeoclonium tenue* (C. Agardh) Kütz. emend. Cox et H.C. Bold —
Стігеоклоніум тонкий
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973).
570. *Uronema confervicolum* Lagerh. — Уронема конфервна
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

Schizomeridaceae G.M. Sm. — Схізомерісові

571. *Schizomeris leibleinii* Kütz. — Схізомеріс Ляйбляйна
Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копи-
щенський (Мошкова, 1972); р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973).

Aphanochaetaceae (Printz) Bourr. — Афанохетові

572. *Aphanochaete repens* A. Braun — Афанохете повзуча
Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова,
1972); Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян,
1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян,
1975).
573. *Aphanochaete vermiculoides* Wolle — Афанохете червовидна
болота, обростання (Мошкова, Балашев, 1983).
574. *Chaetonema irregulare* Nowakowski — Хетонема неправильна
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); бо-
лота (Мошкова, Балашев, 1983).

ПОРЯДОК OEDOGONIALES — ЕДОГОНІАЛЬНІ

Oedogoniaceae de Bary ex Hirn — Едогонієві

575. *Bulbochaete brebissonii* Kütz. ex Hirn — Бульбохета Бребіссона
ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова,
1972); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983).
576. *Bulbochaete polyandria* Cleve ex Hirn — Бульбохета поліандрієва
ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова,
1972).
577. *Bulbochaete subquadrata* Mrozińska-Webb — Бульбохета майже
квадратна
Заболочені водойми Поліського природного заповідника (Юнгер,
1996).
578. *Bulbochaete varians* Wittr. ex Hirn var. *varians* — Бульбохета
мінлива
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973).

579. *Bulbochaete varians* var. *subsimplex* (Wittr.) Hirn — Бульбохета мінлива, різновид майжепроста
Болота (Мошкова, Балашев, 1983).
580. *Oedogonium acrosporium* de Bary ex Hirn — Едогоніум верхівко-споривий
Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова, 1972).
581. *Oedogonium borisianum* (Le Clerc) Wittr. ex Hirn — Едогоніум Бори
Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова, 1972).
582. *Oedogonium charkowiensis* Arnoldi et Y.V. Roll — Едогоніум харківський
Без вказівки на точне місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983); затока стариці р. Уборть в окол. с. Рудня-Хочинська (Юнгер, Мошкова, 1993).
583. *Oedogonium cryptoporum* Wittr. ex Hirn — Едогоніум таємнопоривий
Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова, 1972); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
584. *Oedogonium grande* Kütz. ex Hirn — Едогоніум крупний
Перганське лісництво, р. Перга, масово (Мошкова, Водоп'ян, 1975); без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983); р. Перга в окол. с. Перга, р. Уборть і її заплавні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Юнгер, Мошкова, 1993).
585. *Oedogonium inconspicuum* Hirn ex Hirn — Едогоніум непримітний
Болота (Мошкова, Балашев, 1983); ефемерна водойма в окол. с. Селезівка (Юнгер, Мошкова, 1993).
586. *Oedogonium itzigsohnii* de Bary ex Hirn — Едогоніум Іцігсона
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Копищенське лісництво, окол. с. Майдан-Копищенський, квартал 25, копанка поодинокі; Селезівське лісництво, квартал 52, ставок, поодинокі.
587. *Oedogonium laeve* Wittr. ex Hirn — Едогоніум гладенький
Копищанське лісництво, заболочена водойма біля дороги (Юнгер, Мошкова, 1985).
588. *Oedogonium pusillum* Kirchn. ex Hirn — Едогоніум крихітний
Без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983); бол. Шаболтах, придорожна канава в окол. с. Перга (Юнгер, Мошкова, 1993).
589. *Oedogonium santurcense* Tiffany — Едогоніум сантурценський
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Юнгер, Мошкова, 1985).

590. *Oedogonium undulatum* (Bréb.) A. Braun ex Hirn — Едогоніум хвилястий
Ефемерні водойми в окол. с. Майдан-Копищенський (Мошкова, 1972); оз. Грибове, поодинок.

КЛАС *TREBOUXIOPHYCEAE* — ТРЕБУКСІОФІЦЄВИ

ПОРЯДОК *CHLORELLALES* — ХЛОРЕЛЛЯЛЬНІ

Chlorellaceae Brunth. — Хлореллови

591. *Actinastrum hantzschii* Lagerh. var. *hantzschii* — Актинаструм Ганцша
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинок; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинок (Царенко, 1984).
592. *Actinastrum hantzschii* var. *subtile* Wołosz. — Актинаструм Ганцша, різновид тонкий
Син.: *Actinastrum schroeteri* var. *subtile* (Wołosz.) Fott.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинок (Царенко, 1984).
593. *Mychonastes anomalus* (Korschikov) Krienitz, C. Bock, Dadheech et Pröschold — Міхонастес аномальний
Син.: *Dictyosphaerium anomalum* Korschikov; *Pseudodictyosphaerium anomalum* (Korschikov) Hindák.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Царенко, 1984).
594. *Mychonastes botrytella* (Komárek et Perman) Krienitz, C. Bock, Dadheech et Pröschold — Міхонастес китицеподібний
Син.: *Dictyosphaerium botrytella* Komárek et Perman.
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинок (Царенко, 1984).
595. *Dictyosphaerium ehrenbergianum* Nägeli — Диктіосферіум Еренберга
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинок; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинок (Царенко, 1984).
596. *Dictyosphaerium subsolitaria* van Goor — Диктіосферіум майжепоодинокий
Син.: *Dictyosphaerium primarium* Skuja.
Копищенське лісництво, р. Уборть (Царенко, 1990).
597. *Mucidosphaerium pulchellum* (H.C. Wood) C. Bock, Pröschold et Krienitz — Муцидосферіум гарненький
Син.: *Dictyosphaerium pulchellum* H.C. Wood.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983); Копищенське ліс-

ництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); Олевський р-н, с. Майдан Копищанський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); Селезівське лісництво, ефемерна водойма, поодинокі; р. Жолобниця, поодинокі; оз. Грибове, поодинокі.

598. *Micractinium bornhemense* (W. Conrad) Korschikov — Мікрактиніум борнгемівський
Копищанське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, дуже зрідка; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, дуже зрідка (Царенко, 1984).
599. *Micractinium pusillum* Fresen. — Мікрактиніум дрібненький
Копищанське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984).

Oocystaceae Bohlin — Ооцистісові

600. *Crucigeniella apiculata* (Lemmerm.) Komárek — Круцигенієлла гострокінцева
Копищанське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинокі; Перганське лісництво, с. Перга, р. Перга, поодинокі (Царенко, 1984).
601. *Crucigeniella irregularis* (Wille) P. Tsarenko et D.M. John — Круцигенієлла неправильна
Озеро Грибове, поодинокі.
602. *Crucigeniella rectangularis* (Nägeli) Komárek — Круцигенієлла прямокутна
Суп.: *Crucigenia rectangularis* (Nägeli) F. Gay.
Перганське лісництво, р. Перга, обростання різних субстратів, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
603. *Didymocystis inermis* (Fott) Fott — Дідимоцистіс неозброєний
Копищанське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).
604. *Eremosphaera viridis* de Bary — Еремосфера зелена
Озеро Грибове, р. Зимуха, поодинокі; Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі.
605. *Lagerheimia genevensis* (Chodat) Chodat — Лагергеймія женецька
Олевський р-н, с. Майдан Копищанський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
606. *Nephrochlamys rostrata* Nygaard et al. — Нефрохламіс кльовий
Суп.: *Nephrochlamys subsolitaria* (G.S. West) Korschikov.
Селезівське лісництво, ставок (Царенко, 1990).
607. *Oocystis borgei* Snow — Ооцистіс Борге
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищанське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болото, часто (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, р. Болотниця (Царенко, 1984); оз. Грибове, поодинокі.

608. *Oocystis marssonii* Lemmerm. — **Ооцистіс Марссона**
Перганське лісництво, р. Уборть біля с. Перга, поодинокі.
609. *Oocystis pusilla* Hansg. — **Ооцистіс крихітний**
Болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983).
610. *Oocystis solitaria* Wittr. — **Ооцистіс поодинокий**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1973); ставок в заплаві р. Болотниця (Царенко, 1990); квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі; оз. Грибове, поодинокі.
611. *Oocystis submarina* Lagerh. — **Ооцистіс підводний**
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищанський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984).

ПОРЯДОК *TREBOUXIALES* — ТРЕБУКСІАЛЬНІ

Botryococcaceae Wille — Ботріококові

612. *Botryococcus braunii* Kütz. — **Ботріококус Брауна**
Озеро Грибове, дуже часто, інколи масово (Капустин, Герасимова, 2008); Селезівське лісництво, р. Жолобниця, часто.
613. *Botryococcus protuberans* W. West et G.S. West — **Ботріококус протуберанцевий**
Озеро Грибове, зрідка (Капустин, Герасимова, 2008).
614. *Botryococcus terribilis* Komárek et Marvan — **Ботріококус страшний**
Озеро Грибове, зрідка (Капустин, Герасимова, 2008).

ПОРЯДОК *MICROTHAMNIALES* — МІКРОТАМНІАЛЬНІ

Microthamniaceae G.S. West — Мікротамнієві

615. *Microthamnion curvatum* Printz — **Мікротамніон зігнутий**
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
616. *Microthamnion kuetzingianum* Nägeli — **Мікротамніон Кютцінга**
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
617. *Microthamnion strictissimum* Rabenh. — **Мікротамніон найпряміший**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, обростання (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); р. Жолобниця, часто.

ПОРЯДОК *PRASIOLALES* — ПРАЗІОЛЯЛЬНІ

Koliellaceae Hindák — Колиєллові

618. *Koliella longiseta* (Vischer) Hindák — **Колиєлла довгощетитинкова**
Syn.: *Raphidonema longiseta* Vischer.

Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).

ВІДДІЛ *STREPTOPHYTA* — СТРЕПТОФІТОВІ ВОДОРОСТІ

КЛАС *ZYGNEMATOPHYCEAE* — ЗИГНЕМАТОФІЦЄВИ

ПОРЯДОК *ZYGNEMATALES* — ЗИГНЕМАТАЛЬНІ

Mesotaeniaceae Oltm. — Мезотенієві

619. *Cylindrocystis brebissonii* ([Menegh.] ex Ralfs) de Bary — Циліндроцистис Бребіссона
Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, часто; р. Жолобниця; болота; оз. Грибове, часто.
620. *Cylindrocystis crassa* de Bary — Циліндроцистис товстий
Селезівське лісництво, квартал 61, ефемерна водойма, зрідка.
621. *Netrium digitus* (Ehrenb. ex Ralfs) Itzigs. et Rothe emend. Ohtani — Нетріум пальцеподібний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, р. Болотниця, зрідка; квартал 52, ставок, часто; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто; оз. Грибове, часто.
622. *Netrium lanceolatum* Ohtani — Нетріум ланцетоподібний
Озеро Грибове, зрідка (Петльований, 2011).
623. *Nucleotaenium cylindricum* Goncharov et Melkonian — Нуклеоте-ніум циліндричний
Заплавні водойми р. Жолобниці (Петльований, 2011).
624. *Roya anglica* G.S. West — Роя англійська
Селезівське лісництво, ґрунти (Костіков та ін., 2001); заплавна водойма р. Болотниця, зрідка.

Zygnemataceae Kütz. — Зигнемові

625. *Zygnema* sp. *ster.* — Зигнема
Річка Болотниця, часто.

Mougeotiaceae Black. et Tensl. — Мужоцієві

626. *Mougeotia punctata* Wittr. — Мужоція крапчаста
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.

Spirogyraceae Black. et Tensl. — Спірогірові

627. *Spirogyra nitida* (Dillwyn) Link — Спірогіра блискуча
Річка Зимуха, масово.
628. *Spirogyra subsalsa* Kütz. — Спірогіра солонцювата
Селезівське лісництво, меліоративний канал, масово.

ПОРЯДОК *DESMIDIALES* — ДЕСМІДІЄВИ*Peniaceae* Haeck emend. Kouwets et Coesel — Пенієві

629. *Penium margaritaceum* (Ehrenb.) Bréb. — Пеніум перлинний
Перганське лісництво, р. Уборть біля с. Перга, зрідка.

Gonatozygaceae Fritsch — Гонатозигові

630. *Gonatozygon kinahanii* (W. Archer) Rabenh. — Гонатозигон
Кінагана
Озеро Грибове, зрідка.

Closteriaceae Ehrenb. ex Pritch. — Клостерієві

631. *Closterium acerosum* (Schr.) Ehrenb. — Клостеріум голчастий
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, проба №30676 (Капустін).
632. *Closterium acutum* Bréb. var. *acutum* — Клостеріум загострений
Озеро Грибове, поодинок.
633. *Closterium acutum* var. *linea* (Perty) W. West et G.S. West — Клостеріум загострений різновид лінійний
Озеро Грибове, поодинок.
634. *Closterium acutum* var. *variabile* (Lemmerm.) Willi Krieg. — Клостеріум загострений різновид мінливий
Озеро Грибове, поодинок.
635. *Closterium angustatum* Kütz. ex Ralfs — Клостеріум звужений
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинок; оз. Грибове, поодинок.
636. *Closterium cornu* Ehrenb. ex Ralfs — Клостеріум рогатий
болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983); оз. Грибове, поодинок; Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.
637. *Closterium costatum* Corda ex Ralfs — Клостеріум ребристий
Озеро Грибове (Капустін).
638. *Closterium diana* Ehrenb. ex Ralfs — Клостеріум Діани
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок; р. Жолбниця, поодинок; оз. Грибове, поодинок.
639. *Closterium diana* var. *minus* Hieron. — Клостеріум Діани, різновид маленький
Озеро Грибове, поодинок.
640. *Closterium diana* var. *pseudodiana* (Roy) Willi Krieg. — Клостеріум Діани, різновид псеводіановий
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок.
641. *Closterium ehrenbergii* Menegh. ex Ralfs — Клостеріум Еренберга
Перганське лісництво, р. Перга, поодинок.

642. *Closterium incurvum* Bréb. — Клостеріум зігнутий
Озеро Грибове, поодинок.
643. *Closterium intermedium* Ralfs — Клостеріум проміжний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок;
оз. Грибове, поодинок.
644. *Closterium gracile* var. *elongatum* West et G.S. West — Клостеріум стрункий, різновид видовжений
Селезівське лісництво, квартал 20, р. Болотниця, поодинок.
645. *Closterium jenneri* Ralfs — Клостеріум Дженера
Болота, нечасто (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок.
646. *Closterium kuetzingeri* Bréb. — Клостеріум Кютцинга
Перганське лісництво, р. Перга біля контори, поодинок; Селезівське лісництво, розширена частина р. Болотниці, поодинок;
оз. Грибове, поодинок.
647. *Closterium leibleinii* Kütz. ex Ralfs — Клостеріум Лейблейна
Олевський р-н, с. Майдан Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
648. *Closterium lineatum* Ehrenb. ex Ralfs — Клостеріум лінований
Олевський р-н, с. Майдан Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002).
649. *Closterium lunula* (O.F. Müll.) Nitzsch ex Ralfs — Клостеріум місяцеподібний
Перганське лісництво, р. Перга, поодинок.
650. *Closterium moniliferum* (Bory) Ehrenb. — Клостеріум коралоносний
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Перганське лісництво, р. Перга, часто.
651. *Closterium parvulum* Nägeli — Клостеріум маленький
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок;
оз. Грибове, поодинок.
652. *Closterium pronum* Bréb. — Клостеріум злегка зігнутий
Річка Жолобниця, поодинок.
653. *Closterium setaceum* Ehrenb. ex Ralfs — Клостеріум щетинковий
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок;
оз. Грибове, поодинок; р. Жолобниця, поодинок.
654. *Closterium strigosum* Bréb. — Клостеріум худий
Озеро Грибове, поодинок.
655. *Closterium striolatum* Ehrenb. — Клостеріум штрихуватий
Болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983).
656. *Closterium toxon* W. West — Клостеріум луковидний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок.
657. *Closterium tumidum* Johnson — Клостеріум здутий
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок.

Desmidiaceae Ralfs — Десмідієві

658. *Actinotaenium cucurbitinum* (Bisset) Teiling — Актінотеніум гарбузоподібний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок.
659. *Vambusina brebissonii* Kütz. ex Kütz. — Бамбузіна Бребіссона
Суп.: *Gymnosyga moniliformis* Ehr.
Ефемерні водойми, в досить значній кількості (Мошкова, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Копищанське лісництво, квартал 27, ставок; Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, часто; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.
660. *Cosmarium amoenum* Bréb. ex Ralfs — Космаріум чарівний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинокі.
661. *Cosmarium angulosum* var. *concinnum* (Rabenh.) West et G.S. West — Космаріум кутастих, різновид витончений
Озеро Грибове.
662. *Cosmarium bioculatum* Ralfs var. *bioculatum* — Космаріум двоокий
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
663. *Cosmarium bioculatum* var. *depressum* (Schaarschmidt) Schmidle — Космаріум двоокий, різновид стиснутий
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
664. *Cosmarium boeckii* Wille — Космаріум Бека
Озеро Грибове, зрідка.
665. *Cosmarium botrytis* (Cory) Menegh. — Космаріум гроноподібний
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); оз. Грибове, поодинокі.
666. *Cosmarium broomei* Thwaites ex Ralfs — Космаріум Бруме
Озеро Грибове, поодинокі.
667. *Cosmarium connatum* Bréb. ex Ralfs — Космаріум зрослий
Озеро Грибове, поодинокі.
668. *Cosmarium cucumis* Corda ex Ralfs — Космаріум огіркоподібний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинокі.
669. *Cosmarium cylindricum* Ralfs — Космаріум циліндричний
Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, вижимка зі сфагнума, зрідка.
670. *Cosmarium elegantissimum* f. *minus* West — Космаріум найвитонченіший, форма маленька
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
671. *Cosmarium granatum* Bréb. — Космаріум гранатовий
Річка Уборть, часто (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
672. *Cosmarium humile* (Gay) Nordst. — Космаріум приземкуватий
Озеро Грибове, поодинокі.
673. *Cosmarium impressulum* Elfving — Космаріум вдвлений
Озеро Грибове, поодинокі.

674. *Cosmarium laeve* Rabenh. — Космаріум гладенький
Річка Уборть, досить часто (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
675. *Cosmarium margaritatum* (Lundell) Roy et Bisset — Космаріум перлинний
Озеро Грибове, поодинок.
676. *Cosmarium margaritifera* Menegh. ex Ralfs — Космаріум перлиноносний
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть (Васенко и др., 2002); оз. Грибове, поодинок.
677. *Cosmarium meneghinii* Bréb. — Космаріум Менегіні
Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
678. *Cosmarium moniliforme* Ralfs — Космаріум чоткоподібний
Озеро Грибове, поодинок.
679. *Cosmarium obtusatum* Schmidle — Космаріум притуплений
Озеро Грибове, поодинок.
680. *Cosmarium phaseolus* Ralfs — Космаріум квасолеподібний
Озеро Грибове, поодинок.
681. *Cosmarium pseudoprotuberans* Kirchner var. *pseudoprotuberans* — Космаріум несправжньопротуберантний
Озеро Грибове, поодинок.
682. *Cosmarium pseudoprotuberans* var. *sulcatum* (Nordst.) R.F.M. Coesel — Космаріум несправжньопротуберантний, різновид борозенчастий
Озеро Грибове, поодинок.
683. *Cosmarium pseudopyramidatum* P. Lundell — Космаріум несправжньопірамідальний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок.
684. *Cosmarium pugnatum* Archer — Космаріум карликовий
Озеро Грибове, поодинок.
685. *Cosmarium quadratum* Ralfs — Космаріум квадратний
Озеро Грибове, поодинок.
686. *Cosmarium regnellii* Wille — Космаріум Регнеллія
Озеро Грибове, поодинок.
687. *Cosmarium reniforme* (Ralfs) Archer var. *reniforme* — Космаріум ниркоподібний
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); оз. Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
688. *Cosmarium reniforme* var. *compressum* Nordst. — Космаріум ниркоподібний, різновид стиснутий
Озеро Грибове, часто.
689. *Cosmarium subcostatum* var. *minus* (West et G.S. West) Kurt Foerst. — Космаріум ребристоподібний
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).

690. *Cosmarium subprotumidum* Nordst. — Космаріум припухло-подібний
Озеро Грибове, поодинок.
691. *Cosmarium subtumidum* Nordst. var. *subtumidum* — Космаріум майжероздутий
Озеро Грибове, поодинок.
692. *Cosmarium subtumidum* var. *subellipticum* (Playf.) Willi Krieg. et Gerloff — Космаріум майжероздутий, різновид напівеліптичний
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
693. *Cosmarium taxichondriforme* Eichler et Gutw. — Космаріум напружено-хрящоподібний
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
694. *Cosmarium tetraophtalmum* Ralfs — Космаріум чотириокій
Озеро Грибове, поодинок.
695. *Cosmarium turpinii* Bréb. — Космаріум Турпіна
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Копищенське лісництво, р. Уборть в окол. с. Майдан Копищенський, поодинок.
696. *Cosmarium undulatum* Ralfs — Космаріум хвилястий
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинок.
697. *Cosmarium ungerianum* var. *subtriplicatum* West et G.S. West — Космаріум Унгера, різновид майжепотрійний
Озеро Грибове, поодинок.
698. *Cosmoastrum gladiusum* (Turner) Pal.-Mordv. — Космоаструм мечоносний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок; оз. Грибове, поодинок.
699. *Cosmoastrum lapponicum* (Schmidle) Tomaszewicz — Космоаструм лапландський
Озеро Грибове, часто.
700. *Cosmoastrum polytrichum* (Perty) Pal.-Mordv. — Космоаструм багатоволосий
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок; оз. Грибове, поодинок.
701. *Cosmoastrum punctulatum* (Bréb.) Pal.-Mordv. — Космоаструм дрібнокрапчастий
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинок.
702. *Desmidium aptogonum* Kütz. — Десмідіум виразногранистий
Озеро Грибове, поодинок.
703. *Desmidium swartzii* C. Agardh — Десмідіум Шварца
Ефемерні водойми, в досить значній кількості (Мошкова, 1973); р. Жолобниця, часто; оз. Грибове, часто.
704. *Desmidium grevillei* (Ralfs) De Vary — Десмідіум Гревілья
Річка Жолобниця, поодинок; оз. Грибове, поодинок.

705. *Euastrum ansatum* Ralfs var. *ansatum* — Еуструм проміжний
Селезівське лісництво, р. Болотниця, часто; квартал 3, р. Жолобниця, поодинокі; оз. Грибове, часто.
706. *Euastrum ansatum* var. *pyxidatum* Delponte — Еуструм проміжний, різновид коробкоподібний
Селезівське лісництво, квартал 3, р. Жолобниця, зрідка.
707. *Euastrum binale* (Turp.) Ehrenb. ex Ralfs — Еуструм парний
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; р. Плотниця; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі.
708. *Euastrum denticulatum* Gay — Еуструм зубчастий
Озеро Грибове, поодинокі.
709. *Euastrum insigne* Hassall ex Ralfs — Еуструм помітний
Селезівське лісництво, квартал 42, канава, зрідка; квартал 51, виділ 6, ставок, поодинокі; Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі.
710. *Euastrum insulare* var. *silesiacum* (Grönblad) Willi Krieg.
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
711. *Euastrum obesum* Joshua — Еуструм пухлий
Озеро Грибове, поодинокі.
712. *Euastrum oblongum* (Grev.) Ralfs ex Ralfs — Еуструм довгастиий
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.
713. *Euastrum pectinatum* Ralfs — Еуструм гребінчастий
Озеро Грибове, часто.
714. *Euastrum pinnatum* Ralfs — Еуструм перистий
Син.: *Euastrum humerosum* var. *affine* (Ralfs) Wallich apud Капустін, 2012.
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі.
715. *Euastrum verrucosum* Ehrenb. ex Ralfs — Еуструм бородавчастий
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975); Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі; оз. Грибове, поодинокі.
716. *Nauploaenium minutum* (Ralfs) T. Bando — Гаплотеніум дрібний
Син.: *Pleurotaenium minutum* (Ralfs) Hilse.
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинокі.
717. *Hyalotheca dissiliens* (Sm.) Bréb. — Гіалотека розтріскуюча
Ефемерні водойми, в досить значній кількості (Мошкова, 1973); Селезівське лісництво, р. Болотниця, обростання (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота, обростання (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, р. Болотниця, часто; оз. Грибове, часто.

718. *Hyalotheca mucosa* (Merth.) Ehrenb. — Гіалотека слизова
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
р. Болотниця, р. Жолобниця, часто; оз. Грибове, часто.
719. *Micrasterias americana* (Ehrenb.) Ralfs — Мікрастеріас амери-
канський
Перганське лісництво, р. Перга; Селезівське лісництво, р. Болотни-
ця, дуже зрідка.
720. *Micrasterias apiculata* Menegh. ex Ralfs — Мікрастеріас гостро-
кінцевий
Озеро Грибове, дуже зрідка.
721. *Micrasterias crux-melitensis* (Ehrenb.) Trevisan ex Ralfs — Мікра-
стеріас мальтійський хрест
Річка Болотниця, р. Зимуха, зрідка.
722. *Micrasterias denticulata* Bréb. ex Ralfs — Мікрастеріас зубчастий
Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян,
1975).
723. *Micrasterias jenneri* Ralfs — Мікрастеріас Дженнера
Копищанське лісництво, квартал 27, ставок.
724. *Micrasterias papillifera* Bréb. ex Ralfs — Мікрастеріас сосочковий
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок.
725. *Micrasterias rotata* Ralfs — Мікрастеріас колесоподібний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, часто.
726. *Micrasterias truncata* Ralfs — Мікрастеріас зрізаний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; р. Жолобниця;
оз. Грибове, часто.
727. *Octacanthium octocorne* (Ehrenb. ex Ralfs) Compère — Октакан-
тіум восьмирогий
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
728. *Pleurotaenium coronatum* (Bréb.) Rabenh. var. *coronatum* —
Плевротеніум віночконосний
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
729. *Pleurotaenium coronatum* var. *robustum* West — Плевротеніум
віночконосний різновид міцний
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).
730. *Pleurotaenium ehrenbergii* (Bréb.) de Bary — Плевротеніум Ерен-
берга
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973);
р. Жолобниця, часто; оз. Грибове, часто (Петлеваний, Капустин,
2011).
731. *Pleurotaenium trabecula* (Ehrenb.) Nägeli — Плевротеніум бруско-
подібний
Річка Жолобниця, часто; оз. Грибове, часто.
732. *Pleurotaenium truncatum* (Ralfs) Nägeli — Плевротеніум зрізаний
Озеро Грибове, часто.

733. *Spondylosium panduriforme* (Heimerl) Teiling — Спонділозіум гітароподібний
Озеро Грибове, поодинок.
734. *Spondylosium pulchellum* (Archer) Archer var. *pulchellum* — Спонділозіум гарненький
Ефемерні водойми, в досить значній кількості (Мошкова, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота, часто (Мошкова, Балашев, 1983); Селезівське лісництво, квартал 50, ставок, поодинок.
735. *Spondylosium pulchellum* (Archer) Archer var. *bambusinoides* (Wittr.) Lundell — Спонділозіум гарненький, різновид бамбузіноподібний
Річка Жолобниця, поодинок.
736. *Staurastrum aculeatum* Ralfs — Стаурастум шипуватий
Озеро Грибове, поодинок.
737. *Staurastrum brachiatum* Ralfs — Стаурастум розлогий
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинок.
738. *Staurastrum brebissonii* Archer — Стаурастум Бребіссона
Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
739. *Staurastrum chaetoceros* (Schröder) G.M. Sm. — Стаурастум хетоцеросоподібний
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинок.
740. *Staurastrum furcigerum* var. *armigerum* (Bréb.) Nordst. — Стаурастум вилчатоносний, різновид озброєний
Озеро Грибове, часто.
741. *Staurastrum inconspicuum* Nordstedt — Стаурастум непомітний
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, зрідка.
742. *Staurastrum manfeldtii* var. *annulatum* West et G.S. West — Стаурастум Манфелдта, різновид кільчастий
Озеро Грибове, поодинок.
743. *Staurastrum podlachicum* Eichl. et Gutw. — Стаурастум подляський
Озеро Грибове (Петлеванный, Капустин, 2011).
744. *Staurastrum anatinum* f. *vestitum* (Ralfs) Brook — Стаурастум качковий, форма одягнута
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, поодинок.
745. *Stauroidesmus brevispina* (Bréb. ex Ralfs) Croasd. — Стауродемус короткошипастий
Озеро Грибове (Петлеванный, Капустин, 2011).

746. *Staurodesmus convergens* var. *laportei* Teiling — Стауродесмус збіжний
Озеро Грибове, поодинок.
747. *Staurodesmus dejectus* (Bréb. ex Ralfs) Teiling — Стауродесмус опалий
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинок.
748. *Staurodesmus extensus* (Borge) Teiling — Стауродесмус розпростертий
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинок.
749. *Staurodesmus incus* (Ralfs) Teiling var. *incus* — Стауродесмус ковадлоподібний
Селезівське лісництво, ур. Ольжин Брід; р. Плотниця, поодинок.
750. *Staurodesmus incus* var. *ralfsii* (West et G.S. West) Teiling — Стауродесмус ковадлоподібний, різновид Ральфса
Озеро Грибове, поодинок.
751. *Staurodesmus* cf. *sellatus* Teiling — Стауродесмус сідлоподібний
Річка Жолобниця, зрідка.
752. *Teilingia granulata* (Roy et Bisset) Bourrelly ex Compère — Тейлінгія гранульована
Річка Жолобниця, дуже зрідка; оз. Грибове, поодинок.
753. *Tetmemorus brebissonii* Ralfs — Тетмеморус Бребіссона
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинок.
754. *Xanthidium armatum* Bréb. ex Ralfs — Ксантідіум озброєний
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.
755. *Xanthidium antilopaeum* (Bréb.) Kütz. — Ксантідіум антилопський
Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок; р. Жолобниця; оз. Грибове, часто.
756. *Xanthidium aculeatum* Ehrenb. ex Ralfs — Ксантідіум шипуватий
Болота (Мошкова, Балашев, 1983).
757. *Xanthidium cristatum* Ralfs — Ксантідіум гребінчастий
Озеро Грибове, поодинок.

КЛАС CHAROPHYCEAE — ХАРОФІЦІЄВИ

ПОРЯДОК KLEBSORMIDIALES — КЛЕБСОРМІДІАЛЬНИ

Klebsormidiaceae J.G. Stewart et Mattox — Клебсормідієві

758. *Klebsormidium* cf. *acidophilum* Novis — Клебсормідіум ацидофільний
Селезівське лісництво, р. Болотниця; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто.

759. *Klebsormidium subtile* (Kütz.) Tracanna ex Tell — Клебсормідіум тонкий
Син.: *Normidium subtile* (Kütz.) Heer.; *Chlorhormidium subtile* (Kütz.) Starmach.
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983).

ПОРЯДОК CHARALES — ХАРАЛЬНІ

Characeae Gray — Харові

760. *Nitella capillaris* (Krock.) J. Groves et Bull.-Webst. — Нітелла волосоподібна
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Голлербах, Паламар-Мордвинцева, 1991; Паламарь-Мордвинцева, Борисова, 2006; Борисова, Орлов, 2009).
761. *Nitella flexilis* (L.) C. Agardh — Нітелла гнучка
Селезівське лісництво, р. Болотниця, масово.
762. *Nitella gracilis* (J.E. Sm.) C. Agardh — Нітелла струнка
Копищенське лісництво, ефемерна водойма в окол. с. Майдан-Копищенський (Борисова, Орлов, 2009); Селезівське лісництво, ефемерна водойма в окол. с. Селезівка, поодинокі.
763. *Chara delicatula* C. Agardh — Хара витончена
Озеро Грибове (Борисова, Орлов, 2009).

ПОРЯДОК COLEOCHAETALES — КОЛЕОХЕТАЛЬНІ

Coleochaetaceae (Nägeli) Pringsh. — Колеохетові

764. *Coleochaete circularis* Szym. — Колеохета кільцева
Озеро Грибове, обростання листків *Nymphaea candida*, часто.
765. *Coleochaete orbicularis* Pringsh. — Колеохета округла
Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищенський (Мошкова, 1972); р. Уборть, (Балашов, Мошкова, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, досить часто (Мошкова, Водоп'ян, 1975).
766. *Coleochaete pulvinata* A. Braun ex Kütz. — Колеохета подушковидна
Озеро Грибове, в обростанні *Nymphaea candida* та *Myriophyllum* sp.
767. *Coleochaete scutata* Bréb. — Колеохета щитовидна
Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищенський (Мошкова, 1972); р. Уборть (Балашов, Мошкова, 1973); оз. Грибове, зрідка.

Chaetosphaeridiaceae Bourr. — Хетосферидієві

768. *Chaetosphaeridium globosum* (Nordst.) Kleb. — Хетосферидіум кулястий
Копищенське лісництво, ефемерні водойми в окол. с. Майдан Копищенський (Мошкова, 1972); оз. Грибове, часто.
769. *Chaetosphaeridium pringsheimii* Kleb. f. *pringsheimii* — Хетосферидіум Прінгсгейма
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); р. Жолобниця; оз. Грибове.
770. *Chaetosphaeridium pringsheimii* f. *conferta* Kleb. — Хетосферидіум Прінгсгейма, форма скупчена
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Мошкова, Водоп'ян, 1973); Перганське лісництво, р. Перга, зрідка (Мошкова, Водоп'ян, 1975).

INCERTAE SEDIS**ПОРЯДОК SPONGOMONADALES — СПОНГОМОНАДАЛЬНІ*****Spongomonadaceae* D.J. Hibberd — Спонгомонадові**

771. *Rhipidodendron huxlei* Kent — Ріпідодендрон Хакслі
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, заболочені ділянки, часто.

1.3. Рідкісні види водоростей

1. *Pseudopediastrum kawraiskyi* (Schmidle) E. Hegew. — Псевдопедіаструм Каврайського
Перганське лісництво, у р. Перга, рідко (Мошкова, Водоп'ян, 1975). Рідкісний вид. Занесений (під назвою *Pediastrum kawraiskyi* Schmidle) до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: вразливий.
2. *Chlorolobion obtusum* Korschikov — Хлоролобіум притуплений
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, рідко.
3. *Raphidocelis danubiana* (Hindák) Marvan et al. — Рафідоцеліс дунайський
Озеро Грибове, р. Зимуха, рідко.
4. *Desmodesmus magnus* (Meyen) P. Tsarenko — Десмодесмус великий
Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, поодинокі (Царенко, 1984); р. Зимуха; оз. Грибове, поодинокі.
5. *Enallax costatus* (Schmidle) Pascher — Еналакс ребристий
Озеро Грибове; р. Зимуха, досить часто.

6. ***Bulbochaete subquadrata* Mrozińska-Webb** — Бульбохете майже-квадратна
Заболочені водойми (Юнгер, 1996). Занесений до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: вразливий.
7. ***Botryococcus protuberans* W. West et G.S. West** — Ботріококус випуклий
Озеро Грибове, рідко (Капустин, Герасимова, 2008).
8. ***Botryococcus terribilis* Komárek et Marvan** — Ботріококус страшний
Озеро Грибове, рідко (Капустин, Герасимова, 2008).
9. ***Netrium lanceolatum* Ohtani** — Нетріум ланцетоподібний
Озеро Грибове, рідко (Петльований, 2011).
10. ***Nucleotanium cylindricum* Goncharov et Melkonian** — Нуклеотеніум циліндричний
Заплавні водойми р. Жолобниця (Петльований, 2011). Виявлений вперше після першоопису.
11. ***Roya anglica* G.S. West** — Рояя англійська
Селезівське лісництво, ґрунти (Костіков та ін., 2001); заплавна водойма р. Болотниця, рідко. Рідкісний вид світової флори. Занесений до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: вразливий.
12. ***Mougeotia punctata* Wittr.** — Мужоція крапчаста
Селезівське лісництво, р. Болотниця, поодинокі.
13. ***Vambusina brebissonii* Kütz. ex Kütz.** — Бамбузіна Бребіссона
Ефемерні водойми, в досить значній кількості (Мошкова, 1973); Копищенське лісництво, болото Волисок (Парахонська, Мошкова, 1975); болота (Мошкова, Балашев, 1983); Копищанське лісництво, квартал 27, ставок; Селезівське лісництво, квартал 51, виділ 6, ставок, часто; квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, часто. Занесений до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: рідкісний.
14. ***Euastrum insigne* Hassall ex Ralfs** — Еваструм помітний
Селезівське лісництво, квартал 42, канава, рідко; квартал 51, виділ 6, ставок, поодинокі; Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, поодинокі. Рідкісний вид.
15. ***Euastrum pectinatum* Ralfs** — Еваструм гребінчастий
Озеро Грибове, часто. Для водойм України наводиться вперше.
16. ***Micrasterias jenneri* Ralfs** — Мікрастеріас Дженнера
Копищенське лісництво, квартал 27, ставок. Рідкісний вид.
17. ***Octacanthium octocorne* (Ehrenb. ex Ralfs) Compère** — Октакантіум восьмирогий
Озеро Грибове (Петлеваний, Капустин, 2011).

18. *Nitella capillaris* (Krock.) J. Groves et Bull.-Webst. — Нітелла волосоподібна
Селезівське лісництво, р. Болотниця (Голлербах, Паламар-Мордвинцева, 1991; Паламарь-Мордвинцева, Борисова, 2006; Борисова, Орлов, 2009).
19. *Nitella gracilis* (J.E. Sm.) C. Agardh — Нітелла струнка
Копищенське лісництво, ефемерна водойма в окол. с. Майдан-Копищенський (Борисова, Орлов, 2009); Селезівське лісництво, ефемерна водойма в окол. с. Селезівка, поодинокі. Занесений до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: вразливий.
20. *Chara delicatula* C. Agardh — Хара витончена
Озеро Грибове (Борисова, Орлов, 2009). Занесений до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: рідкісний.
21. *Coleochaete circularis* Szym. — Колеохета кільцева
Озеро Грибове, часто. Для водойм України наводиться вперше.
22. *Coleochaete pulvinata* A. Braun ex Kütz. — К. подушковидна
Озеро Грибове, поодинокі. Широко поширений у світі вид, проте в Україні відомо лише п'ять його місцезнаходжень.
23. *Entosiphon polyaulax* Skuja — Ентосіфон багатоборозенчастий
Перганське лісництво, р. Перга (Асаул-Ветрова, 1974; Ветрова, 1980); болота (Мошкова, Балашев, 1983).
24. *Urceolus pascheri* Skvortsov — Урцеолус Пашера
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж дороги, дуже рідко.
25. *Phacus raciborskii* Drezep. — Факус Рациборського
Селезівське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
26. *Phacus dangardii* Lemmerm. — Факус Данжара
Болота (Асаул-Ветрова, 1974); Селезівське лісництво, р. Жолобниця, рідко.
27. *Monomorphina aenigmatica* (Drezep.) Nudelman et Triemer — Мономорфіна загадкова
Перганське лісництво, ефемерні водойми (Асаул-Ветрова, Блейх, 1974).
28. *Distigmopsis grassei* A. Hollande — Дистігмопсіс Грассе
Селезівське лісництво, заболочені водойми у заплаві р. Болотниця (Ветрова, 1992).
29. *Sphenomonas zerovii* Vetrova — Сфеномонас Зерова
Селезівське лісництво, заболочена калюжа в заплаві р. Болотниця (Ветрова, 1977; Ветрова, 1980).
30. *Notosolenus striatus* Vetrova — Нотосоленус смугастий
Селезівське лісництво, заболочена калюжа в заплаві р. Болотниця (Ветрова, 1977; Ветрова, 1980).

31. *Tetradinium intermedium* Geitler — Тетрадініум проміжний
Селезівське лісництво, квартал 32, заболочена канава вздовж до-
роги, дуже рідко; оз. Грибове, дуже рідко. Рідкісний вид. Попередні
знахідки в Україні відомі лише у водоймах Волинського Полісся.
32. *Dinococcus oedogonii* (P.G. Richt.) Fott — Дінококус едогонієвий
Селезівське лісництво, квартал 24, р. Жолобниця, рідко. Для водойм
України наводиться вперше.
33. *Lepochromulina bursa* Scherff. — Лепохромуліна сумчаста
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, рідко. Для водойм України на-
водиться вперше.
34. *Chrysoamphitrema brunnea* Scherff. — Хризоамфітрема корич-
нева
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинокі.
35. *Chrysopyxis paludosa* Fott — Хризопіксіс болотний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця (Капустін, 2009, 2010); р. Бо-
лотниця, рідко. Для водойм України наводиться вперше.
36. *Chrysopyxis pitschmannii* H. Ettl — Хризопіксіс Пічманна
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, дуже рідко. Надзвичайно рід-
кісний монтанний вид. Для водойм України наводиться вперше. Міс-
цезнаходження у Поліському заповіднику є третім у світі.
37. *Derepyxis ovata* (Wislouch) Bourr. — Дерепіксіс яйцеподібний
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, поодинокі. Для водойм Укра-
їни наводиться вперше.
38. *Eleutheropyxis fulva* Scherff. — Елеутеропіксіс буро-жовтий
Селезівське лісництво, р. Жолобниця, дуже рідко.
39. *Mallomonas teilingii* W. Conrad — Маломонас Тейлінга
Озеро Грибове, поодинокі. Рідкісний вид. В Україні раніше відомий
лише з водойм околиць м. Харкова.
40. *Synura leptorrhabda* (Asmund) Nicholls — Синура широкопа-
личковидна
Копищенське лісництво, ефемерна водойма, масово. Для водойм
України наводиться вперше.
41. *Eunotia bactriana* Ehrenb. — Евноція бактрійська
Селезівське лісництво, квартал 9, р. Жолобниця, дуже рідко. Для во-
дойм України наводиться вперше.
42. *Eunotia septentrionalis* Østrup — Евноція північна
Селезівське лісництво, р. Болотниця, дуже зрідка (Водоп'ян, 1974);
без вказівки на місцезнаходження (Мошкова, Балашев, 1983); Селе-
зівське лісництво, квартал 3, р. Жолобниця, зрідка.
43. *Gomphonema subtile* Ehrenb. — Гомфонема тонка
Озеро Грибове, р. Зимуха, рідко.
44. *Stenopterobia curvula* (W. Sm.) Krammer — Стеноптеробія зігнута
Селезівське лісництво, р. Болотниця, зрідка (Мошкова, Водоп'ян,
1973; Водоп'ян, 1974); без вказівки на точне місцезнаходження

(Мошкова, Балашев, 1983); р. Жолобниця, дуже рідко. Належить до вразливих видів та потребує охорони.

45. *Batrachospermum gelatinosum* (L.) DC. — **Батрахоспермум драглистий**
Селезівське лісництво, р. Болотниця, досить часто у великій кількості (Мошкова, Водоп'ян, 1973; Капустін, 2009; Царенко, Капустін, 2009). Широко поширений у світі вид, проте в Україні трапляється рідко. Занесений до 3-го видання «Червоної книги України» (2009), категорія: рідкісний. Охороняється у багатьох країнах світу.
46. *Batrachospermum keratophytum* Bory emend. R.G. Sheath, M.L. Vis et K.M. Cole — **Батрахоспермум кератофітний**
Селезівське лісництво, меліоративні канали Жолобницької осушувальної системи, р. Жолобниця та її заплава, рідко (Vis, Kapustin, 2009). Рідкісний бореальний вид. Поза межами заповідника в Україні відомий лише у гідрологічному заказнику загальнодержавного значення «Дідове озеро» (Житомирська область). Потребує охорони у зв'язку з тенденцією до зникнення у виявлених локалітетах.
47. *Cryptomonas tatrica* Czozn. — **Криптомонас татровий**
Селезівське лісництво, заболочені канали, часто. Для водойм України наводиться вперше.
48. *Glaucocystis nostochinearum* Itzigs. — **Глаукоцистіс ностоковий**
Селезівське лісництво, заболочені канали, часто; Грибове озеро, поодинокі. Рідкісний вид, характерний для торфових боліт. Має велике теоретичне значення як доказ теорії ендосимбіозу.
49. *Gloeochaete wittrockiana* Lagerh. — **Глеохета Віттрокова**
Озеро Грибове, дуже рідко. Як і попередній вид, містить у своїй цитоплазмі прокаріотичних ендосимбіонтів (ціанели) та має велике теоретичне значення.

1.4. Деякі аспекти впливу змін клімату на водорості

Водорості є визнаними об'єктами-біоіндикаторами стану довкілля та продуцентами біомаси, яку використовують у різних галузях народного господарства. Видовий склад цих рослин, як автотрофний компонент гідроекосистеми, формується і функціонує під дією природних абіотичних, біотичних та антропогенних чинників, та є індикатором на процеси, що відбуваються у водоймі. Індикація екологічного стану водойм за видовим складом водоростей є актуальним напрямком нинішніх робіт практичного спрямування.

Глобальна зміна клімату призводить до формування нових комплексів видів, проникнення та поповнення ценозів видами вселенцями, які нерідко проявляють експансіоністські властивості за нинішніх умов зростання. Масовий розвиток окремих видів водоростей — «цвітіння»

води — впливає на продуктивність ценозів і стан довкілля в цілому, розроблення наукових основ зміни домінуючих комплексів водоростей гідроценозів та заходів щодо їх адаптації за сучасних умов, а також визначення провідних альгоугруповань — продуцентів біомаси і підходів щодо її утилізації та встановлення екологічної ролі водоростей в гідроекосистемах. Потепління клімату та активне проникнення видів-вселенців із зони підвищеного температурного режиму на територію і до водойм України обумовлює розробку сучасних методів та підходів альгоіндикації змін, які викликають ці види в альгогідроценозах. Виявлення альгорізноманіття, його біотичного розподілу в залежності від природних та антропогенних чинників дозволяє встановити індикаторну специфіку видового складу водоростей та можливість визначення стану конкретних водойм за складом показових водоростевих організмів і відзначити наявні зміни та екстраполювати подальший процес альгоінвазій і ролі окремих видів водоростей, що важливо для науки та практики за умов глобального потепління (Alexandrov et al., 2007).

Водорості, як гетерогенна екологічна група організмів, характеризуються наявністю видів, що мають різний температурний оптимум, а тому більшості з них властивий активний ріст у широких температурних межах. Підвищення температури проявляється насамперед на stenothermних видах. Разом з цим, виявлення у водоймах Українського Полісся видів, характерних для регіонів південних широт (див. список водоростей), засвідчує процес альгоінвазійності та поширення теплолюбивих форм водоростей до помірної кліматичної зони (порівн., Кузьмінчук, 2007). Однак не лише зміна температурного чинника є визначальною для водоростей. Зокрема, за умов літньої засухи та зменшення кількості опадів, рівень ґрунтових вод знижується, що призводить до збільшення мінералізації води — фактора, який має суттєвий вплив на видове різноманіття та особливості розподілу і поширення водоростей на території України (Царенко, 2012 а). Зростання рівня мінералізації може призвести до скорочення кількості (або навіть зникнення) низки оліготрофних видів водоростей, які зростають у слабо мінералізованих водах, зокрема, *Batrachospermum gelatinosum* (L.) DC — занесеного до 3-го видання Червоної книги України (Царенко, Капустін, 2009), та потенційного до включення до нового видання рідкісного виду — *B. keratophytum* Bory emend. Sheath, Vis et K.M. Cole (Капустін, 2012 б; Царенко, 2012 б), що в Україні відомий лише з водойм Поліського заповідника та гідрологічного заказника державного значення «Дідове озеро», *Chrysopyxus pitschmannii* H. Ettl, виду, що у світі відомий лише з трьох локалітетів, включаючи заплаву р. Жолобниці (Капустін, 2011).

Потепління може викликати масовий розвиток рафідофітової водорості *Gonyostotum semen* Dies., що часто трапляється у водоймах Поліського заповідника, а у Грибовому озері та деяких заболочених водоймах Селезівського лісництва вже досягає значної кількості. У Західній Європі цей вид вважається інвазійним та викликає «цвітіння» води (Cronberg

et al., 1988; Lepistö et al., 1994; Rengenfors et al., 2012). Нещодавно, «цвітіння» води, спричинене *G. semen* відмічено у Польщі (Ręczyła, 2007), проте в Україні досі не реєструвалось. До факторів, що викликають масовий розвиток цього виду, відносять високі концентрації загального фосфору, розчиненого органічного вуглецю та температуру (Cronberg et al., 1988; Findlay et al., 2005; Rengenfors et al., 2012).

Описані у літературі сценарії експансії токсичних «цвітінь» води, спричинених синьозеленими водоростями, у зв'язку з потеплінням (Paerl, Huismann, 2009) за умов Поліського заповідника мало ймовірно, оскільки води його бідні на мінеральні сполуки, а температура води навіть у спекотні літні місяці рідко перевищує 18°C.

Разом з цим, нинішні дослідження підтверджують наявність представників південних широт у водоймах Поліського природного заповідника, а інколи і їх активний розвиток за конкретних умов. Виявлення таких організмів у водоймах бореальної зони привертає увагу до питання реальної географо-кліматичної оцінки цих видів, їх екологічної амплітуди та ступеню впливу термічних факторів на їх зростання. Ці питання потребують цілеспрямованого дослідження та виявлення чинників впливу на поширення, розвиток та зміну видового складу водоростей за нинішньої зміни клімату. Разом з цим, еволюційна та морфолого-екологічна стійкість до зміни зовнішніх чинників дозволяє прогнозувати, що потепління матиме менші наслідки для мікрowodоростей і більш значні — для водоростей-макрофітів.

2. Мохоподібні Поліського природного заповідника (Л.Я.Партика¹, В.М. Вірченко¹, О.О. Орлов²)

2.1. Історія вивчення мохоподібних

Перші відомості про мохоподібні північно-західної Житомирщини, де наприкінці 60-х років ХХ ст. був створений Поліський природний заповідник, знаходимо в геоботанічних і флористичних працях Д.К. Зерова. Зокрема, для болота Хомин Мох в околицях с. Хочине Олевського р-ну він наводив 15 видів, з них сім сфагнів та вісім — печіночників (Зеров, 1932, 1934, 1964).

В 1972-1973 рр. планомірне вивчення бріофлори Поліського державного заповідника провадила Л.Я. Партика. На його території було встановлено 137 видів бріофітів, в т.ч. рідкісні таксони та наголошено на необхідності їх охорони (Партика, 1974). У наступній статті дослідниця провела еколого-ценотичний аналіз мохоподібних цього заповідного об'єкта (Партика, 1975). Крім Л.Я. Партики, видовий склад сфагнів заповідника вивчала також Н.О. Парахонська (1974). Ряд видів мохів, характерних для оліготрофних боліт цієї території, навели у своїй публікації Л.С. Балашов та Л.Ф. Кучерява (1974). Пізніше свої багаторічні дослідження рослинного світу заповідника Л.С. Балашов узагальнив у монографії, де значна увага приділена бріофітам, як домінантам нижніх ярусів рослинності (Балашев, 1983). Усі наявні бріологічні матеріали були узагальнені в окремих розділах монографії «Полесский государственный заповедник. Растительный мир» (Партыка, 1986). В ній для території згаданого заповідника Л.Я. Партика навила вже 139 видів мохоподібних, в тому числі один вид антоцеротів, 29 — печіночників і 109 видів мохів, в т.ч. 19 видів сфагнових та 90 видів брієвих мохів.

Наступний етап у вивченні мохоподібних Поліського ПЗ пов'язаний з поглибленим бріологічним дослідженням Житомирської області (Вірченко, Орлов, 2009, 2011). В результаті критичного перегляду гербарного матеріалу встановлено, що деякі таксони наводились для цього заповідника помилково; були також виявлені нові і рідкісні для заповідника види. Крім того, у вересні 2011 року О.О. Орловим було здійснено збір гербарію мохоподібних на території Копищенського, Перганського і Селівського лісництва (близько 180 зразків), який частково визначено. Проведені дослідження дозволили збільшити список бріофітів Полісько-

1 Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

2 Поліський філіал УкрНДІЛГА ім. Г.М. Висоцького Держлісагентства України та НАН України, Українське товариство охорони птахів

го природного заповідника на 26 таксонів, з яких сім виявилися новими для Житомирської області — *Cynodontium strumiferum*, *Dicranodontium denudatum*, *Bryum klinggraeffii*, *Bryum ruderales*, *Pohlia camptotrachela*, *Pohlia melanodon*, *Scorpidium cossonii*, а один вид, — *Dichelyma capillaceum*, — встановлено вперше для України (Вірченко, Партика, Орлов, 2012).

Наведений нижче конспект флори мохоподібних Поліського природного заповідника включає 161 вид, з них один вид антоцеротів, 34 — печіночників і 126 видів мохів. Він складений на основі узагальнення результатів власних досліджень авторів, матеріалів бріологічного гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного (*KW-B*), а також відомостей з наукових публікацій.

Латинські видові назви та система мохоподібних у ньому подані за «Чеклістом мохоподібних України» (Бойко, 2008) з урахуванням сучасних відомостей щодо таксономії антоцеротів і печіночників (Потёмкин, Софронова, 2009). Роди та види в межах родин розміщені за абеткою. Для кожного виду вказані латинська і українська наукові назви, синоніми, місцезнаходження, місцезростання, дата збору, колектор чи автор публікації.

2.2. Конспект флори мохоподібних

ВІДДІЛ *ANTHOCEROTOPHYTA* — АНТОЦЕРОТИ

КЛАС *ANTHOCEROTOPSIDA* — АНТОЦЕРОТОВІ

ПІДКЛАС *NOTOTHYLATIDAE*

ПОРЯДОК *NOTOTHYLADALES*

Родина *Notothyladaceae*

1. *Phaeoceros carolinianus* (Michx.) Prosk. — Феоцерос каролінський
Суп.: *Phaeoceros laevis* ssp. *carolinianus* (Michx.) Prosk.
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, берег р. Уборть, на вологому оголеному ґрунті (Партыка, 1986).

ВІДДІЛ *MARCHANTIOPHYTA* — ПЕЧИНОЧНИКИ

КЛАС *MARCHANTIOPSIDA* — МАРШАНЦІЄВИ

ПЕЧИНОЧНИКИ

ПІДКЛАС MARCHANTIIDAE**ПОРЯДОК MARCHANTIALES***Родина Marchantiaceae***2. *Marchantia polymorpha* L. — Маршанція поліморфна**

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс, на просіці на старому вогнищі, 27.08.1972 (Партика); Перганське лісництво, сосновий ліс, на згарищі, 30.08.1972 (Партика).

*Родина Ricciaceae***3. *Riccia huebeneriana* Lindenb. — Річія Гюбенера**

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, уроч. Морозівська Тоня, на мулі висохлої водойми, 28.08.1972 (Партика) (Партика, 1974).

4. *Riccia sorocarpa* Bisch. — Річія купкоплідна

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на відслоненнях ґрунту біля пенька, 16.05.1973 (Партика).

КЛАС JUNGERMANNIOPSIDA — ЮНГЕРМАНІЄВИ**ПЕЧИНОЧНИКИ****ПІДКЛАС PELLIIDAE****ПОРЯДОК PELLIALES***Родина Pelliaceae***5. *Pellia epiphylla* (L.) Corda — Пелія налисткова**

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, берег р. Болотниця, 19.04.1973 (Партика).

ПОРЯДОК FOSSOMBRONIALES*Родина Fossombroniaceae***6. *Fossombronia foveolata* Lindb. — Фосомбронія ямчата**

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 44, болото Шаболтах, на вогкому оголеному ґрунті, 27.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березовий ліс, на узбіччі дороги в мокрих місцях, 12.05.1973 (Партика).

ПІДКЛАС *METZGERIIDAE*

ПОРЯДОК *METZGERIALES*

Родина *Aneuraceae*

7. *Riccardia latifrons* (Lindb.) Lindb. — Рікардія широка
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, сфагнове болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров); Копищенське лісництво, болото Герехове Гало (Партыка, 1986).
8. *Riccardia palmata* (Hedw.) Carruth. — Рікардія пальчата
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, сфагнове болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров).

ПІДКЛАС *JUNGERMANNIIDAE*

ПОРЯДОК *PORELLALES*

Родина *Radulaceae*

9. *Radula complanata* (L.) Dumort. — Радула сплющена
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на стовбурі вільхи, 21.04.1973 (Партика).

Родина *Frullaniaceae*

10. *Frullania dilatata* (L.) Dumort. — Фруланія розширена
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, зарості вільхи, на корі вільхи, 13.05.1973 (Партика); квартал 34, на стовбурі осики, 17.04.1973 (Партика).

ПОРЯДОК *PTILIDIALES*

Родина *Ptilidiaceae*

11. *Ptilidium ciliare* (L.) Hampe — Птилідій війчастий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 12, сосновий ліс, на схилі, 16.05.1973 (Партика) (Партика, 1974).
12. *Ptilidium pulcherrimum* (Weber) Vain. — Птилідій найкрасивіший
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 22, куртина ялівцю, 10.07.1971 (Балашов); сосновий ліс, на корі ялівцю, 16.04.1973 (Партика); Копищенське лісництво, квартал 47, березовий ліс, на виходах кристалічних порід (Партика, 1975); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, на гнилому стовбурі, 20.04.1973 (Партика); березово-сосновий ліс, на ґрунті, 23.04.1973 (Партика).

ПОРЯДОК JUNGERMANNIALES

Родина Lepidoziaceae

13. *Kurzia pauciflora* (Dicks.) Grolle — Курція малоквіткова
 Сын.: *Telaranea setacea* (Weber) Müll.Frib.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, сфагнове болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров) (Зеров, 1934); Перганське лісництво, оліготрофне болото Срулеве, квартал 31-32, серед сфагнових мохів, 30.08.1972 (Партика) (Партика, 1974).
14. *Lepidozia reptans* (L.) Dumort. — Лепідозія повзуча
 Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на гнилому стовбурі, 21.04.1973 (Партика).

Родина Lophocoleaceae

15. *Chiloscyphus polyanthos* (L.) Corda — Хілоscyфус багатоперіантєвий
 Сын.: *Chiloscyphus rivularis* (Schrad.) Hazsl.
 Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, заплава р. Жолобниця, зарості вільхи, на гнилих гілках, 14.05.1973 (Партика).
16. *Lophocolea bidentata* (L.) Dumort. — Лофоколея двозуба
 Сын.: *Lophocolea cuspidata* Limpr.; *Chiloscyphus coadunatus* (Sw.) J.J. Engel et R.M. Schust.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, коло болота Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров).
17. *Lophocolea heterophylla* (Schrad.) Dumort. — Лофоколея різнолиста
 Сын.: *Chiloscyphus profundus* (Nees) J.J. Engel et R.M. Schust.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 47, сосновий ліс, на схилі, 18.05.1973 (Партика); с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на оголеному ґрунті, 15.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

Родина Cephaloziaceae

18. *Cephalozia bicuspidata* (L.) Dumort. — Цефалозія двозагострена
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга (Зеров) (Зеров, 1964).
19. *Cephalozia connivens* (Dicks.) Lindb. — Цефалозія зімкнена
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, сфагнове болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров); Копищенське лісництво, болото Клітне, заболочена лісова просіка, на гнилому пні,

18.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березовий ліс, на гнилій деревині, 17.04.1973 (Партика).

20. *Cephalozia pleniceps* (Austin) Lindb. — Цефалозія повна

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, коло болота Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров).

21. *Nowellia curvifolia* (Dicks.) Mitt. — Новелія криволиста

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, на гнилій деревині, 20.04.1973 (Партика).

22. *Odontoschisma denudatum* (Mart.) Dumort. — Одонтосхізма оголена

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга (Зеров) (Зеров, 1964); Перганське лісництво, квартал 48, сосновий ліс з вільхою, на гнилому стовбурі, 29.08.1972 (Партика).

Родина Cephaloziellaceae

23. *Cephoziella hampeana* (Nees) Schiffn. — Цефалозіела Гампе

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 42, сосновий ліс, на оголеному ґрунті, 13.05.1973 (Партика).

24. *Cephoziella rubella* (Nees) Warnst. — Цефалозіела червонувата

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, сосново-березовий ліс, на ґрунті, 21.04.1973 (Партика).

25. *Cephaloziella spinigera* (Lindb.) Warnst. — Цефалозіела колючконосна

Суп.: *Cephaloziella subdentata* Warnst.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, сфагнове болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров).

Родина Scapaniaceae

26. *Lophozia bicrenata* (Schmidel ex Hoffm.) Dumort. — Лофозія дво-зарубчаста

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, березово-сосновий ліс, по краю окопа (Партыка, 1986).

27. *Lophozia excisa* (Dicks.) Dumort. — Лофозія вирізна

Поліський природний заповідник, на піщаному і глинистому ґрунті (Партыка, 1986).

28. *Scapania irrigua* (Nees) Nees — Скапанія зрошувана

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), берег р. Болотниця, 27.07.1972 (Маслова); Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на оголеному ґрунті, 15.05.1973 (Партика).

29. *Scapania paludicola* Loeske et Müll.Frib. — Скапанія болотна
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, берег р. Жолобниця, на вологій гнилій деревині, 20.04.1973 (Партика).

Родина Myliaceae

30. *Mylia anomala* (Hook.) Gray — Мілія аномальна
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Клітне, на стінках канапи, 18.05.1973 (Партика).

Родина Calypogeiaceae

31. *Calypogeia azurea* Stotler et Crotz — Каліпогея лазурова
Суп.: *Calypogeia trichomanis* (L.) Corda.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 70, сфагнове болото, в канапі, 18.04.1973 (Партика); заплава р. Жолобниця, на ґрунті, 14.05.1973 (Партика).
32. *Calypogeia neesiana* (C.Massal. et Carestia) Müll.Frib. — Каліпогея Нееса

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, коло болота Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров); Копищенське лісництво, березово-вільховий ліс, на оголеному ґрунті в канапі, 19.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосновий ліс, на гнилому стовбурі, 17.04.1973 (Партика).

Родина Jungermanniaceae

33. *Jungermannia leiantha* Grolle — Юнгерманія гладенькопепіантієва
Суп.: *Jungermannia lanceolata* Auct.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосняк, на гнилому стовбурі, 20.04.1973 (Партика); Боровський брід, на гнилому пні, 14.05.1973 (Партика).

Родина Geocalycaceae

34. *Geocalyx graveolens* (Schrad.) Nees — Геокалікс пахучий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на гнилій деревині, 21.04.1973 (Партика).

Родина Gymnomitriaceae

35. *Nardia geoscyphus* (De Not) Lindb. — Нардія мішкова
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга (Зеров) (Зеров, 1964).

ВІДДІЛ *BRYOPHYTA* — МОХИ

КЛАС *SPHAGNOPSIDA* — СФАГНИ, СФАГНОВІ (ТОРФОВІ) МОХИ

ПОРЯДОК *SPHAGNALES*

Родина *Sphagnaceae*

36. *Sphagnum angustifolium* (С.Е.О.Jensen ex Russow) С.Е.О.Jensen — Сфагн вузьколистий
Суп.: *Sphagnum parvifolium* (Sendth. ex Warnst.) Warnst.
Поліський природний заповідник (Парахонская, 1974; Партыка, 1986).
37. *Sphagnum auriculatum* Schimp. — Сфагн вушковий
Суп.: *Sphagnum denticulatum* Brid.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, заплава р. Болотниця при впадінні р. Жолобниця, мезоевтрофне болото, 19.04.1973 (Партика); квартал 43, Йосипове болото, осоково-сфагнова ділянка, 17.04.1973 (Партика).
38. *Sphagnum capillifolium* (Ehrh.) Hedw. — Сфагн волосистий
Суп.: *Sphagnum acutifolium* Schrad.; *Sphagnum nemoreum* Scop.
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох (Зеров) (Зеров, 1964); болото Клітне (Парахонская, 1974); Копищенське лісництво, березовий ліс, заболочена ділянка, 26.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 70, сфагнове болото, в каналі, 18.04.1973 (Партика).
39. *Sphagnum centrale* С.Е.О.Jensen — Сфагн центральний
Суп.: *Sphagnum subbicolor* Auct.
Поліський природний заповідник, болото Кривульки (Парахонская, 1974); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 27, в каналі, 14.04.1971 (Балашов); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 43, в пониженні в ямці, 17.04.1973 (Партика).
40. *Sphagnum compactum* Lam. et DC. — Сфагн компактний
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 37, сфагнове болітце, 17.04.1973 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березовий ліс, заболочена ділянка, 26.08.1972 (Партика); квартал 51, сосновий ліс, на ґрунті, 18.05.1973 (Партика).
41. *Sphagnum contortum* Schultz — Сфагн скручений
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 30, в заболоченому березняку (Партыка, 1986).
42. *Sphagnum cuspidatum* Ehrh. ex Hoffm. — Сфагн загострений
Поліський природний заповідник, болото Волисок (Парахонская, 1974); болото Міроші (Балашов, Кучерява, 1974); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Клітне, в каналі у воді, 18.05.1973

- (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, Йосипове болото, осоково-сфагнова ділянка, 17.04.1973 (Партика).
43. ***Sphagnum fallax* (H.Klinggr.) H.Klinggr. — Сфагн оманливий**
 Syn.: *Sphagnum recurvum* var. *micronatum* (Russow) Warnst.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох (Зеров) (Зеров, 1964); болото Міроші (Балашов, Кучерява, 1974); Копищенське лісництво (Парахонская, 1974).
44. ***Sphagnum fimbriatum* Wilson — Сфагн торочкуватий**
 Поліський природний заповідник (Партыка, 1986).
45. ***Sphagnum flexuosum* Dozy et Molck. — Сфагн звивистий**
 Syn.: *Sphagnum recurvum* var. *amblyphyllum* (Russow) Warnst.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох (Зеров) (Зеров, 1964; Парахонская, 1974); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, болото Боровський брід, 14.05.1973 (Партика); квартал 43, Йосипове болото, осоково-сфагнова ділянка, 17.04.1973 (Партика).
46. ***Sphagnum fuscum* (Schimp.) H.Klinggr. — Сфагн бурий**
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров) (Зеров, 1932); Копищенське лісництво, болото Лукоцька Погоня (Григора), болото Мала Погоня (Григора, 1984).
47. ***Sphagnum magellanicum* Brid. — Сфагн магелланський**
 Syn.: *Sphagnum medium* Limpr.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох (Зеров) (Зеров, 1964); болота Клітне, Хомин Мох, Німецька Погоня (Парахонская, 1974); болото Міроші (Балашов, Кучерява, 1974); болота Мала Погоня та Лукоцька Погоня (Григора, 1984); Перганське лісництво, квартал 37, сфагнове болото, 16.06.1971 (Балашов); Копищенське лісництво, квартал 55, болото-блюдне, 20.06.1971 (Балашов).
48. ***Sphagnum molle* Sull. — Сфагн м'який**
 Syn.: *Sphagnum tabulare* auct.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 45, окраїна болота в смузі соснового лісу з багном (Парахонская, 1974); болото Шаболтах, квартал 45-55, 17.05.1972 (Асаул); болото Терентійове, на гнилому стовбурі, 28.08.1972 (Партика); Перганське лісництво, болото Срулеве, 30.08.1972 (Партика) (Партика, 1974).
49. ***Sphagnum palustre* L. — Сфагн болотний**
 Syn.: *Sphagnum cymbifolium* (Ehrh.) Hedw.
 Поліський природний заповідник, болото Клітне та ур. "Під піччю" (Парахонская, 1974); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 37, сфагнове болітце, 17.04.1973 (Партика); квартал 25, правий берег р. Жолобниця, заболочене місце, 20.04.1973 (Партика); (Олевський р-н), Перганське лісництво, квартал 33-37, на болоті,

- 19.05.1972 (Асаул); квартал 49, сосновий ліс з березою, 17.05.1973 (Партика).
50. *Sphagnum papillosum* Lindb. — **Сфагн сосочковий**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох (Зеров) (Зеров, 1964); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 70, сфагнове болото, в канаві, 18.04.1973 (Партика); квартал 43, Йосипове болото, осоково-сфагнова ділянка, 17.04.1973 (Партика); болото Боровський брід, 14.05.1973 (Партика).
51. *Sphagnum platyphyllum* (Lindb. ex Braithw.) Warnst. — **Сфагн плосколистий**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), берег р. Болотниця, 27.07.1972 (Маслова); Копищенське лісництво, квартал 56 (Парахонская, 1974).
52. *Sphagnum rubellum* Wilson — **Сфагн рожевий**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), окол. с. Хочине, болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров) (Зеров, 1932); Копищенське лісництво, болото Мала Погоня (Григора, 1984).
53. *Sphagnum subsecundum* Nees — **Сфагн однобокий**
Поліський природний заповідник, болото Кривульки (Парахонская, 1974); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 25, правий берег р. Жолобниця, заболочене місце, 20.04.1973 (Партика).
54. *Sphagnum tenellum* (Brid.) Pers. ex Brid. — **Сфагн тоненький**
Суп.: *Sphagnum molluscum* Bruch.
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Шаболтах, квартал 45-55, 17.05.1972 (Асаул) (Партика, 1974).
55. *Sphagnum teres* (Schimp.) Ångstr. — **Сфагн круглуватий**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 44, бір молінієво-сфагновий (Парахонская, 1974).

КЛАС *POLYTRICHOPSIDA* — ПОЛІТРИХОВІ МОХИ

ПОРЯДОК *POLYTRICHALES*

Родина *Polytrichaceae*

56. *Atrichum tenellum* (Röhl.) Bruch et Schimp. — **Атрих ніжний**
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, на березі р. Болотниця, 27.07.1971 (Балашов).
57. *Atrichum undulatum* (Hedw.) P.Beauv. — **Атрих хвилястий**
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, зарості верби, на ґрунті, 22.04.1973 (Партика); заплава р. Жолобниця, на коренях вільхи (Партыка, 1986); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на ґрунті 20.10.2011 (Орлов); Копищенське лісництво, біля коренів дуба,

28.08.1972 (Партика); (Олевський р-н) с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть (Партика) (Бачурина, Мельничук, 1987).

58. *Polytrichastrum longisetum* (Sw. ex Brid.) G.L.Sm. — Політрихаструм довгоніжковий

Сп.: *Polytrichum longisetum* Sw. ex Brid; *Polytrichum gracile* Dicks.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, болото Перганське, 17.05.1972 (Асаул); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 27, вільхово-березовий ліс, на ґрунті, 19.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на ґрунті, окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

59. *Polytrichum commune* Hedw. — Політрих звичайний, зозулин льон, рунянка

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, болото Перганське, 17.05.1972 (Асаул); Копищенське л-во, болото Рашевицьке, 26.08.1972 (Партика); сфагнове болото Терентійове, на купинах, 28.08.1972 (Партика); болото Міроші (Балашов, Кучерява, 1974); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосновий ліс, по краю болота, 19.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

60. *Polytrichum juniperinum* Hedw. — Політрих ялівцевий

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березово-сосновий ліс, по краю дороги, 25.07.1972 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське л-во, мохи на дорозі, 17.05.1972 (Асаул).

61. *Polytrichum piliferum* Hedw. — Політрих волосконосний

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березовий ліс, на ґрунті, 25.08.1972 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське л-во, мохи на дорозі, 17.05.1972 (Асаул); квартал 34, в сосняку мертвопокровному, 18.06.1971 (Балашов).

62. *Polytrichum strictum* Menzies ex Brid. — Політрих стиснений

Сп.: *Polytrichum alpestre* Норре.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 61, болото Мале Довге, біля пенька берези, 17.05.1972 (Асаул); болото Рашевицьке, 26.08.1972 (Партика); сфагнове болото Терентійове, на купинах, 28.08.1972 (Партика); болото Міроші (Балашов, Кучерява, 1974); Перганське лісництво, болото Погоня Хочинська, 19.05.1972 (Асаул); болото Черник, на гнилому пні, 29.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березняк, на ґрунті, 30.07.1972 (Балашов).

КЛАС *TETRAPHIDOPSIDA* — ТЕТРАФІСОВІ МОХИ

ПОРЯДОК *TETRAPHIDALES*

Родина *Tetraphidaceae*

63. *Tetraphis pellucida* Hedw. — Тетрафіс прозорий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березовий ліс біля болота Волисок, на гнилому пні, 16.05.1973 (Партика); Перганське лісництво, сосновий ліс з вільхою та березою, на гнилому пні, 30.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосновий ліс, на гнилому стовбурі, 17.04.1973 (Партика); квартал 46, вільховий ліс, на гнилому стовбурі, 21.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

КЛАС *BRYOPSIDA* — БРІЄВІ МОХИ

ПОРЯДОК *BUXBAUMIALES*

Родина *Buxbaumiaceae*

64. *Buxbaumia aphylla* Hedw. — Буксбаумія безлиста

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс, схил, на оголеному ґрунті, 16.05.1973 (Партика); Перганське лісництво, березовий ліс, на ґрунті, 17.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, сосново-березовий ліс, на ґрунті, 21.04.1973 (Партика).

ПОРЯДОК *FUNARIALES*

Родина *Funariaceae*

65. *Funaria hygrometrica* Hedw. — Фунарія вологомірна

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс, на просіці на старому вогнищі, 27.08.1972 (Партика); Перганське лісництво, сосновий ліс, на згарищі, 30.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 32, на згарищі, 12.05.1973 (Партика).

ПОРЯДОК *GRIMMIALES*

Родина *Grimmiaceae*

66. *Grimmia laevigata* (Brid.) Brid. — Грімія гладкоплода

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 52, на бетонному містку, 19.09.2011 (Орлов).

67. *Grimmia muehlenbeckii* Schimp. — Грімія Мюленбека

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 71, березовий ліс з дубом, на гранітному валуні, 28.07.1972 (Партика) (Вірченко, Орлов, 2009).

68. *Grimmia pulvinata* (Hedw.) Sm. — Грімія подушкоподібна
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан-Копищенський (Партика) (Бачурина, Мельничук, 1988).
69. *Racomitrium canescens* (Hedw.) Brid. — Ракомітрій сивуватий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво (Партика) (Бачурина, Мельничук, 1988).
70. *Racomitrium heterostichum* (Hedw.) Brid. — Ракомітрій різнорядний
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березовий ліс, квартал 67, на освітленому гранітному валуні, 23.04.1973 (Партика) (Партика, 1974).
71. *Schistidium apocarpum* (Hedw.) Bruch et Schimp. — Схістидій скритоплодий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, берег р. Уборть, на освітлених гранітах (Партика, 1975); біля с. Майдан-Копищенський, на гранітах на березі р. Уборть, 27.08.1972 (Партика).

ПОРЯДОК DICRANALES

Родина Fissidentaceae

72. *Fissidens adianthoides* Hedw. — Фісиденс адіантоподібний
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка (Партика) (Бачурина, Мельничук, 1987).

Родина Ditrichaceae

73. *Ceratodon purpureus* (Hedw.) Brid. — Цератодон пурпуровий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Герехове Гало, на гнилому пеньку, 18.06.1971 (Балашов); с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, при основі стовбура вільхи, 16.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, на піщаному пагорбі, 14.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на ґрунті, 20.10.2011 (Орлов).

Родина Rhabdoweisiaceae

74. *Synodontium strumiferum* (Hedw.) Lindb. — Цинодонцій борлакуватий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, сосново-березовий ліс, на виходах гранітів, 29.08.1972 (Партика).

Родина Schistostegaceae

75. *Schistostega pennata* (Hedw.) F.Weber et D.Mohr — Схістостега периста, самосвітний мох
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, квартал 46 і квартал 51, соснове насадження, на ґрунті на вивороті сосни, 23.09.2011 (Орлов).

Родина Dicranaceae

76. *Dicranella cerviculata* (Hedw.) Schimp. — Дикранела борлакувата
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, болото Михалівка, на стінці дренажної канави, 19.05.1972 (Асаул); Копищенське лісництво, сфагнове болото Терентійове, 28.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 70, сфагнове болото, в канаві, 18.04.1973 (Партика).
77. *Dicranella heteromalla* (Hedw.) Schimp. — Дикранела різнонаправлена
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка (Партика) (Бачурина, Мельничук, 1987).
78. *Dicranum bonjeanii* De Not. — Дикран Бонжана
Поліський природний заповідник (Партика, 1986).
79. *Dicranum flagellare* Hedw. — Дикран виводковий
Syn.: *Orthodicranum flagellare* (Hedw.) Loeske.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на гнилому стовбурі, 21.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н) Копищенське лісництво, березовий ліс, на гнилому стовбурі, 26.08.1972 (Партика).
80. *Dicranum fuscescens* Sm. — Дикран рудуватий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільховий ліс, на гнилій деревині, 21.04.1973 (Партика).
81. *Dicranum montanum* Hedw. — Дикран гірський
Syn.: *Orthodicranum montanum* (Hedw.) Loeske.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільховий ліс, на стовбурі вільхи, 21.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на стовбурах дерев та окоренках, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 47, у березовому лісі на відслоненнях кристалічних порід (Партика, 1975).
82. *Dicranum polysetum* Sw. ex anon. — Дикран багатоніжковий
Syn.: *Dicranum rugosum* Hoffm. ex Hedw.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 34, в сосняку мертвопокровному, 18.06.1971 (Балашов); квартал 43, сосновий ліс, 09.07.1971 (Балашов); Копищенське лісництво, сосновий ліс, заболочене місце, 27.08.1972 (Партика).

83. *Dicranum scoparium* Hedw. — Дикран мітлоподібний
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво (Партика) (Бачурина, Мельничук, 1987); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, 20.10.2011 (Орлов).
84. *Dicranum viride* (Sull. et Lesq.) Lindb. — Дикран зелений
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, розріджений сосновий ліс в пониженні, на гранітному валуні (Партыка, 1986).
85. *Paraleucobryum longifolium* (Hedw.) Loeske — Паралевкобрій довголистий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга, 1970 (Слободян) (Улична, 1978).

Родина *Leucobryaceae*

86. *Dicranodontium denudatum* (Brid.) Britton — Дикранодонцій оголений
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга, берег р. Перга, на гнилому стовбурі, 23.09.2011 (Орлов).
87. *Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr. — Левкобрій сизий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосняк, на ґрунті, 17.04.1973 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 51, сосновий ліс, на ґрунті, 18.05.1973 (Партика).

ПОРЯДОК *POTTIALES*

Родина *Pottiaceae*

88. *Barbula unguiculata* Hedw. — Барбула нігтикподібна
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка, міст через р. Болотниця, на бетоні, 23.09.2011 (Орлов).
89. *Syntrichia ruralis* (Hedw.) F. Weber et D. Mohr — Синтрихія сільська
Syn.: *Tortula ruralis* (Hedw.) P. Gaertn., V. Mey et Scherb.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 68, на березі канави у відкритому місці, 23.04.1973 (Партика).
90. *Tortula truncata* (Hedw.) Mitt. — Тортула відсічена
Syn.: *Pottia truncata* (Hedw.) Bruch et Schimp.
Поліський природний заповідник (Партыка, 1986).

ПОРЯДОК *SPLACHNALES*

Родина *Meesiaceae*

91. *Leptobryum pyriforme* (Hedw.) Wilson — Лептобрії́й грушоподібний

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка, на кам'яному мурі, 22.09.2011 (Орлов).

ПОРЯДОК *ORTHOTRICHALES*

Родина *Orthotrichaceae*

92. *Orthotrichum affine* Schrad. ex Brid. — Ортотрих споріднений

Суп.: *Orthotrichum fastigiatum* Bruch ex Brid.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 54, березово-сосновий ліс, на корі осики, 26.08.1972 (Партика).

93. *Orthotrichum anomalum* Hedw. — Ортотрих прекрасний

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка, на камінні біля річки, 22.09.2011 (Орлов).

94. *Orthotrichum diaphanum* Schrad. ex Brid. — Ортотрих прозорий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 52, на бетонному містку, 19.09.2011 (Орлов).

95. *Orthotrichum gymnostomum* Bruch ex Brid. — Ортотрих голоустий

Суп.: *Stroemia gymnostoma* (Bruch ex Brid.) I.Hagen.

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 34, на корі осики, 17.04.1973 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березово-вільховий ліс, на корі вільхи, 19.05.1973 (Партика).

96. *Orthotrichum patens* Bruch ex Brid. — Ортотрих відхилений

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березово-вільховий ліс, на корі вільхи, 19.05.1973 (Партика).

97. *Orthotrichum pumilum* Sw. ex anon. — Ортотрих карликовий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 52, на бетонному містку, 19.09.2011 (Орлов); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 31, на бетонному містку, 23.09.2011 (Орлов).

98. *Orthotrichum speciosum* Nees — Ортотрих прекрасний

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 71, дубовий ліс, на корі дуба, 18.04.1973 (Партика); квартал 42, березовий ліс з осикою, на корі осики, 13.05.1973 (Партика); (Олевський р-н), Перганське лісництво, березово-сосновий ліс, на корі осики, 30.08.1972 (Партика).

99. *Ulota crispa* (Hedw.) Brid. — Улота кучерява

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 27, вільхово-березовий ліс, на корі вільхи,

19.04.1973 (Партика); квартал 34, на стовбурі берези, 20.04.1973 (Партика).

ПОРЯДОК *HEDWIGIALES*

Родина *Hedwigiaceae*

100. *Hedwigia ciliata* (Hedw.) P.Beauv. — Гедвігія в'їччаста

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), біля с. Майдан-Копищенський, р. Уборть, на виходах гранітів, 28.08.1972 (Партика); Копищенське лісництво, квартал 55, на гранітних валунах, 20.06.1971 (Балашов); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 67, на валунах, 23.04.1973 (Партика).

ПОРЯДОК *BRYALES*

Родина *Bartramiaceae*

101. *Philonotis fontana* (Hedw.) Brid. — Філонотіс джерельний

Поліський природний заповідник (Партика, 1986).

Родина *Bryaceae*

102. *Bryum argenteum* Hedw. — Брій сріблястий

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка, міст через р. Болотниця, на бетоні, 23.09.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 52, на бетонному містку, 19.09.2011 (Орлов).

103. *Bryum caespiticium* Hedw. — Брій дернистий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на ґрунті, 16.05.1973 (Партика).

104. *Bryum klinggraeffii* Schimp. — Брій Клінггреффа

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга, в р. Перга, на гумусі на камінні, 21.09.2011 (Орлов).

105. *Bryum moravicum* Podp. — Брій моравський

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга, в р. Перга, на на гумусі на камінні, 21.09.2011 (Орлов); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

106. *Bryum pseudotriquetrum* (Hedw.) P.Gaertn., V.Mey. et Scherb. — Брій несправжньотригранний

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, біля води, 15.05.1973 (Партика).

107. *Bryum ruderale* Crundw. et Nyholm — Брій рудеральний

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга, в р. Перга, на гумусі на камінні, 21.09.2011 (Орлов).

Родина *Mielichhoferiaceae*

108. *Pohlia annotina* (Hedw.) Lindb. — Полія однорічна

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, берег р. Жолобниця, вільшняк, на вологому піщаному ґрунті, 14.05.1973 (Партика).

109. *Pohlia bulbifera* (Warnst.) Warnst. — Полія бульбочконосна

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 26, осокове болітце при дорозі, 12.05.1973 (Партика) (Партика, 1974); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Герехове Гало, на гнилому пеньку, 18.06.1971 (Балашов).

110. *Pohlia camptotrachela* (Ren. et Cardot) Broth. — Полія зігнута

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть біля контори Копищенського л-ва, 18.05.1971 (Балашов).

111. *Pohlia melanodon* (Brid.) J.Shaw — Полія чорнувата

Суп.: *Mniobryum delicatulum* (Hedw.) Dixon.

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), с. Селезівка, у р. Болотниця, на камінні, 22.09.2011 (Орлов).

112. *Pohlia nutans* (Hedw.) Lindb. — Полія поникла

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на гнилому стовбурі, 21.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 34, в сосняку мертвопокровному, 18.06.1971 (Балашов); сфагнове болото Терентійове, на гнилому пеньку, 28.08.1972 (Партика); болото Герехове Гало, 19.05.1972 (Асаул); Перганське лісництво, квартал 42, березово-сосновий ліс, на гнилому пеньку, 30.08.1972 (Партика).

Родина *Mniaceae*

113. *Mnium stellare* Hedw. — Мній зірчастий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на ґрунті, 17.06.1972 (Партика).

Родина *Cinclidaceae*

114. *Rhizomnium punctatum* (Hedw.) T.J.Кор. — Ризомній крапчастий

Суп.: *Mnium punctatum* Hedw.

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на ґрунті, 21.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

Родина *Plagiomniaceae*

115. *Plagiomnium affine* (Blandow ex Funck) T.J.Кор. — Плагіомній споріднений
 Syn.: *Mnium affine* Blandow ex Funck.
 Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, притерасна ділянка, 30.07.1972 (Балашов).
116. *Plagiomnium cuspidatum* (Hedw.) T.J.Кор. — Плагіомній загострений
 Syn.: *Mnium cuspidatum* Hedw.
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 47, березовий ліс з виходами гранітів, на вкритому гумусом камінні, 18.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на коренях вільхи, 21.04.1973 (Партика); берег р. Болотниця, на гнилій гілці, 14.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, мертвій деревині та ґрунті, 20.10.2011 (Орлов).
117. *Plagiomnium ellipticum* (Brid.) T.J.Кор. — Плагіомній еліптичний
 Syn.: *Mnium rugicum* Laurer.
 Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, заплава р. Болотниця (Партика, 1986).
118. *Pseudobryum cinclidioides* (Huebener) T.J.Кор. — Псевдобрій цинклідієподібний
 Syn.: *Mnium cinclidioides* Huebener.
 Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 33, берег р. Болотниця, вільховий ліс, біля коренів вільхи, 20.04.1973 (Партика) (Партика, 1974); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Герехове Гало, на гнилому пеньку, 18.06.1971 (Балашов).

Родина *Aulacomniaceae*

119. *Aulacomnium androgynum* (Hedw.) Schwägr. — Аулакомній двостатевий
 Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське л-во, квартал 33, сосново-березовий ліс, на гнилому пеньку, 02.08.1972 (Балашов) (Партика, 1974).
120. *Aulacomnium palustre* (Hedw.) Schwägr. — Аулакомній болотний
 Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 61, болото Мале Довге, біля пенька берези, 17.05.1972 (Асаул); болото Волисок, під гнилим пнем сосни, 17.08.1972 (Асаул); болото Герехове Гало, 19.05.1972 (Асаул); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березняк, на ґрунті, 30.07.1972 (Балашов).

ПОРЯДОК *HYPNALES*

Родина *Fontinalaceae*

121. *Dichelyma capillaceum* (Dicks.) Myrin — Діхеліма волоскова
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, долина р. Болотниця, на корі верби, 22.04.1973 (Партика) (Вірченко, 2012).
122. *Fontinalis antipyretica* Hedw. — Фонтіналіс протипожежний
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Перга, в р. Перга, на камінні, 21.09.2011 (Орлов); окол. с. Перга, 03.07.1970 (Слободян) (Кулик, 1989).

Родина *Climaciaceae*

123. *Climacium dendroides* (Hedw.) F.Weber et D.Mohr — Клімацій деревоподібний
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільховий ліс, на ґрунті, 21.04.1973 (Партика).

Родина *Amblystegiaceae*

124. *Amblystegium serpens* (Hedw.) Schimp. — Амблістергій повзучий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на корі вільхи, 21.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Перганське лісництво, сосново-березово-осиковий ліс, при основі стовбура осики, 30.08.1972 (Партика); Копищенське лісництво, березняк, на гнилому пні, 27.08.1972 (Партика).
125. *Campylium stellatum* (Hedw.) Lange et C.E.O.Jensen — Кампільй зірчастий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, квартал 5, евмезотрофне болото по р. Плотниця, 22.09.2011 (Орлов).
126. *Campylophyllum calcareum* (Crundw. et Nyholm) Hedenäs — Кампілофіл вапняковий
Syn.: *Campylium sommerfeltii* auct. eur.; *Campylium calcareum* Crundw. et Nyh.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосновий ліс, на корі сосни, 17.04.1973 (Партика).
127. *Drepanocladus aduncus* (Hedw.) Warnst. — Дрепаноклад гачкуватий
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, квартал 49, водойма в лісі, у воді, 17.05.1973 (Партика);

(Овруцький р-н), Селезівське лісництво, в заплаві р. Болотниця, 22.04.1973 (Партика).

128. *Hypogamblystegium humile* (P.Beauv.) Vander., Goffinet et Hedenäs — Гіпроамблістергій приземкуватий

Син.: *Leptodictyum humile* (P.Beauv.) Ochyra; *Leptodictyum kochii* (Schimp.) Warnst.; *Amblystegium humile* (P.Beauv.) Crundwell.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Герехове Гало, на гнилому пеньку, 18.06.1971 (Балашов); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 44, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій гілці на землі, 20.10.2011 (Орлов).

129. *Hypogamblystegium varium* (Hedw.) Mönk. — Гіпроамблістергій мінливий

Син.: *Amblystegium varium* (Hedw.) Lindb.

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, берег р. Болотниця, на корі вільхи, 20.04.1973 (Партика).

130. *Leptodictyum riparium* (Hedw.) Warnst. — Лептодикцій береговий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, мохи на камінні в р. Уборть, 15.07.1971 (Балашов).

131. *Sanionia uncinata* (Hedw.) Loeske — Саніонія гачкувата

Син.: *Drepanocladus uncinatus* (Hedw.) Warnst.

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, заплава р. Болотниця, на гнилому стовбурі вільхи, 20.04.1973 (Партика); долина р. Жолобниця, в заростях вільхи, на корінні, 14.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березово-сосновий ліс, при основі осики, 26.08.1972 (Партика); Перганське лісництво, на камені, 17.05.1973 (Партика).

Родина Calliergonaceae

132. *Calliergon cordifolium* (Hedw.) Kindb. — Каліергон серцелистий

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільховий ліс, на ґрунті, 21.04.1973 (Партика); берег р. Болотниця, на ґрунті, 19.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на ґрунті, 20.10.2011 (Орлов).

133. *Scorpidium cossonii* (Schimp.) Hedenäs — Скорпідій Коссона

Син.: *Drepanocladus intermedius* (Lindb.) Warnst.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Перганське лісництво, квартал 5, евмезотрофне болото-блюдне по р. Плотниця, серед сфагнів, 22.09.2011 (Орлов).

134. *Warnstorfia fluitans* (Hedw.) Loeske — Варнсторфія плавуча

Син.: *Drepanocladus fluitans* (Hedw.) Warnst.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, болото Волисок, в осушувальній канаві, 28.08.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, зеленомохове болото, 19.04.1973 (Партика).

Родина Leskeaceae

135. *Leskea polycarpa* Hedw. — Лескея рясноплідна

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на камені, 15.05.1973 (Партика).

Родина Thuidiaceae

136. *Thuidium recognitum* (Hedw.) Lindb. — Тудій визнаний

Поліський природний заповідник (Партика, 1986).

Родина Brachytheciaceae

137. *Brachythecium velutinum* (Hedw.) Ignatov et Huttunen — Брахитецістр оксамитовий

Син.: *Brachythecium velutinum* (Hedw.) Schimp.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березовий ліс, на сухій осипі, 27.08.1972 (Партика); Копищенське лісництво, квартал 47, березовий ліс, на виходах кристалічних порід (Партика, 1975); Перганське лісництво, сосново-березово-осиковий ліс, при основі стовбура осики, 30.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 34, при основі стовбура дуба, 17.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, 20.10.2011 (Орлов).

138. *Brachythecium albicans* (Hedw.) Schimp. — Брахитецій білуватий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, на ґрунті у відкритому місці, 27.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, сосновий ліс, на галявині, 21.04.1973 (Партика).

139. *Brachythecium campestre* (Müll. Hal.) Schimp. — Брахитецій польовий

Поліський природний заповідник (Партика, 1986).

140. *Brachythecium rutabulum* (Hedw.) Schimp. — Брахитецій коцюба

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс з березою та дубом, на ґрунті, 27.08.1972 (Партика); Перганське лісництво, сосново-березовий ліс, на прикореневій частині стовбура осики, 30.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, ви-

діл 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині та ґрунті, 20.10.2011 (Орлов).

141. *Brachythecium salebrosum* (Hoffm. ex F.Weber et D.Mohr) Schimp. — Брахитецій шорсткий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березовий ліс, на гнилому пні, 27.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 71, дубовий ліс, на камені, 18.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).

142. *Eurhynchium angustirete* (Broth.) T.J.Kop. — Евринхій вузькоклітинний

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільховий ліс, на гнилому стовбурі, 21.04.1973 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосново-березовий ліс, на ґрунті 27.08.1972 (Партика).

143. *Sciuro-hypnum oedipodium* (Mitt.) Ignatov et Huttunen — Сциуропіпн здутоніжковий

Суп.: *Brachythecium oedipodium* (Mitt.) A.Jaeger; *Brachythecium curtum* (Lindb.) Limpr.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 47, на вкритому гумусом затіненому граніті, 18.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 33, берег р. Болотниця, на корінні вільхи, 20.04.1973 (Партика) (Партика, 1974); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині та ґрунті, 20.10.2011 (Орлов).

144. *Sciuro-hypnum populeum* (Hedw.) Ignatov et Huttunen — Сциуропіпн тополевий

Суп.: *Brachythecium populeum* (Hedw.) Schimp.

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан Копищенський, берег р. Уборть, на гранітах, 27.08.1972 (Партика).

Родина Нурпасеае

145. *Callicladium haldanianum* (Grev.) H.A.Crum — Калікладій Гальдоні

Суп.: *Heterophyllum haldanianum* (Grev.) M.Fleisch.

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільхово-березовий ліс, на гнилому пні, 19.04.1973 (Партика); заплава р. Жолобниця, вільхові зарості, на корінні вільхи, 14.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на ґрунті, окоренках

- та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сфагнове болото, на гнилому пеньку, 27.08.1972 (Партика); Перганське лісництво, сосновий ліс, на гнилому стовбурі, 29.08.1972 (Партика).
- 146. *Calliergonella cuspidata* (Hedw.) Loeske** — Калієргонела загострена
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, в міжстовбуровому пониженні, 21.04.1973 (Партика); заплава р. Болотниця, на гнилих гілках серед верб, 22.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, у березово-сосновому лісі, 29.08.1973 (Партика).
- 147. *Calliergonella lindbergii* (Mitt.) Hedenäs** — Калієргонела Ліндберга
Syn.: *Hypnum lindbergii* Mitt.; *Breidleria arcuata* (Molendo) Loeske.
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на гранітах, 16.05.1973 (Партика).
- 148. *Hypnum cupressiforme* Hedw.** — Гіпн кипарисовий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 42, сосновий ліс, на гнилому пеньку, 13.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Перганське лісництво, сосново-березовий ліс, на виходах гранітів, 29.08.1972 (Партика); Копищенське лісництво, квартал 47, березовий ліс, на виходах кристалічних порід (Партика, 1975).
- 149. *Hypnum pallescens* (Hedw.) P.Beauv.** — Гіпн блідуватий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 71, дубовий ліс, основа стовбура дуба, 18.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, на корі берези, 27.08.1972 (Партика); Копищенське лісництво, квартал 47, березовий ліс, на виходах кристалічних порід (Партика, 1975).
- 150. *Ptilium crista-castrensis* (Hedw.) De Not.** — Птилій пірчастий
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 46, вільховий ліс, на ґрунті, 21.04.1973 (Партика).
- 151. *Pyloisia polyantha* (Hedw.) Schimp.** — Пілезія багатоквіта
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 34, на стовбурі осики, 17.04.1973 (Партика); квартал 47, березовий ліс, 18.05.1973 (Партика); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березовий ліс, на сухій осиці, 27.08.1972 (Пар-

тика); Перганське лісництво, сосново-березовий ліс, на корі осики, 30.08.1972 (Партика).

Родина *Hylocomiaceae*

152. *Hylocomium splendens* (Hedw.) Schimp. — **Гілокомій блискучий**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс, заболочене місце, 27.08.1972 (Партика).
153. *Pleurozium schreberi* (Willd. ex Brid.) Mitt. — **Плевроцій Шребера**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, квартал 22, в куртині ялівцю, 10.07.1971 (Балашов); квартал 47, березовий ліс, на виходах кристалічних порід (Партика, 1975); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Поліського ПЗ, у вільшняку, на мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов).
154. *Rhytidiadelphus triquetrus* (Hedw.) Warnst. — **Ритидіадельф трикутний**
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, березовий ліс, на ґрунті, 18.05.1972 (Партика).

Родина *Plagiotheciaceae*

155. *Herzogiella seligeri* (Brid.) Z.Iwats. — **Герцогієла Селігера**
Syn.: *Dolichotheca seligeri* (Brid.) Loeske; *Plagiothecium silesiacum* (Web. et Mohr) Schimp.
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 33, на гнилій деревині, 02.08.1972 (Балашов); вільхово-березовий ліс, на ґрунті, 19.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс з березою та дубом, на пеньку, 27.08.1972 (Партика).
156. *Plagiothecium cavifolium* (Brid.) Z.Iwats. — **Плагіотецій увігнуто-листяний**
Syn.: *Plagiothecium roeseanum* (Hampe) Bruch et Schimp.
Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосново-вільховий ліс, на камені, 19.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, 20.10.2011 (Орлов).
157. *Plagiothecium denticulatum* (Hedw.) Schimp. — **Плагіотецій дрібнозубчастий**
Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, березово-вільховий ліс, на гнилому стовбурі, 12.05.1973 (Партика); берег р. Болотниця, при основі стовбура берези, 19.04.1973 (Партика); заплава р. Жолобниця, на корінні крушини,

14.05.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на окоренках, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс з березою та вільхою, на ґрунті, 27.08.1972 (Партика).

158. *Plagiothecium laetum* Schimp. — Плагіотецій яскравий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс, на гнилому пеньку, 27.08.1972 (Партика); (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, вільхово-березовий ліс, на корінні вільхи, 19.04.1973 (Партика).

159. *Plagiothecium succulentum* (Wilson) Lindb. — Плагіотецій сукулентний

Поліський природний заповідник (Партика, 1986).

Родина *Pylaisiadelphaceae*

160. *Platygyrium repens* (Brid.) Schimp. — Платигірій повзучий

Поліський природний заповідник (Овруцький р-н), Селезівське лісництво, квартал 71, дубовий ліс, на камені, 18.04.1973 (Партика); квартал 67, березовий ліс, на гранітах, 23.04.1973 (Партика); квартал 42, сосновий ліс, на гнилому пеньку, 13.05.1973 (Партика); берег р. Болотниця, на корі вільхи, 20.04.1973 (Партика); (Овруцький р-н), ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, на стовбурах дерев, окоренках та мертвій деревині, 20.10.2011 (Орлов); (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосново-березовий ліс, на корі вільхи, 27.08.1972 (Партика).

Родина *Leucodontaceae*

161. *Leucodon sciuroides* (Hedw.) Schwägr. — Левкодон білячий

Поліський природний заповідник (Олевський р-н), Копищенське лісництво, сосновий ліс, на корі дуба, 19.05.1973 (Партика); с. Майдан-Копищенський, берег р. Уборть, на дубі, 16.05.1973 (Партика).

2.3. Рідкісні види бріофлори

Серед мохоподібних, виявлених на території Поліського природного заповідника, є низка видів, що потребує охорони. Це, насамперед, три таксони з Червоної книги мохоподібних Європи (Red data book..., 1995) — *Riccia huebeneriana*, *Dicranum viride* та *Dichelyma capillaceum*.

1. ***Riccia huebeneriana*** — ацидофільний, гігро- та фотофільний сланюватий печіночник з температурним поширенням. Росте на мулі висохлих озер, часом на вологому торф'янистому ґрунті. На території України печіночник відомий з Житомирського, Київського та Чернігівського

Полісся. В заповіднику знайдений Л.Я. Партикою (1974) в ур. Морозівська Тоня у Копищенському лісництві.

2. *Dicranum viride* — це помірно-гігрофільний, тіньлюбний мох переважно з температурним розповсюдженням. Поселяється на стовбурах листяних дерев, мертвій деревині, рідше на скелях. В Україні цей вид трапляється спорадично в Карпатах та на Поліссі, рідко — в Лісостепу. В заповіднику знайдений у Копищенському лісництві в розрідженому сосновому лісі на гранітному валуні (Партыка, 1986).
3. *Dichelyma capillaceum* — європейсько-північноамериканський вид; росте на камінні, мертвій деревині, окоренках живих дерев, що періодично затоплюються водою. В Північній Європі (Швеція, Фінляндія) він поширений спорадично, проте він є рідкісним у Західній та Центральній Європі — у Данії, Франції, Німеччині, Італії, Румунії, Польщі та Естонії. Цей вид виявлений в гербарії мохів, зібраних Л.Я. Партикою в долині р. Болотниця Селезівського лісництва (Вірченко, 2012). У Поліському природному заповіднику встановлено також три види, які включені до чинного, третього видання «Червоної книги України» (2009) — *Pseudobryum cinclidioides*, *Sphagnum molle* і *Sphagnum tenellum*.
  1. *Pseudobryum cinclidioides* — верхоплідний мох, що трапляється на заболочених луках, евтрофних болотах, біля джерел. Спочатку цей вид в Україні був відомий лише у Карпатах, проте пізніше був виявлений Л.Я. Партикою (1974) на Житомирському Поліссі (Поліський природний заповідник, Селезівське лісництво). За зборами Л.С. Балашова встановлений нами ще для болота Герехове Гало Копищенського лісництва.
  2. *Sphagnum molle* — вид із субокеанічним поширенням, що трапляється на мезотрофних болотах. В Україні відомий тільки з Житомирського Полісся. У Поліському природному заповіднику він був знайдений на болотах Шаболтах і Терентієве в Копищенському лісництві та на болоті Срулеве у Перганському лісництві (Партика, 1974).
  3. *Sphagnum tenellum* — вид, що має субокеанічне поширення і зростає у мочажинах поміж купинами на оліготрофних болотах. В Українських Карпатах відомий з двох пунктів Закарпатської обл. (Зеров, Партика, 1975). На Поліссі його знаходили в Олевському районі Житомирської області — на болоті Гвоздь біля с. Озеряни (нині це болото знищене торфорозробками) та болоті Шаболтах у Копищенському лісництві Поліського природного заповідника (Партика, 1974).

До другого видання «Червоної книги України» (1996) була включена також *Schistostega pennata* — схістостега периста або «самосвітний мох». Цей оригінальний мох свою народну назву отримав завдяки здатності його протонемий концентрувати розсіяне світло і таким чином світлитися у напівтемряві печер, заглиблень між корінням дерев, де він найчастіше трапляється. В Україні цей вид є рідкісним на рівнині (Житомирське Полісся, Правобережний Степ), але в Карпатах поширений спорадично (Бачурина, Мельничук, 1987). В Житомирській області було відомо кіль-

ка його місцезнаходжень з м. Житомир та його околиць. В Поліському природному заповіднику *Schistostega pennata* була зібрана О.О. Орловим в 2011 році на вивороті сосни в сосновому насадженні, на краю мезотрофного болота у Перганському лісництві. Нові знахідки виду в Українських Карпатах і на Житомирському Поліссі вказують на те, що цей вид збільшує своє поширення і, на нашу думку, вже не потребує охорони на загальнодержавному рівні.

Найбільш чисельною групою рідкісних видів мохопордібних є регіонально рідкісні види (Вірченко, Партика, Орлов, 2012) — 15 видів, коротку характеристику яких подаємо нижче.

1. *Aulacomnium androgynum* (Hedw.) Schwägr.

Цей дрібний мох поселяється на мертвій деревині, рідше на ґрунті при коренях живих дерев. Поодинокі трапляється в Українських Карпатах, на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. В Житомирській обл. знайдений єдиний раз.

Поліський ПЗ (Овруцький р-н), Селезівське л-во, квартал 33, сосново-березовий ліс, на гнилому пеньку, 02.08.1972 (Балашов) (Балашев, 1983).

2. *Bryum klinggraeffii* Schimp.

Поширений на рівнині України мох; його знаходили на полях, по краях доріг, у меліоративних канавах, по берегах річок і ставків. На Українському Поліссі був відомий з Київської та Чернігівської областей. Вперше наводиться для Житомирської обл.

Поліський ПЗ (Олевський р-н), окол. с. Перга, в р. Перга, на гумусі на камінні, 21.09.2011 (Орлов).

3. *Bryum ruderale* Crundw. et Nyholm

Рудеральний мох, спорадично трапляється в рівнинній Україні. На Українському Поліссі був відомий з Київської обл.; вперше наводиться для Житомирської області.

Поліський ПЗ (Олевський р-н), с. Перга, в р. Перга, на гумусі на камінні, 21.09.2011 (Орлов).

4. *Cynodontium strumiferum* (Hedw.) Lindb.

Епілітний мох, хоча може поселятися і на окоренках живих дерев. Спорадично трапляється в Карпатах, рідко — на рівнині. Відомий з околиць м. Києв та Рівненської обл. Новий вид для Житомирської області.

Поліський ПЗ (Олевський р-н), Перганське л-во, сосново-березовий ліс, на виходах гранітів, 29.08.1972 (Партика).

5. *Dicranodontium denudatum* (Brid.) Britton

Росте на гнилій деревині, торф'янистому ґрунті та вологих скелях. Поширений в Українських Карпатах, рідко — на Розточчі, Поліссі та в Лісостепу. Новий вид для Житомирської області.

Поліський ПЗ (Олевський р-н), с. Перга, берег р. Перга, на гнилому стовбурі, 23.09.2011 (Орлов).

6. ***Hygroamblystegium humile* (P.Beauv.) Vander., Goffinet et Hedenäs**
 Syn.: *Leptodictyum humile* (P.Beauv.) Ochyra; *Leptodictyum kochii* (Schimp.) Warnst., *Amblystegium humile* (P.Beauv.) Crundwell.
 Бокоплідний мох, що росте на ґрунті та окоренках дерев у вологих і мокрих місцях. Спорадично трапляється в Карпатах, на Розточчі, Поліссі, в Лісостепу та Степу. В Житомирській області відомий лише з території заповідника.
 Поліський ПЗ (Олевський р-н), Копищанське л-во, болото Герехове Гало, на гнилому пеньку, 18.06.1971 (Балашов); Овруцький р-н, Словечанський ДЛГ, Сирницьке л-во, кв. 44, охоронна зона заповідника, на мертвій гілці у вільшняку, 20.10.2011 (Орлов).
7. ***Kurzia pauciflora* (Dicks.) Grolle**
 Syn.: *Telaranea setacea* (Weber) Müll.Frib.
 Листкостебловий печіночник; росте на сфагнових болотах. За даними Д.К. Зерова (1964), в Україні вид відомий з Карпат і Житомирського Полісся.
 Поліський ПЗ (Олевський р-н), окол. с. Хочине, сфагнове болото Хомин Мох, 25.06.1930 (Зеров); Перганське л-во, оліготрофне болото Срулеве, квартали 31-32, серед сфагнових мохів, 30.08.1972 (Партика, 1974).
8. ***Leptobryum pyriforme* (Hedw.) Wilson**
 Мох зростає по вогких місцях на ґрунті та скелях. Спорадично зустрічається в Карпатах, на Поліссі, рідше в Лісостепу та Степу. В Житомирській області був відомий з одного пункту у м. Житомир.
 Поліський ПЗ (Овруцький р-н), с. Селезівка, на кам'яному мурі на садибі заповідника, 22.09.2011 (Орлов).
9. ***Orthotrichum gymnostomum* Bruch ex Brid.**
 Syn.: *Stroemia gymnostoma* (Bruch ex Brid.) I.Hagen.
 Мох росте на корі старих осик і тополь. Поширений в Карпатах, на Поліссі, в Лісостепу, Степу і Криму. В Житомирській обл. відомий з двох локалітетів.
 Поліський ПЗ (Овруцький р-н), Селезівське л-во, кв. 34, на корі осики, 17.04.1973 (Партика); (Олевський р-н), Копищанське л-во, березово-вільховий ліс, на корі вільхи, 19.05.1973 (Партика).
10. ***Pohlia camptotrachela* (Ren. et Cardot) Broth.**
 Дрібний епігейний мох; розмножується кулястими бульбочками, які розміщені групами в пазухах листків. В Україні був відомий у Карпатах та на Волинському Поліссі. Вперше знайдений в Житомирській області.
 Поліський ПЗ (Олевський р-н), с. Майдан-Копищанський, берег р. Уборть біля контори Копищанського л-ва, 18.05.1971 (Балашов).
11. ***Pohlia melanodon* (Brid.) J.Shaw**
 Syn.: *Mniobryum delicatulum* (Hedw.) Dixon.

Гідрофільний мох, що росте на узбіччях доріг, у ґрунтових виїмках, на перелогах. Частіше трапляється в Карпатах, спорадично в Лісостепу, рідко в Криму та на Поліссі. Новий вид для Житомирської області. Поліський ПЗ (Овруцький р-н), с. Селезівка, у р. Болотниця, на каміні, 22.09.2011 (Орлов).

12. *Ptilidium ciliare* (L.) Hampe

Арктично-бореальний печіночник; росте на ґрунті в хвойних лісах, на полонинах. В Україні переважно трапляється в Карпатах у субальпійській та альпійській смугах. На рівнині відомий з Розточчя, Полісся та Лівобережного Лісостепу. В Поліському ПЗ виявлений Л.Я. Партикою у значній кількості в сосновому лісі Копищанського л-ва (Партика, 1975).

13. *Racomitrium heterostichum* (Hedw.) Brid.

Мох приурочений до освітлених силікатних порід. В Україні відомий лише з Карпат, Житомирського Полісся (два місцезнаходження) і Криму. Знайдений в Поліському заповіднику Л.Я. Партикою (Партика, 1975) на освітленому гранітному валуні в березовому лісі Селезівського л-ва.

14. *Schistostega pennata* (Hedw.) F.Weber et D.Mohr

Вид, що раніше був включений до другого видання «Червоної книги України». Свою назву «самосвітний мох» він отримав завдяки здатності протонеми відбивати розсіяне світло і таким чином світитися у напівтемряві печер, де мох найчастіше трапляється. В Україні цей мох є рідкісним на рівнині (Житомирське Полісся, Правобережний Степ), але в Карпатах поширений спорадично. В Житомирській обл. було відомо кілька місцезнаходжень виду зі скель у м. Житомир та його околиць. Можливо цей мох збільшує своє поширення в Українському Поліссі.

Поліський ПЗ (Олевський р-н), Перганське л-во, кв. 46 і кв. 51, заболочений сосновий ліс, на ґрунті на вивороті сосни, 23.09.2011 (Орлов).

15. *Scorpidium cossonii* (Schimp.) Hedenäs

Syn.: *Drepanocladus intermedius* (Lindb.) Warnst.

Росте на евтрофних болотах і болотистих луках. Відомий раніше з Карпат та Волинського Полісся. Вид, мабуть, ширше представлений в Україні, оскільки його раніше не відокремлювали від *Scorpidium revolvens* (Sw.) Rubers (= *Drepanocladus revolvens* (Sw.) Warnst.). Новий вид для Житомирської області.

Поліський ПЗ (Олевський р-н), Перганське л-во, кв. 5, евмезотрофне болото-блюдецце по р. Плотниця, серед сфагнів, 22.09.2011 (Орлов).

2.4. Динаміка бріофлори під впливом зміни клімату

Вплив зміни клімату на бріофлору Поліського природного заповідника важко відокремити від антропогенного впливу на неї, зокрема це стосується осушувальної меліорації, котра провадилася на болотах північно-західної Житомирщини в минулому. При цьому відбувалося скорочення популяцій гідро- та гігрофільних сфагнів, таких, як *Sphagnum auriculatum*, *Sphagnum contortum*, *Sphagnum platyphyllum*. Вже 40 років повторно не реєструються в заповіднику рідкісні субокеанічні види сфагнів, такі, як *Sphagnum molle* і *Sphagnum tenellum*, які були занесені до «Червоної книги України» (1996, 2009). Найбільш типові сфагні, які займають верхівки високих купин на мезооліготрофних та оліготрофних болотах заповідника, — *Sphagnum magellanicum*, *Sphagnum rubellum* та *Sphagnum fuscum*, найбільш вірогідно також потраплять в зону постійного ксеротермічного стресу і можуть динамічно замінитися більш сухолюбними видами — *Polytrichum strictum*, *Polytrichum commune*, *Dicranum polysetum* тощо. А види міжкупинних мочажин, зокрема такі, як *Sphagnum cuspidatum*, можуть зменшити свою ценотичну участь. Менші ценотичні зміни відбудуться у такого типового виду мезотрофних та мезооліготрофних боліт, як *Sphagnum fallax* — завдяки його досить широкій екологічній амплітуді по відношенню до обводнення біотопів. Вже нині, за даними наших натурних спостережень протягом п'яти останніх років рівень ґрунтових вод на мезооліготрофних болотах в районі заповідника, які знаходяться майже у природному стані, у серпні кілька років поспіль становив 110-130 см, при нормі 10см.

Подальше «обезводнювання» заповідної території — тривале пониження рівня ґрунтових вод під впливом потепління клімату — може негативно вплинути на поширення також й інших вологолюбних мохів — представників родів *Fontinalis* Hedw., *Dichelyma* Myrin, *Calliergon* (Sull.) Kindb., *Calliergonella* Loeske, *Campylium* (Sull.) Mitt., *Scorpidium* (Schimp.) Limpr., *Warnstorfia* Loeske.

Поява нових стацій у Поліському заповіднику, навпаки, сприяє збагаченню його бріофлори, причому здебільшого космополітними видами. Зокрема, на відслоненнях торфу та мінерального ґрунту поширюються мохи з родин *Bryaceae*, *Pottiaceae*, *Dicranaceae* та деякі сланеві печіночники, наприклад, *Marchantia polymorpha*. На мулі по берегах частково обсохлих водойм поширюються види роду *Riccia* spp. На бетонних спорудах масово селяться види, які раніше траплялися лише на природних кам'янистих відслоненнях (*Grimmia pulvinata*, *Grimmia laevigata*, *Schistidium apocarpum*) чи на стовбурах дерев (*Orthotrichum pumilum*, *Orthotrichum diaphanum* та ін.).

Для більш точного з'ясування впливу зміни клімату на мохоподібні Поліського природного заповідника необхідні тривалі, детальні, стаціонарні спостереження, проте вже зараз можна припустити, що потепління клімату, яке спостерігається останніми роками в регіоні, призводить до певної ксерофітизації його бріофлори.

3. Судинні рослини Поліського природного заповідника (О.О.Орлов¹, О. Jurille², С.Ю. Попович³, Г.Й.Бумар⁴)

3.1. Історія досліджень судинних рослин

В 1970-х роках у Житомирській області тривала плідна наукова робота співробітників Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного АН УРСР (нині НАН України). Зокрема, разом із зоологом О.К. Ющенко, відомий ботанік д.б.н. А.І. Барбарич опублікував проект розміщення території Поліського державного заповідника (згодом Поліського природного заповідника) в Овруцькому та Олевському районах Житомирської області (Барбарич, Ющенко, 1970). Нажаль, їхні пропозиції не були враховані, і Поліський природний заповідник був створений на території, розташованій на 30 км на схід від пропонованої ними. Саме тому 70% площі лісів новоствореного заповідника на той час представляли собою молоді та середньовікові культури сосни звичайної, посаженої рядами.

Л.С. Балашов, к.б.н., с.н.с. Інституту ботаніки ім. М.Г.Холодного АН УРСР, згодом д.б.н., був першим з дослідників, хто розпочав активне цілеспрямоване вивчення рослинного світу Поліського природного заповідника та його околиць. Практично щороку дослідник працював в експедиції у заповіднику. В цей час були опубліковані наукові праці, в яких він проаналізував загальний характер рослинного світу цього заповідного об'єкта (Балашов, 1972), рослинність оліготрофних боліт (Балашов, Кучерява, 1974), рідкісні види флори судинних рослин. Зокрема, дослідником вивчено поширення та фітоценотичну роль *Juniperus communis* L. у лісах заповідника (Балашов, 1974), вперше для заповідника наведено дані про знахідку *Trapa natans* L. s.l. в р. Уборть в охоронній зоні заповідника (Балашов, Мошкова, 1973). Пізніше багаторічні дослідження рослинного світу Поліського природного заповідника Л.С. Балашов узагальнив у першій ботанічній монографії про цей заповідний об'єкт (Балашев, 1983), а також короткому нарисі (Балашев, 1980).

Масштабні ботанічні та екологічні дослідження у Поліському природному заповіднику проводила експедиція Інституту ботаніки НАН України під керівництвом тоді к.б.н., а згодом — д.б.н., професора Т.Л. Андрієнко. До складу цієї експедиції входили О.І. Прядко, С.Ю. Попович, Л.В. Пере-

- 1 Поліський філіал УкрНДІЛГА ім. Г.М. Висоцького Держлісагентства України та НАН України, Українське товариство охорони птахів
- 2 Parc National des Pyrenees
- 3 Національний університет біоресурсів і природокористування
- 4 Поліський природний заповідник

гуда. Окремі дані по флорі заповідника були опубліковані Т.Л. Андриєнко у статтях, присвячених екології та ценології *Drosera intermedia* Hayne (Андриєнко, 1977), дрібним болотним вербам — *Salix lapponum* L. та *S. myrtilloides* L. (Андриєнко, 1980), рідкісним угрупованням оліготрофних боліт (Андриєнко, Прядко, Попович, 1987). Аспірант С.Ю. Попович, згодом д.б.н., професор, в цей час збирав матеріали для кандидатської дисертації, опублікував цікаві флористичні дані що до судинних рослин з території заповідника. Зокрема, ним детально проаналізовано флористичні знахідки на його території, в т.ч. таких рідкісних видів, як *Goodyera repens* (L.) R.Br., *Dactylorhiza traunsteineri* (Saut.) Soó, *Pedicularis sceptrum-carolinum* L., *Phegopteris connectilis* (Michx.)Watt. (Попович, 1983а), стан деяких популяцій видів родини *Orchidaceae* на цій території (Попович, 1983б; Попович, Бумар, 1987) та ін. На 30-км комплексному біогеоценотичному профілі, прокладеному зі сходу на захід через всю територію заповідника, було детально вивчено розподіл рослинності Поліського природного заповідника залежно від ґрунтово-гідрологічних умов (Попович, Перегуда, Андриєнко, 1985).

У 1970-х — 1980-х роках у Поліському природному заповіднику працював к.б.н., а згодом — д.б.н. І.М. Григора. Зокрема, ним вивчено евтрофні та мезотрофні болота долини р. Уборть (Григора, 1970), проаналізовано еколого-фітоценотичні властивості *Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr. в Українському Поліссі, в т.ч. на багатьох болотних масивах Поліського природного заповідника (Григора, 1984). Також в цей час на території заповідника під час підготовки кандидатської дисертації проводив дослідження В.В. Гримашевич. Зокрема, ним вивчено екологію, різноманітність форм і урожайність *Vaccinium uliginosum* L. у Поліському природному заповіднику (Гримашевич, 1984).

Усі наявні геоботанічні та флористичні матеріали по вищих рослинах Поліського природного заповідника були пізніше узагальнені в окремих розділах монографії «Полесский государственный заповедник. Растительный мир» (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986). Для території заповідника автори навели 602 види судинних рослин, в т.ч. за відділами: Хвощеподібні — 5 видів, Папоротеподібні — 7 видів, Плауноподібні — 6 видів, Голонасінні — 4 види; Покритонасінні — 580 видів (клас дводольних — 434 види та клас однодольних — 146 видів), а також навели раритетну компоненту флори цього об'єкту за категоріями рідкісності. Всього автори виділили 39 рідкісних видів судинних рослин, в т.ч. дуже рідкісних — 3, рідкісних — 12, порівняно рідкісних — 11, малопоширених — 13. У флорі заповідника зростали популяції 16 видів судинних рослин, занесених до «Червоної книги Української РСР (1980), в т.ч. *Goodyera repens* (L.) R.Br., *Dactylorhiza traunsteineri* (Saut.) Soó, *Pedicularis sceptrum-carolinum* L., *Salix myrtilloides* L., *Lycopodium annotinum* L., *Drosera intermedia* Hayne, *Platanthera bifolia* (L.) Rich. та ін.

З 1980-х років донині дослідження рослинного світу Поліського природного заповідника проводить ботанік заповідника — Г.Й. Бумар. До-

слідницею особлива увага була приділена поширенню рідкісних видів судинних рослин на території заповідника (Бумар, 1985а, 1985б, 1988, 1999, 2009), рідкісним видам його дендрофлори (Бумар, Таргонський, 1988). Значна увага була також приділена таким рідкісним видам рослин заповідника, як *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng. (Бумар, Попович, 1985), *Goodyera repens* (L.) R.Br. (Бумар, 1989), *Chamaedaphne calyculata* L. (Бумар, 1990), видам роду *Diphasiastrum* (Мякушко, Бумар, 1989) та ін. Головним напрямком досліджень Г.Й. Бумар був і залишається популяційний аналіз рідкісних видів судинних рослин Поліського природного заповідника, їх поширення, динаміки чисельності тощо (Бумар, 1988, 1995, 1998). Г.Й. Бумар успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: «Состояние популяций редких растений Полесского государственного заповедника и вопросы их охраны» (Бумар, 1991).

З 1996 р. у Поліському природному заповіднику періодично працював фітоценолог Є.О. Воробйов, який головну увагу звернув на флористичну класифікацію його рослинності (Воробйов, Балашов, Соломаха, 1997). Також цей дослідник вивчив рослинність ялинників (Воробйов, 2003) та узагальнив геоботанічні описи лісових боліт, виконані в різні роки Л.С. Балашовим, І.М. Григорою, а також власні, значною мірою з Поліського природного заповідника, на основі чого опублікував монографію у співавторстві (Григора, Воробйов, Соломаха, 2005).

Таким чином, наведений вище аналітичний огляд дозволяє зробити загальний висновок про те, що головна увага дослідниками була приділена популяціям рідкісних видів судинних рослин Поліського природного заповідника і значно менша — іншим видам флори, в т.ч. адвентивним та інвазійним. Специфіка ситуації також полягає в тому, що популяції частини видів, наприклад таких рідкісних, як *Chamaedaphne calyculata* L. та *Pedicularis sceptrum-carolinum* L. повторно не обстежувалися, і нині не можна впевнено говорити про їх стан та збереження на території заповідника.

3.2. Моніторинг видового складу судинних рослин за 25-річний період (1987-2012 рр.)

Протягом 2011-2012 рр. в рамках проекту «Включення питань зміни клімату в управління вразливими екосистемами: водно-болотні та лісові заповідні території Полісся (Україна)» нами цілеспрямовано проведені моніторингові дослідження флори судинних рослин Поліського природного заповідника. Як базовий етап флористичного моніторингу використано конспект флори заповідника, опублікований Т.Л. Андрієнко, С.Ю. Поповичем, Ю.Р. Шелягом-Сосонком (1986).

Список нових видів флори, знайдених у Поліському природному заповіднику після 1986 р., в алфавітному порядку наведено нижче. Для адвентивних видів у дужках вказана приналежність до археофітів/кенофітів.

Нами критично опрацьований гербарій заповідника (OVR), національний гербарій Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW), а також власні гербарні збори 2011-2012 рр., які й дали головну частку нових видів рослин для цього об'єкту ПЗФ.

Також в результаті критико-систематичного аналізу гербарних зборів OVR, KW з флори Поліського природного заповідника були виключені 8 видів, які раніше наводилися для нього помилково: *Artemisia campestris* L., *Atriplex calotheca* (Rafn) Fries, *Centaurea sumensis* Kalen., *Chenopodium urbicum* L., *Festuca beckeri* (Hack) Frantv, *Potentilla recta* L., *Serratula lycopifolia* (Vill.) A.Kerner, *Hierochloë australis* (Schrad.) Roem & Schult.

Список нових видів судинних рослин Поліського природного заповідника, знайдених після 1986 р.

1. <i>Acer negundo</i> L. (Kn)	24. <i>Cardamine flexuosa</i> With.
2. <i>Agrimonia procera</i> Wallr.	25. <i>Cardaria draba</i> (L.) Desv. (Ar)
3. <i>Alchemilla vulgaris</i> L.	26. <i>Carex buxbaumii</i> Wahlenb.
4. <i>Amaranthus powellii</i> S.Watson (Kn)	27. <i>Carex montana</i> L.
5. <i>Ambrosia artemisiifolia</i> L. (Kn)	28. <i>Carex pilulifera</i> L.
6. <i>Anisantha tectorum</i> (L.) Nevski (Ar)	29. <i>Carex viridula</i> Michx.
7. <i>Arctium tomentosum</i> L.	30. <i>Carpinus betulus</i> L.
8. <i>Arenaria viscida</i> Loisel.	31. <i>Chaenorrhinum minus</i> (L.) Lange
9. <i>Artemisia annua</i> L. (Kn)	32. <i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm.
10. <i>Artemisia mongolica</i> (Bess.) Fisch. ex Nakai (Kn)	33. <i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench
11. <i>Artemisia scoparia</i> Waldst. & Kit.	34. <i>Chenopodium glaucum</i> L.
12. <i>Artemisia tschernieviana</i> Besser	35. <i>Chenopodium lanceolatum</i> Muehl. ex Willd. (= <i>Ch. album</i> aggr.)
13. <i>Artemisia umbrosa</i> (Turcz. ex Besser) Pamp. (Kn)	36. <i>Chenopodium polyspermum</i> L. (Ar)
14. <i>Atriplex micrantha</i> C.A.Mey (Kn)	37. <i>Chenopodium pseudopulifolium</i> (Scholz) Nyar. (<i>Ch. sueticum</i> Murr.) (Ar)
15. <i>Atriplex patula</i> L. (Ar)	38. <i>Chenopodium strictum</i> Roth
16. <i>Atriplex tatarica</i> L. (Kn)	39. <i>Cirsium vulgare</i> L.
17. <i>Batrachium circinatum</i> (Sibth.) Spach	40. <i>Clematis recta</i> L.
18. <i>Bellis perennis</i> L.	41. <i>Corispermum nitidum</i> Kit. ex Schult. s.l. (incl. <i>C. hyssopifolium</i> sensu auct Fl. Europaea Orient., non L. s.str.) (Kn)
19. <i>Bidens cernua</i> L.	
20. <i>Bidens frondosa</i> L. (Kn)	
21. <i>Bromus secalinus</i> (L.) (Ar)	
22. <i>Callitriche cophocarpa</i> Sendtner	
23. <i>Caragana arborescens</i> Lam. (Kn)	

42. *Corispermum pallasii* Steven (Kn)
 43. *Crepis paludosa* (L.) Moench
 44. *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó
 45. *Deschampsia flexuosa* (L.) Nees
 46. *Dianthus carthusianorum* L.
 47. *Digitalis grandiflora* Mill.
 48. *Digitaria sanguinalis* (L.) Scop. (Ar)
 49. *Dryopteris dilatata* (Hoffm) A.Gray
 50. *Eleocharis mamillata* Lindb. fil.
 51. *Elscholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl. (Kn)
 52. *Elytrigia intermedia* (Host.) Nevski
 53. *Epilobium hirsutum* L.
 54. *Eragrostis minor* Host (Kn)
 55. *Eragrostis pectinacea* (Michx.) Nees (Kn)
 56. *Eragrostis pilosa* (L.) P.Beauv (Kn)
 57. *Erechtites hieracifolia* (L.) Raf. ex DC. (Kn)
 58. *Euonymus europaea* L.
 59. *Euphrasia parviflora* Schag.
 60. *Festuca polesica* Zapał.
 61. *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.
 62. *Fragaria moschata* (Duchesne) Weston
 63. *Fragaria x ananassa* (Duchesne) Duchesne (Kn)
 64. *Galeopsis bifida* Boenn.
 65. *Galinsoga x mixta* J.Murray (Kn)
 66. *Galium intermedium* Schult.
 67. *Galium rivale* (Sibth. et Smith) Griseb.
 68. *Geranium pusillum* L.
 69. *Geranium robertianum* L.
 70. *Geum allepicum* Jacq.
 71. *Gladiolus imbricatus* L.
 72. *Glyceria maxima* (C.Hartm.) Holmberg
 73. *Heliopsis scabra* Dunal (Kn)
 74. *Hieracium filifolium* Ueksip
 75. *Hierochloë repens* (Host.) P.Beauv.
 76. *Hippophaë rhamnoides* L. (Kn)
 77. *Impatiens noli-tangere* L.
 78. *Kochia laniflora* (S.G.Gmel.) Borbás (Kn)
 79. *Laserpitium prutenicum* L.
 80. *Lathyrus niger* L.
 81. *Lemna gibba* L.
 82. *Leonurus cardiaca* L. (Ar)
 83. *Lepidium densiflorum* Schrad. (Kn)
 84. *Lilium martagon* L.
 85. *Lysimachia nemorum* L.
 86. *Malva excisa* Rchb. (Kn)
 87. *Melampyrum nemorosum* L.
 88. *Myosurus minimus* L.
 89. *Neottia nidus-avis* (L.) Rich.
 90. *Nepeta cataria* L. var. *citriola* Dum.
 91. *Oenothera depressa* E.Greene (Kn)
 92. *Oenothera parviflora* L. (Kn)
 93. *Oenothera rubricaulis* Klebahn (Kn)
 94. *Padus serotina* (Ehrh.) Ag. (Kn)
 95. *Papaver rhoeas* L. (Ar)
 96. *Peplis portula* L.
 97. *Persicaria maculosa* S.F.Gray
 98. *Persicaria minor* (Huds.) Opiz
 99. *Persicaria scabra* (Moench) Moldenke
 100. *Phalacrolooma annuum* (L.) Dumort. (Kn)
 101. *Pilosella aurantiaca* (L.) F.Sxhultz & Sch.Bip.
 102. *Pilosella echioides* (Lumn.) F.Schultz & Sch. Bip.
 103. *Pilosella onegensis* Norrl.
 104. *Pilosella x flagellaris* (Willd.) Arv.-Touv.
 105. *Plantago intermedia* DC.
 106. *Polygala vulgaris* L.
 107. *Polypodium vulgare* L.
 108. *Portulaca oleracea* L. (Kn)
 109. *Potamogeton pectinatus* L.
 110. *Potentilla norvegica* L. (Kn)

111. <i>Potentilla supina</i> L. (Kn)	138. <i>Sonchus arvensis</i> L. (Ar)
112. <i>Primula veris</i> L.	139. <i>Spergula morisonii</i> Boreau
113. <i>Pteridium pinetorum</i> C.N.Page & R.R.Mill	140. <i>Stellaria holostea</i> L.
114. <i>Radiola linoides</i> L.	141. <i>Succisella inflexa</i> (Kluk) G.Beck
115. <i>Rosa andrzejowskii</i> Steven	142. <i>Thalictrum aquilegifolium</i> L.
116. <i>Rosa biserrata</i> Mérat	143. <i>Thalictrum minus</i> L.
117. <i>Rosa rubiginosa</i> L.	144. <i>Torilis japonica</i> (Houtt.) DC.
118. <i>Rosa subcanina</i> (H.Christ) Dalla Torre & Sarnth.	145. <i>Trifolium dubium</i> Sibth.
119. <i>Rosa tomentosa</i> Smith	146. <i>Trifolium fragiferum</i> L.
120. <i>Rosa villosa</i> L.	147. <i>Trifolium sativum</i> L. (Kn)
121. <i>Rubus nessensis</i> W.Hall ssp. <i>scissoides</i> H.E.Weber	148. <i>Trifolium spadiceum</i> L.
122. <i>Rubus ortostachys</i> G.Braun	149. <i>Urtica galeopsifolia</i> Wierzb. ex Opiz
123. <i>Rubus plicatus</i> Weihe & Nees	150. <i>Verbascum blattaria</i> L.
124. <i>Rumex crispus</i> L.	151. <i>Verbascum phlomoides</i> L.
125. <i>Rumex longifolius</i> DC. (Kn)	152. <i>Veronica incana</i> L.
126. <i>Rumex obtusifolius</i> L.	153. <i>Veronica serpyllifolia</i> L.
127. <i>Rumex thyrsoiflorus</i> Fingerh.	154. <i>Vicia cassubica</i> L.
128. <i>Sagina nodosa</i> (L.) Fenzl	155. <i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreb.
129. <i>Scirpus radicans</i> Schkuhr	156. <i>Vicia villosa</i> Roth
130. <i>Scleranthus annuus</i> L.	157. <i>Viola reichenbachiana</i> Jord. ex Boreau
131. <i>Scrophularia umbrosa</i> Dumort.	158. <i>Viola riviniana</i> Rchb.
132. <i>Senecio sylvaticus</i> L.	159. <i>Viscum austriacum</i> (Wiesb.) Wollm.
133. <i>Senecio vernalis</i> Waldst. & Kit.	160. <i>Xanthoxalis stricta</i> (L.) Small (Kn)
134. <i>Senecio viscosus</i> L. (Kn)	
135. <i>Sisymbrium loeselii</i> L. (Kn)	
136. <i>Solidago canadensis</i> L. (Kn)	
137. <i>Solidago serotinoidea</i> A.Löve et D.Löve (Kn)	

Примітка: для адвентивних видів наведено групи за часом проникнення у флору: Ar — археофіти; Kn — кенофіти.

Таким чином, в результаті критико-систематичного аналізу наявно-гербарного матеріалу, а також польових досліджень 2011-2012 рр. для флори судинних рослин Поліського природного заповідника наведено 160 нових видів та виключено — 8 видів. Таким чином, за найновішими даними, флора судинних рослин заповідника включає 754 види.

У складі нових видів, вперше наведених для флори заповідника, 48 видів (29,7% чисельності) є адвентивними, в т.ч. археофіти — 9 видів та кенофіти — 39 видів, а 112 видів (70,3%) — представниками аборигенної флори.

Особливо слід підкреслити, що увага, приділена нами адвентивній фракції флори цього природно-заповідного об'єкту, докорінно змінила уявлення про адвентизацію його флори. По-перше, було зроблено висновок, що станом на 1986 рік для флори заповідника дослідниками наводилися 93 адвентивних види судинних рослин, що складало 15,2% флори заповідника

(Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986). Ці дані були дещо завищеними і суперечили конспекту флори, наведеному цими ж авторами.

По-друге, розподіл адвентивних видів Поліського природного заповідника у 1986 р. та 2012 р. за часом занесення виявився іншим. Зокрема, станом на 1986 рік у флорі Поліського природного заповідника за конспектом флори нами було констатовано наявність 72 адвентивних видів, в т.ч. 49 видів археофітів (68,1% видового складу адвентів) та 24 видів кенофітів (31,9%). За нашими розрахунками, коефіцієнт адвентизації флори заповідника станом на 1986 рік дорівнював 12,0 %. Загалом, співвідношення двох наведених груп адвентивних видів нині дає нам підстави стверджувати, що, з одного боку, цей показник був віддзеркаленням значної віддаленості заповідника від центрів адвентизації флори країни, в першу чергу, — крупних транспортних вузлів, а, з іншого, результатом недостатньої вивченості цього питання для флори заповідника.

В результаті наших моніторингових досліджень виявлено, що нині у заповіднику зростають 122 адвентивних види судинних рослин, в т.ч. археофітів — 62 види (50,8% видового складу адвентів) та кенофітів — 60 видів (49,2%). Таким чином, показано, що сучасний індекс антропізації флори Поліського природного заповідника дорівнює 16,1%, що є меншим у порівнянні з Житомирською областю в цілому, де він сягає 24,9%, в т.ч. індекс археофітизації — 7,4% та індекс кенофітизації — 17,5% (Орлов, 2010).

Слід особливо наголосити на тому, що співвідношення археофітів/кенофітів у Поліському природному заповіднику досі досить яскраво індикує віддаленість досліджуваного заповідного об'єкту від центрів адвентизації, а, відповідно, демонструє збереженість його аборигенної флори.

3.3. Сучасний конспект флори судинних рослин

Сучасний конспект флори судинних рослин Поліського ПЗ, з урахуванням нових видів флори, вперше наведених для флори заповідника, подано нижче.

Індекси гербарних колекцій наведено за виданням «Гербарії України...» (2011). Система таксонів та латинські назви видів наведені за С.Л. Мосякіним, М.М. Федорончуком (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999), українські назви — за «Определителем высших растений...» (1999), а окремих видів — за Ю. Кобівим (2004).

У тексті використано такі позначення життєвих форм видів рослин:

- ‡ — дерево;
- ‡ — кущ;
- ‡ — кущик;
- ∫ — деревна ліана;
- 2| — багаторічник;
- ⊙ — дворічник;
- — однорічник.

Висловлюємо щиру подяку нашим друзям і колегам за допомогу у визначенні ряду критичних таксонів флори заповідника: д.б.н. С.Мосякіну (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України) — родин *Amaranthaceae* та *Chenopodiaceae*; к.б.н. І.Данилику (Інститут екології Карпат НАН України) — родини *Superaceae*; к.б.н. І.Беднарській (Інститут екології Карпат НАН України) — роду *Festuca*; к.б.н. Н.Сичак (Інститут екології Карпат НАН України) — роду *Alchemilla*; к.б.н. Г.Бойко (Донецький ботанічний сад НАН України) — роду *Artemisia*; к.б.н. В.Гончаренку (Львівський національний університет ім. Івана Франка) — роду *Rubus*; к.б.н. Т.Фіцайло (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України) — роду *Rosa*; О.Перегрим (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України) — роду *Euphrasia*; Л.Губар (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України) — роду *Eragrostis*.

ВІДДІЛ *LYCOPODIOPHYTA* — ПЛАУНОПОДІБНІ

КЛАС *LYCOPODIOPSIDA* — ПЛАУНОВИДНІ

Родина *Lycopodiaceae* Beauv. ex Mirb. — Плаунові

1. *Diphasiastrum complanatum* (L.) Holub — Дифазіаструм сплюснутий
  2. Соснові ліси зеленомошно-лишайникові. Рідкісний. Селезівське лісництво, квартал 54 (Бумар! OVR).
2. *Diphasiastrum tristachyum* (Pursh) Holub — Дифазіаструм триколосковий
  2. Соснові ліси зеленомошно-лишайникові. Спорадично: Селезівське лісництво, квартал 42 (Андриенко, Прядко, 1973! KW); Селезівське лісництво, квартали 8, 23, 26, 36, 46, 49 (Попович, 1983а; Бумар! OVR); Селезівське лісництво, квартали 30, 48 (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Перганське лісництво, на просіці між кварталами 8 та 13 (Попович, 1983а; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); за даними Г.Й. Бумар (1999), у Поліському ПЗ охороняються 34 локалітети цього виду.
3. *Diphasiastrum zeileri* (Rouy) Holub — Дифазіаструм Зейлера
  2. Соснові ліси зеленомошно-лишайникові. Рідкісний: Селезівське лісництво, квартал 30 (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Селезівське лісництво, квартали 23, 25, 49, 54 (Бумар, 1999).
4. *Lycopodiella inundata* (L.) Holub — Лікоподієлла зплавна
  2. Обводнені зниження вздовж лісових доріг, окраїни боліт з розрідженим рослинним покривом, відкриті, вологі піски. Рідкісний: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, заплави річок Болотниця та Жолобниця (Балашев, 1980); Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 31, у придорожній вимочці; Олевський р-н,

Перганське лісництво, квартал 22 (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Перганське лісництво, квартал 50, у піщаній вимочці на краю мезотрофного болота (Орлов 21.09.2011! KW); Овруцький р-н, ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке л-во, охоронна зона Поліського ПЗ, у вимочці поблизу озера Грибове (Орлов 26.05.1990!!); Селезівське лісництво, квартал 16, на кварталній просіці (Бумар, 1999); Селезівське лісництво, квартал 17, у вимочці на узбіччі дороги (Бумар 16.08.2008! OVR); Олевський р-н, 7 км від с. Перга, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, урочище Спуди, у зниженні по краю оліготрофного болота (Попович, 1983а); охоронна зона кварталу 22 Селезівського лісництва Поліського ПЗ, урочище Дроздов островок, у зниженні на місці вибраного торфу, великі зарості (Бумар 28.07.2004! OVR).

5. *Lycopodium annotinum* L. — Плаун колючий
2. Соснові ліси молінієво-чорничні та довгомошні. Спорадично. (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
6. *Lycopodium clavatum* L. — Плаун булавовидний
2. Соснові ліси зеленомошні та чорнично-зеленомошні. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

ВІДДІЛ *EQUISETOPHYTA* — ХВОЩЕПОДІБНІ

КЛАС *EQUISETOPSIDA* — ХВОЩЕВИДНІ

Родина Equisetaceae Rich. ex DC. — Хвощові

7. *Equisetum arvense* L. — Хвощ польовий
2. Городи, поля, узбіччя доріг, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
8. *Equisetum fluviatile* L. — Хвощ річковий
2. Евтрофні і евмезотрофні осокові і осоково-сфагнові болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
9. *Equisetum palustre* L. — Хвощ болотний
2. Евтрофні осокові болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
10. *Equisetum pratense* L. — Хвощ лучний
2. Заболочені ліси, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
11. *Equisetum sylvaticum* L. — Хвощ лісовий
2. Вологі ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

ВІДДІЛ *POLYPODIOPHYTA* — ПАПОРОТЕПОДІБНІ

КЛАС *POLYPODIOPSIDA* — ПАПОРОТЕВИДНІ

Родина *Athyriaceae* Alston — Безщитникові

12. *Athyrium filix-femina* (L.) Roth — Безщитник жіночий
2. Вільхово-березові ліси осокові, довгомошні, сфагнові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Dryopteridaceae* Ching — Щитникові

13. *Dryopteris carthusiana* (Vill.) H.P.Fuchs — Щитник шартрський
2. Соснові і березово-соснові вологі ліси. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
14. *Dryopteris cristata* (L.) A.Gray — Щитник гребенястий
2. Вільхово-березово-соснові ліси молінієві. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
15. *Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A.Gray — Щитник широколистяний
Syn.: *Dryopteris austriaca* auct. non (Jacq.) Wouñar ex Schinz & Thell.
2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, у вільшняку, зрідка (Орлов 14.06.2011! KW).
16. *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott — Щитник чоловічий
2. Заболочені вільхові ліси у заплавах річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
17. *Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newman — Голокучник дубовий
2. Березові ліси злакові. Дуже рідкісний у заповіднику (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Hypolepidaceae* Pichi Sermolli — Гіполепісові

18. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn — Орляк звичайний
2. Соснові та березові ліси орлякові і орляково-чорничні. Домінант і співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
19. *Pteridium pinetorum* C.N.Page & R.R.Mill — Орляк боровий
2. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, у сосновому лісі орляково-зеленомошному (Орлов 01.07.2012! KW).

Родина *Polypodiaceae* Bercht. et J.Presl. — Багатоніжкові

20. *Polypodium vulgare* L. — Багатоніжка звичайна
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, осиково-дубовий ліс на відслоненнях кристалічних порід (Бумар 03.07.2009! OVR).

Родина *Thelypteridaceae* Pic. Serm. — Теліптерисові

21. *Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt — Фегоптерис з'єднуючий
2. Сосново-березово-вільхові ліси молінієво-зеленомошно-сфагнові. Дуже рідкісний: Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 48, урочище Клетне (Попович, 1983).
22. *Thelypteris palustris* Schott — Теліптерис болотний
2. Сосново-березові і вільхово-березові ліси молінієво-сфагнові, окраїни боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

ВІДДІЛ *PINOPHYTA* — ГОЛОНАСІННІ**КЛАС *PINOPSIDA* — ХВОЙНІ****Родина *Pinaceae* Lindl. — Соснові**

23. *Picea abies* (L.) H.Karst. — Ялина звичайна
‡. У лісах, зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
24. *Pinus banksiana* Lamb. — Сосна Банкса
‡. Вершини піщаних дюн. Інтродуцент. Спорадично у лісових культурах у сухих борах (А1) (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
25. *Pinus sylvestris* L. — Сосна звичайна
‡. Головний едифікатор лісів заповідника. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Cupressaceae* Bartl. — Кипарисові

26. *Juniperus communis* L. — Ялівець звичайний
‡. Соснові ліси зеленомошні та лишайниково-зеленомошні. Спорадично, переважно у Копищенському лісництві (Балашов, 1974; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

ВІДДІЛ *MAGNOLIOPHYTA* — ПОКРИТОНАСІННІ**КЛАС *LILIOPSIDA* — ОДНОДОЛЬНІ****Родина *Alismataceae* Vent. — Частухові**

27. *Alisma plantago-aquatica* L. — Частуха подорожникова
2. Евтрофні болота, береги водойм, меліоративні канали, заболочені вільшняки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
28. *Sagittaria sagittifolia* L. — Стрілолист стрілолистий
2. Водойми. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Alliaceae J.Agardh — Цибулеві

29. *Allium angulosum* L. — Цибуля гранчаста

2. Чагарники у заплавах. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Araceae Juss. — Ароїдні

30. *Calla palustris* L. — Образки болотні

2. Заболочені ліси, мочажини мезотрофних боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Asparagaceae Juss. — Холодкові

31. *Asparagus officinalis* L. — Холодок лікарський

2. Сухі соснові ліси, узлісся, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Asphodelaceae Juss. — Асфоделінові

32. *Anthericum ramosum* L. — Віхалка гілляста

2. Піщані дюни, сухі соснові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Butomaceae Rich. — Сусакові

33. *Butomus umbellatus* L. — Сусак зонтичний

2. Водойми. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Convallariaceae Horan. — Конвалієві

34. *Convallaria majalis* L. — Конвалія звичайна

2. Сухі соснові ліси, куртинами. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

35. *Maianthemum bifolium* (L.) F.W.Schmidt — Веснівка дволиста

2. Вологі соснові і березово-соснові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

36. *Polygonatum multiflorum* (L.) All. — Купина багатоквіткова

2. Сосново-березові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

37. *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce — Купина пахуча

Суп.: *Polygonatum officinale* All.

2. Піщані дюни, соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Sурeraceae Juss. — Осокові

38. *Blysmus compressus* (L.) Panz. ex Link — Блісмус стиснутий

2. Торф'янисті луки. Дуже рідкісний (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

39. *Carex acuta* L. — **осока гостра**
 Syn.: *Carex gracilis* Curt.
 2. Береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
40. *Carex acutiformis* Ehrh. — **Осока гостровидна**
 Syn.: *Carex paludosa* Good.
 2. Береги водойм, заболочені чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
41. *Carex appropinquata* Schum. — **Осока зближена**
 Syn.: *Carex paradoxa* Willd.
 2. Евтрофні осокові болота. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
42. *Carex brizoides* L. — **Осока трясучковидна**
 2. Вільхові ліси, фрагменти вологих дубово-соснових лісів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
43. *Carex buxbaumii* Wahlenb. — **Осока Буксбаума**
 2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, евмезотрофне болото біля озера Грибове, багато (leg. Орлов 16.06.2011! LWKS; det. Данилик).
44. *Carex cespitosa* L. — **Осока дерниста**
 2. Евтрофні вільхово-осокові та відкриті осокові болота. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
45. *Carex chordorrhiza* Ehrh. — **Осока тонкокореневищна**
 2. Мезотрофні осоково-сфагнові болота. Зрідка: Олевський р-н, охоронна зона кварталу 58 Копищенського лісництва, на профілі, на мезотрофному болоті (Андриенко 22.04.1984! OVR); Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 16, урочище Добра, на мезотрофному болоті (Андриенко 24.04.1989! OVR) (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
46. *Carex cinerea* Pollich — **Осока попелясто-сіра**
 Syn.: *Carex canescens* Auct. non L.
 2. Вологі ліси, заболочені просіки, дороги, края боліт. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
47. *Carex colchica* J.Gray — **Осока колхідська**
 2. Піщані дюни, сухі соснові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
48. *Carex elata* All. — **Осока висока**
 Syn.: *Carex omskiana* Meinsh.; *Carex hudsonii* A.Bennet.
 2. Обводнені евтрофні болота, співдомінант. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
49. *Carex elongata* L. — **Осока видовжена**
 2. Вільхово-березові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

50. *Carex ericetorum* Pollich — **Осока вереснянкова**
2. Піщані дюни, сухі соснові ліси. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
51. *Carex flava* L. — **Осока жовта**
2. Торф'янисті луки, осушені болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
52. *Carex hirta* L. — **Осока шершава**
2. Відкриті піски, суходільні луки, осушені болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
53. *Carex juncella* (Fr.) Th.Fr. — **Осока ситничок**
Суп.: *Carex wiluica* Meinsh.
2. Вільхово-березові ліси осокові та осоково-сфагнові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
54. *Carex lasiocarpa* Ehrh. — **Осока пухнатопада**
Суп.: *Carex filiformis* Good.
2. Евмезотрофні і мезотрофні болота, домінант. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
55. *Carex leporina* L. — **Осока заяча**
2. Торф'янисті луки, узлісся, галявини, осушені болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
56. *Carex limosa* L. — **Осока багнова**
2. Мочажини мезотрофних боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
57. *Carex montana* L. — **Осока гірська**
2. Дубово-соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
58. *Carex muricata* L. — **Осока колючкувата**
2. Мезотрофні болота, заболочені просіки. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
59. *Carex nigra* (L.) Reichard — **Осока чорна**
Суп.: *Carex vulgaris* Fries; *Carex goodenoughii* J.Gray.
2. Заболочені ліси, окраїни мезотрофних боліт, болотисті луки, осушені болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
60. *Carex pallescens* L. — **Осока бліда**
2. Сирі березові ліси; галявини, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
61. *Carex panicea* L. — **Осока просяна**
2. Торф'янисті луки, окраїни боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
62. *Carex pilulifera* L. — **Осока кульконосна**
2. Овруцький р-н, 0,5 км на північ від с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у пасквальному березняку вересовому, групами (Орлов 02.07.2012! LWKS).
63. *Carex praecox* Schreb. — **Осока рання**
Суп.: *Carex schreberi* Schrank.

2. Піщані дюни, сухі схили. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
64. *Carex riparia* Curtis — **Осока побережна**
2. Береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
65. *Carex rostrata* Stokes — **Осока здута**
Syn.: *Carex inflata* Huds.
2. Мочажини мезотрофних боліт, береги водойм. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
66. *Carex spicata* Huds. — **Осока колосиста**
Syn.: *Carex contigua* Норре.
2. Чагарники, галявини, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
67. *Carex vesicaria* L. — **Осока пухирчаста**
2. Вологі луки, евтрофні болота, вологі ліси. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
68. *Carex viridula* Michx. — **Осока зеленувата**
Syn.: *Carex serotina* Mérat.
2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, евмезотрофне болотце поблизу озера Грибове, багато (leg. Орлов 16.06.2011! LWKS; det. Данилик); 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на осушеній заплавної луці (leg. Орлов 16.06.2011! LWKS; det. Данилик).
69. *Carex vulpina* L. — **Осока лисяча**
2. Торф'янисті луки, евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
70. *Scirpus fuscus* L. — **Смикавець бурий**
⊙. Береги водойм, мокрі піски. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
71. *Eleocharis acicularis* (L.) Roem. et Schult. — **Ситняг голчастий**
2. Береги водойм, мокрі піски. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
72. *Eleocharis mamillata* Lindb. fil. — **Ситняг сосочковий**
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське л-во, квартал 51, у вичотці на краю мезотрофного болота (leg. Орлов 19.09.2011! LWKS; det. Данилик 27.12.2011).
73. *Eleocharis ovata* (Roth) Roem. et Schult. — **Ситняг яйцевидний**
⊙. Меліоративні канали, обводнені ділянки заправ. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
74. *Eleocharis palustris* (L.) Roem. et Schult. — **Ситняг болотний**
2. Обводнені ділянки заправ, заболочені зниження. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
75. *Eleocharis uniglumis* (Link) Schult. — **Ситняг однолусковий**
2. Обводнені зниження, береги каналів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

76. *Eriophorum angustifolium* Honck — Пухівка вузьколиста
21. Мезотрофні та оліготрофні відкриті болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
77. *Eriophorum gracile* W.D.J.Koch — Пухівка струнка
21. Мезотрофні болота, іногда співдомінує. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
78. *Eriophorum latifolium* Hoppe — Пухівка широколиста
21. Обводнені торф'яністи луки, мезотрофні сфагнові болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
79. *Eriophorum vaginatum* L. — Пухівка піхвова
21. Мезооліготрофні та оліготрофні болота, домінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
80. *Rhynchospora alba* (L.) Vahl — Ринхоспора біла
21. Відкриті мезотрофні та оліготрофні болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
81. *Scirpus lacustris* L. — Комиш озерний
Син.: *Schoenoplectus lacustris* (L.) Palla.
21. Озеро Грибове, старики р. Уборть. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
82. *Scirpus radicans* Schkuhr. — Комиш укорінливий
21. Олевський р-н, охоронна зона кварталу 38 Перганського лісництва Поліського ПЗ, урочище Білий берег, на лівому березі р. Уборть, багато (Орлов 03.07.2012! KW).
83. *Scirpus sylvaticus* L. — Комиш лісовий
21. Береги водойм, заболочені ліси та чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Hydrocharitaceae* Juss. — Водокрасові

84. *Elodea canadensis* Michx. — Елодея канадська
21. Стоячі та проточні водойми, утворює зарості. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
85. *Hydrocharis morsus-ranae* L. — Жабурник звичайний
21. Стоячі водойми у заплаві р. Уборть. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
86. *Stratiotes aloides* L. — Водяний різак алоевидний
21. Стоячі водойми. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Iridaceae* Juss. — Півникові

87. *Gladiolus imbricatus* L. — Косарики черепитчасті
21. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на осушеній заплавної луці, поодинокі (Орлов 16.06.2011! KW).
88. *Iris pseudacorus* L. — Півники болотні
21. Обводнені ділянки у заплавах річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

89. *Iris sibirica* L. — Півники сибірські

2. Заболочені луки. Зрідка: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 18, у заболоченому сосновому лісі (Переймибіда, Попович 24.05.1982! OVR; Бумар, 1999); охоронна зона кварталу 28 Селезівського лісництва Поліського ПЗ, урочище Калета, серед заростей верби на краю болота (Бумар 01.06.2004! OVR); охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, по краю болота поблизу озера Грибове, поодинокі (Орлов 16.06.2011! KW).

Родина *Juncaceae* Juss. — Ситникові**90. *Juncus alpinoarticulatus* Chaix ex Vill. — Ситник альпійсько-колінчастий**

Сп.: *Juncus geniculatus* auct. non Schrank; *Juncus alpinus* Vill.; *Juncus fuscoater* Schreb.

2. Торф'янисті луки, вимочки з розрідженим рослинним покривом. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

91. *Juncus articulatus* L. — Ситник членистий

Сп.: *Juncus lamprocarpus* Ehrh. ex Hoffm.

2. Евтрофні болота, піщані вимочки, береги водойм, мокрі ґрунтові дороги. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

92. *Juncus atratus* Krock. — Ситник темноцвітий

2. Осушені болота, торф'янисті луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

93. *Juncus bufonius* L. — Ситник жаб'ячий

⊙. Мокрі, лісові, ґрунтові дороги; мокрі піски по берегах водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

94. *Juncus bulbosus* L. — Ситник бульбистий

2. Обводнені зниження з розрідженою рослинністю, меліоративні канали. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

95. *Juncus conglomeratus* L. — Ситник скупчений

Сп.: *Juncus leersii* Marss.

2. Болота, торф'янисті луки. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

96. *Juncus effusus* L. — Ситник розлогий

2. Болота, торф'янисті луки, береги водойм. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

97. *Juncus filiformis* L. — Ситник нитковидний

2. Узбіччя доріг, просіки. Спорадично: Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, між кварталами 38 і 27, у зниженні біля дороги (Попович, Андриенко 24.06.1981! OVR; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, неподалік садиби, у вимочці, в заплаві р. Болотниця (Орлов 02.07.2011! KW).

98. *Juncus squarrosus* L. — Ситник розчепірений
2. Вологі піщані місця, заростаючі ґрунтові дороги у лісі. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
99. *Juncus tenuis* Willd. — Ситник тонкий
Суп.: *Juncus macer* S.F.Gray.
2. Вологі піщані місця, заростаючі ґрунтові дороги у лісі. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
100. *Luzula campestris* (L.) DC. — Ожика рівнинна
Суп.: *Luzula subpilosa* Gilib.
2. Свіжі соснові ліси, галявини, узлісся, осушені болота. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
101. *Luzula multiflora* (Ehrh.) Lej. — Ожика багатоквіткова
2. Ліси, чагарники. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
102. *Luzula pallidula* Kirschner — Ожика бліда
Суп.: *Luzula pallescens* auct. non Sw.
2. Сосново-березові і березові ліси, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
103. *Luzula pilosa* (L.) Willd. — Ожика волосиста
2. Ліси. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Juncaginaceae Rich. — Тризубцеві

104. *Triglochin palustre* L. — Тризубець болотний
2. Торф'янисті луки, окраїни боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Lemnaceae S.F.Gray — Ряскові

105. *Lemna gibba* L. — Ряска горбата
2. Олевський р-н, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, урочище Білий берег, в р. Уборть (Орлов 03.07.2012!!).
106. *Lemna minor* L. — Ряска маленька
2. Водойми. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
107. *Lemna trisulca* L. — Ряска триборозенчаста
2. Стоячі водойми. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
108. *Spirodela polyrrhiza* (L.) Schleid. — Спіродела багатокоренева
Суп.: *Lemna polyrrhiza* L.
2. Водойми. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Liliaceae Juss. — Лілійні

109. *Lilium martagon* L. — Лілія лісова
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, осиково-дубовий ліс на відслоненнях кристалічних порід, поодинокі (Орлов 01.07.2012!!).

Родина Orchidaceae Juss. — Зозулинцеві

110. *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó — Пальчатокорінник Фукса
2. Заболочені ліси, торф'янисті луки, окраїни мезотрофних боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
111. *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó — Пальчатокорінник плямистий
2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на луці, у зниженнях, невеликими групками (Орлов 14.06.2011! KW).
112. *Dactylorhiza majalis* (Rchb. f.) P.F.Hunt et Summerhayes — Пальчатокорінник травневий
2. Мезотрофні болота, заболочені луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
113. *Dactylorhiza traunsteineri* (Saut. ex Rchb.) Soó — Пальчатокорінник Траунштейнера
2. Мезотрофні осоково-сфагнові болота. Дуже рідкісний: Селезівське лісництво, квартал 43, Йосипове болото, на краю мезотрофного болота (Попович, 1983а); Селезівське лісництво, квартал 70, урочище Дубняки, на евмезотрофному болоті (Попович, 1983а); Селезівське лісництво, квартал 45, у підсушеному вільховому лісі (Попович, 1983а; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
114. *Epipactis helleborine* (L.) Crantz — Коручка морозниковидна
Syn.: *Epipactis latifolia* (L.) All.
2. Сосново-березово-вільхові ліси. Дуже рідкісний: Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 1, на місці мішаного лісу на піщаному горбі (Попович 10.06.1981! KW; Попович, 1983а; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
115. *Goodyera repens* (L.) R.Br. — Гудайера повзуча
2. Соснові ліси молінієво-чорнично-зеленомошні. Дуже рідкісний: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартали 19, 31, у старих сосняках молінієво-чорничних (Попович, 1983; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Селезівське лісництво, квартал 32 (Бумар, 2009!!).
116. *Neottia nidus-avis* (L.) Rich. — Гніздівка звичайна
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, осиково-дубовий ліс на відслоненнях кристалічних порід, поодинокі (Орлов 01.07.2012!!).
117. *Platanthera bifolia* (L.) Rich. — Любка дволиста
2. Заплавна лука по р. Болотниця в охоронній зоні Селезівського лісництва. Дуже рідкісний (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Poaceae Barnhart — Тонконогові

118. *Agrostis canina* L. — Мітлиця собача
2. Торф'янисті луки, галявини, узбіччя доріг. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 119. *Agrostis capillaris* auct. non L. — Мітлиця волосовидна**
Syn.: *Agrostis vulgaris* With.; *Agrostis tenuis* Sibth.
2. Лісові галявини, узлісся, луки, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 120. *Agrostis gigantea* Roth — Мітлиця велетенська**
2. Узлісся соснових лісів, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 121. *Agrostis stolonifera* L. — Мітлиця повзуча**
Syn.: *Agrostis stolonizans* Besser ex Schult. et Schult. f.
2. Евмезотрофні болота, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 122. *Agrostis vinealis* Schreb. — Мітлиця виноградникова**
Syn.: *Agrostis tenuifolia* M.Bieb.; *Agrostis syreistschikovii* P.Smirn.
2. Піщані дюни, гряди, сухі соснові ліси, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 123. *Alopecurus geniculatus* L. — Лисохвіст колінчастий**
⊙. Торф'яністі луки, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 124. *Alopecurus pratensis* L. — Лисохвіст лучний**
2. Заплавні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 125. *Anisantha tectorum* (L.) Nevski — Анізанта покрівельна**
Syn.: *Bromus tectorum* L.
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на пісках вздовж дороги (Орлов 03.07.2012! KW).
- 126. *Anthoxanthum odoratum* L. — Пахуча трава звичайна**
2. Галявини, узлісся, суходільні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 127. *Apera spica-venti* (L.) P.Beauv. — Метлюг звичайний**
2. Засмічені місця, узбіччя доріг, піщані пустирі, перелоги. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 128. *Beckmannia eruciformis* (L.) Host — Бекманія звичайна**
2. Береги водойм, торф'яністі луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 129. *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) P.Beauv. — Куцоніжка лісова**
2. Соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 130. *Briza media* L. — Трясучка середня**
2. Галявини, узлісся, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 131. *Bromopsis inermis* (Leyss.) Holub — Стоколос безостий**
Syn.: *Zerna inermis* (Leyss.) Lindm.; *Bromus inermis* Leyss.
2. Галявини, луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 132. *Bromus hordaceus* L. — Бромус ячменеподібний**
 Syn.: *Bromus mollis* L.
 ⊙. Узбіччя доріг, пустирі на центральній садибі заповідника. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 133. *Bromus scalinius* L. — Бромус житній**
 ⊙⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на пісках вздовж дороги (Орлов 12.06.2011! KW).
- 134. *Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth — Куничник очеретяний**
 2. Соснові ліси орлякові, молінієві. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 135. *Calamagrostis canescens* (Weber) Roth — Куничник сіруватий**
 Syn.: *Calamagrostis lanceolata* Roth.
 2. Болота, заболочені ліси. Домінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 136. *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth — Куничник наземний**
 2. Узлісся, зруби, узбіччя доріг, молоді культури сосни. Співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 137. *Calamagrostis stricta* (Timm.) Koeler — куничник прямий**
 Syn.: *Calamagrostis neglecta* Auct. non P.Gaertn., Mey et Schreb.
 2. Заболочені вільхові ліси, евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 138. *Corynephorus canescens* (L.) P.Beauv. — Булавоносець сіруватий**
 2. Піщані дюни, сухі соснові ліси, на відкритих пісках утворює угруповання. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 139. *Synosurus cristatus* L. — Гребінник звичайний**
 2. Суходільні луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 140. *Dactylis glomerata* L. — Грястиця збірна**
 2. Луки, узлісся, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 141. *Deschampsia cespitosa* (L.) P.Beauv. — Щучник дернистий**
 2. Торф'яністі луки, вільхово-березові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 142. *Deschampsia flexuosa* (L.) Nees — Щучник звивистий**
 2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 3, на ґрунтовій лісовій дорозі вздовж болота (Орлов 02.07.2011! KW).
- 143. *Digitaria ischaetum* (Schreb.) Muehl. — Пальчатка звичайна**
 Syn.: *Digitaria linearis* (L.) Crep.
 ⊙. Засмічені місця у дворах, узбіччя доріг. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 144. *Digitaria sanguinalis* (L.) Scop. — Пальчатка кров'яна**
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворі, спорадично (Орлов 19.09.2011! KW).

145. *Echinochloa crusgalli* (L.) P.Beauv. — **Плоскуха звичайна**
⊙. Городи, вимочки на пісках. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
146. *Elytrigia intermedia* (Host.) Nevski — **Пирій середній**
2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушеному болоті (Орлов 10.06.2011! KW).
147. *Elytrigia repens* (L.) Nevski — **Пирій повзучий**
Суп.: *Argropyron repens* L.
2. Узлісся, галявини, поля, городи, двори. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
148. *Eragrostis minor* Host. — **Гусятник малий**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворі, між плитами тротуару та біля сараїв, багато (Орлов 16.09.2011! KW).
149. *Eragrostis pectinacea* (Michx.) Nees — **Гусятник гребінчастий**
⊙. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, переосушені ділянки, сухі луки на піску (leg. Орлов 14.08.2011! KW; det. Губар 11.12.2011).
150. *Eragrostis pilosa* (L.) P.Beauv. — **Гусятник волосистий**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі та біля контори Селезівського лісництва, вздовж дороги під бордюрами (Орлов 19.09.2011! KW).
151. *Festuca ovina* L. — **Костриця овеча**
2. Піщані дюни, гряди, сухі соснові ліси, узлісся. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
152. *Festuca polesica* Zapał. — **Костриця поліська**
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 22, сухі зріджені сосняки лишайникові, звичайно (leg. Орлов 12.06.2011! LWKS; det. Беднарська).
153. *Festuca pratensis* Huds. — **Костриця лучна**
2. Суходільні луки, узлісся, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
154. *Festuca rubra* L. — **Костриця червона**
2. Соснові ліси, суходільні луки, осушені болота. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
155. *Glyceria fluitans* (L.) R.Br. — **Лепешняк плаваючий**
2. Затоплені ділянки заплав, канали. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
156. *Glyceria maxima* (C.Hartm.) Holmberg — **Лепешняк великий**
2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, берег озера Грибове, спорадично (Орлов 16.06.2011! KW); Олевський р-н, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, урочище Білий берег, по берегах р. Уборть (Орлов 03.07.2012!!).

157. *Glyceria nemoralis* (Uechtr.) Uechtr. et Körn. — **Лепешняк дібровний**
2. Вільхово-березові ліси, окраїни боліт. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
158. *Glyceria notata* Chevall. — **Лепешняк помічений**
Суп.: *Glyceria plicata* (Fr.) Fr.
2. Вологі береги річок, каналів, заболочені ліси. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
159. *Hierochloe repens* (Host.) P.Beauv. — **Зубрівка повзуча**
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, луки у заплаві р. Болотниця (leg. Дубонос 26.05.1980! OVR; det. Орлов 27.01.2012); с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, під парканами, по межах на городах, зрідка (Орлов 12.06.2011! KW).
160. *Holcus lanatus* L. — **Медова трава шерстиста**
2. Осушені болота, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
161. *Holcus mollis* L. — **Медова трава м'яка**
2. Просіки, галявини, суходільні луки, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
162. *Koeleria glauca* (Spreng.) DC. — **Кипець сизий**
2. Піщані дюни, сухі соснові ліси, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
163. *Koeleria grandis* Besser ex Gorski — **Кипець великий**
Суп.: *Koeleria polonica* Domin.
2. Соснові ліси, узлісся, галявини. Зрідка: Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, ліс на горбі з відслоненнями гранітів (leg. Бумар 23.06.2004! OVR; det. Орлов 12.01.2012) (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
164. *Leersia oryzoides* (L.) Sw. — **Леєрсія рисовидна**
2. Обводнені ділянки заплави, береги водойм, меліоративні канали. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
165. *Lolium multiflorum* Lam. — **Пажитниця багатоквіткова**
⊙. Засмічені та витоптані місця біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
166. *Lolium perenne* L. — **Пажитниця багаторічна**
2. Засмічені та витоптані місця біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
167. *Lolium temulentum* L. — **Пажитниця п'янка**
⊙. Засмічені місця, посіви, біля житла. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
168. *Melica nutans* L. — **Перлівка поникла**
2. Березово-вільхові ліси орляково-чорничні. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

169. *Molinia caerulea* (L.) Moench — **Молінія голуба**
2. Вологі соснові ліси, торф'янисті луки, осушені болота. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
170. *Nardus stricta* L. — **Біловус стиснутий**
2. Соснові і березові ліси, луки, узлісся, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
171. *Phalaroides arundinacea* (L.) Rausch. — **Очеретянка звичайна**
Суп.: *Digraphis arundinacea* (L.) Trin.
2. Береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
172. *Phleum pratense* L. — **Тимофіївка лучна**
2. Луки, осушені болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
173. *Phleum phleoides* (L.) H.Karst. — **Тимофіївка степова**
2. Сухі соснові ліси, піщані підвищення, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
174. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. — **Очерет південний**
Суп.: *Phragmites communis* Trin.
2. Заболочені ліси, мезотрофні болота, береги водойм, осушувальних каналів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
175. *Poa angustifolia* L. — **Тонконіг вузьколистий**
2. Сухі схили, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
176. *Poa annua* L. — **Тонконіг однорічний**
☉☉. У дворах біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
177. *Poa bulbosa* L. — **Тонконіг бульбистий**
2. Сухі піщані схили, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
178. *Poa compressa* L. — **Тонконіг стиснутий**
2. У дворах біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
179. *Poa nemoralis* L. — **Тонконіг дібровний**
2. Вільхово-березові ліси. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
180. *Poa palustris* L. — **Тонконіг болотний**
2. Сирі ліси, торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
181. *Poa pratensis* L. — **Тонконіг лучний**
2. Березові ліси злакові, суходільні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
182. *Poa trivialis* L. — **Тонконіг звичайний**
2. Торф'янисті луки, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

183. *Setaria glauca* (L.) P.Beauv. — Мишій сизий
 ☉. Посіви, городи, пустирі. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
184. *Setaria viridis* (L.) P.Beauv. — Мишій зелений
 ☉. Посіви, городи, пустирі. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
185. *Sieglingia decumbens* (L.) Bernh. — Зиглінгія лежача
 2. Сосново-березові ліси, галявини, суходільні луки. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Potamogetonaceae Dumort. — Рдестові

186. *Potamogeton crispus* L. — Рдесник кучерявий
 2. Водойми. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
187. *Potamogeton lucens* L. — Рдесник блискучий
 2. Озеро Грибове, старики річок. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
188. *Potamogeton natans* L. — Рдесник плаваючий
 2. Озеро Грибове, старики р. Уборть, р. Жолобниця, утворює зарості. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
189. *Potamogeton nodosus* Poir. — Рдесник вузлуватий
 2. Водойми; затоплена заплава р. Жолобниця; р. Уборть в урочищі Білий берег. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
190. *Potamogeton pectinatus* L. — Рдесник гребінчастий
 2. Олевський р-н, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, в р. Уборть в урочищі Білий берег (Орлов 03.07.2012! KW).

Родина Scheuchzeriaceae Rudolphi — Шейхцерієві

191. *Scheuchzeria palustris* L. — Шейхцерія болотна
 2. Мочажини мезотрофних осоково-сфагнових боліт. Зрідка: Олевський район, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 66 (Попович, 1983а; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Sparganiaceae Rudolphi — Їжачоголівкові

192. *Sparganium emersum* Rehman — Їжача голівка зринувша
 Syn.: *Sparganium simplex* Huds.
 2. Меліоративні канали, старики річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
193. *Sparganium erectum* L. — Їжача голівка пряма
 Syn.: *Sparganium ramosum* Huds.
 2. Береги водойм. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
194. *Sparganium minimum* Wallr. — Їжача голівка маленька
 Syn.: *Sparganium natans* L., nom. ambig.
 2. Меліоративні канали. Дуже рідко: охоронна зона квартала 31 Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у меліоративному каналі (Попович, Андриенко 19.06.1981! OVR; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Typhaceae Juss. — Рогозові

195. *Typha angustifolia* L. — Рогіз вузьколистий

‡. Старики річок, озеро Грибове. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

196. *Typha latifolia* L. — Рогіз широколистий

‡. Старики річок, озеро Грибове. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

КЛАС MAGNOLIOPSIDA — ДВОДОЛЬНІ

Родина Aceraceae Juss. — Кленові

197. *Acer negundo* L. — Клен американський, клен ясенелистий

‡. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, куртини на узліссях сосняків, на центральній садибі заповідника. Спорадично (Орлов 19.09.2011!!).

198. *Acer platanoides* L. — Клен гостролистий

‡. Берег р. Уборть, заплашки заплавних дібров. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Amaranthaceae Juss. — Амарантові

199. *Amaranthus powellii* S.Watson — Щириця Пауелла

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, за сараями (Орлов 19.09.2011! KW).

200. *Amaranthus retroflexus* L. — Щириця загнута

⊙. Засмічені місця на садибах, городи. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Apiaceae Lindl. — Зонтичні

201. *Aegopodium podagraria* L. — Яглиця звичайна

‡. Вільхові ліси у заплавах. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

202. *Angelica sylvestris* L. — Дудник лісовий

‡. Береги річок, сирі ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

203. *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm. — Буги́ла лісова

⊙. Вологі соснові ліси, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

204. *Archangelica officinalis* Hoffm. — Дягель лікарський

Суп.: *Angelica archangelica* L.

⊙. Евтрофні болота, береги річок, каналів. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

205. *Carum carvi* L. — Кмин звичайний

⊙. Післялісові луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 206. *Cicuta virosa* L. — Цикута отруйна**
2. Заболочені місця, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 207. *Chaerophyllum temulum* L. — Бутень п'янкій**
⊙⊙. Засмічені місця біля садіб, зарості чагарників. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 208. *Cnidium dubium* (Schkuhr.) Thell. — Стожильник сумнівний**
2. Луки, зарості чагарників. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 209. *Conium maculatum* L. — Болиголов плямистий**
⊙. Засмічені місця біля садіб, узбіччя доріг, зарості чагарників. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 210. *Daucus carota* L. — Морква дика**
⊙. Луки, трав'яні екотопи у дворах, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 211. *Eryngium planum* L. — Миколайчики плоскі**
2. Узлісся соснових лісів, піщані схили. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 212. *Heracleum sibiricum* L. — Борщівник сибірський**
2. Заплавні ліси, зарості чагарників. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 213. *Laserpitium prutenicum* L. — Стародуб пруський**
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, у лісі на підвищенні, на відслоненнях гранітів (leg. Бумар 23.06.2004! OVR; det. Орлов 27.01.2012).
- 214. *Oenanthe aquatica* (L.) Poir. — Омег водяний**
2. Береги річок, каналів, у воді на мілководді. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 215. *Pastinaca sativa* L. — Пастернак посівний**
⊙. Засмічені місця, посіви, городи, узбіччя доріг, у дворах біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 216. *Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench — Смовдь гірська**
2. Соснові ліси, узлісся, сухі піщані підвищення, галявини. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 217. *Peucedanum palustre* (L.) Moench — Смовдь болотна**
Syn.: *Calestania palustris* (L.) K.-Pol.; *Selinum palustre* L.
2. Мезотрофні осоково-сфагнові болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 218. *Pimpinella saxifraga* L. — Бедринець ломикаменевий**
2. Узлісся, галявини, трав'яні схили. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 219. *Sium latifolium* L. — Вех широколистий**
2. Береги річок, осушувальних каналів, у воді. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

220. *Torilis japonica* (Houtt.) DC. — Ториліс японський

Суп.: *Torilis anthriscus* Ledeb.

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі заповідника, у тінистих засмічених місцях (Орлов 07.06.2011!!).

Родина *Arosynaceae* Juss. — Барвінкові

221. *Vinca minor* L. — Барвінок малий

г. Мінеральний острів серед болота, під старим дубом. Дуже рідко (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Asclepiadaceae* R.Br. — Ластівневі

222. *Vincetoxicum hirundinaria* Madik. — Ластовень лікарський

Суп.: *Vincetoxicum officinale* Moench.

24. Піщані підвищення, сухі соснові ліси. Часто (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Asteraceae* Dumort. — Айстрові

223. *Achillea submillefolium* Klokov & Krytzka — Деревій майже звичайний

Суп.: *Achillea millefolium* L.

24. Сухі соснові ліси, узлісся, суходільні луки. Часто (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

224. *Ambrosia artemisiifolia* L. — Амброзія полинолиста

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах та за сараями, багато (Орлов 23.09.2011!!); охоронна зона Поліського ПЗ, с. Селезівка, на піщаних пустирях, досить звичайно (Орлов 23.09.2011!!); Овруцький р-н, с. Сирниця, с. Побичі, на узбіччі доріг, звичайно (Орлов 23.09.2011!!).

225. *Antennaria dioica* (L.) P.Gaertn. — Котячі лапки дводомні

24. Сухі соснові ліси. Зрідка: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 25, у сухому сосновому бору (Андриєнко 06.06.1981! OVR; Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

226. *Anthemis arvensis* L. — Роман польовий

⊙. Посіви, перелоги, узбіччя доріг, піщані пустирі біля житла. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

227. *Anthemis ruthenica* M.Vieb. — Роман руський

⊙. Посіви, перелоги, узбіччя доріг, піщані пустирі біля житла. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

228. *Anthemis subtinctoria* Dobrocz. — Роман напівфарбувальний

24. Ліси на відслоненнях кристалічних порід. Дуже рідкісний (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

229. *Arctium lappa* L. — Лопух великий

Суп.: *Arctium majus* Bernh.; *Lappa major* Lam.

⊙. Заплава р. Болотниці, вільшняк. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 230. *Arctium minus* (Hill) Bernh. — Лопух малий**
 Сын.: *Lappa minor* Hill.
 ☉. Олевський район, садиба Перганського лісництва Поліського ПЗ, на березі р. Перга. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 231. *Arctium tomentosum* L. — Лопух павутинистий**
 ☉. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на засмічених місцях біля сараїв, спорадично (Орлов 19.09.2011!!).
- 232. *Artemisia absinthium* L. — Полин гіркий**
 2. Сухі піщані екотопи, узбіччя доріг, у дворах на центральній садибі заповідника. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 233. *Artemisia annua* L. — Полин однорічний**
 ☉. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах та біля сараїв, звичайно (Орлов 21.09.2011! KW).
- 234. *Artemisia mongolica* (Bess.) Fisch. ex Nakai — Полин монгольський**
 2. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 48, на відслоненнях гранітів (leg. Орлов KW; det. Бойко).
- 235. *Artemisia scoparia* Waldst. & Kit. — Полин мітлистий**
 ☉☉. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах, біля сараїв, на узбіччі доріг, звичайно (Орлов 21.09.2011! KW); с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, на узбіччі дороги (leg. Бумар 29.08.2003! OVR; det. Бойко); Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, на узбіччі лісової дороги (leg. Бумар 28.08.2003! OVR; det. Бойко)
- 236. *Artemisia tschernieviana* Besser — Полин Черняєва**
 2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на ділянках переосушених боліт, звичайно (Орлов 10.06.2011! KW; det. Бойко).
- 237. *Artemisia umbrosa* (Turcz. ex Besser) Rapp. — Полин затінковий**
 2. Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Поліського ПЗ, біля центральної садиби заповідника, у заплаві р. Болотниця (Орлов 21.09.2011! KW); с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, за сараями, досить багато (leg. Орлов 21.09.2011! KW; det. Бойко).
- 238. *Artemisia vulgaris* L. — Полин звичайний**
 2. Узбіччя доріг, у дворах на центральній садибі заповідника. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 239. *Bellis perennis* L. — Стокротки звичайні**
 2. Олевський р-н, охоронна зона квартала 61 Копищанського лісництва Поліського ПЗ, на луці (Орлов 03.07.2012! KW).

240. *Bidens cernua* L. — Череда поникла

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, лівий берег ставка на р. Болотниця, спорадично (Орлов 02.07.2012!!).

241. *Bidens frondosa* L. — Череда листяна

⊙. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, по берегах осушувальних каналів, звичайно (Орлов 10.06.2011! KW); Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах, багато (Орлов 19.09.2011!!).

242. *Bidens tripartita* L. — Череда трироздільна

⊙. Вологі луки, края евтрофних боліт, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

243. *Carduus acanthoides* L. — Будяк акантовидний

Суп.: *Carduus fortior* Клок.

⊙. Пустирі, засмічені місця, поблизу житла. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

244. *Carduus crispus* L. — Будяк кучерявий

⊙. Садиба Селезівського лісництва. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

245. *Carlina biebersteinii* Bernh. ex Hornem. — Відкасник Біберштейна

⊙. Ділянки дубових лісів на відслоненнях кристалічних порід. Дуже рідкісний (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

246. *Centaurea apiculata* Ledeb. — Волошка гострокінцева

Суп.: *Centaurea pseudocoriacea* Dobroc.

2. Схили піщаних дюн. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

247. *Centaurea cyanus* L. — Волошка синя

⊙. Піщані пустирі на центральній садибі заповідника; у посівах жита. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

248. *Centaurea jacea* L. — Волошка лучна

2. Луки, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

249. *Centaurea phrygia* L. — Волошка фрігійська

2. Суходільні луки, узлісся. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

250. *Centaurea scabiosa* L. — Волошка скабіозовидна

2. Сухі соснові ліси, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

251. *Centaurea stoebe* L. — Волошка плямиста

Суп.: *Centaurea rhenana* Voreau.

⊙. Фрагменти дубових лісів на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

252. *Chondrilla juncea* L. — Хондрила ситниковидна

⊙. Піщані пустирі, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 253. *Cichorium intybus* L. — Цикорій дикий**
2. Суходільні луки, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 254. *Cirsium arvense* (L.) Scop. — Будяк польовий**
2. Засмічені місця, узбіччя доріг, городи. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 255. *Cirsium palustre* (L.) Scop. — Будяк болотний**
⊙. Евтрофні болота, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 256. *Cirsium rivulare* (Jacq.) All. — Будяк прибережний**
2. Евтрофні болота, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 257. *Cirsium vulgare* L. — Осот звичайний**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах, спорадично (Орлов 14.06.2011! KW).
- 258. *Conyza canadensis* (L.) Cronq. — Коніза канадська**
Syn.: *Erigeron canadensis* L.
⊙⊙. Піщані перелоги, двори, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 259. *Crepis biennis* L. — Скерета дворічна**
⊙⊙. Узлісся, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 260. *Crepis paludosa* (L.) Moench — Скерета болотна**
2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на сирому узліссі сосняка, невеликими групками (Орлов 14.06.2011! KW).
- 261. *Crepis tectorum* L. — Скерета покрівельна**
⊙⊙. Засмічені місця, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 262. *Erechtites hieracifolia* (L.) Raf. ex DC. — Еректитес нечуйвітровий**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, біля сараїв, поодинокі (Орлов 23.09.2011! KW); Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищанське лісництво, квартал 10, на згарищі після лісової пожежі 2009 р., масово (Орлов 20.09.2011! KW); Поліський ПЗ, Копищанське лісництво, квартали 5 та 6, на зрубі після лісової пожежі 2009 р., масово (Орлов 21.09.2011! KW); охоронна зона Копищанського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, по берегу осушувального каналу, поодинокі (Орлов 19.09.2011! KW).
- 263. *Erigeron acris* L. — Злинка гостра**
⊙. Узбіччя доріг, у дворах центральної садиби заповідника. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 264. *Eupatorium cannabinum* L. — Сідач конопляний**
2. Заплави, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 265. *Galinsoga x mixta* J.Murray** — Галінсога змішана
⊙. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах (Орлов 19.09.2011! KW).
- 266. *Galinsoga parviflora* Cav.** — Галінсога дрібноквіткова
⊙. Городи, засмічені місця у дворах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 267. *Gnaphalium luteoalbum* L.** — Сухоцвіт жовтувато-білий
⊙. Береги річок, відкриті вологі піски. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 268. *Gnaphalium sylvaticum* L.** — Сухоцвіт лісовий
Син.: *Omalotheca sylvatica* (L.) Sch. Bip. et F.Schultz.
2. Узлісся, галявини, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 269. *Gnaphalium uliginosum* L.** — Сухоцвіт багновий
⊙. Торф'яністі луки, країни боліт, мокрі піски по берегах водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 270. *Helichrysum arenarium* (L.) Moench** — Цмин піщаний
2. Сухі соснові ліси, піщані дюни, сухі перелogi. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 271. *Heliopsis scabra* Dunal** — Геліопсис шорсткий
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, поблизу центральної садиби заповідника, у сосняку за сараями, здичавіло (Орлов 23.09.2011! KW).
- 272. *Hieracium filifolium* Ueksip.** — Нечуйвітер нитколистий
2. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, у сосняку (Орлов 22.09.2011! KW).
- 273. *Hieracium umbellatum* L.** — Нечуйвітер зонтичний
2. Сухі та свіжі соснові ліси, узлісся, галявини. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 274. *Hypochaeris maculata* L.** — Поросинець плямистий
Син.: *Achyrophorus maculatus* (L.) Scop.
2. Узлісся, галявини, соснові ліси на піщаних грядках. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 275. *Hypochaeris radicata* L.** — Поросинець укорінливий
Син.: *Achyrophorus radicata* (L.) Scop.
2. Узлісся, галявини, суходільні луки. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 276. *Inula britannica* L.** — Оман британський
2. Галявини, узбіччя доріг, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 277. *Inula salicina* L.** — Оман верболистий
2. Узлісся, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 278. *Jurinea cyanoides* (L.) Rchb. — Юринія волошковидна**
 2. Піщані дюни, сухі соснові ліси. Спорадично: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, на піщаній дюні у сосново-лишайниковому бору (Попович, Тверетінова, Вовк 23.07.1982! OVR; Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Селезівське лісництво, квартал 57, у сосняку зеленомошному (Попович, Андриєнко 22.06.1981! OVR); Селезівське лісництво, квартал 25, у сухому сосновому лісі (leg. Бумар 01.06.2004! OVR; det. Орлов 27.01.2012).
- 279. *Lactuca serriola* L. — Латук компасний**
 ☉. Березові ліси, узлісся. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 280. *Leontodon autumnalis* L. — Любочки осінні**
 2. Лісові галявини, узлісся, луки. Звичайно (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 281. *Leontodon hispidus* L. — Любочки щетинисті**
 2. Суходільні луки, сухі перелogi. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 282. *Lepidotheca suaveolens* (Pursh) Nutt. — Лепідотека запашна**
 Syn.: *Chamomilla suaveolens* (Pursh) Rydb.; *Matricaria discoidea* DC., Buchenau 1894, non L. 1755.
 ☉. Узбіччя доріг, піщані пустирі на центральній садибі заповідника та по садибах лісництв. Звичайно (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 283. *Leucanthemum vulgare* Lam. — Королиця звичайна**
 2. Луки, галявини. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 284. *Matricaria recutita* L. — Ромашка лікарська**
 Syn.: *Matricaria chamomilla* L. nom. ambig.; *Chamomilla recutita* (L.) Rauschert.
 ☉☉. Поля, перелogi, посіви, узбіччя доріг. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 285. *Onopordum acanthium* L. — Татарник колючий**
 ☉. На садибах біля житла. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 286. *Picris hieracioides* L. — Гіркуша нечуйвітрова**
 ☉. Сухі засмічені місця, чагарники. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 287. *Pilosella aurantiaca* (L.) F.Schultz & Sch.Vip. — Пілозела золотиста**
 2. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, між с. Селезівка та хут. Росліка, в урочищі Можарець, між коляями ґрунтової лісової дороги (leg. Є.Воробйов 10.06.2009! KW; det. Орлов 07.03.2012).
- 288. *Pilosella colliniformis* (Rehman) Dostál — Пілозела горбкувата**
 Syn.: *Hieracium colliniforme* (Peter) Roffley.

2. Суходільні луки, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 289. *Pilosella echiodides* (Lumn.) F.Schultz & Sch. Bip. — Пілозела синякоподібна**
2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах (Орлов 10.06.2011! KW).
- 290. *Pilosella x flagellaris* (Willd.) Arv.-Touv. — Пілозела батогова**
Syn.: *Hieracium flagellare* Willd.
2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, досить звичайно (Орлов 07.06.2011!!).
- 291. *Pilosella x glomerata* (Froel.) Fr. — Пілозела скупчена**
Syn.: *Hieracium glomeratum* Froel.
2. Суходільні луки, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 292. *Pilosella officinarum* F.Schult. et Sch.Bip. — Пілозела лікарська**
Syn.: *Hieracium pilosella* L.
2. Сухі галявини, суходільні луки, узлісся. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 293. *Pilosella onegensis* Norrl. — Пілозела онезька**
Syn.: *Hieracium onegense* (Norrl.) Norrl.
2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах (Орлов 10.06.2011! KW).
- 294. *Phalacrolooma annuum* (L.) Dumort. — Тонколучник однорічний**
Syn.: *Stenactis annua* (L.) Nees.
⊙⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, досить звичайно (Орлов 19.09.2011! KW).
- 295. *Ptarmica cartilaginea* (Ledeb. ex Rchb.) Ledeb. — Чихавка хрящувата**
Syn.: *Achillea cartilaginea* Ledeb.
2. Вологі луки, береги водойм. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 296. *Ptarmica salicifolia* (Besser) Serg. — Чихавка верболиста**
Syn.: *Ptarmica borysthenica* Klokov et Sakalo; *Achillea salicifolia* Besser.
2. Вологі луки, вологі узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 297. *Ptarmica vulgaris* Blackw. ex DC. — Чихавка звичайна**
Syn.: *Achillea ptarmica* L.
2. Вологі луки, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 298. *Pulicaria vulgaris* P.Gaertn. — Блошниця звичайна**
⊙. Береги річок, торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 299. *Scorzonera humilis* L. — Скорцонера низька**
2. Сухі соснові ліси, узлісся. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 300. *Senecio jacobaea* L. — Жовтозілля лучне, жовтозілля Якова**
⊙⊙. Галівини, узбіччя доріг, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 301. *Senecio paludosus* L. — Жовтозілля болотне**
2. Береги водойм, боліт, серед чагарників. Дуже рідко: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 71, у заростях чагарникових верб (Попович, Андриенко 30.06.1982! OVR; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 302. *Senecio sylvaticus* L. — Жовтозілля лісове**
⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищанське лісництво, квартал 3, на згарищі після лісової пожежі у молодому лісі, багато (Орлов 01.07.2011! KW).
- 303. *Senecio vernalis* Waldst. & Kit. — Жовтозілля весняне**
⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 67, на зрубі соснового лісу (leg. Бумар 10.09.2003! OVR; det. Орлов 12.01.2012); охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах, поодинокі (Орлов 10.06.2011! KW).
- 304. *Senecio viscosus* L. — Жовтозілля клейке**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі у дворах та під сараями, масово (Орлов 19.09.2011! KW).
- 305. *Senecio vulgaris* L. — Жовтозілля звичайне**
⊙. Узбіччя доріг, городи, двори біля житла. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 306. *Serratula tinctoria* L. — Серпій фарбувальний**
Syn.: *Serratula inermis* Gilib.
2. Березово-осиковий ліс на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 307. *Solidago canadensis* L. — Золотушник канадський**
2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах, куртинами (Орлов 19.09.2011! KW)
- 308. *Solidago serotinoidea* A.Löve et D.Löve — Золотушник пізній**
2. Овруцький р-н, окол. с. Селезівка, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, вздовж дороги, спорадично (Орлов 19.09.2011! KW).
- 309. *Solidago virgaurea* L. — Золотушник звичайний**
2. Сухі соснові ліси, узлісся, галівини. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 310. *Sonchus arvensis* L. — Жовтий осот польовий**
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах, спорадично (Орлов 16.06.2011! KW).

- 311. *Sonchus asper* (L.) Hill — Жовтий осот шорсткий**
⊙. Засмічені місця, городи. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 312. *Sonchus oleraceus* L. — Жовтий осот городній**
⊙. Засмічені місця, городи. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 313. *Tanacetum vulgare* L. — Пижмо звичайне**
2. Узлісся, суходільні луки, узбіччя доріг. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 314. *Taraxacum officinale* Webb. ex Wigg. aggr. — Кульбаба лікарська**
2. Садиби, галявини. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 315. *Tragopodon ucrainicus* Artemcz. — Козельці українські**
⊙. Піщані дюни, сухі соснові ліси, узлісся. Спорадично: Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 30, на піщаній дюні у сосняку (Попович, Андриенко, 18.06.1981! OVR; Копищенське лісництво, квартал 68, на піщаній дюні у сосняку (Попович, Андриенко, 18.06.1981! OVR; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 316. *Tripleurospermum inodorum* (L.) Sch. Bip. — Триреберник непахучий**
Syn.: *Matricaria perforata* Merat.
⊙⊙. Узлісся, засмічені місця на садибах, узбіччя доріг. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 317. *Tussilago farfara* L. — Мати-й-мачуха звичайна**
2. Заплави річок. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Balsaminaceae* S.F.Gray — Бальзамінові

- 318. *Impatiens noli-tangere* L. — Розрив-трава звичайна**
⊙. Овруцький р-н, ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, звичайно (Орлов 20.10.2011!!).
- 319. *Impatiens parviflora* DC. — Розрив-трава дрібноквіткова**
⊙. Вологі ліси у заплавах. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Betulaceae* C.A.Agardh. — Березові

- 320. *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn. — Вільха чорна**
‡. Береги річок, заболочені заплави. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 321. *Betula pendula* Roth — Береза повисла**
Syn.: *Betula verrucosa* Ehrh.
‡. Березові і березово-соснові ліси. Едифікатор, субедифікатор. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

322. *Betula pubescens* Ehrh. — Береза пухнаста

‡. Заболочені ліси і болота. Едифікатор, субедифікатор. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Boraginaceae* Juss. — Шорстколисті**323. *Anchusa officinalis* L. — Воловик лікарський**

⊙. Засмічені місця садиби, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

324. *Buglossoides arvensis* (L.) I.M.Johnst. — Буглосоїдес польовий

Син.: *Lithospermum arvense* L.

⊙⊙. Узбіччя доріг, пасквальні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

325. *Cynoglossum officinale* L. — Чорнокорінь лікарський

⊙. Засмічені місця садиби, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

326. *Echium vulgare* L. — Синяк звичайний

⊙. Узлісся, трав'яні екотопи у садибах, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

327. *Lappula squarrosa* (Retz.) Dumort. — Липучка відхилена

Син.: *Lappula echinata* Gilib.

⊙⊙. Засмічені місця садиби, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

328. *Lithospermum officinale* L. — Горобейник лікарський

‡. Сухі піщані схили, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

329. *Lycopsis arvensis* L. — Кривоцвіт польовий

⊙. Засмічені місця, поля, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

330. *Myosotis arvensis* (L.) Hill — Незабудка польова

⊙⊙. Поля, перелоги, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

331. *Myosotis laxa* Lehm. — Незабудка пухка

Син.: *Myosotis caespitosa* K.F.Schultz.

‡. Болота, заболочені чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

332. *Myosotis micrantha* Pall. ex Lehm. — Незабудка дрібноквіткова

Син.: *Myosotis arenaria* Schrad.

⊙⊙. Узлісся, піщані схили. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

333. *Myosotis scorpioides* L. — Незабудка болотна

Син.: *Myosotis palustris* (L.) L.

‡. Болота, болотисті луки, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

334. *Myosotis sparsiflora* J.C.Mikan ex Pohl — Незабудка рідкоцвіта

Син.: *Strophostoma sparsiflora* (Mikan) Turcz.

- ⊙⊙. Засмічені місця, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
335. *Nonea pulla* DC. — **Куряча сліпота звичайна**
2. Засмічені місця, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
336. *Pulmonaria obscura* Dumort — **Медунка темна**
2. Заплавні ліси, чагарники. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
337. *Symphytum officinale* L. — **Живокіст лікарський**
2. Болотисті луки у заплавах річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Brassicaceae Burnett — Капустяні

338. *Barbarea vulgaris* R.Br. ex W.T.Aiton — **Суріпиця звичайна**
⊙. Поля. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
339. *Berteroa incana* (L.) DC. — **Гикавка сіра**
⊙. Сухі піщані схили, узбіччя доріг, трав'яні місця на садибах. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
340. *Brassica nigra* (L.) W.D.J.Koch — **Гірчиця чорна**
Syn.: *Sinapis nigra* L.
⊙. Береги річок, засмічені місця на садибах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
341. *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik. — **Грицики звичайні**
⊙. Сухі відкриті та трав'яні екотопи на садибах; городи. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
342. *Cardamine amara* L. — **Жеруха гірка**
2. Береги річок, вільхові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
343. *Cardamine flexuosa* With. — **Жеруха звивиста**
⊙. Олевський р-н, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, 800 м до с. Перга, по р. Перга, на мокрому камінні у річці (Орлов 22.09.2011! KW).
344. *Cardamine pratensis* L. — **Жеруха лучна**
2. Торф'янисті луки, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
345. *Cardaminopsis arenosa* (L.) Hayek — **Кардамінопсис пісковий**
Syn.: *Arabis arenosa* (L.) Scop.
⊙. Піщані відслонення, схили, переосушені евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
346. *Cardaria draba* (L.) Desv. — **Кардарія крупкоподібна**
Syn.: *Lepidium draba* L.
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на узбіччі дороги, зрідка (Орлов 12.06.2011! KW).
347. *Erophila verna* (L.) Besser — **Веснянка весняна**
Syn.: *Draba verna* L.

- ⊙. Піщані горби. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 348. *Erysimum cheirathoides* L. — Жовтушник лакфіолевидний**
 ⊙. На садибі, по узбіччях доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 349. *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl — Кудрявець Софії**
 ⊙. Засмічені місця біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 350. *Lepidium densiflorum* Schrader — Хрінниця густоцвіта**
 ⊙. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на осушеній заплавної луці (Орлов 16.06.2011! KW); с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, біля контори та житлових будинків, у дворах, масово (Орлов 13.06.2011! KW).
- 351. *Lepidium rudérale* L. — Хрінниця смердюча**
 ⊙⊙. Засмічені місця біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 352. *Raphanus raphanistrum* L. — Редька дика**
 ⊙. Засмічені місця біля житла, посіви, поля. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 353. *Rorippa amphibia* (L.) Besser — Водяний хрін земноводний**
 Syn.: *Nasturtium amphibium* (L.) R.Br.
 2l. Стоячі неглибокі водойми. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 354. *Rorippa austriaca* (Crantz) Besser — Водяний хрін австрійський**
 Syn.: *Nasturtium austriacum* Crantz.
 2l. Береги річок, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 355. *Rorippa palustris* (L.) Besser — Водяний хрін болотний**
 2l. Вологі ектопи у заплавах річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 356. *Rorippa sylvestris* (L.) Besser — Водяний хрін лісовий**
 Syn.: *Nasturtium sylvestre* R.Br.
 2l. Вологі затінені місця, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 357. *Sisymbrium altissimum* L. — Сухоребрик високий**
 Syn.: *Sisymbrium pannonicum* Jacq.; *Sisymbrium sinapistrum* Crantz.
 ⊙⊙. Біля житла; узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 358. *Sisymbrium loeselii* L. — Сухоребрик Лезеліів**
 ⊙⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на трав'яних газонах та узбіччі доріг, звичайно (Орлов 23.09.2011!).
- 359. *Sisymbrium officinale* (L.) Scop. — Сухоребрик лікарський**
 ⊙. Засмічені місця біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

360. *Turritis glabra* L. — Пужник голий

Суп.: *Arabis perfoliata* Lam.

⊙⊙. Відкриті схили, піщані горби, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Callitrichaceae* Link — Вириницеві

361. *Callitriche sophocarpa* Sendtner — Вириниця тупоплода

⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 52, у пересохлій калюжі на лісовій дорозі, на мулі (Орлов 22.09.2011! KW); Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Поліського ПЗ, ур. Болотниця, біля мосту, біля берега, багато (leg. Орлов 22.09.2011! LWKS; det. Борсукевич).

362. *Callitriche palustris* L. — Вириниця болотна

Суп.: *Callitriche verna* L.

⊙. Мілководдя водойм, канали. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Campanulaceae* Juss. — Дзвоникові

363. *Campanula glomerata* L. — Дзвоники скупчені

2. Лиси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

364. *Campanula patula* L. — Дзвоники розлогі

⊙. Узлісся, галявини, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

365. *Campanula persicifolia* L. — Дзвоники персиколисті

2. Соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

366. *Campanula rapunculoides* L. — Дзвоники ріпчатовидні

⊙. Узлісся, галявини, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

367. *Campanula rotundifolia* L. — Дзвоники круглолисті

2. Піщані дюни, сухі та свіжі соснові ліси. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

368. *Campanula trachelium* L. — Дзвоники кропиволисті

2. Узлісся, чагарники. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

369. *Jasione montana* L. — Агалик-трава гірська

⊙. Сухі соснові ліси, піщані пустирі, галявини, суходільні луки, перепоги. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Scrophulariaceae* Endl. — Коноплеві

370. *Himulus lupulus* L. — Хміль звичайний

2. Вільхові ліси осоково-різнотравні, заплави. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Caprifoliaceae* Juss. — Жимолостеві**371. *Sambucus nigra* L. — Бузина чорна**

‡. Чагарники в заплавах річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

372. *Viburnum opulus* L. — Калина звичайна

‡. Вільхово-березові ліси у заплавах річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Caryophyllaceae* Juss. — Гвоздичні**373. *Arenaria viscida* Hall. f. ex Lois. — Піщанка клейка**

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на пщаному пустирі, звичайно (Орлов 02.07.2012! KW); Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на піщаних перелогах (Орлов 16.06.2011! KW).

374. *Cerastium arvense* L. — Роговик польовий

‡. Луки, березові ліси злакові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

375. *Cerastium holosteoides* Fr. — Роговик косяницевий

Суп.: *Cerastium caespitosum* Gilib.

‡⊙. Злакові, ситниково-злакові осушені болота. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

376. *Coccyanthe flos-cuculi* (L.) Fourr. — Зозулин цвіт звичайний

Суп.: *Coronaria flos-cuculi* (L.) A.Br.

‡. Болотисті і торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

377. *Dianthus armeria* L. — Гвоздика армерієвидна

⊙⊙. Соснові ліси зеленомошні, узлісся. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

378. *Dianthus borbasii* Vandas — Гвоздика Борбаша

‡. Соснові ліси лишайниково-зеленомошні, узлісся, відкриті піски. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

379. *Dianthus carthusianorum* L. — Гвоздика картузіанська

‡. Олевський р-н, с. Перга, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 59, біля садиби лісництва, по термофільному узлісню сосняка (Орлов 03.07.2012! KW).

380. *Dianthus deltoides* L. — Гвоздика дельтовидна

‡. Соснові ліси зеленомошні, лісові галявини, осушені евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

381. *Dianthus polonicus* Zapal. — Гвоздика польська

Суп.: *Dianthus carthusianorum* var. *polonicus* (Zapal.) Kulczynski.

‡. Соснові ліси лишайниково-зеленомошні, узлісся, сухі піщані галявини. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 382. *Dianthus pseudosquarrosus* (Novák) Klokov** — Гвоздика несправжньо-розчепірена
2. Соснові ліси лишайникові, зеленомошні. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 383. *Gypsophila fastigiata* L.** — Лещиця пучкувата
2. Соснові ліси лишайникові, зеленомошні. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 384. *Herniaria glabra* L.** — Остудник голий
Син.: *Herniaria suavis* Klokov.
⊙. Песчані перелоги, осушені евтрофні болота, узбіччя доріг. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 385. *Holosteum umbellatum* L.** — Костянець зонтичний
⊙. Післялісові луки. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 386. *Melandrium album* (Mill.) Garcke** — Куколиця біла
Син.: *Silene alba* (Mill.) E.Krause.
⊙. Узлісся, узбіччя доріг. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 387. *Myosoton aquaticum* (L.) Moench** — Слабник водяний
Син.: *Malachium aquaticum* (L.) Fr.
2. Заболочені ліси, болотисті луки. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 388. *Oberna behen* (L.) Ikonn.** — Хлопавка звичайна
Син.: *Silene vulgaris* (Moench) Garcke; *Silene latifolia* (Mill.) Britt. et Rendle.
2. Сосново-березові і березові ліси. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 389. *Otitis borysthenica* (Grun.) Klokov** — Ушанка дніпровська
Син.: *Otitis parviflora* (Ehrh.) Grossh.; *Silene borysthenica* (Grun.) Walters.
⊙. Соснові ліси лишайникові, сухі піщані галявини та узлісся. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 390. *Psammophiliella muralis* (L.) Ikonn.** — Псамофіліела мурова
Син.: *Gypsophila muralis* L.
⊙. Піщані місця, узлісся. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 391. *Sagina procumbens* L.** — Моховинка лежача
2. Вологі місця, осушені болота. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 392. *Sagina nodosa* (L.) Fenzl** — Моховинка вузлувата
2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, по знижених ділянках на осушеному болоті (Орлов 10.06.2011! KW).

- 393. *Saponaria officinalis* L. — Мильнянка лікарська**
2. Береги річок і осушувальних каналів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 394. *Scleranthus annuus* L. — Червець однорічний**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на піщаних пустирях, спорадично (Орлов 21.09.2011! KW).
- 395. *Scleranthus perennis* L. — Червець багаторічний**
2. Соснові ліси лишайникові, зеленомошні, узлісся. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 396. *Silene chlorantha* (Willd.) Ehrh. — Смілка зеленувата**
2. Піщані схили горбів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 397. *Silene lithuanica* Zapal. — Смілка литовська**
⊙. Узлісся, піщані протипожежні розриви, піщані дюни. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 398. *Silene nutans* L. — Смілка поникла**
2. Соснові ліси зеленомошні, чорнично-зеленомошні, узлісся. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 399. *Silene tatarica* (L.) Pers. — Смілка татарська**
2. Піщані береги р. Уборть, соснові ліси злакові, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 400. *Spergula arvensis* L. — Шпергель польовий**
Syn.: *Spergula vulgaris* Voenn.
⊙. Відкриті порушені піски, сосново-березові ліси злакові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 401. *Spergula maxima* Weihe — Шпергель великий**
Syn.: *Spergula arvensis* L. subsp. *maxima* (Weihe) O.Schwarz.
⊙. Засмічені місця, порушені випасом; березові ліси злакові. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 402. *Spergula morisonii* Boreau — Шпергель Морісона**
Syn.: *Spergula vernalis* Willd.
⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 22, у сосняку лишайниковому на дюні, спорадично (Орлов 12.06.2011! KW).
- 403. *Spergularia rubra* (L.) J. Presl et C. Presl — Стелюшок червоний**
Syn.: *Spergularia campestris* (L.) Aschers.
⊙⊙. Городи, посіви, піски. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 404. *Stellaria graminea* L. — Зірочник злаковидний**
2. Різнотравно-злакові луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

405. *Stellaria holostea* L. — Зірочник лісовий

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, в осиково-дубово-сосновому лісі на відслоненнях гранітів, куртанками (Орлов 22.09.2011! KW).

406. *Stellaria media* (L.) Vill. — Зірочник середній

⊙⊙. Поля, городи, на садибах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

407. *Stellaria palustris* Retz. — Зірочник болотний

2. Торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

408. *Vaccaria hispanica* (Mill.) Rauschert — Стоголовник посівний

Суп.: *Vaccaria segetalis* Garcke.

⊙. Піщані схили, соснові ліси лишайникові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

409. *Steris viscaria* (L.) Raf. — Смолівка клейка

Суп.: *Viscaria vulgaris* Bernh.; *Viscaria viscosa* Aschers.; *Lychnis viscaria* L.

2. Галявини, узлісся, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Celastraceae* R.Br. — Бруслинові

410. *Euonymus europaea* L. — Бруслина європейська

‡. Олевський р-н, окол. с. Рудня-Перганська, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, на березі р. Перга, поодинокі (Орлов 23.09.2011!!).

411. *Euonymus verrucosa* Scop. — Бруслина бородавчата

‡. Фрагменти дубових лісів у заплаві р. Уборть. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Ceratophyllaceae* S.F.Gray — Куширові

412. *Ceratophyllum demersum* L. — Кушир занурений

2. Водойми. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Chenopodiaceae* Vent. — Лободові

413. *Atriplex micrantha* С.А.Меу — Лутига дрібноцвіта

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах, спорадично (leg. Орлов 14.06.2011! KW; det. Мосякін).

414. *Atriplex patula* L. — Лутига розлога

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах, спорадично (Орлов 14.06.2011! KW).

415. *Atriplex prostrata* Boucher ex DC. — Лутига лежача

⊙. Засмічені місця на садибах, біля жител, на узбіччі доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

416. *Atriplex sagittata* Borkh. — Лутига списоподібна

Суп.: *Atriplex nitens* Schkuhr.

- ⊙. Засмічені місця на садибах, біля жител. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 417. *Atriplex tatarica* L. — Лутига татарська**
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах, спорадично (Орлов 01.07.2012! KW).
- 418. *Chenopodium album* L. — Лобода біла**
 ⊙. Засмічені місця на садибах, біля жител, на городах. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 419. *Chenopodium glaucum* L. — Лобода сиза**
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах та на городах, спорадично (Орлов 03.07.2012! KW).
- 420. *Chenopodium hybridum* L. — Лобода гібридна**
 ⊙. Засмічені місця на садибах, біля жител; у заплавах річок, у порушених вільхових лісах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 421. *Chenopodium lanceolatum* Muehl. ex Willd. (≈ *Ch. album* aggr.) — Лобода ланцетна**
 ⊙. Овруцький район, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, досить багато (Орлов 23.09.2011! KW).
- 422. *Chenopodium polyspermum* L. — Лобода багатонасінна**
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у городах, спорадично (Орлов 03.07.2012! KW).
- 423. *Chenopodium pseudopulifolium* (Scholz) Nyar. — Лобода несправжньокалинолиста**
 Сун.: *Chenopodium suecicum* Murray.
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах, досить багато (Орлов 23.09.2011! KW).
- 424. *Chenopodium strictum* Roth — Лобода пряма**
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах, спорадично (Орлов 14.06.2011! KW).
- 425. *Corispermum nitidum* Kit. ex Schult. s.l. (incl. *Corispermum hyssopifolium* sensu auct. Fl. Europaеа Orient., non L. s.str.) — Верблюдка блискуча**
 ⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищанське лісництво. квартал 2, біля підніжжя піщаної дюни, на узбіччі дороги на с. Майдан-Копищанський (leg. Орлов 23.09.2011!; det. Мосякін KW).
- 426. *Corispermum pallasii* Steven — Верблюдка Палласа**
 ⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищанське лісництво. квартал 2, біля підніжжя піщаної дюни (Орлов 22.09.2011! KW).
- 427. *Kochia laniflora* (S.G.Gmel.) Borbás — Віниччя шерстисте**
 ⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищанське лісництво, квартал 2, біля підніжжя піщаної дюни, на узбіччі дороги на с. Майдан-Копищанський (Орлов 23.09.2011! KW).

Родина Clusiaceae Lindl. — Клузієві

428. *Hypericum montanum* L. — Звіробій гірський

2. Соснові ліси зеленомошні, орлякові, чорничні на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

429. *Hypericum perforatum* L. — Звіробій звичайний

2. Узлісся соснових лісів, галявини, узбіччя доріг, піщані пустирі. Звичайно (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Convolvulaceae Juss. — Берізкові

430. *Calystegia sepium* (L.) R.Br. — Плетуха звичайна

2. Чагарники по берегах річок. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

431. *Convolvulus arvensis* L. — Берізка польова

2. Сухі трав'яні схили, городи, узбіччя доріг. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Corylaceae Mirb. — Ліщинові

432. *Carpinus betulus* L. — Граб звичайний

‡. Олевський р-н, окоп. с. Рудня-Перганська, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, на березі р. Перга, поодинокі (Орлов 23.09.2011!!).

433. *Corylus avellana* L. — Ліщина звичайна

‡. Фрагменти злакової діброви у заплаві р. Уборть. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Crassulaceae DC. — Товстолисті

434. *Hylotelephium maximum* (L.) Holub — Гілотелефіум великий

Суп.: *Sedum maximum* (L.) Hoffm.

2. Дубово-соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

435. *Hylotelephium polonicum* (Włoski) Holub — Гілотелефіум польський

Суп.: *Sedum ruprechtii* (Jalas) Omelczuk.

2. Сухі соснові ліси, узлісся. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

436. *Sedum acre* L. — Очиток їдкий

2. Сухі піщані місця. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Cuscutaceae Dumort. — Повитицеві

437. *Cuscuta europaea* L. — Повитиця європейська

○. Луки. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Dipsacaceae Juss. — Черсакові

438. *Knautia arvensis* (L.) Coult. — Свербіжниця польова
2. Галявини, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
439. *Scabiosa ochroleuca* L. — Скабіоза блідо-жовта
☉. Суходільні луки, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
440. *Succisa pratensis* Moench — Комонник лучний
2. Торф'янисті луки, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
441. *Succisella inflexa* (Kluk) G.Beck — Комонничок зігнутий
2. Овруцький р-н, окол. с. Селезівка, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, на мокрій луці у заплаві р. Болотниця, зрідка (Орлов 19.09.2011! KW).

Родина Droseraceae Salisb. — Росичкові

442. *Drosera intermedia* Haune — Росичка середня
2. Мезотрофні осоково-сфагнові болота. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, неподалік садиби, у вимочці, в заплаві р. Болотниця (Орлов 02.07.2011! KW).
443. *Drosera rotundifolia* L. — Росичка круглолиста
2. Олігомезотрофні і оліготрофні болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Elaeagnaceae Juss. — Лохові

444. *Hippophae rhamnoides* L. — Обліпиха крушиновидна
‡. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у живоплотах, спорадично (Орлов 19.09.2011!).

Родина Ericaceae Juss. — Вересові

445. *Andromeda polifolia* L. — Андромеда багатоліста
‡. Мезотрофні і оліготрофні болота. Зрідка співдомінує. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
446. *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng. — Мучниця звичайна
‡. Сухі піщані дюни, соснові ліси зеленомошні, вересові, зеленомошно-лишайникові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986). У заповіднику виявлено 96 локалітетів виду (Бумар, Попович, 1985).
447. *Calluna vulgaris* (L.) Hull — Верес звичайний
‡. Соснові ліси зеленомошно-лишайникові, постпірогенні угруповання вологих лісів та оліготрофних боліт. Домінант і співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

448. *Chamaedaphne calyculata* (L.) Moench — Хамедафна чашкова

‡. Овруцький р-н, ДП «Словечаньке ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал 73, на краю олігомезотрофного болота, у заболоченому березово-сосновому лісі, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ (Бумар, 1990)

449. *Ledum palustre* L. — Багно болотне

‡. Заболочені соснові ліси, олігомезотрофні та мезотрофні болота. Домінант і співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

450. *Rhododendron luteum* Sweet — Рододендрон жовтий

Суп.: *Rhododendron flavum* D. Don.; *Azalea pontica* L.

‡. Вологі сосново-березові ліси. У заповіднику зрідка: Перганське лісництво, квартал 52; охоронна зона квартала 48 Селезівського лісництва Поліського ПЗ, біля озера Грибове (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Vacciniaceae* S.F. Gray — Брусничні

451. *Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr. — Журавлина дрібноплода

‡. Оліготрофні болота зі сфагновими горбами. Зрідка: Олевський р-н, квартал 58 Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Клетне (Балашов! KW); Копищенське лісництво, квартали 29, 40, 41, 47, 58, 66 (Попович, 1983а); Перганське лісництво, квартали 4 та 56 (Попович, 1983а; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Перганське лісництво, квартальна просіка між 3 та 4 кварталами (Бумар, 1999); Овруцький район, квартал 64 Селезівського лісництва Поліського ПЗ, на краю оліготрофного болота (Бумар, 1999).

452. *Oxycoccus palustris* Pers. — Журавлина болотна

Суп.: *Oxycoccus quadripetalus* Gilib.; *Vaccinium oxycoccus* L.

‡. Мезотрофні та оліготрофні лісові і відкриті болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

453. *Vaccinium vitis-idaea* L. — Брусниця

Суп.: *Rhodococcum vitis-idaea* (L.) Avror.

‡. Соснові і березово-соснові ліси. Співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

454. *Vaccinium myrtillus* L. — Чорниця

‡. Соснові ліси зеленомошні, довгомошні і сфагнові. Домінант і співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

455. *Vaccinium uliginosum* L. — Буяхи, лохина

‡. Мезотрофні і оліготрофні болота, заболочені ліси. Співдомінант. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Euphorbiaceae* Juss. — Молочайні

456. *Euphorbia cyparissias* L. — Молочай кипарисовидний

‡. Сухі піски, засмічені місця. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

457. *Euphorbia helioscopia* L. — Молочай соняшний

⊙. Засмічені місця, узбіччя доріг, каналів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

458. *Euphorbia palustris* L. — Молочай болотний

2. Болотисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Fabaceae* Lindl. — Бобові**459. *Astragalus arenarius* L. — Астрагал піщаний**

2. Сухі соснові ліси, піщані узлісся, піщані дюни. Дуже рідкісний (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

460. *Caragana arborescens* Lam. — Карагана дерев'яниста

‡. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, відсіпка дороги, випадково занесено, здичавіло (Жила 20.08.2012!!).

461. *Chamaecytisus ratisbonensis* (Schaeff.) Rothm. — Зіновать регенз-бурзька

‡. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 22, у сосняку лишайниковому, зрідка (Орлов 12.06.2011! KW).

462. *Chamaecytisus ruthenicus* (Fisch. ex Wolf.) Klásková — Зіновать руська

Спн.: *Cytisus ruthenicus* Fisch. ex Woloszcz.

‡. Сухі соснові ліси, узлісся, відслонення кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

463. *Chamaecytisus zingeri* (Nenuk.) Klásková — Зіновать Цінгера

Спн.: *Cytisus zingeri* (Nenuk.) V.Krecz.; *Cytisus ruthenicus* Fisch. ex Woloszcz. var. *zingeri* Nenuk.

‡. Сухі піщані горби, соснові ліси лишайникові та зеленомошні. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

464. *Genista tinctoria* L. — Дрік красильний

‡. Соснові ліси, узлісся, галявини, відслонення кристалічних порід. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

465. *Lathyrus niger* L. — Чина чорна

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, осиково-дубовий ліс на відслоненнях кристалічних порід, поодинокі (Орлов 21.09.2011! KW).

466. *Lathyrus palustris* L. — Чина болотна

2. Евтрофні осокові болота, вологі луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

467. *Lathyrus pratensis* L. — Чина лучна

2. Узлісся, луки, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

468. *Lathyrus sylvestris* L. — Чина лісова

2. Чагарники, відслонення кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 469. *Lupinus polyphyllus* Lindl. — Люпин багатолістий**
2. На узбіччі доріг, здичавіло. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 470. *Medicago lupulina* L. — Люцерна хмелевидна**
⊙⊙2. Луки, узлісся, чагарники, двори біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 471. *Melilotus albus* Medik. — Буркун білий**
⊙⊙. Узлісся, схили, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 472. *Melilotus officinalis* (L.) Pall. — Буркун лікарський**
⊙. Узлісся соснових лісів, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 473. *Ononis arvensis* L. — Вовчуг польовий**
2. Сухі піщані підвищення, суходільні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 474. *Sarothamnus scoparius* (L.) W.D.J.Koch — Жарновець віниковий**
Syn.: *Cytisus scoparius* (L.) Link.
‡. Піщані схили, посадки сосни на пісках. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 475. *Securigera varia* (L.) Lassen — В'язіль барвистий**
Syn.: *Coronilla varia* L.
2. Узлісся, луки, галявини. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 476. *Trifolium alpestre* L. — Конюшина альпійська**
2. Березово-осикові ліси на відслоненнях кристалічні порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 477. *Trifolium arvense* L. — Конюшина польова**
⊙. Сосново-березові і березові ліси, сухі луки, піщані пустирі біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 478. *Trifolium aureum* Pollich — Конюшина золотиста**
Syn.: *Trifolium strepens* Crantz.
⊙. Узлісся, схили, луки, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 479. *Trifolium campestre* Schreb. — Конюшина рівнинна**
⊙. Суходільні луки, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 480. *Trifolium dubium* Sibth. — Конюшина сумнівна**
Syn.: *Trifolium minus* L.
⊙. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, досить звичайно (Орлов 07.06.2011!!).
- 481. *Trifolium fragiferum* L. — Конюшина суницеподібна**
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, с. Майдан-Копищенський, на березі р. Уборть (Орлов 20.06.2005!!).

- 482. *Trifolium hybridum* L. — Конюшина гібридна**
 2⊙. Луки, узбіччя доріг, осушені евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 483. *Trifolium medium* L. — Конюшина середня**
 2. Узлісся, схили, суходільні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 484. *Trifolium montanum* L. — Конюшина гірська**
 2. Березово-осикові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 485. *Trifolium pratense* L. — Конюшина лучна**
 2⊙. Луки, узлісся, трав'яні схили. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 486. *Trifolium repens* L. — Конюшина повзуча, конюшина біла**
 2. Луки, узлісся, двори. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 487. *Trifolium sativum* L. — Конюшина посівна**
 2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на узбіччі дороги, спорадично (Орлов 16.06.2011! KW).
- 488. *Trifolium spadicum* L. — Конюшина темно-каштанова**
 ⊙. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на осушеній заплавної луці, спорадично (Орлов 16.06.2011! KW).
- 489. *Vicia cassubica* L. — Горошок кашубський**
 2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, виділ 13, осиково-дубові ліси на відслоненнях кристалічних порід (Бумар 23.06.2004! OVR; det. Воробйов).
- 490. *Vicia cracca* L. — Горошок мишачий**
 2. Узлісся, суходільні луки, відслонення кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 491. *Vicia sepium* L. — Горошок плотовий**
 2. Чагарники, узлісся, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 492. *Vicia tetrasperma* (L.) Schreb. — Горошок чотиринасінний**
 ⊙. Олевський р-н, охоронна зона кварталу 38 Перганського лісництва Поліського ПЗ, на луці (Орлов 03.07.2012! KW).
- 493. *Vicia villosa* Roth — Горошок волохатий**
 ⊙⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на трав'яних газонах, досить звичайно (Орлов 19.09.2011! KW).

Родина *Fagaceae* Dumort. — Букові

- 494. *Quercus robur* L. — Дуб звичайний**
 ‡. Сосново-дубові ліси різнотравні, соснові ліси зеленомошні. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Fumariaceae* DC. — Руткові

495. *Corydalis solida* (L.) Clairv. — Ряст ущільнений

Суп.: *Corydalis halleri* (Willd.) Willd.

2. Вільхово-березові ліси крушинові. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Gentianaceae* Juss. — Тирличеві

496. *Centaurium erythraea* Rafn — Золототисячник звичайний

Суп.: *Centaurium umbellatum* Gilib.

⊙. Суходільні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

497. *Centaurium pulchellum* (Sw.) Druce — Золототисячник гарний

⊙. Суходільні луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

498. *Gentiana pneumonanthe* L. — Тирлич звичайний

2. Луки, края боліт, зарості чагарників. Спорадично: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, на окраїні болота (Орлов 20.09.2011! KW; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Geraniaceae* Juss. — Геранієві

499. *Erodium cicutarium* (L.) L'Her. — Грабельки звичайні

⊙⊙. Засмічені місця, перелоги. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

500. *Geranium palustre* L. — Герань болотна

2. Заболочені чагарники, вологі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

501. *Geranium pratense* L. — Герань лучна

2. Луки, чагарники, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

502. *Geranium pusillum* L. — Герань маленька

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі, на засмічених місцях у дворах, спорадично (Орлов 23.09.2011! KW).

503. *Geranium robertianum* L. — Герань Роберта

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі, на засмічених місцях у дворах, за сараями, спорадично (Орлов 23.09.2011! KW).

504. *Geranium sanguineum* L. — Герань криваво-червона

2. Ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

505. *Geranium sylvaticum* L. — Герань лісова

2. Чагарники, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Grossulariaceae DC. — Агрусові**506. *Ribes nigrum* L. — Смородина чорна**

‡. Вільхово-осикові ліси у заплавах річок. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Haloragaceae R.Br. — Столисникові**507. *Myriophyllum spicatum* L. — Водопериця колосиста**

‡. Стоячі водойми. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

508. *Myriophyllum verticillatum* L. — Водопериця кільчаста

‡. Стоячі водойми. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Hippuridaceae Link — Водянососонкові**509. *Hippuris vulgaris* L. — Водяна сосонка звичайна**

Син.: *Hippuris lanceolata* Retz.

‡. Береги водойм, мілководдя. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Lamiaceae Lindl. — Глухокропивні**510. *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy — Щербрушка польова**

Син.: *Acinos thymoides* Moench.

⊙⊙. Сухі піщані підвищення, узлісся, узбіччя доріг. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

511. *Ajuga genevensis* L. — Горлянка женевська

‡. Узлісся, чагарники. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

512. *Ajuga reptans* L. — Горлянка повзуча

‡. Соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

513. *Ballota nigra* L. — М'яточник чорний

Син.: *Ballota ruderalis* Sw.

‡. Засмічені місця біля житла. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

514. *Betonica officinalis* L. — Буквиця лікарська

Син.: *Stachys betonica* Benth.

‡. Соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

515. *Clinopodium vulgare* L. — Пахучка звичайна

‡. Дубово-соснові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

516. *Elscholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl. — Ельшольція війчаста

Син.: *Elscholtzia patrinii* (Lepech.) Garcke.

- ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворі та поблизу сараїв, багато (Орлов 19.09.2011! KW).
- 517. *Galeopsis bifida* Voenn. — Жабрій двогубий**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі, на засмічених місцях, за сараями (Орлов 23.09.2011! KW); Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушеному болоті (Орлов 19.09.2011! KW).
- 518. *Galeopsis ladanum* L. — Жабрій ладанний**
⊙⊙. Перелоги, узбіччя доріг. Спорадично: Олевський р-н, с. Перга, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 59, на садибі лісництва, по городу, багато (Орлов 03.07.2012! KW; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 519. *Galeopsis pubescens* Besser — Жабрій пухнатий**
⊙. Засмічені місця, узбіччя доріг, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 520. *Glechoma hederacea* L. — Розхідник звичайний**
2. Вільхові і осикові ліси у заплавах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 521. *Glechoma hirsuta* Waldst. et Kit. — Розхідник шорсткий**
Syn.: *Glechoma hederacea* L. var. *hirsuta* Baumg.
2. Чагарники, суходільні луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 522. *Lamium album* L. — Глуха кропива біла**
2. У дворах біля житла, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 523. *Lamium purpureum* L. — Глуха кропива пурпурова**
⊙. Поля, гуроди, перелоги. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 524. *Leonurus cardiaca* L. — Собача кропива звичайна**
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах, за сараями, зрідка (Орлов 23.09.2011! KW).
- 525. *Leonurus villosus* Desf. ex D'Urv. — Собача кропива волохата**
Syn.: *Leonurus quinquelobatus* Gibib. ex Usteri, nom. illeg.
2. Засмічені місця у дворах біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 526. *Lycopus europaeus* L. — Вовконіг європейський**
2. Болотисті луки, болота, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 527. *Lycopus exaltatus* L. f. — Вовконіг високий**
2. Заболочені луки, трав'яні болота, вільхово-березові ліси. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 528. *Marrubium vulgare* L. — Шандра звичайна**
2. На відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

529. *Mentha aquatica* L. — М'ята водяна
2. Береги річок та каналів, болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
530. *Mentha arvensis* L. — М'ята польова
2. Заболочені луки та чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
531. *Mentha longifolia* (L.) Huds. — М'ята довголиста
2. Береги водойм, заболочені чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
532. *Nepeta cataria* L. — Котяча м'ята справжня
2. Суходільні луки, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
533. *Nepeta cataria* L. var. *citriodora* Dum. — Котяча м'ята справжня, різновид лимонна
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі, за сараями, здичавіло (Орлов 21.09.2011! KW).
534. *Origanum vulgare* L. — Материнка звичайна
2. Узлісся соснових лісів. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
535. *Prunella grandiflora* (L.) Scholl. — Суховершки великоквіткові
2. Березово-осикові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Дуже рідко (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
536. *Prunella vulgaris* L. — Суховершки звичайні
2. Узлісся, галявини, суходільні луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
537. *Salvia pratensis* L. — Шавлія лучна
2. Узлісся, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
538. *Scutellaria galericulata* L. — Шоломниця звичайна
2. Болота, болотисті луки, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
539. *Scutellaria hastifolia* L. — Шоломниця списолиста
2. Вологі луки, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
540. *Stachys palustris* L. — Чистець болотний
2. Болотисті луки, вільхово-березові ліси, береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
541. *Stachys recta* L. — Чистець прямий
2. Березово-осикові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
542. *Teucrium scordium* L. — Самосил часниковий
2. Заплави річок, береги водойм. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

543. *Thymus serpyllum* L. — Чебрець повзучий

2. Сухі піщані дюни, соснові ліси лишайникові. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Lentibulariaceae* Rich. — Пухирникові

544. *Utricularia intermedia* Haune — Пухирник середній

2. Мочажини на мезотрофних болотах, канали. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

545. *Utricularia minor* L. — Пухирник малий

2. Мочажини на мезотрофних болотах. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

546. *Utricularia vulgaris* L. — Пухирник звичайний

2. Мочажини на мезотрофних та евтрофних болотах, канали. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Linaceae* DC. ex S.F.Gray — Льонові

547. *Radiola linoides* Roth — Радіола льновидна

⊙. Олевський р-н, охоронна зона кварталу 38 Перганського лісництва Поліського ПЗ, на болотистій луці (Орлов 03.07.2012! KW).

Родина *Loranthaceae* Juss. — Ременецвітні

548. *Viscum album* L. — Омела біла

2. На листяних деревах, напівпаразит. Звичайно, особливо на деревах вздовж доріг (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

549. *Viscum austriacum* Wiesb. — Омела австрійська

Syn.: *Viscum album* L. subsp. *austriacum* (Wiesb.) Vollm.

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 22, на старих соснах у сосняку лишайниковому, зрідка (Орлов 12.06.2011! KW).

Родина *Lythraceae* J.St.-Hil. — Плакунові

550. *Lythrum salicaria* L. — Плакун верболистий

2. Торф'янісі луки, заболочені чагарники, болота, береги річок. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

551. *Lythrum virgatum* L. — Плакун прутувидний

2. Заплавні піщані луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

552. *Peplis portula* L. — Щебрик звичайний

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, мокрі піски по берегу р. Болотниця нижче мосту (Орлов 03.07.2012! KW).

Родина Malvaceae Juss. — Мальвові

553. *Lavatera thuringiaca* L. — Лаватера тюрінгська

2. Засмічені місця, пустирі, пасквальні угруповання. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

554. *Malva excisa* Rchb. — Калачики вирізани

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворі на трав'яних газонах та піщаних пустирях (Орлов 19.09.2011!!).

555. *Malva pusilla* Smith — Калачики маленькі

⊙. Засмічені місця у заплавах, у дворах біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

556. *Malva sylvestris* L. — Калачики лісові

⊙. Узбіччя доріг, у дворах біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Menyanthaceae Dumort. — Бобівникові

557. *Menyanthes trifoliata* L. — Бобівник трилистий

2. Обводнені болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Monotropaceae Nutt. — Монотропові

558. *Monotropa hypopitys* L. — Під'ялинник звичайний

Син.: *Hypopitys monotropa* Crantz.

2. Соснові ліси лишайниково-зеленомошні. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Nymphaeaceae Salisb. — Лататтеві

559. *Nuphar lutea* (L.) Smith — Глечики жовті

2. Обводнені зниження на евтрофних болотах, мелиоративні канали, річки, старики. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

560. *Nymphaea alba* L. — Латаття біле

2. Обводнені зниження на евтрофних очеретяно-осокових болотах; річки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

561. *Nymphaea candida* C.Presl — Латаття сніжно-біле

2. Обводнені зниження в заплавах річок, у мелиоративних каналах. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Onagraceae Juss. — Онагрові

562. *Chamaerion angustifolium* (L.) Holub — Хамерій вузьколистий, Іван-чай вузьколистий

Син.: *Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.

2. Зруби, згарища, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 563. *Epilobium hirsutum* L. — Зніт шорсткий**
2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, по берегу осушувального каналу (Орлов 10.06.2011!!).
- 564. *Epilobium palustre* L. — Зніт болотний**
2. Евтрофні трав'яні болота, заболочені луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 565. *Epilobium parviflorum* L. — Зніт дрібноквітковий**
2. Торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 566. *Oenothera biennis* L. — Енотера дворічна**
Суп.: *Onagra biennis* (L.) Scop.
⊙. Узбіччя доріг, піщані пустирі. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 567. *Oenothera depressa* E.Greene — Енотера стиснута**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, на узбіччі доріг, звичайно (Орлов 21.09.2011! KW).
- 568. *Oenothera parviflora* L. — Енотера дрібноквіткова**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника (leg. Бумар 11.08.2003! OVR; det. Орлов 27.01.2012).
- 569. *Oenothera rubricaulis* Klebahn — Енотера червоностебла**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на піщаних пустирях, спорадично (Орлов 21.09.2011! KW).

Родина Oxalidaceae R.Br. — Квасеницеві

- 570. *Oxalis acetosella* L. — Квасениця звичайна**
2. Вільхово-березові ліси крушинові. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 571. *Xanthoxalis dillenii* (Jacq.) Holub — Ксантоксаліс Діллена**
⊙⊙. Засмічені ділянки у заплавах, чагарники, двори біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 572. *Xanthoxalis stricta* (L.) Small — Ксантоксаліс прямий**
⊙⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на трав'яних газонах та поблизу будівель, спорадично (Орлов 19.09.2011! KW).

Родина Papaveraceae Juss. — Макові

- 573. *Chelidonium majus* L. — Чистотіл звичайний**
2. На садибах, смітниках, поблизу житла. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 574. *Papaver rhoeas* L. — Мак дикий**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на трав'яних газонах та узбіччі доріг, спорадично (Орлов 19.09.2011! KW).

Родина Parnassiaceae S.F.Gray — Білозорові**575. *Parnassia palustris* L. — Білозір болотний**

2. Торф'янисті луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Plantaginaceae Juss. — Подорожникові**576. *Plantago intermedia* DC. — Подорожник проміжний**

Суп.: *Plantago major* L. subsp. *intermedia* (DC.) Arcang.

2. Олевський р-н, с. Майдан-Копищенський, Поліський ПЗ, на пісках по берегу р.Уборть (Орлов 20.09.2011! KW); охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, по берегу осушувального каналу (Орлов 19.09.2011! KW).

577. *Plantago lanceolata* L. — Подорожник ланцетолистий

2. Суходільні луки, галявини, узлісся соснових лісів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

578. *Plantago major* L. — Подорожник великий

2⊙. Трав'яні ділянки садиби, узбіччя доріг. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

579. *Plantago media* L. — Подорожник середній

2. Опушки, суходольные луга. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

580. *Plantago arenaria* Waldst. et Kit. — Подорожник пісковий

Суп.: *Plantago scabra* Moench; *Plantago indica* L.

⊙. Сухі, відкриті, піщані екотопи. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Polygalaceae R.Br. — Китяткові**581. *Polygala amarella* Crantz — Китятки гіркуваті**

2. Торф'янисті луки, чагарники. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

582. *Polygala comosa* Schkuhr — Китятки чубаті

2. Луки, узлісся. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986); Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 6, лука на згарищі лісу, поодинокі (leg. Орлов 02.07.2011! KW; det. Фіцайло 22.01.2012).

583. *Polygala vulgaris* L. — Китятки звичайні

2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на осушеній заплавної луці (Орлов 16.06.2011! KW).

Родина Polygonaceae Juss. — Гречкові**584. *Bistorta officinalis* Delarbre — Ракові шийки лікарські**

Суп.: *Polygonum bistorta* L.

2. Окраїни евтрофних трав'яних боліт, заболочені луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 585. *Fallopia convolvulus* (L.) A.Löve** — Витка гречка березкоподібна
Syn.: *Polygonum convolvulus* L.
⊙. Засмічені місця, поля, городи, осушені евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 586. *Fallopia dumetorum* (L.) Holub** — Витка гречка чагарникова
Syn.: *Polygonum dumetorum* L.
⊙. Вологі відкриті піски, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 587. *Persicaria amphibia* (L.) Delarbre** — Гірчак земноводний
Syn.: *Polygonum amphibium* L.
2. Старик р. Уборть (Копищенське лісництво). Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 588. *Persicaria hydropiper* (L.) Delarbre** — Гірчак перцевий
Syn.: *Polygonum hydropiper* L.
⊙. Вимочки вздовж доріг, городи, заплави річок. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 589. *Persicaria maculosa* S.F.Gray** — Гірчак плямистий, гірчак печучийний
Syn.: *Polygonum persicaria* L.
⊙. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищанське лісництво, квартал 52, на кварталній просіці, багато (Орлов 22.09.2011! KW).
- 590. *Persicaria minor* (Huds.) Opiz** — Гірчак маленький
Syn.: *Polygonum minus* Huds.
⊙. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 32, навколо калуж на лісовій ґрунтовій дорозі (Орлов 01.07.2012! KW).
- 591. *Persicaria scabra* (Moench) Moldenke** — Гірчак шорсткий
Syn.: *Polygonum scabrum* Moench.
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах та на городах, звичайно (Орлов 21.09.2011!!).
- 592. *Polygonum aviculare* L.** — Гірчак горобиний, спориш звичайний
⊙. Сухі піщані пустирі, на узбіччі доріг, у дворах на садибах. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 593. *Polygonum bellardii* All. s.str.** — Гірчак Беллардье
Syn.: *Polygonum neglectum* Bess.
⊙. Піщані освітлені місця. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 594. *Rumex acetosa* L.** — Щавель кислий
2. Зволожені піщані місця, узбіччя доріг, торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 595. *Rumex acetosella* L.** — Щавель горобиний
2. Соснові і березові ліси, злакові луки, піщані пустирі. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 596. *Rumex confertus* Willd.** — Щавель кінський
2. Торф'янисті луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

597. *Rumex crispus* L. — Щавель курчавий

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на трав'яних газонах та у дворі, спорадично (Орлов 21.09.2011! KW).

598. *Rumex hydrolapathum* Huds. — Щавель прибережний

2. Береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

599. *Rumex longifolius* DC. — Щавель довголистий

2. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 34, город на місці торф'янистої луки (leg. Бумар 24.07.2004! OVR; det. Орлов 27.01.2012).

600. *Rumex obtusifolius* L. — Щавель туполистий

Син.: *Rumex sylvestris* (Lam.) Wallr.

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, за сараями, звичайно (Орлов 21.09.2011! KW).

601. *Rumex thyrsoflorus* Fingerh. — Щавель пірамідальний

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на трав'яних газонах та піщаних пустирях, звичайно (Орлов 21.09.2011!!).

Родина *Portulacaceae* Juss. — Портулакові**602. *Portulaca oleracea* L. — Портулак городній**

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворах, масово (Орлов 21.09.2011!!).

Родина *Primulaceae* Vent. — Первоцвіті**603. *Anagallis arvensis* L. — Курячі очки польові**

⊙. Городи, посіви. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

604. *Hottonia palustris* L. — Плавушник болотний

2. Канали, у воді біля берегів річок Болотниця і Жолобниця. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

605. *Lysimachia nemorum* L. — Вербозілля гайове

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копишанське лісництво, квартал 3, на ґрунтовій лісовій дорозі (Орлов 02.07.2011! KW).

606. *Lysimachia nummularia* L. — Вербозілля лучне

2. Заплави, вільхово-березові ліси, торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

607. *Lysimachia vulgaris* L. — Вербозілля звичайне

2. Заболочені ліси, відкриті болота, чагарники. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

608. *Naumburgia thyrsoflora* (L.) Rchb. — Кизляк китицецвітій

Син.: *Lysimachia thyrsoflora* L.

2. Мезотрофні болота, заболочені ліси. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

609. *Primula veris* L. — Первоцвіт весняний

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, осиково-дубовий ліс на відслоненнях кристалічних порід, поодинокі (Орлов 01.07.2012!!).

610. *Trientalis europaea* L. — Одинарник європейський

2. Соснові ліси зеленомошні і молінієві. Часто (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Pyrolaceae* Dum. — Грушанкові

611. *Chimaphila umbellata* (L.) W.Barton — Зимолубка зонтична

Суп.: *Pyrola umbellata* L.

2. Соснові ліси зеленомошні і чорнично-молінієві. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

612. *Moneses uniflora* (L.) A.Gray — Одноквітка звичайна

Суп.: *Pyrola uniflora* L.

2. Вологі соснові ліси. Дуже рідко (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

613. *Orthilia secunda* (L.) House — Ортілія однобока

Суп.: *Ramischia secunda* (L.) Garcke; *Pyrola secunda* L.

2. Соснові ліси зеленомошні. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

614. *Pyrola chlorantha* Sw. — Грушанка зеленоцвіта

2. Вологі соснові ліси. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

615. *Pyrola media* Sw. — Грушанка середня

2. Вологі соснові ліси. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

616. *Pyrola minor* L. — Грушанка мала

2. Соснові ліси зеленомошні. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

617. *Pyrola rotundifolia* L. — Грушанка круглолиста

2. Вологі соснові і березові ліси. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Ranunculaceae* Juss. — Жовтецеві

618. *Anemona nemorosa* L. — Анемона дібровна

2. Вільхово-березові ліси крушинові в заплавах річок. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

619. *Batrachium aquatile* (L.) Dumort. — Водяний жовтець водний

2. Стоячі водойми. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

620. *Batrachium circinatum* (Sibth.) Sprach — Водяний жовтець жорстколистий

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у р. Болотниця (Орлов 02.07.2012! KW).

- 621. *Caltha palustris* L. — Калюжниця болотна**
2. Заболочені ліси та окраїни боліт. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 622. *Clematis recta* L. — Ломиніс прямий**
2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, в осиково-дубово-сосновому лісі на відслоненнях гранітів (Орлов 22.09.2011! KW).
- 623. *Consolida regalis* S.F.Gray — Сокирки польові**
⊙. Узбіччя доріг, засмічені місця, пустирі. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 624. *Myosurus minimus* L. — Мишачий хвіст малий**
⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі, на городах, нечасто (Орлов 15.05.2008! KW).
- 625. *Pulsatilla patens* (L.) Mill. s.l. — Сон розкритий**
Syn.: *Pulsatilla latifolia* Rupr.
2. Соснові ліси зеленомошні. Зрідка: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 24, у сосняку (Бумар 29.04.2008! OVR) (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 626. *Ranunculus acris* L. — Жовтець їдкий**
2. Вологі та заболочені луки, вологі лісові галявини. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 627. *Ranunculus auricomus* L. — Жовтець золотистий**
2. Узлісся, вологі галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 628. *Ranunculus flammula* L. — Жовтець вогнистий**
2. Заболочені луки. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 629. *Ranunculus lingua* L. — Жовтець язиколистий**
2. Евтрофні осокові болота. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 630. *Ranunculus sceleratus* L. — Жовтець отруйний**
⊙⊙. Береги річок, болотисті і торф'янисті луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 631. *Ranunculus polyanthemos* L. — Жовтець багатоквітковий**
2. Соснові ліси орляково-злакові на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 632. *Ranunculus repens* L. — Жовтець повзучий**
2. Вільшняки, болотисті і торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 633. *Ranunculus sardous* Crantz — Жовтець сардинський**
Syn.: *Ranunculus pseudobulbosus* Schur.
2. Заболочені луки в заплавах річок. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

634. *Thalictrum aquilegifolium* L. — Рутвиця орликолиста

2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, досить звичайно (Орлов 07.06.2011!!).

635. *Thalictrum lucidum* L. — Рутвиця блискуча

2. Евтрофні болота, вологі різнотравно-злакові луки, чагарники. Зрідка (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

636. *Thalictrum minus* L. — Рутвиця мала

2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на узліссі, поодинокі (Орлов 07.06.2011!!).

Родина *Rhamnaceae* Juss. — Жостерові

637. *Frangula alnus* Mill. — Крушина ламка

Ї. Сирі і заболочені соснові ліси, домінують у підліску. Часто (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Rosaceae* Juss. — Розові

638. *Agrimonia eupatoria* L. — Парило звичайне

2. Схида, узлісся. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

639. *Agrimonia procera* Wallr. — Парило високе

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, соснове узлісся (Орлов 19.09.2011! KW).

640. *Alchemilla vulgaris* L. — Приворотень звичайний

2. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, невеликими групами (leg. Орлов 28.05.2010! LWKS; det. Сичак 27.12.2011)

641. *Fragaria x ananassa* (Duchesne) Duchesne — Суниця ананасні

2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі, на узліссі сосняка, здичавіло (Орлов 03.07.2012!!).

642. *Fragaria moschata* (Duchesne) Weston — Суниця мускусні

2. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 15, на узліссі (leg. Попович, Андриєнко 20.06.1981! OVR; det. Орлов 27.01.2012).

643. *Fragaria vesca* L. — Суниця лісові

2. Соснові і березові ліси, узлісся, відслонення кристалічних порід. Спорадично (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

644. *Filipendula denudata* (J. Presl et C. Presl) Fritsch — Гадючник оголений

Син.: *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim. subsp. *denudata* (J. Presl et C. Presl) Hayek.

2. Березово-вільхові ліси і чагарники у заплавах. Спорадично: Овруцький р-н, охоронна зона кварталу 33 Селезівського лісництва Поліського ПЗ, луки на березі р. Болотниця (leg. Бумар!OVR; det. Орлов 12.01.2012) (Андриєнко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 645. *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.** — Гадючник в'язолистий
2. Олевський р-н, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, урочище Білий берег, на лівому березі р. Уборть (Орлов 03.07.2012! KW).
- 646. *Geum aleppicum* Jacq.** — Гравілат алепський
2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі, у дворі, біля сараїв (Орлов 22.09.2011! KW).
- 647. *Geum rivale* L.** — Гравілат річковий
2. Вологі затінені місця, вільхові ліси, береги річок. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 648. *Geum urbanum* L.** — Гравілат міський
2. Узлісся, чагарники, засмічені місця у дворах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 649. *Malus sylvestris* Mill.** — Яблуня лісова
‡. Соснові ліси молінієві. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 650. *Padus avium* Mill.** — Черемха пташина
Суп.: *Padus racemosa* (Lam.) Gilib.; *Prunus padus* L.
‡‡. Сосново-березові ліси молінієві. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 651. *Padus serotina* (Ehrh.) Ag.** — Черемха пізня
‡. Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у заростях верб по берегу р. Болотниця (leg. Бумар 04.07.2004! OVR; det. Орлов 27.01.2012).
- 652. *Potentilla anserina* L.** — Перстач гусячий
2. Пасквальні лучні ділянки у заплавах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 653. *Potentilla argentea* L.** — Перстач сріблястий
2. Узлісся, суходільні луки, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 654. *Potentilla erecta* (L.) Raeusch.** — Перстач прямостоячий, калган
Суп.: *Potentilla tormentilla* Neck.
2. Вологі і сирі соснові ліси, окраїни боліт, вологі луки. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 655. *Potentilla norvegica* L.** — Перстач норвезький
⊙. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах (Орлов 10.06.2011! KW).
- 656. *Potentilla palustris* (L.) Scop.** — Перстач болотний
Суп.: *Cotarum palustre* L.
2. Мезотрофні і евмезотрофні болота. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 657. *Potentilla reptans* L.** — Перстач повзучий
2. Березово-вільхові ліси у заплавах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

- 658. *Potentilla supina* L. — Перстач лежачий**
 ☉☉. Овруцький р-н, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, берег пожежної водойми поблизу контори заповідника, зрідка (Орлов 10.06.2011! KW).
- 659. *Pyrus communis* L. — Груша звичайна**
 ‡. Узлісся, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 660. *Rosa andrzejowskii* Steven — Шипшина Андржейовського**
 ‡. Олевський р-н, окол. с. Рудня-Перганська, охоронна зона Перганського лісництва Поліського ПЗ, на березі р. Перга (Орлов 23.09.2011! KW).
- 661. *Rosa biserrata* Mérat — Шипшина двічізазубрена**
 Syn.: *Rosa dumalis* Bechst.
 ‡. Олевський р-н, с. Перга, Поліський ПЗ, у дворі, біля контори Перганського лісництва (Орлов 03.07.2012! KW).
- 662. *Rosa canina* L. — Шипшина собача**
 ‡. Схили, суходільні луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 663. *Rosa rubiginosa* L. — Шипшина іржасто-червона**
 ‡. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, узлісся сосняка на центральній садибі заповідника, поодинокі (Орлов 15.06.2011! KW).
- 664. *Rosa rugosa* Thunb. — Шипшина зморшкувата**
 ‡. Колишні хутори, здичавіло. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 665. *Rosa subcanina* (H.Christ) Dalla Torre & Sarnth. — Шипшина майже звичайна**
 ‡. Олевський р-н, с. Перга, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 59, на узліссі сосняка (Орлов 03.07.2012! KW).
- 666. *Rosa tomentosa* Smith — Шипшина повстиста**
 ‡. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, садиба Селезівського лісництва (leg. Бумар 09.09.2003! OVR; det. Орлов 13.03.2012); Копищенське лісництво, квартал 33, на березі р. Уборть (leg. Переймибіда 25.05.1987! OVR; det. Орлов 13.03.2012).
- 667. *Rosa villosa* L. — Шипшина волохата**
 Syn.: *Rosa pomifera* Herrm.
 ‡. Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, берег р. Болотниця (leg. Панасевич 08.06.2005! OVR; det. Орлов 13.03.2012).
- 668. *Rubus caesius* L. — Ожина звичайна, ожина сиза**
 ‡. Соснові ліси молінієві, вільхові ліси у заплавах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
- 669. *Rubus idaeus* L. — Малина звичайна**
 ‡. Сосново-березові ліси у заплавах; на відслоненнях кристалічних порід (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

670. *Rubus nessensis* W.Hall — Ожина несійська, ведмежина
 Syn.: *Rubus suberectus* G.Anders. ex Smith.
 ‡. Сосново-березові ліси, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
671. *Rubus nessensis* W.Hall ssp. *scissoides* H.E.Weber — Ожина несійська, підвид густошипувата
 ‡. Овруцький р-н, окол. с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, досить звичайно (leg. Орлов, Яремченко 23.09.2011! LW; det. Гончаренко).
672. *Rubus ortostachys* G.Braun — Ожина прямоколоса
 ‡. Овруцький р-н, окол. с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, великий клон (leg. Орлов, Яремченко 23.09.2011! LW; det. Орлов, Гончаренко).
673. *Rubus plicatus* Weihe & Nees — Ожина складчата
 ‡. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Копищенське лісництво, квартал 3, у сосняку зеленомошному, зрідка (Орлов 02.07.2011! LW).
674. *Rubus saxatilis* L. — Костяниця
 ‡. Осиково-березові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
675. *Sanguisorba officinalis* L. — Родовик лікарський
 ‡. Узлісся, галявини, троф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
676. *Sorbus aucuparia* L. — Горобина звичайна
 ‡‡. Соснові та вільхово-березово-соснові ліси. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Rubiaceae Juss. — Маренові

677. *Cruciata glabra* (L.) Ehrend. — Круціата гола
 Syn.: *Galium vernum* Scop.
 ‡. Соснові ліси орлякові на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
678. *Galium aparine* L. — Підмаренник чіпкий
 ⊙. Заболочені ліси, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
679. *Galium boreale* L. — Підмаренник північний
 ‡. Березові ліси. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
680. *Galium intermedium* Schult. — Підмаренник середній
 Syn.: *Galium schultesii* Vest.
 ‡. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, в осиково-дубово-сосновому лісі на відслоненнях гранітів, групами (Орлов 22.09.2011! KW).
681. *Galium mollugo* L. — Підмаренник м'який
 ‡. Узлісся, луки, осушені болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

682. *Galium palustre* L. — Підмаренник болотний

2. Заболочені ліси, болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

683. *Galium rivale* (Sibth. et Smith) Griseb. — Підмаренник річковий

2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, на переосушених болотах (Орлов 19.09.2011! KW).

684. *Galium uliginosum* L. — Підмаренник багновий

2. Заболочені ліси, трав'яні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

685. *Galium verum* L. — Підмаренник справжній

2. Суходільні луки, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Salicaceae* Mirbel — Вербові

686. *Populus nigra* L. — Тополя чорна, осокір

‡. Вільхово-вербовий ліс у заплаві р. Уборть (охоронна зона Копищенського лісництва). Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

687. *Populus tremula* L. — Тополя тремтяча, осика

‡. Сосново-березові і вільхово-березові ліси у вологих торф'янистих зниженнях і на відслоненнях кристалічних порід. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

688. *Salix acutifolia* Willd. — Верба гостролиста

‡. Піщані береги річок та осушувальних каналів, піщані горби. Утворює зарості. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

689. *Salix alba* L. — Верба біла

‡. Вільхово-березові ліси у заплаві р. Уборть. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

690. *Salix aurita* L. — Верба вушката

‡. Березово-соснові ліси, заболочені відкриті торф'янисті екотопи. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

691. *Salix caprea* L. — Верба козяча

‡‡. Чагарники, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

692. *Salix cinerea* L. — Верба попеляста

‡. Сосново-березові ліси молінієво-сфагнові, мезотрофні болота. В заболочених лісах утворює підлісок. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

693. *Salix fragilis* L. — Верба ламка

‡. Берега р. Болотниця, р. Уборть. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

694. *Salix lapponum* L. — Верба лапландська
 †. Відкриті мезотрофні осоково-сфагнові болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
695. *Salix myrtilloides* L. — Верба чорнична
 †. Відкриті мезотрофні осоково-сфагнові болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
696. *Salix pentandra* L. — Верба п'ятитичинкова
 †. Торф'янисті луки, заболочені чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
697. *Salix rosmarinifolia* L. — Верба розмаринолиста
 †. Відкриті мезотрофні болота, заболочені чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
698. *Salix triandra* L. — Верба тритичинкова
 †. Заболочені береги річок, каналів, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Santalaceae* R.Br. — Санталові

699. *Thesium ebracteatum* Hayne — Льонолісник безприквітковий
 2. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на садибі заповідника, галявина з піщаним ґрунтом (leg. Андрієнко 18.06.1985! OVR; det. Орлов 11.10.2012)

Родина *Saxifragaceae* Juss. — Ломикаменеві

700. *Chrysosplenium alternifolium* L. — Жовтяниця черговолиста
 2. Канали, струмки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Scrophulariaceae* Juss. — Ранникові

701. *Chaenorhinum minus* (L.) Lange — Вушкоцвіт малий
 ⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, у дворах біля контори та житлових будинків, спорадично (Орлов 13.06.2011! KW).
702. *Digitalis grandiflora* Mill. — Наперстянка великоквіткова
 2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, в осиково-дубово-сосновому лісі на відслоненнях гранітів (Орлов 22.09.2011! KW).
703. *Euphrasia parviflora* Schag. — Очанка дрібноквіткова
 ⊙. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, на луці (leg. Орлов 16.09.2011! KW; det. О.Перегрим).
704. *Euphrasia stricta* D.Wolff ex J.F.Lehm. — Очанка випрямлена
 ⊙. Суходільні луки, пасквальні ділянки, лісові галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).
705. *Gratiola officinalis* L. — Авран лікарський
 2. Болотисті луки, мокрі піски по берегах водойм. Зрідка: Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, на осушеній заплавної луці

в урочищі Сирницькі луки (Орлов 16.06.2011! KW); 3 км на південь від с. Селезівка, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, евмезотрофне болото поблизу озера Грибове, багато (Орлов 16.06.2011! KW).

706. *Limosella aquatica* L. — Мулянка водяна

⊙. Мокрі береги річок та каналів, вимочки. Дуже рідко (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

707. *Linaria genistifolia* (L.) Mill. — Льонок дреколистий

2. Піщані дюни, сухі соснові ліси, піщані пустирі. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

708. *Linaria vulgaris* Mill. — Льонок звичайний

2. Сухі піщані порушені екотопи. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

709. *Melampyrum nemorosum* L. — Перестріч дібровний

⊙. Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, урочище Сирницькі луки, під старими дубами, звичайно (Орлов 07.06.2011!!).

710. *Melampyrum pratense* L. — Перестріч лучний

⊙. Соснові, березово-соснові ліси, узлісся. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

711. *Odontites vulgaris* Moench — Кравник звичайний

Syn.: *Odontites serotinus* Dumort.

⊙. Суходільні луки, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

712. *Pedicularis palustris* L. — Шолудивник болотний

⊙⊙. Мезотрофні осоково-сфагнові болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

713. *Pedicularis sceptrum-carolinum* L. — Шолудивник королівський

2. Лука з куртинами чагарників. Дуже рідко: охоронна зона Поліського ПЗ, поблизу квартала 1 Копищенського лісництва (Попович, 1983а).

714. *Rhinanthus alectorolophus* Pollich — Дзвінець великий

⊙. Підсушені болота, торф'янисті луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

715. *Rhinanthus serotinus* (Schoenh.) Oborny — Дзвінець пізній

⊙. Суходільні луки, галявини, узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

716. *Scrophularia nodosa* L. — Ранник вузлуватий

2. Заплавні ліси і чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

717. *Scrophularia umbrosa* Dumort. — Ранник тіньовий

Syn.: *Scrophularia alata* Gilib., nom. inval.

2. Олевський р-н, охоронна зона Копищенського лісництва Поліського ПЗ, урочище Сазонівка, по берегу осушувального каналу, поодинокі (Орлов 10.06.2011! KW).

718. *Verbascum blattaria* L. — Дивина блощична

⊙⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, охоронна зона Поліського ПЗ, на піщаних пустирях (leg. Бумар 10.08.2003! OVR; det. Орлов 13.03.2012); Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, на узліссі сосняка (Орлов 02.07.2012! KW).

719. *Verbascum lychnitis* L. — Дивина борошніста

⊙. Трав'яні екотопи садиби, узбіччя доріг. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

720. *Verbascum nigrum* L. — Дивина чорна

⊙. Чагарники, узлісся. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

721. *Verbascum phlomoides* L. — Дивина звичайна, дивина лікарська

⊙. Овруцький р-н, с. Селезівка, Поліський ПЗ, на центральній садибі заповідника, на галявинах та піщаних пустирях, звичайно (Орлов 19.09.2011! KW).

722. *Verbascum thapsus* L. — Дивина ведмежа

⊙. Узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

723. *Veronica anagallis-aquatica* L. — Вероніка джерельна

2. Береги мільких водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

724. *Veronica arvensis* L. — Вероніка польова

⊙. Сухі схили та узбіччя доріг. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

725. *Veronica beccabunga* L. — Вероніка струмкова

2. Береги водойм. Спорадично: Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 33, галявина на березі р. Болотниця (Бумар 07.07.2003! OVR; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

726. *Veronica chamaedrys* L. — Вероніка дібровна

2. Березово-осикові ліси на відслоненнях кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

727. *Veronica dillenii* Crantz — Вероніка Діленія

Суп.: *Veronica campestris* (Schmalh.) Schmalh.

⊙. Піщані підвищення, перелоги, відслонення кристалічних порід. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

728. *Veronica incana* L. — Вероніка сива

2. Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, квартал 36, на узліссі сосняка, звичайно (Орлов 02.07.2012! KW).

729. *Veronica longifolia* L. — Вероніка довголиста

2. Береги водойм. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

730. *Veronica officinalis* L. — Вероніка лікарська

2. Свіжі соснові і березово-соснові ліси. Часто (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

731. *Veronica scutellata* L. — Вероніка щиткова

2. Заболочені луки, береги водойм, евтрофні болота. Спорадично: Овруцький р-н, 3 км на південь від с. Сирниця, на осушеній заплавної луці в урочищі Сирницькі луки (Орлов 16.06.2011! КВ); Овруцький р-н, Поліський ПЗ, Селезівське лісництво, на окраїні болота (Орлов 20.09.2011! КВ); Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986.

732. *Veronica serpyllifolia* L. — Вероніка чебрецелиста

2. Олевський р-н, охоронна зона кварталу 38 Перганського лісництва Поліського ПЗ, на луці (Орлов 03.07.2012! КВ).

733. *Veronica spicata* L. — Вероніка колосиста

2. Узлісся, піщані дюни, галявини. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

734. *Veronica teucrium* L. — Вероніка широколиста

2. Термофільні узлісся, луки, чагарники. Дуже рідко (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Solanaceae Juss. — Пасльонові

735. *Nyctotus niger* L. — Блекота чорна

⊙. Засмічені місця. Дуже рідко (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

736. *Solanum dulcamara* L. — Паслін солодко-гіркий

∫. Заболочені вільхові ліси, чагарники. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

737. *Solanum nigrum* L. — Паслін чорний

⊙. Засмічені місця садиби, городи. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Tiliaceae Juss. — Липові

738. *Tilia cordata* Mill. — Липа серцелиста

‡. Заплава р. Уборть — фрагменти старих дібров. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Trapaceae Dumort. — Водяногоріхові

739. *Trapa natans* L. s.l. — Водяний горіх плаваючий

⊙. Старики річок. Дуже рідко. Охоронна зона Поліського ПЗ, в старику р. Уборть, біля с. Рудня-Хочинська Олевського району, багато (Балашов, Мошкова, 1973; Балашев, 1980; Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина Ulmaceae Mirbel — В'язові

740. *Ulmus laevis* Pall. — В'яз гладенький

‡. Осиково-березові ліси, заплави. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Urticaceae* Juss. — Кропиви

741. *Urtica dioica* L. — Кропива дводомна

2. Вільхово-березові ліси у заплавах, на садибах біля житла. Звичайно (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

742. *Urtica galeopsifolia* Wierzb. ex Opiz — Кропива жабрієлиста

2. Овруцький р-н, ДП «Словечанське ЛГ», Сирницьке лісництво, квартал квартал 35, виділ 25, охоронна зона Селезівського лісництва Поліського ПЗ, у вільшняку, звичайно (Орлов 20.10.2011!!).

743. *Urtica urens* L. — Кропива жалка

⊙. Засмічені місця на садибі, біля житла. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Valerianaceae* Batsch — Валеріанові

744. *Valeriana officinalis* L. — Валеріана лікарська

2. Заплавні ліси, чагарники, заболочені луки. Зрідка (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

Родина *Violaceae* Batsch — Фіалкові

745. *Viola arvensis* Murray — Фіалка польова

⊙. Городи, засмічені місця на садибах, піщані пустирі, осушені евтрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

746. *Viola canina* L. — Фіалка собача

2. Сосново-березові ліси, злаково-різнотравні узлісся, луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

747. *Viola montana* L. — Фіалка гірська

2. Серед чагарників у заплавах. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

748. *Viola odorata* L. — Фіалка запашна

2. По чагарниках. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

749. *Viola palustris* L. — Фіалка болотна

2. Торф'яністі луки, мезотрофні болота. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

750. *Viola reichenbachiana* Jord. ex Voreau — Фіалка Рейхенбаха

Сyn.: *Viola sylvatica* Fr. ex Hartm. f.

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, в осиково-дубово-сосновому лісі на відслоненнях гранітів (Орлов 12.05.2005! KW).

751. *Viola riviniana* Rechb. — Фіалка Рівнієва

Сyn.: *Viola sylvestris* auct. non Lam.

2. Олевський р-н, Поліський ПЗ, Перганське лісництво, квартал 54, в осиково-дубово-сосновому лісі на відслоненнях гранітів (Орлов 12.05.2005! KW).

752. *Viola rupestris* F.W. Schmidt — Фіалка гола

2. Сухі піщані схили горбів. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

753. *Viola tricolor* L. — Фіалка триколірна

⊙. Перелоги, узбіччя доріг, піщані пустирі. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

754. *Viola uliginosa* Besser — Фіалка багнова

2. Болота, заболочені ліси, торф'яністі луки. Спорадично (Андриенко, Попович, Шеляг-Сосонко, 1986).

3.4. Рідкісні види судинних рослин

За уточненими даними, раритетна компонента флори судинних рослин Поліського природного заповідника включає 70 видів, в т.ч.:

- Види Бернської конвенції (Конвенція ..., 1998) — 4;
- Види, занесені до Європейського червоного списку видів, які зникають у всесвітньому масштабі (1992) — 2;
- Види, занесені до «Червоної книги України» (2009) — 34;
- Регіонально рідкісні види (Орлов, 2005; Рідкісні та зникаючі види ..., 2011) — 30.

Нижче наводимо списки видів за вказаними вище категоріями охорони.

Види Бернської конвенції

1. <i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb.	3. <i>Trapa natans</i> L. s.l.
2. <i>Thesium ebracteatum</i> Hayne	4. <i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. s.l.

Види, занесені до Європейського червоного списку рідкісних видів, які зникають у всесвітньому масштабі (1992)

1. <i>Tragopodon ucrainicus</i> Artemcz.	2. <i>Silene lithuanica</i> Zapal.

Види, занесені до «Червоної книги України» (2009)

1. <i>Astragalus arenarius</i> L.	7. <i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb. f.) P.F.Hunt et Summerhayes
2. <i>Carex buxbaumii</i> Wahlenb.	8. <i>Dactylorhiza traunsteineri</i> (Saut. ex Rchb.) Soó
3. <i>Carex chordorrhiza</i> Ehrh.	9. <i>Diphasiastrum complanatum</i> (L.) Holub
4. <i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench	10. <i>Diphasiastrum tristachyum</i> (Pursh) Holub
5. <i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	
6. <i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó	

11. <i>Diphasiastrum zeilleri</i> (Rouy) Holub	23. <i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.
12. <i>Drosera intermedia</i> Hayne	24. <i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i> L.
13. <i>Eleocharis mamillata</i> Lindb. fil.	25. <i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.
14. <i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	26. <i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill. s.l.
15. <i>Gladiolus imbricatus</i> L.	27. <i>Salix lapponum</i> L.
16. <i>Goodyera repens</i> (L.) R.Br.	28. <i>Salix myrtilloides</i> L.
17. <i>Iris sibirica</i> L.	29. <i>Scheuchzeria palustris</i> L.
18. <i>Juncus bulbosus</i> L.	30. <i>Silene lithuanica</i> Zapł.
19. <i>Lilium martagon</i> L.	31. <i>Succisella inflexa</i> (Kluk) G.Beck
20. <i>Lycopodiella inundata</i> (L.) Holub	32. <i>Trapa natans</i> L. s.l.
21. <i>Lycopodium annotinum</i> L.	33. <i>Utricularia intermedia</i> Hayne
22. <i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	34. <i>Utricularia minor</i> L.

Регіонально рідкісні види

1. <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.	16. <i>Pilosella aurantiaca</i> (L.) F.Schultz & Sch.Bip.
2. <i>Carex juncella</i> (Fr.) Th.Fr.	17. <i>Phegopteris connectilis</i> (Michx.) Watt
3. <i>Carex limosa</i> L.	18. <i>Polypodium vulgare</i> L.
4. <i>Carex pilulifera</i> L.	19. <i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholl.
5. <i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm.	20. <i>Pyrola media</i> Sw.
6. <i>Dianthus carthusianorum</i> L.	21. <i>Ranunculus lingua</i> L.
7. <i>Dianthus pseudosquarrosus</i> (Novák) Klokov	22. <i>Rhynchospora alba</i> (L.) Vahl
8. <i>Dryopteris dilatata</i> (Hoffm.) A.Gray	23. <i>Rosa andrzejowskii</i> Steven
9. <i>Gentiana pneumonanthe</i> L.	24. <i>Rubus ortostachys</i> G.Braun
10. <i>Gymnocarpium dryopteris</i> (L.) Newman	25. <i>Rubus plicatus</i> Weihe & Nees
11. <i>Juncus filiformis</i> L.	26. <i>Senecio paludosus</i> L.
12. <i>Juncus squarrosus</i> L.	27. <i>Sparganium minimum</i> Wallr.
13. <i>Moneses uniflora</i> (L.) A.Gray	28. <i>Thelypteris palustris</i> Schott
14. <i>Nymphaea candida</i> C.Presl	29. <i>Veronica teucrium</i> L.
15. <i>Parnassia palustris</i> L.	30. <i>Viscum austriacum</i> Wiesb.

3.5. Зміни флори судинних рослин під впливом потепління клімату

За результатами 25-річного моніторингу виявлено, що флора судинних рослин заповідника зазнала змін: у флористичному складі природних комплексів заповідника відмічена поява значної кількості — 42 термофільних видів судинних рослин, які позитивно зреагували на потепління клімату та зменшення кількості опадів протягом вегетаційного періоду. Це, зокрема, такі аборигенні види, як *Agrimonia odorata*, *Digitalis grandiflora*, *Lathyrus niger*, *Rosa villosa*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Thalictrum minus*, *Veronica incana*, *Elytrigia intermedia*, *Hieracium echioides*, *Trifolium minus*, *Verbascum phlomoides*, *Dianthus carthusianorum*, *Fragaria moschata* та інші. У своїй більшості наведені види знайдено на термофільних південних та західних узліссях, на теплих захищених галявинах, у зріджених лісових насадженнях на відслоненнях кристалічних порід тощо. Серед нових видів флори судинних рослин заповідника також знаходимо теплолюбні центральноєвропейські види: *Deschampsia flexuosa*, *Pilosella auriculata*, *Lysimachia nemorum*, *Rubus plicatus*, *Rubus ortostachys* та *Viscum austriacum*, що є виразним свідченням реакції флори заповідника на потепління клімату. Окрім того, у болотних екотопах відмічені нові види, які позитивно реагують на підсушення території в зв'язку з загальним зниженням рівня ґрунтових вод: *Carex buxbaumii*, *Carex viridula*, *Chamaedaphne calyculata*, *Peplis portula* та *Sagina nodosa*.

Суттєве зниження рівня ґрунтових вод, яке, нажаль, спостерігається в регіоні Поліського природного заповідника протягом останніх 10 років, може мати особливо негативні наслідки для видів судинних рослин купинних оліготрофних боліт, які характеризуються зрідженням, пригніченням деревостаном сосни. В умовах верхівок купин в умови гідро-термічного стресу в першу чергу потраплять найбільші популяції журавлини дрібноплідної (*Oxycoccus microcarpus*), росички круглолистої (*Drosera rotundifolia*), зменшиться обводнення міжкупинних мочажин цих боліт, що може негативно позначитися на чисельності і стані популяцій рідкісних видів водних комахоїдних рослин — пухирника проміжного (*Utricularia intermedia*) та пухирника малого (*Utricularia minor*). Посередній вплив потепління клімату на оліготрофні болотні екосистеми є також надзвичайно негативним. Вибудовується такий причинно-наслідковий ланцюжок: потепління клімату зумовлює зниження рівня ґрунтових вод та пересихання мілководних водойм — зростає зона аерації торфу, збільшується потужність діяльного шару торфу — в цьому шарі найбільш активно відбуваються процеси розкладу рослинних решток — ступінь розкладу торфів збільшується, як і швидкість процесів розкладу — оліготрофні екосистеми через певний (досить значний — 20 і більше років) проміжок часу поступово трансформуються в олігомезотрофні та згодом — в мезотрофні. Роль деревостану в цих екотопах зростає, як і лінійні розміри дерев сосни, збільшується зімкнутість крон деревостану, змен-

шується освітленість нижніх ярусів фітоценозу. Це призводить до зменшення конкурентноспроможності в цих екоотопах стенотопних оліготрофних видів у порівнянні з мезотрофними. До оліготрофних видів, для яких такі загрози можуть реалізуватися ближчим часом, належать: *Oxycoccus microcarpus*, *Scheuchzeria palustris*, *Carex chordorrhiza* тощо. В свою чергу, мезотрофні болота під впливом тих самих факторів можуть трансформуватися спочатку в мезо-евтрофні, а згодом — в евтрофні. На них ще в більшій мірі буде помітно зростання заліснення — у бік формування більш-менш зімкнутих заболочених сосново-березових лісів. Це може особливо негативно позначитися на популяціях лучно-болотних орхідних: *Dactylorhiza fuchsii*, *Dactylorhiza traunsteineri*, *Dactylorhiza maculata* та *Dactylorhiza majalis*. Цей процес помітний вже нині.

Особливо слід підкреслити, що у флорі Поліського природного заповідника зареєстровано чужорідні, адвентивні види рослин, які проникли на його територію з півдня: *Bromus secalinus*, *Anisantha tectorum*, *Digitaria sanguinalis*, *Leonurus cardiaca*, *Cardaria draba*, *Buglossoides arvensis*, *Spergula maxima*, *Corispermum nitidum*, *Eragrostis pectinacea* та ін. Загалом, серед адвентивної фракції флори заповідника більше половини видів мають первинний ареал, який тягнє до південних районів, — середземноморсько-ірано-туранський, середземноморський, ірано-туранський, понтичний, індо-малайський, центрально-східноазійський тощо. До останнього належать такі види, як *Artemisia mongolica* та *Artemisia umbrosa*, які лише в останні роки почали реєструватися в Україні. Особливо небезпечним адвентивним видом у Поліському природному заповіднику є карантинний бур'ян амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*), яка походить з південних штатів США і нині швидко поширюється в регіоні з півдня на північ.

Зростання літніх температур повітря, кількості та тривалості посух в районі Поліського природного заповідника зумовлює зниження рівня ґрунтових вод, а це, в свою чергу, підвищує вірогідність прояву таких небезпечних явищ, як лісові та торфові (болотні) пожежі.

Так, незважаючи на зусилля лісової охорони, у 2009 р. у заповіднику сталася масштабна лісова пожежа, яка почалася на осушеному торфовищі поблизу ур. Сазонівка в охоронній зоні Копищанського лісництва Поліського природного заповідника, та внаслідок сухої (початок травня) швидко поширилася на навколишні ліси заповідника (переважно сухі та свіжі гігרותопи), охопивши майже 1000 га вкритої лісом площі. Верхова та комплексна лісова пожежа високої інтенсивності знищила лісові екосистеми, причому на значних площах не лише едифікаторний ярус — деревостан, але й решту ярусів рослинності. Вже в перші роки після пожежі на цих ділянках з'явилися специфічні види рослин, які позитивно реагують на наявність вільних післяпожежних еконіш, збагачених попелом, та які мають летюче насіння: хамерій вузьколистий, Іван-чай (*Chamerion angustifolium*), жовтозілля лісове (*Senecio sylvaticus*), жовтозілля клейке (*Senecio viscosus*), а також небезпечний адвентивний вид пів-

нічноамериканського походження — еректитес нечуйвітровий (*Erechtites hieracifolia*), який саме у Поліському природному заповіднику має найпівнічніший в Україні локалітет та найбільший осередок поширення в Житомирському Поліссі. Цікаво, що аборигенний вид хамерій вузьколистий та адвентивний вид еректитес нечуйвітровий мають однакову англійську назву — *fireweed* — бур'ян пожеж. На частині післяпожежних ділянок у заповіднику еректитес сягає висоти 1,5–2 м та утворює щільні зарості — до 60–80 особин на 1 м², перешкоджаючи природному поновленню деревних порід та інших аборигенних видів.

Вплив торфових пожеж на флористичний склад болотних фітоценозів проявився в тому, що на післяпожежних площах зникли типові болотні домінанти, проте значно збільшилася участь однорічних нітрофільних бур'янів: гірчака плямистого (*Persicaria maculosa*), гірчака маленького (*Persicaria minor*), гірчака шорсткого (*Persicaria scabra*), а також аборигенної череди трироздільної (*Bidens tripartita*) та адвентивної північноамериканської череди листяної (*Bidens frondosa*). Останній вид, займаючи ті самі еконіші, що й череда трироздільна, має більшу життєвість, висоту, кількість суцвіть та насіння, що дозволяє йому витіснити аборигенну череду трироздільну з рослинних угруповань. Це підтверджується також тим, що вже нині на території Поліського природного заповідника череда листяна зустрічається частіше за аборигенні види роду *Bidens*.

Література

1. **Андриєнко Т.Л.** Рідкісні угруповання оліготрофних боліт України [Текст] / Т.Л. Андриєнко, О.І. Прядко, С.Ю. Попович // Укр. ботан. журн. — 1987. — Т. 44, №2. — С. 60–73.
2. **Андриєнко Т.Л.** Мелкие болотные ивы (*Salix lapponum*, *S. myrtilloides*, *S. rosmarinifolia*) [Текст] / Т.Л. Андриєнко // Ботан. журн. — 1980. — Т. 65, №6. — С. 843–848.
3. **Андриєнко Т.Л.** Распространение, экология и ценология *Drosera intermedia* Наупе на Украине [Текст] / Т.Л. Андриєнко // Ботан. журн. — 1977. — Т. 62, №8. — С. 1207–1209.
4. **Андриєнко Т.Л.** Полесский государственный заповедник. Растительный мир [Текст] / Т.Л. Андриєнко, С.Ю. Попович, Ю.Р. Шеляг-Сосонко. — К.: Наукова думка, 1986. — 203 с.
5. **Асаул З.І.** До вивчення евгленових водоростей деяких боліт Поліського заповідника [Текст] / З.І. Асаул // V з'їзд Українського ботанічного товариства (короткі тези доповідей). — Ужгород, 1972. — С. 47–48.
6. **Асаул-Ветрова З.І.** Флора евгленових водоростей Поліського заповідника [Текст] / З.І. Асаул-Ветрова // Укр. ботан. журн. — 1974. — Т. 31, №6. — С. 773–776.
7. **Асаул-Ветрова З.І.** Евгленові водорості ефемерних водойм Поліського заповідника [Текст] / З.І. Асаул-Ветрова, С.А. Блейх // Укр. ботан. журн. — 1974. — Т. 31, №2. — С. 174–178.
8. **Балашев Л.С.** Полесский государственный заповедник [Текст] / Л.С. Балашев // Охрана важнейших ботанических объектов Украины, Белоруссии и Молдавии. — К.: Наукова думка, 1980. — С. 83–93.
9. **Балашев Л.С.** Растительность Полесского государственного заповедника [Текст] / Л.С. Балашев — Киев, Институт ботаники АН УССР: 1983. — 160 с. — Рукопись деп. в ВИНТИ 28.09.1983 г. — № 5398-83 Деп.
10. **Балашов Л.С.** Деякі особливості рослинного покриву Українського Поліського заповідника [Текст] / Л.С. Балашов // V з'їзд Укр. ботан. т-ва: Корот. тез. доп. — Ужгород, 1972. — С. 132–133.
11. **Балашов Л.С.** Ялівець звичайний (*Juniperus communis* L.) в лісах Поліського заповідника та його фітоценотична роль [Текст] / Л.С. Балашов // Укр. ботан. журн. — 1974. — Т. 31, № 4. — С. 525–528.
12. **Балашов Л.С.** Оліготрофні болота Поліського державного заповідника [Текст] / Л.С. Балашов, Л.Ф. Кучерява // Укр. ботан. журн. — 1974. — Т. 31, № 1. — С. 83–88.
13. **Балашов Л.С.** Синузії деяких водоростей асоціацій водяного горіха (*Trapa rossica* V. Vassil.) в заплаві р. Уборть [Текст] / Л.С. Балашов, Н.О. Мошкова // Укр. ботан. журн. — 1973. — Т. 30, № 3. — С. 360–364.

14. **Барбарич А.И.** Организация Полесского заповедника [Текст] / А.И. Барбарич, А.К. Ющенко // Достижения ботанической науки на Украине. — Киев: Наук. думка, 1970. — С. 24–26.
15. **Бачурина Г.Ф.** Флора мохів Української РСР [Текст] / Г.Ф. Бачурина, В.М. Мельничук. — Вип. 2. — К.: Наук. думка, 1988. — 180 с.
16. **Бачурина Г.Ф.** Флора мохів Української РСР. — Вип. 1 [Текст] / Г.Ф. Бачурина, В.М. Мельничук.. — К.: Наук. думка, 1987. — 180 с.
17. **Бойко М.Ф.** Чекліст мохоподібних України [Текст] / М.Ф. Бойко. — Херсон: Айлант, 2008. — 232 с.
18. **Борисова Е.В.** Харовые водоросли (Charales) Житомирского Полесья (Украина) [Текст] / Е.В. Борисова, А.А. Орлов // Альгология. — 2009. — Т. 19, №2. — С. 197–205.
19. **Бумар Г.И.** Изучение популяций редких растений Полесского государственного заповедника [Текст] / Г.И. Бумар // Тез. докл. Все-союз. совещ. «Теоретические проблемы заповедного дела» (Львов, 18–19 декабря 1985 г.). — Москва, 1985. — С. 27–29.
20. **Бумар Г.И.** Охрана редких видов растений в Полесском заповеднике [Текст] / Г.И. Бумар // Тез. докл. науч.-практ. конф., посвященной 20-летию Карпатского заповедника (13–15 октября 1988 г.). — Рахов, 1988. — С. 14–15.
21. **Бумар Г.И.** Охрана флоры и сохранение ее генофонда в Полесском заповеднике [Текст] / Г.И. Бумар // Республ. науч.-техн. конф. «Охрана лесных экосистем» — Львов, 1985 — С. 96–98.
22. **Бумар Г.И.** Состояние редких растений Полесского государственного заповедника и вопросы их охраны: Автореф. дис. ... к.б.н. [Текст] / Г.И. Бумар. — Днепропетровск, 1991. — 16 с.
23. **Бумар Г.И.** Состояние ценопопуляций некоторых видов рода пальчатокоренник во флоре Полесского государственного заповедника [Текст] / Г.И. Бумар // Тез. докл. II республ. конф. по медицинской ботанике. — Киев, 1988. — С. 41–42.
24. **Бумар Г.И.** *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng. в Полесском заповеднике УССР [Текст] / Г.И. Бумар, С.Ю. Попович // Растительные ресурсы. — 1985. — Вып. 4. — С. 441–445.
25. **Бумар Г.И.** *Chamaedaphne calyculata* L. на Житомирському Поліссі [Текст] / Г.И. Бумар // Укр. ботан. журн. — 1990 — Т. 47, №4. — С. 73–74.
26. **Бумар Г.И.** *Goodyera repens* (L.) R.Br. в Поліському державному заповіднику [Текст] / Г.И. Бумар // Укр. ботан. журн. — 1989. — Т. 46, № 6. — С. 42–45.
27. **Бумар Г.И.** Популяційний моніторинг деяких рідкісних видів рослин Поліського заповідника та питання їх охорони [Текст] / Г.И. Бумар // Мат. 6-ї міжнар. конф. «Фальцфейнівські читання». — Херсон, 2009.
28. **Бумар Г.И.** Популяційні дослідження рідкісних видів рослин в Поліському природному заповіднику [Текст] / Г.И. Бумар // Заповідна справа в Україні. — 1995. — Т. 1. — С. 6–10.

29. **Бумар Г.Й.** Поширення рідкісних видів рослин на території Поліського заповідника [Текст] / Г.Й. Бумар // Поліському заповіднику — 30 років. — Збірник наук. праць. — Житомир: ОП «Житомирська облдрукарня», 1999. — С. 13–20.
30. **Бумар Г.Й.** Раритетне фіторізноманіття Поліського природного заповідника, підходи щодо охорони та збереження [Текст] / Г.Й. Бумар // Мат. міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 10-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 11–13 червня 2009 року). — Рівне, 2009. — С. 119–128.
31. **Бумар Г.Й.** Сучасний стан ценопопуляцій рідкісних видів роду діфазіаструм в Поліському заповіднику [Текст] / Г.Й. Бумар // Мат. конф. до 70-річчя Канівського заповідника. — Канів, 1998. — С. 39–44.
32. **Бумар Г.Й.** Рідкісні види природної дендрофлори Поліського державного заповідника [Текст] / Г.Й. Бумар, П.Н. Таргонський // Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. — 1988. — № 1. — С. 17.
33. **Васенко А.Г.** Флористический состав фитопланктона бассейна р. Днепр [Текст] / А.Г. Васенко, Л.Ф. Глущенко, Т.Н. Середа, О.В. Мантурова // Экологическое состояние трансграничных участков рек бассейна Днепра на территории Украины / Под ред. А.Г. Васенко, С.А. Афанасьева. — К.: Академперіодика, 2002. — С. 305–326.
34. **Ветрова З.И.** Бесцветные эвгленовые водоросли Украины [Текст] / З.И. Ветрова. — К.: Наук. думка, 1980. — 184 с.
35. **Ветрова З.И.** Нові для науки види безбарвних евгленових водоростей [Текст] / З.И. Ветрова // Укр. ботан. журн. — 1977. — Т. 34, №1. — С. 87–91.
36. **Ветрова З.И.** Положення меноїдєєвих в системі Euglenophyta та їх таксономічний статус [Текст] / З.И. Ветрова // Укр. ботан. журн. — 1992. — Т. 49, №4. — С. 51–56.
37. **Ветрова З.И.** Рафідофітові водорості України [Текст] / З.И. Ветрова // Укр. ботан. журн. — 1990. — Т. 47, №1. — С. 39–42.
38. **Ветрова З.И.** Рід *Gonyostomum* Dies. (*Raphidophyta*) в альгофлорі Радянського Союзу [Текст] / З.И. Ветрова, О.Г. Охупкін // Укр. ботан. журн. — 1990. — Т. 47, №2. — С. 31–35.
39. **Вірченко В.М.** *Dichelyma capillaceum* (Dicks.) Myrin (Bryophyta) — кандидат до “Червоної книги України” [Текст] / В.М. Вірченко // Рослинний світ у Червоній книзі України: впровадження Глобальної стратегії збереження рослин. Мат-ли II Міжнар. наук. конф. (9-12 жовтня 2012 р., м. Умань, Черкаська обл.). — Київ, 2012. — С. 196–197.
40. **Вірченко В.М.** Мохоподібні Житомирської області [Текст] / В.М. Вірченко, О.О. Орлов. — Житомир: ПП «Рута», вид-во «Волинь», 2009. — 216 с.
41. **Вірченко В.М.** Нові та рідкісні мохоподібні для Житомирської області [Текст] / В.М. Вірченко, О.О. Орлов // Вісник ЖНАЕУ — 2011. — Вип. 1(28). — С. 314–322.

42. **Вірченко В.М.** Рідкісні мохоподібні Поліського природного заповідника (Житомирська обл.) [Текст] / В.М. Вірченко, Л.Ф. Партика, О.О. Орлов // Вісник ЖНАЕУ — 2012. — Т. 1, №2(31). — С. 204–212.
43. **Водоп'ян Н.С.** Діатомові водорості з р. Болотниці у Поліському заповіднику [Текст] / Н.С. Водоп'ян // Укр. ботан. журн. — 1974. — Т. 31, №1. — С. 66–69.
44. **Воробйов Є.О.** Класифікація та охорона рослинного покриву ялиників Полісся [Текст] / Є.О. Воробйов // Мат. робочої наради «Рослинність хвойних лісів України» (Київ, листопад 2003 р.) — Київ, 2003. — С. 5–13.
45. **Воробйов Є.О.** Синтаксономія рослинності Поліського природного заповідника [Текст] / Є.О. Воробйов, Л.С. Балашов, В.А. Соломаха // Укр. фітоценотичний збірник. — Серія Б, вип. 1(8). — 1997. — 128 с.
46. **Гербарії України.** Index Herbariorum Ucrainicum [Текст] / Редактор-укладач к.б.н. Н.М. Шиян. — К.: Альтерпрес, 2011. — 442 с.
47. **Григора І.М.** Евтрофні та мезотрофні болота долини р. Уборть [Текст] / І.М. Григора // Укр. ботан. журн. — 1970. — Т. 27, №3. — С. 291–297.
48. **Григора І.М.** Еколого-фітоценотичні властивості *Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr. на Українському Поліссі [Текст] / І.М. Григора // Укр. ботан. журн. — 1984. — Т. 41, №6. — С. 24–28.
49. **Григора І.М.** Лісові болота Українського Полісся (походження, динаміка, класифікація рослинності) [Текст] / І.М. Григора, Є.О. Воробйов, В.А.Соломаха. — Київ: Фітосоціоцентр, 2005. — 515 с.
50. **Гримашевич В.В.** Екологія, різноманітність форм і урожайність *Vaccinium uliginosum* L. у Поліському державному заповіднику [Текст] / В.В. Гримашевич // Укр. ботан. журн. — 1984. — Т. 41, №1. — С. 59–62.
51. **Демченко Е.М.** Ґрунтові водорості лісів Українського Полісся: Автореф. дис. ... канд. біол. наук [Текст] / Е.М. Демченко. — К., 1998. — 19 с.
52. **Демченко Э.Н.** Почвенные водоросли некоторых лесных фитоценозов Полесского природного заповедника (Украина) [Текст] / Э.Н. Демченко // Актуальные вопросы ботаники и экологии: Тез. докл. конф. молодых ученых и специалистов (5–7 июня 1996 г., Харьков). — Харьков, 1996. — С. 43.
53. **Європейський Червоний список** тварин та рослин, які знаходяться під загрозою зникнення у всесвітньому масштабі [Текст]. — Нью-Йорк: ООН, 1992. — 167 с.
54. **Зеров Д.К.** Нотатки до мохової флори України [Текст] / Д.К. Зеров // Журн. біо-ботан. циклу ВУАН. — 1932. — №3–4. — С. 61–68.
55. **Зеров Д.К.** Флора печіночних і сфагнових мохів України [Текст] / Д.К. Зеров. — К.: Наук. думка, 1964. — 356 с.
56. **Зеров Д.К.** Час та умови розвитку сфагнових боліт північно-західної України [Текст] // Журн. Ін-ту ботаніки УАН. — 1934. — №2(10). — С. 137–152.

57. **Зеров Д.К.** Мохоподібні Українських Карпат [Текст] / Д.К. Зеров, Л.Я. Партика. — К.: Наук. думка, 1975. — 231 с.
58. **Капустин Д.А.** Род *Botryococcus* Kütz. (Chlorophyta) в альгофлорі Полесського природного заповідника [Текст] / Д.А. Капустин, О.В. Герасимова // Актуальні проблеми ботаніки та екології: Матер. міжнар. конф. молодих учених (м. Кам'янець-Подільський, 13–16 серпня 2008 р.) — К., 2008. — С. 28–29.
59. **Капустін Д.О.** Видове різноманіття прісноводних червоних водоростей (Rhodophyta) Українського Полісся [Текст] / Д.О. Капустін // Мат. міжнар. наук.-практ. конф. присв. 10-річчю Рівненського природного заповідника 11-13 червня 2009 р. «Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій», Сарни, 2009. — С. 198–201.
60. **Капустін Д.О.** Водорості р. Жолобниця (Житомирська обл., Україна) [Текст] / Д.О. Капустін // Актуальні проблеми ботаніки та екології: матер. Міжнар. конф. Молодих учених (Ялта, 21-25 вересня 2010 р.) / Ін-т ботаніки ім. М.Г. Холодного НАНУ, Нікітський бот. сад — ННЦ НААНУ [та ін.]. — Сімферополь: ВД «Аріал», 2010. — С. 68–70.
61. **Капустін Д.О.** Водорості Червоної книги України в альгофлорі Поліського природного заповідника [Текст] / Д.О. Капустін // Актуальні питання природничих наук та методики викладання: Тези доп. міжнар. наук. конф. (22–23 лютого 2012 р., м. Ніжин). — Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2012 б. — С. 91–92.
62. **Капустін Д.О.** Золотисті водорості (Chrysophyta) Поліського природного заповідника [Текст] / Д.О. Капустін // «Каразінські природознавчі студії». — Мат. міжнар. наук. конф. (1-4 лютого 2011 р., м. Харків). — Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011б. — С.107–109.
63. **Капустін Д.О.** Сучасний стан вивченості водоростей водойм Житомирського Полісся [Текст] / Д.О. Капустін // Науковий часопис НПУ ім. Драгоманова. Сер. 20. Біологія: Зб. наук. праць. — 2011а. — №3.— С. 42–49.
64. **Кобів Ю.** Словник українських наукових і народних назв судинних рослин [Текст] / Ю. Кобів. — К.: Наук. думка, 2004. — 800 с.
65. **Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 р.)** [Текст]. — Київ, 1998. — 76 с.
66. **Костіков І.Ю.** Водорості ґрунтів України (історія та методи дослідження, система, концепт флори) [Текст] / І.Ю. Костіков та ін. — К.: Фітосоціоцентр, 2001. — 300 с.
67. **Кузьмінчук Ю.С.** Продукція і таксономічний склад фітопланктону середньої притоки Дніпра: автореф. дисс. ... канд. біол. наук [Текст] / Ю.С. Кузьмінчук. — К., 2007. — 25 с.
68. **Кулик Т.Г.** Материали бриологического гербария семейств фонтиналисовые, климациевые, плеврозиопсисовые и гедвигиевые [Текст] / Т.Г. Кулик // Биосистематическая структура музейных фон-

- дов / Львовский ун-т, Гос. природ. музей АН УССР. — Львов, 1989. — С. 30-45. — Деп. в ВИНТИ 13.03.89, № 1634 — В89.
69. **Мошкова Н.А.** К изучению обрастаний растительных субстратов эфемерных водоемов (на примере Полесского заповедника) [Текст] / Н.А. Мошкова // Тезисы докладов V делегатского съезда Всесоюзного ботанического общества. — К., 1973. — С. 312-313.
70. **Мошкова Н.А.** Альгосинузии болотных фитоценозов заповедника [Текст] / Н.А. Мошкова, Л.С. Балашев // Растительность Полесского государственного заповедника. — К., 1983. — С. 123-133. — Деп. в ВИНТИ №5398-83.
71. **Мошкова Н.О.** Зелени нитчасті водорості деяких ефемерних водойм Поліського заповідника [Текст] / Н.О. Мошкова // V з'їзд Українського ботанічного товариства (короткі тези доповідей). — Ужгород, 1972. — С. 65-66.
72. **Мошкова Н.О.** До флори обростань р. Болотниці у Поліському заповіднику [Текст] / Н.О. Мошкова, Н.С. Водоп'ян // Укр. ботан. журн. — 1973. — Т. 30, №4. — С. 473-478.
73. **Мошкова Н.О.** До флори обростань р. Перги у Поліському заповіднику [Текст] / Н.О. Мошкова, Н.С. Водоп'ян // Укр. ботан. журн. — 1975. — Т. 32, №4. — С. 415-424.
74. **Мякушко В.К.** Род *Diphasiastrum* (*Lycopodiaceae*) в Полесском государственном заповеднике (Житомирская обл., УССР) [Текст] / В.К. Мякушко, Г.И. Бумар // Ботан. журн. — 1989. — Т. 74, вып. 7. — С. 963-967.
75. **Определитель высших растений Украины** / Доброчаева Д.Н., Котов М.И., Прокудин Ю.Н. и др. [Текст] — Изд. 2-е, стереотипное. — Киев: Фитосоциоцентр, 1999. — 548 с.
76. **Орлов О.О.** Рідкісні та зникаючі види судинних рослин Житомирської області [Текст] / О.О. Орлов. — Житомир: Волинь, 2005. — 496 с.
77. **Парахонская Н.А.** Сфагновые мхи болот Полесского государственного заповедника и их эколого-фитоценотическая характеристика [Текст] / Н.А. Парахонская // Вопросы физиологии, биохимии, цитологии и флоры Украины. — Киев: Наук. думка, 1974. — С.26-28.
78. **Парахонська Н.О.** Рослинний покрив болота Волисок у Поліському заповіднику та деякі його альгосинузії [Текст] / Н.О. Парахонська, Н.О. Мошкова // Укр. ботан. журн. — 1975. — Т. 32, №6. — С. 741-746.
79. **Партика Л.Я.** До бріофлори Поліського заповідника [Текст] / Л.Я. Партика // Укр. ботан. журн. — 1974. — Т. 31, № 6. — С. 770-773.
80. **Партика Л.Я.** Поширення мохоподібних в лісах Поліського заповідника [Текст] / Л.Я. Партика // Укр. ботан. журн. — 1975. — Т. 32, №4. — С. 440-444.

81. **Партька Л.Я.** Бриофлора. Мохообразные [Текст] / Л.Я. Партика // Полесский государственный заповедник. Растительный мир. — Киев: Наук. думка, 1986. — С. 34–41, 153–162.
82. **Петлеванный О.А.** Zygnematomycetes (Streptophyta) озера Грибовое (Украина) [Текст] / О.А. Петлеванный, Д.А. Капустин // «Фундаментальні та прикладні дослідження в біології». — Мат. II міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих учених (19–22 вересня 2011 р., м. Донецьк). — Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2011. — С. 31.
83. **Петльований О.А.** Mesotaeniaceae флори України [Текст] / О.А. Петльований // Актуальні проблеми ботаніки та екології: Матер. міжнар. конф. молодих учених (м. Березне, Рівненська обл., 9–13 серпня 2011 р.) — К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2010. — С. 38–39.
84. **Попович С.Ю.** Орхидные Полесского природного заповедника [Текст] / С.Ю. Попович // Тез. докл. II Всесоюз. совещ. по охране и культивированию орхидей. — Киев: Наук. думка, 1983.
85. **Попович С.Ю.** Флористичні знахідки на території Поліського державного заповідника [Текст] / С.Ю. Попович // Укр. ботан. журн. — 1983. — Т. 45, № 6. — С. 94–99.
86. **Попович С.Ю.** Динамика популяций некоторых орхидных в Полесском заповеднике [Текст] / С.Ю. Попович, Г.И. Бумар // Охрана и культивирование орхидей: Тез. докл. 3 Всесоюз. совещ. (Москва, февраль 1987 г.). — М.: 1987. — С. 31–32.
87. **Попович С.Ю.** Розподіл рослинності Поліського державного заповідника залежно від ґрунтово-гідрологічних умов [Текст] / С.Ю. Попович, Л.В. Перегуда, Т.Л. Андрієнко // Укр. ботан. журн. — 1985. — Т. 42, № 1. — С. 25–30.
88. **Потемкин А.Д.** Печеночники и антоцеротовые России [Текст] / А.Д. Потемкин, Е.В. Софронова. — Т.1. — СПб-Якутск: Бостон-Спектр, 2009. — 368 с.
89. **Рідкісні та зникаючі види судинних рослин Житомирської області.** Офіційний перелік. Фотодовідник [Текст] / Орлов О.О., Вергелес А.О., Якушенко Д.М., Сиренький С.П., Жижин М.П., Кручинський Т.А. / Під ред. О.О. Орлова, А.О. Вергелеса. — Житомир — Новоград-Волинський: Вид-во «НОВОГрад», 2011. — 208 с.
90. **Улична К.О.** Листяні мохи. I, II [Текст] / К.О. Улична // Каталог музейних фондів. — К.: Наук. думка, 1978. — С. 5–92.
91. **Царенко П.М.** Краткий определитель хлорококковых водорослей Украинской ССР [Текст] / П.М. Царенко. — К.: Наук. думка, 1990. — 205 с.
92. **Царенко П.М.** Созологічні аспекти альгофлори України [Текст] / П.М. Царенко // Рослинний світ у Червоній книзі України: впровадження глобальної стратегії збереження рослин. Мат. II міжн. наук. конф. (Умань, 9–12 жовтня 2012). — К.: Паливода А.В., 2012 б. — С. 215–217.

93. **Царенко П.М.** Флора водорослей України — итоги и перспективы изучения [Текст] / П.М. Царенко // Актуальные проблемы современной альгологии: Тезисы докладов IV Междунар. конф. (23–25 мая 2012 г.). — Альгология. Supplement. — 2012 а. — С. 319–321.
94. **Царенко П.М.** Хлорококові водорості річок Правобережної частини Українського Полісся [Текст] / П.М. Царенко // Укр. ботан. журн. — 1984. — Т. 41, №1. — С. 33–43.
95. **Царенко П.М.** Батрахоспермум драглистий — *Batrachospermum gelatinosum* (L.) DC [Текст] / П.М. Царенко, Д.О. Капустін // Червона книга України. Рослинний світ / Під заг. ред. Я.П. Дідуха. — К.: Глобалконсалтинг, 2009. — С. 636.
96. **Червона книга України.** Рослинний світ [Текст] / Під заг. ред. Я.П. Дідуха. — К.: Вид-во «Глобалконсалтинг», 2009. — 911 с.
97. **Червона книга України.** Рослинний світ [Текст] / Редкол.: Ю.Р. Шеляг-Сосонко та ін. — К.: Українська енциклопедія, 1996. — 608 с.
98. **Червона книга Української РСР [Текст].** — К.: Наук. думка, 1980. — 499 с.
99. **Юнгер В.П.** Бульбохета майже квадратна — *Bulbochaete subquadrata* Mrozińska-Webb [Текст] / В.П. Юнгер // Червона книга України. Рослинний світ / Під ред. Ю.Р. Шеляга-Сосонка. — К.: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1996. — С. 497.
100. **Юнгер В.П.** Нові для альгофлори СРСР види роду *Oedogonium* Link. [Текст] / В.П. Юнгер, Н.О. Мошкова // Укр. ботан. журн. — 1985. — Т. 42, №4. — С. 59–63.
101. **Alexandrov B.** Trends of aquatic alien species invasions in Ukraine [Text] / B. Alexandrov, A. Boltachev, T. Kravchenko, A. Lyashenko, M. Son, P. Tsarenko & V. Zhukinsky // Aquatic Invasions. — 2007. — 2(3). — P. 215–242.
102. **Cronber G.** Mass development of the flagellate *Gonyostomum semen* (Raphidophyta) in Swedish forest lakes — an effect of acidification? [Text] / G. Cronber, G. Lindmark, S. Björk // Hydrobiologia. — 1988. — 161. — P. 217–236.
103. **Findlay D.L.** Factors influencing *Gonyostomum semen* blooms in a small boreal reservoir lake [Text] / D.L. Findlay, M. Paterson, L.L. Hendzel, H. Kling // Hydrobiologia. — 2005. — 533. — P. 243–252.
104. **Lepistö L.** The occurrence of *Gonyostomum semen* (Ehr.) Diesing in Finnish lakes [Text] / L. Lepistö, S. Antikainen, J. Kivinen // Hydrobiologia. — 1994. — 273. — P. 1–8.
105. **Mosyakin S.L.** Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist [Text] / S.L. Mosyakin, M.M. Fedoronchuk / Ed. S.L. Mosyakin. — Kiev: M.G. Kholodny Institute of Botany, 1999. — 345 p.
106. **Orlov O.** Anthropization of the plant cover of Zhytomyr region [Text] / O. Orlov // IX Intern. Conference on Anthropization and Environment of Rural Settlements. Flora and Vegetation (Kamyanets-Podilskiy, 29

- June — 01 July 2010). — Program, Proceedings and Excursions. — Kyiv: M.G. Kholodny Institute of Botany, NAS of Ukraine, 2010. — P. 52–53.
107. **Paerl H.W.** Climate change: a catalyst for global expansion of harmful cyanobacterial blooms [Text] / H.W. Paerl, J. Huisman // *Env. Microbiol. Rep.* — 2009. — 1 (1). — P. 27–37.
108. **Pećzuła W.** Mass development of the algal species *Gonyostomum semen* (Raphidophyceae) in the mesohumic Lake Płotycze (central-eastern Poland) [Text] / W. Pećzuła // *Ocean. Hydrobiol. Stud.* — 2007. — 36. — P. 163–172.
109. **Red data book of European bryophytes** [Text]. — Trondheim: European Committee for Conservation of Bryophytes, 1995. — 291 p.
110. **Rengefors K.** Temperature as a driver for the expansion of the microalga *Gonyostomum semen* in Swedish lakes [Text] / K. Rengefors, G.A. Weyhenmeyer, I. Bloch // *Harmful algae.* — 2012. — 18. — P. 65–73.
111. **Virchenko V.M.** *Dichelyma capillaceum* (Dicks.) Myrin. In: Ellis et al. New national and regional bryophyte records, 33 [Text] / V.M. Virchenko, R.Ochyra // *Journal of Bryology.* — 2012. — Vol. 34, № 4. — P. 282–283.
112. **Vis M.L.** *Batrachospermum keratophytum* Bory emend. R.G. Sheath, M.L. Vis et K.M. Cole, a new freshwater red algal species for Ukraine [Text] / M.L. Vis, D.A. Kapustin // *Альгологія.* — 2009. — 19 (2). — С. 226–229.

Показчик латинських назв водоростей

A

- Achnanthes affinis* Grunow, 50
 см. *Achnanthidium affine* (Grunow) Czarn.
- Achnanthes delicatula* (Kütz.) Grunow, 49
 см. *Planothidium delicatulum* (Kütz.) Round et Bukht.
- Achnanthes exigua*** Grunow, 49
Achnanthes lanceolata var. *rostrata* (Østrup) Hustedt, 49
 см. *Planothidium rostratum* (Østrup) Lange-Bert.
- Achnanthes minutissima* Kütz., 50
 см. *Achnanthidium minutissima* (Kütz.) Czarn.
- Achnanthes minutissima* var. *affinis* (Grunow) Bukht, 50
 см. *Achnanthidium affine* (Grunow) Czarn.
- Achnanthes peragalloi* Brun et Héribaud, 49
 см. *Planothidium peragalloi* (Brun et Héribaud) Round et Bukht.
- Achnanthidium affine*** (Grunow) Czarn., 50
- Achnanthidium minutissima*** (Kütz.) Czarn., 50
- Actinastrum hantzschii*** Lagerh. var. *hantzschii*, 75
- Actinastrum hantzschii*** var. *subtile* Wołosz., 75
- Actinastrum schroeteri* var. *subtile* (Wołosz.) Fott, 75
 см. *Actinastrum hantzschii* var. *subtile* Wołosz.
- Actinotaenium cucurbitinum*** (Bisset) Teiling, 81
- Acutodesmus acuminatus*** (Lagerh.) P. Tsarenko, 66
- Acutodesmus dimorphus*** (Turpin) P. Tsarenko, 66
- Acutodesmus obliquus*** (Turpin) P. Tsarenko, 66
- Acutodesmus pectinatus*** (Meyen) P. Tsarenko, 66
- Acutodesmus wisconsinensis*** (G.M. Sm.) P. Tsarenko, 66
- Akanthochloris bacillifera*** Pascher, 35
- Akanthochloris brevispinosa*** Pascher, 35
- Amphora ovalis*** (Kütz.) Kütz., 56
- Amphora pediculus*** (Kütz.) Grunow, 56
- Anabaena aequalis*** Borge f. *anomala* Kossinsk., 21
- Anisonema acinus*** Dujard., 23
- Anisonema prosoeobium*** Skuja, 23
Anisonema striatum G.A. Klebs, 23
 см. *Metanema striatum* (G.A. Klebs) Larsen
- Ankistrodesmus acicularis* (A. Braun) Korschikov, 64
 см. *Monoraphidium griffithii* (Berkel.) Komárk-Legn.
- Ankistrodesmus falcatus*** (Corda) Ralfs, 64
- Ankistrodesmus fusiformis*** Corda ex Korschikov, 64
- Ankistrodesmus gracillis* (Reinsch) Korschikov, 65
 см. *Selenastrum gracile* Reinsch
- Ankistrodesmus pseudomirabilis* Korschikov, 64
 см. *Monoraphidium arcuatum* (Korschikov) Hindák
- Ankistrodesmus spiralis*** (Turner) Lemmerm., 64
- Anomoeoneis exilis* (Grunow) Cleve, 51
 см. *Brachysira vitrea* (Grunow) Ross
- Anomoeoneis vitrea* (Grunow) Ross, 51
 см. *Brachysira vitrea* (Grunow) Ross
- Aphanocapsa incerta*** (Lemmerm.) Cronberg et Komárek, 17
- Aphanocapsa planctonica*** (G.M. Sm.) Komárek et Anagn., 17
- Aphanochaete repens*** A. Braun, 73
- Aphanochaete vermiculoides*** Wolle, 73
- Aphanothece nidulans*** P.A. Richt., 16
Aphanothece stagnina f. *prasina* (A. Braun) Elenkin, 16
 см. *Aphanothece stagnina* (Spreng.) A. Braun
- Aphanothece stagnina*** (Spreng.) A. Braun, 16
- Apiocystis brauniana*** Nägeli in Kütz., 60
- Astasia curvata*** G.A. Klebs, 27

Astasia dangeardii Lemmerm., 27
Astasia harrisii E.G. Pringsh., 28
 CM. *Astasia tortuosa* var. *harrisii*
 (E.G. Pringsh.) Angeler

Astasia klebsii Lemmerm., 27
Astasia longa E.G. Pringsh., 29
 CM. *Euglena longa* (E.G. Pringsh.)
 Marin et Melkonian

Astasia pygmaea Skuja, 28
Astasia scadowskii Korschikov, 27
Astasia tortuosa (A. Stokes) T.G. Popova
 var. *tortuosa*, 28

Astasia tortuosa var. *harrisii*
 (E.G. Pringsh.) Angeler, 28

Audouinella chalybaea (Roth) Bory, 58
Audouinella pygmaea (Kütz.) Weber
 Bosse, 59

Aulacoseira granulata (Ehrenb.) Si-
 monsén, 42

B

Bambusina brebissonii Kütz. ex Kütz.,
 81

Batrachospermum densum Sirodot, 59
 CM. *Batrachospermum gelatinosum*
 (L.) DC

Batrachospermum gelatinosum f. *densum*
 Compère, 59
 CM. *Batrachospermum gelatinosum*
 (L.) DC

Batrachospermum gelatinosum (L.)
 DC, 59

Batrachospermum keratophyllum Bory
 emend. R.G. Sheath, M.L. Vis et K.M.
 Cole, 59

Batrachospermum moniliforme f. *densum*
 (Sirodot) Israelson, 59
 CM. *Batrachospermum gelatinosum*
 (L.) DC

Binuclearia tatrana Wittr., 59
 CM. *Binuclearia tectorum* (Kütz.)
 Beger

Binuclearia tectorum (Kütz.) Beger, 59

Botryochloris minima Pascher, 35

Botryococcus braunii Kütz., 77

Botryococcus protuberans W. West
 et G.S. West, 77

Botryococcus terrestris Komárek et Mar-
 van, 77

Brachysira vitrea (Grunow) Ross, 51

Bulbochaete brebissonii Kütz. ex Hirn,
 73

Bulbochaete polyandria Cleve ex Hirn,
 73

Bulbochaete subquadrata Mrozińska-
 Webb, 73

Bulbochaete varians var. *subsimplax*
 (Wittr.) Hirn, 74

Bulbochaete varians Wittr. ex Hirn var.
varians, 73

C

Caloneis amphibaena (Bory) Cleve, 51

Caloneis schumanniana (Grunow)
 Cleve, 51

Calothrix epiphitica W. West
 et G.S. West, 20

Calothrix fusca Bornet et Flahault, 20

Calycimonas physaloides Christen, 22

Centritractus belonophorus (Schmidle)
 Lemmerm., 36

Centritractus ellipsoideus Starmach, 36

Ceratium hirundinella (O.F. Müll.)
 Bergh., 34

Chaetonea irregulare Nowakowski,
 73

Chaetopeltis orbicularis Berth., 72

Chaetophora elegans (Roth) Agardh, 72

Chaetosphaeridium globosum
 (Nordst.) Kleb., 89

Chaetosphaeridium pringsheimii
 f. *conferta* Kleb., 89

Chaetosphaeridium pringsheimii Kleb.
 f. *pringsheimii*, 89

Chantransia chalybaea (Roth) Fries, 58
 CM. *Audouinella chalybaea* (Roth)
 Bory

Characiochloris sessilis (Korschikov)
 Pascher, 60

Characiopsis anas Pascher, 36

Characiopsis falx Pascher, 36

Characiopsis longipes (Rabenh.) Borzi,
 36

Characium asymmetricum Korschikov,
 61

Characium bulbosum Korschikov, 61

Characium conicum Korschikov, 62

Characium obtusum A. Braun, 62
 CM. *Pseudocharacium obtusum*
 (A. Braun) Petry-Hesse

- Characium ornithocephalum*** A. Braun, 62
- Characium ornithocephalum*** var. ***harpochytriforme*** Printz, 62
- Chara delicatula*** C. Agardh, 88
- Chlamydomonas proboscigera*** Korschikov, 60
- Chlamydomonas reinhardtii*** P.A. Dang., 60
- Chlorangiopsis minor* Korschikov, 60
см. *Chlorangiopsis rotatoriorum* (Proschk.-Lavr.) Petlov. et P. Tsarenko
- Chlorangiopsis rotatoriorum*** (Proschk.-Lavr.) Petlov. et P. Tsarenko, 60
- Chlorhormidium subtile* (Kütz.) Starmach, 88
см. *Klebsormidium subtile* (Kütz.) Tracanna ex Tell
- Chlorolobion obtusum*** Korschikov, 64
- Chloropteridella tetragona*** (Pascher) P.C. Silva, 61
- Chlorotetraedron incus*** (Teiling) Komárek et Kovačik, 61
- Chroococcus turgidus*** (Kütz.) Nägeli., 18
- Chrysoamphitrema brunnea*** Scherff., 39
- Chrysococcus biporus*** Skuja, 37
- Chrysococcus rufescens*** G.A. Klebs, 37
- Chrysopyxis colligera*** Scherff., 39
- Chrysopyxis inaequalis*** Fott, 39
- Chrysopyxis paludosa*** Fott, 39
- Chrysopyxis pitschmannii*** H. Ettl, 39
- Chrysopyxis urna*** Korschikov, 39
- Chrysosphaerella longispina*** Lauterborn, 39
- Cladophora fracta*** Kütz., 59
- Closterium acerosum*** (Schr.) Ehrenb., 79
- Closterium acutum*** Bréb. var. ***acutum***, 79
- Closterium acutum*** var. ***linea*** (Perty) W. West et G.S. West, 79
- Closterium acutum*** var. ***variabile*** (Lemmerm.) Willi Krieg., 79
- Closterium angustatum*** Kütz. ex Ralfs, 79
- Closterium cornu*** Ehrenb. ex Ralfs, 79
- Closterium costatum*** Corda ex Ralfs, 79
- Closterium diana*** Ehrenb. ex Ralfs, 79
- Closterium diana*** var. ***minus*** Hieron., 79
- Closterium diana*** var. ***pseudodiana*** (Roy) Willi Krieg., 79
- Closterium ehrenbergii*** Menegh. ex Ralfs, 79
- Closterium gracile*** var. ***elongatum*** West et G.S. West, 80
- Closterium incurvum*** Bréb., 80
- Closterium intermedium*** Ralfs, 80
- Closterium jenneri*** Ralfs, 80
- Closterium kuetzingii*** Bréb., 80
- Closterium leibleinii*** Kütz. ex Ralfs, 80
- Closterium lineatum*** Ehrenb. ex Ralfs, 80
- Closterium lunula*** (O.F. Müll.) Nitzsch ex Ralfs, 80
- Closterium moniliferum*** (Bory) Ehrenb., 80
- Closterium parvulum*** Nägeli, 80
- Closterium pronum*** Bréb., 80
- Closterium setaceum*** Ehrenb. ex Ralfs, 80
- Closterium strigosum*** Bréb., 80
- Closterium striolatum*** Ehrenb., 80
- Closterium toxon*** W. West, 80
- Closterium tumidum*** Johnson, 80
- Cocconeis pediculus*** Ehrenb., 50
- Cocconeis placentula*** Ehrenb. var. ***placentula***, 50
- Cocconeis placentula* var. ***lineata*** (Ehrenb.) Cleve, 50
см. *Cocconeis placentula* var. ***lineata*** (Ehrenb.) van Heurck
- Cocconeis placentula*** var. ***lineata*** (Ehrenb.) van Heurck, 50
- Coelastrum microporum*** Nägeli, 66
- Coelastrum sphaericum*** Nägeli, 67
- Coelomonon pusillum*** (Goor) Komárek, 17
- Coelosphaerium kuetzingianum*** Nägeli, 17
- Coenochloris fottii*** (Hindák) P. Tsarenko, 62
- Colacium vesiculosum*** Ehrenb., 28
- Coleochaete circularis*** Szym., 88
- Coleochaete orbicularis*** Pringsh., 88
- Coleochaete pulvinata*** A. Braun ex Kütz., 88
- Coleochaete scutata*** Bréb., 88
- Cosmarium amoenum*** Bréb. ex Ralfs, 81

- Cosmarium angulosum* var. *concinnum* (Rabenh.) West et G.S. West, 81
- Cosmarium bioculatum* Ralfs var. *bioculatum*, 81
- Cosmarium bioculatum* var. *depressum* (Schaarschmidt) Schmiddle, 81
- Cosmarium boeckii* Wille, 81
- Cosmarium botrytis* (Cory) Menegh., 81
- Cosmarium broomei* Thwaites ex Ralfs, 81
- Cosmarium connatum* Bréb. ex Ralfs, 81
- Cosmarium cucumis* Corda ex Ralfs, 81
- Cosmarium cylindricum* Ralfs, 81
- Cosmarium elegantissimum* f. *minus* West, 81
- Cosmarium granatum* Bréb., 81
- Cosmarium humile* (Gay) Nordst., 81
- Cosmarium impressulum* Elfving, 81
- Cosmarium laeve* Rabenh., 82
- Cosmarium margaritatum* (Lundell) Roy et Bisset, 82
- Cosmarium margaritifera* Menegh. ex Ralfs, 82
- Cosmarium meneghinii* Bréb., 82
- Cosmarium moniliforme* Ralfs, 82
- Cosmarium obtusatum* Schmiddle, 82
- Cosmarium phaseolus* Ralfs, 82
- Cosmarium pseudoprotuberans* Kirchner var. *pseudoprotuberans*, 82
- Cosmarium pseudoprotuberans* var. *sulcatum* (Nordst.) P.F.M. Coesel, 82
- Cosmarium pseudopyramidatum* P. Lundell, 82
- Cosmarium pygmaeum* Archer, 82
- Cosmarium quadratum* Ralfs, 82
- Cosmarium regnellii* Wille, 82
- Cosmarium reniforme* (Ralfs) Archer var. *reniforme*, 82
- Cosmarium reniforme* var. *compressum* Nordst., 82
- Cosmarium subcostatum* var. *minus* (West et G.S. West) Kurt Foerst., 82
- Cosmarium subprotumidum* Nordst., 83
- Cosmarium subtumidum* Nordst. var. *subtumidum*, 83
- Cosmarium subtumidum* var. *subellipticum* (Playf.) Willi Krieg. et Gerloff, 83
- Cosmarium taxichondriforme* Eichler et Gutw., 83
- Cosmarium tetraophthalmum* Ralfs, 83
- Cosmarium turpinii* Bréb., 83
- Cosmarium undulatum* Ralfs, 83
- Cosmarium ungerianum* var. *subtriplacatum* West et G.S. West, 83
- Cosmoastrum gladiusum* (Turner) Pal.-Mordv., 83
- Cosmoastrum lapponicum* (Schmiddle) Tomaszewicz, 83
- Cosmoastrum polytrichum* (Perty) Pal.-Mordv., 83
- Cosmoastrum punctulatum* (Bréb.) Pal.-Mordv., 83
- Craticula cuspidata* D.G. Mann, 55
- Crucigenia lauterbornei* (Schmiddle) Schmiddle, 67
- Crucigenia rectangularis* (Nägeli) F. Gay, 76
- Crucigeniella rectangularis* (Nägeli) Komárek
- Crucigenia tetrapedia* (Kirchn.) West et G.S. West, 67
- Crucigeniella apiculata* (Lemmerm.) Komárek, 76
- Crucigeniella irregularis* (Wille) P. Tsarenko et D.M. John, 76
- Crucigeniella rectangularis* (Nägeli) Komárek, 76
- Cryptomonas lobata* Korshikov, 58
- Cryptomonas obovata* Skuja, 58
- Cryptomonas tatrlica* Czosn., 58
- Ctenophora pulchella* (Ralfs) D.M. Will. et Round, 43
- Cyclidiopsis acus* Korschikov, 28
- Cyclotella kuetzingiana* Thwaites, 42
- Cyclotella meneghiniana* Kütz.
- Cyclotella meneghiniana* Kütz., 42
- Cylindrocystis brebissonii* ([Menegh.] ex Ralfs) de Bary, 78
- Cylindrocystis crassa* de Bary, 78
- Cylindrospermum stagnale* (Kütz.) ex Bornet et Flahault, 21
- Cymatopleura solea* (Bréb.) W. Sm., 57
- Cymbella affinis* Kütz., 46
- Cymbella amphicephala* Nägeli ex Kütz., 47
- Cymbella amphicephala* (Nägeli) Krammer
- Cymbella aspera* (Ehrenb.) H Peragallo, 46

- Cymbella ehrenbergii* Kütz., 47
 см. *Cymbopleura inaequalis*
 (Ehrenb.) Krammer
- Cymbella gracilis* (?Ehrenb.) Kütz., 47
 см. *Encyonema neogratile* Krammer
- Cymbella helvetica*** Kütz., 46
- Cymbella incerta* Grunow, 47
 см. *Cymbopleura incerta* (Grunow)
 Krammer
- Cymbella laevis*** Nägeli ex Kütz., 46
- Cymbella lanceolata*** Kirchn., 47
- Cymbella naviculiformis* Auerswald, 47
 см. *Cymbopleura naviculiformis*
 (Auerswald) Krammer
- Cymbella prostrata* (Berkeley) Cleve, 47
 см. *Encyonema prostratum* (Berkeley)
 Kütz.
- Cymbella tumida*** (Bréb.) Van Heurck, 47
- Cymbella ventricosa* (C. Agardh) C. Agardh,
 47
 см. *Encyonema ventricosum*
 (C. Agardh) Grunow
- Cymbopleura amphycephala*** (Nägeli)
 Krammer, 47
- Cymbopleura inaequalis*** (Ehrenb.)
 Krammer, 47
- Cymbopleura incerta*** (Grunow)
 Krammer, 47
- Cymbopleura naviculiformis***
 (Auerswald) Krammer, 47

D

- Derepyxis ovata*** (Wisłouch) Bourr., 39
- Desmatriactum bipyramidatum***
 (Chodat) Pascher, 61
- Desmidium aptogonum*** Kütz., 83
- Desmidium grevillei*** (Ralfs) De Bary, 83
- Desmidium swartzii*** C. Agardh, 83
- Desmodesmus aculeolatus*** (Reinsch)
 P. Tsarenko, 67
- Desmodesmus armatus*** (Chodat)
 E. Hegewald var. *armatus*, 67
- Desmodesmus armatus*** var. *bicauda-*
tus (Guglielm.) E. Hegew., 67
- Desmodesmus armatus*** var. *subalter-*
nans (G.M. Sm.) E. Hegew., 67
- Desmodesmus bicaudatus*** (Dedus.)
 P. Tsarenko, 67
- Desmodesmus brasiliensis*** (Bohlin)
 E. Hegew., 68

- Desmodesmus communis*** (E. Hegew.)
 E. Hegew., 68
- Desmodesmus costato-granulatus***
 (Skuja) E. Hegew., 68
- Desmodesmus denticulatus*** (Lagerh.)
 An, Friedl et E. Hegew., 68
- Desmodesmus grahneisii*** (Heynig)
 E. Hegew., 68
- Desmodesmus granulatus*** (West
 et G.S. West) P. Tsarenko, 68
- Desmodesmus hystrix*** (Lagerh.)
 E. Hegew., 68
- Desmodesmus intermedius*** (Chodat)
 E. Hegew. var. *intermedius*, 68
- Desmodesmus intermedius*** var. *acutis-*
pinus (Y.V. Roll) E. Hegew., 68
- Desmodesmus lunatus*** (West
 et G.S. West) E. Hegew., 69
- Desmodesmus magnus*** (Meyen)
 P. Tsarenko, 69
- Desmodesmus opoliensis*** (P.G. Richter)
 E. Hegew. var. *opoliensis*, 69
- Desmodesmus opoliensis*** var. *alatus*
 (Dedus.) E. Hegew., 69
- Desmodesmus opoliensis*** var. *carina-*
tus (Lemmerm.) E. Hegewald, 69
- Desmodesmus protuberans*** (F.E. Fritsch
 et Rich) E. Hegew., 69
- Desmodesmus serratus*** (Corda) An,
 Friedl et E. Hegew., 69
- Desmodesmus spinosus*** (Chodat)
 E. Hegew., 69
- Desmodesmus subspicatus*** (Chodat)
 E. Hegew. et A. Schmidt, 70
- Diatoma vulgare*** Bory, 43
- Dictyosphaerium pulchellum* H.C. Wood, 75
 см. *Mucidosphaerium pulchellum*
 (H.C. Wood) C. Bock, Pröschold
 et Krienitz
- Dictyosphaerium anomalum* Korschikov, 75
 см. *Mychonastes anomalus*
 (Korschikov) Krienitz, C. Bock,
 Dadheech et Pröschold
- Dictyosphaerium botrytella* Komárek et Per-
 man, 75
 см. *Mychonastes botrytella* (Komárek
 et Perman) Krienitz, C. Bock,
 Dadheech et Pröschold
- Dictyosphaerium ehrenbergianum***
 Nägeli, 75

Dictyosphaerium primarium Skuja, 75
см. Dictyosphaerium subsolitaria van
 Goor

Dictyosphaerium subsolitaria van
 Goor, 75

Didymocystis inermis (Fott) Fott, 76

Dinobryon bavaricum O.E. Imhof, 37

Dinobryon belingii Svirenko, 37

Dinobryon cylindricum O.E. Imhof var.
cylindricum, 38

Dinobryon cylindricum var. ***alpinum***
 (O.E. Imhof) Bachm., 38

Dinobryon divergens O.E. Imhof var.
divergens, 37

Dinobryon divergens var. ***angulatum***
 (Seligo) Brunnth., 37

Dinobryon pediforme (Lemmerm.)
 F. Steinecke, 38

Dinococcus oedogonii (P.G. Richt.) Fott,
 35

Distigma curvata Pringsh., 24

Distigmopsis grassei A. Hollande, 33

Distima proteus Ehrenb., 24

Draparnaldia acuta (C. Agardh) Kütz.,
 72

Draparnaldia mutabilis (Roth) Bory,
 72

Draparnaldia plumosa (Vaucher)

C. Agardh, 72

см. Draparnaldia mutabilis (Roth)
 Bory

E

Elakatothrix gloecystiformis Korschi-
 kov, 65

Elakatothrix subacuta Korschikov, 65

Eleutheropyxis fulva Scherff., 39

Enallax acutiformis (Schröd.) Hindák,
 70

Enallax costatus (Schmidle) Pascher, 70

Encyonema elginense (Krammer)
 D.G. Mann, 47

Encyonema minutum (Hilse) D.G. Mann,
 47

Encyonema neogracile Krammer, 47

Encyonema prostratum (Berkeley)
 Kütz., 47

Encyonema ventricosum (C. Agardh)
 Grunow, 47

Entosiphon polyaulax Skuja, 23

Entosiphon sulcatum (Dujard.) F. Stein,
 23

Epibolium dermaticola Printz., 72

Epipyxis glabra (Matv.) D.K. Hilliard
 et Asmund, 38

Epipyxis lauterbornii (Lemmerm.)

D.K. Hilliard et Asmund, 38

Epipyxis utriculus Ehrenb. var. *utricu-*
lus, 38

Epipyxis utriculus var. ***pusilla*** (Awer.)
 D.K. Hilliard et Asmund, 38

Epipyxis utriculus var. ***reticulata***

(Skuja) D.K. Hilliard et Asmund, 38

Eremosphaera viridis de Bary, 76

Euastrum ansatum Ralfs var. *ansatum*,
 84

Euastrum ansatum var. ***pyxidatum***
 Delponte, 84

Euastrum binale (Turp.) Ehrenb.
 ex Ralfs, 84

Euastrum denticulatum Gay, 84

Euastrum humerosum var. *affine* (Ralfs)
 Wallich apud Капустин, 2012, 84

см. Euastrum pinnatum Ralfs

Euastrum insigne Hassall ex Ralfs, 84

Euastrum insulare var. ***silesiacum***
 (Grönblad) Willi Krieg, 84

Euastrum obesum Joshua, 84

Euastrum oblongum (Grev.) Ralfs
 ex Ralfs, 84

Euastrum pectinatum Ralfs, 84

Euastrum pinnatum Ralfs, 84

Euastrum verrucosum Ehrenb. ex Ralfs,
 84

Eucapsis alpina Clements et Shantz, 17

Eucapsis minor (Skuja) Elenkin, 17

Eudorina elegans Ehrenb., 60

Euglena acus (O.F. Müller) Ehrenb. var.
acus, 24

см. Lepocinclis acus (O.F. Müller)
 Marin et Melkonian

Euglena acus var. *longissima* Deflandre, 24

см. Lepocinclis acus var. *longissima*
 (Deflandre) D. Kapustin

Euglena acus var. *minor* Hansg., 24

см. Lepocinclis acus var. *minor*
 (Hansg.) D. Kapustin

Euglena adhaerens Matv., 28

Euglena agilis Carter, 28

Euglena caudata Hübner, 29
см. Euglenaria caudata (Hübner)
 Karnkowska et Linton

Euglena caudata var. *minor* Deflandre, 29
см. Euglenaria caudata (Hübner)
 Karnkowska et Linton

Euglena clara Skuja, 28

Euglena deses Ehrenb. f. *deses*, 28

Euglena deses f. *intermedia* G.A. Klebs,
 28

Euglena deses f. *klebsii* (Lemmerm.)
 T.G. Popova, 28

Euglena geniculata Dujard. emend.
 Schmitz, 28

Euglena gracilis G.A. Klebs, 28

Euglena granulata (G.A. Klebs) Schmitz
 var. *granulata*, 29

Euglena granulata var. *polymorpha*
 (P.A. Dang.) T.G. Popova, 29

Euglena limnophila Lemmerm. var.
limnophila, 26
см. Phacus limnophila (Lemmerm.)
 Linton et Karnkowska var. *limnophila*

Euglena limnophila var. *swirenkoi* (Arnoldi)
 T.G. Popova, 26
см. Phacus limnophila var. *swirenkoi*
 (Arnoldi) D. Kapustin nom. provis.

Euglena longa (E.G. Pringsh.) Marin
 et Melkonian, 29

Euglena mutabilis F. Schmitz, 29

Euglena oxyuris Schmarda, 25
см. Lepocinclis oxyuris (Schmarda)
 Marin et Melkonian

Euglena pascheri Svirenko, 29

Euglena pisciformis G.A. Klebs, 28
см. Euglena agilis Carter

Euglena polymorpha P.A. Dang., 29

Euglena proxima P.A. Dang., 29

Euglenaria caudata (Hübner)
 Karnkowska et Linton, 29

Euglena sanguinea Ehrenb., 29

Euglena spirogyra Ehrenb. var. *spirogyra*,
 25
см. Lepocinclis spirogyroides Marin
 et Melkonian

Euglena spirogyra var. *laticlavus* Hübner,
 25
см. Lepocinclis spirogyroides Marin
 et Melkonian

Euglena texta (Dujard.) Hübner, 25
см. Lepocinclis texta (Dujard.)
 Lemmerm. emend. Conrad

Euglena vagans Deflandre, 29

Euglena viridis Ehrenb., 29

Eunotia bactriana Ehrenb., 45

Eunotia bilunaris (Ehrenb.) Mills, 45

Eunotia bilunaris var. *capitata*
 (Grunow) M. Aboal, 45

Eunotia diodon Ehrenb., 45

Eunotia exigua (Bréb.) Rabenh., 45

Eunotia flexuosa (Bréb.) Kütz., 45

Eunotia formica Ehrenb., 45

Eunotia gracilis (Ehrenb.) Rabenh., 45

Eunotia lunaris (Ehrenb.) Grunow var.
capitata A. Mayer, 45
см. Eunotia bilunaris var. *capitata*
 (Grunow) M. Aboal

Eunotia lunaris (Ehrenb.) Grunow var.
lunaris, 45
см. Eunotia bilunaris (Ehrenb.) Mills

Eunotia meisteri Hustedt, 45

Eunotia minor (Kütz.) Grunow, 45

Eunotia monodon Ehrenb., 46

Eunotia monodon var. *bidens* (Ehrenb.)
 Hustedt, 46

Eunotia pectinalis (Dillw.) Rabenh., 46

Eunotia pectinalis var. *minor* (Kütz.) Rab-
 enh. f. *impressa* (Ehrenb.) Hustedt, 45
см. Eunotia minor (Kütz.) Grunow

Eunotia pectinalis var. *minor* (Kütz.)
 Rabenh. f. *minor*, 45
см. Eunotia minor (Kütz.) Grunow

Eunotia pectinalis var. *undulata* (Ralfs)
 Rabenh., 46
см. Eunotia pectinalis (Dillw.)
 Rabenh.

Eunotia pectinalis var. *ventralis* (Ehrenb.)
 Hustedt, 46
см. Eunotia pectinalis (Dillw.)
 Rabenh.

Eunotia polydentula Brun, 46

Eunotia praerupta Ehrenb., 46

Eunotia septentrionalis Østrup, 46

Eunotia serra Ehrenb., 46

Eunotia valida Hustedt, 46

Eunotia veneris (Kütz.) O. Müll., 46

F

Fragilaria capucina Desm., 43

Fragilaria construens (Ehrenb.)
Grunow, 43

Fragilaria tenera (W. Sm.) Lange-Bert.,
43

Fragilariforma constricta (Ehrenb.)
D.M. Williams et Round, 43

Fragilariforma virescens (Ralfs)
D.M. Williams et Round, 43

Frustulia amphipleuroides (Grunow)
A. Cleve, 50

Frustulia crassinervia (Brèb.)
Lange-Bert. et Krammer, 50

Frustulia rhomboides (Ehrenb.) De Toni
var. *rhomboides*, 50
см. *Frustulia saxonica* Rabenh.

Frustulia rhomboides var. *amphipleuroides*
(Grunow) De Toni, 50
см. *Frustulia amphipleuroides*
(Grunow) A. Cleve

Frustulia rhomboides var. *saxonica* f. *undulata*
Hustedt, 50
см. *Frustulia crassinervia* (Brèb.)
Lange-Bert. et Krammer

Frustulia rhomboides var. *saxonica*
(Rabenh.) Pfitzer, 50
см. *Frustulia saxonica* Rabenh.

Frustulia saxonica Rabenh., 50

Fusola viridis J. Snow, 61

G

Geitlerinema amphibium (C. Agardh
ex Gomont) Anagn., 18

Geitlerinema splendidum (Greville
ex Gomont) Anagn., 18
syn. *Oscillatoria splendida* Greville
ex Gomont

Glaucocystis nostochinearum Itzigs.,
21

Gloeocapsa turgida (Kütz.) Hollerb., 18
см. *Chroococcus turgidus* (Kütz.)
Nägeli.

Gloeocapsa atrata Kütz., 17

Gloeochaete wittrockiana Lagerh., 21

Gloeocystis ampla Kütz., 61

Gloeodinium montanum G.A. Klebs, 35
см. *Hemidinium nasutum* F. Stein

Gomphoneis olivaceum (Horn.) Dawson
ex Ross et Sims, 49
см. *Gomphonema olivaceum* (Horn.)
Bréb.

Gomphonema acuminatum Ehrenb., 48

Gomphonema acuminatum var. *coronatum*
(Ehrenb.) W. Sm., 48
см. *Gomphonema coronatum* Ehrenb.

Gomphonema capitatum Ehrenb., 48

Gomphonema constrictum Ehrenb., 49
см. *Gomphonema truncatum* Ehrenb.

Gomphonema constrictum var. *capitatum*
(Ehrenb.) Grunow, 48
см. *Gomphonema capitatum* Ehrenb.

Gomphonema coronatum Ehrenb., 48

Gomphonema gracile Ehrenb. var.
gracile, 48

Gomphonema gracile var. *lanceolatum*
W. Sm., 48

Gomphonema lanceolata Ehrenb., 48

Gomphonema micropus Kütz., 48

Gomphonema olivaceum (Horn.) Bréb.,
49

Gomphonema parvulum (Kütz.) Kütz.
var. *parvulum*, 49

Gomphonema parvulum var. *lagenu-
lum* (Grunow) Hustedt, 49

Gomphonema parvulum var. *micropus*
(Kütz.) Cleve, 48
см. *Gomphonema micropus* Kütz.

Gomphonema productum (Grunow)
Lange-Bert. et Reichardt, 49

Gomphonema subtile Ehrenb., 49

Gomphonema truncatum Ehrenb., 49

Gomphosphaeria lacustris Chodat, 17
см. *Snowella lacustris* (Chodat)
Komárek et Hindák

Gonatozygon kinahanii (W. Archer)
Rabenh., 79

Gongrosira debaryana Rabenh., 73

Gonyostomum ovatum Fott, 34

Gonyostomum semen Dies., 34

Gymnodinium paradoxum A.J. Schill.,
34

Gymnosyga moniliformis Ehr., 81
см. *Bambusina brebissonii* Kütz.
ex Kütz.

Gyropaigne kosmos Skuja, 33

Gyrosigma acuminatum (Kütz.)
Rabenh., 56

Gyrosigma kuetzingii (Grunow) Cleve,
56

H

- Hantzschia amphioxys*** (Ehrenb.)
Grunow var. subsalsa Wislouch
et V.S. Poretzky, 56
- Hapalosiphon fontinalis*** (C. Agardh)
Bornet emend. Elenkin, 21
- Haplotaenium minutum*** (Ralfs) T.
Bando, 84
- Heleochloris pallida*** Korschikov, 60
- Hemidinium nasutum*** F. Stein, 35
- Heteroleibleinia kuetzingii*** (Schmidle)
Compère, 19
- Heteronema acus*** (Ehrenb.) F. Stein, 23
- Heteronema globuliferum*** F. Stein, 23
- Heteronema nebulosum*** (Dujard.)
G.A. Klebs, 23
- Heteronema spirale*** G.A. Klebs, 23
- Hippodonta capitata*** (Ehrenb.) Lange-
Bert., Metzeltin et A. Witkowski, 54
- Hofmania lauterbornei*** (Schmidle) Wille,
67
см. *Crucigenia lauterbornei*
(Schmidle) Schmidle
- Hormidium subtile*** (Kütz.) Heer., 88
см. *Klebsormidium subtile* (Kütz.)
Tracanna ex Tell
- Hyaloraphidium contortum*** Korschik-
ov, 64
- Hyalotheca dissiliens*** (Sm.) Bréb., 84
- Hyalotheca mucosa*** (Merth.) Ehrenb.,
85
- Hydrianum crassiapex*** Korschikov, 62
- Hydrodictyon reticulatum*** (L.) Lagerh.,
62

I

- Isthmochloron lobulatum*** (Nägeli)
Skuja, 35

J

- Jaaginema profundum*** (Schröter
et Kirchner) Anagn. et Komárek, 18
- Jaaginema quadripunctulatum*** (Brühl
et Biswas) Anagn. et Komárek, 18
- Jaaginema subtilissimum*** (Kütz. ex De
Toni) Anagn. et Komárek, 18

K

- Kephyrion spirale*** (Lackey) W. Conrad,
38

Kirchneriella contorta (Schmidle) Bohl., 65
см. *Raphidocelis contorta* (Schmidle)
Marvan et al.

Kirchneriella obesa (West) Schmidle, 64
Kirchneriella subcapitata Korsch., 65

см. *Raphidocelis subcapitata*
(Korschikov) Nygaard et al.

Klebsormidium cf. acidophilum Novis,
87

Klebsormidium subtile (Kütz.) Tracanna
ex Tell, 88

Koliella longiseta (Vischer) Hindák, 77

Kybotion globosum (Matv.) Bourr., 39

L

Lagerheimia genevensis (Chodat)
Chodat, 76

Lagynion ampullaceum Pascher, 39

Lagynion oedotrachelum (Ellis-Adam)
D. Kapustin nom. provis., 39

Lagynion scherffelii Pascher, 39

Leibleinia epiphitica (Hieron.)
Compère, 19

Lepochromulina bursa Scherff., 38

Lepochromulina calyx Scherff., 38

Lepocinclis acus (O.F. Müller) Marin
et Melkonian, 24

Lepocinclis acus var. *longissima*

(Deflandre) D. Kapustin, 24

Lepocinclis acus var. *minor* (Hansg.)
D. Kapustin, 24

Lepocinclis fusca (G.A. Klebs) Kosmala
et Zakryś, 24

Lepocinclis fusiformis (Carter)
Lemmerm., 24

Lepocinclis globula Perty, 24

Lepocinclis ovum (Ehrenb.) Minkevich,
24

Lepocinclis ovum var. *dimidio-minor*
Deflandre, 25

Lepocinclis oxyuris (Schmarda) Marin
et Melkonian, 25

Lepocinclis playfairiana Deflandre, 25

Lepocinclis spirogyroides Marin
et Melkonian, 25

Lepocinclis steinii Lemmerm. var. *steinii*,
25

Lepocinclis steinii var. *suecica*
Lemmerm., 25

Lepocinclis texta (Dujard.) Lemmerm.
emend. Conrad, 25

- Lyngbya aerugineo-coerulea* Gomont, 19
см. Phormidium aerugineo-caeruleum
 (Gomont) Anagn. et Komárek
Lyngbya birgei G.M. Sm., 20
Lyngbya kuetzingii Schmidle, 19
см. Heteroleibleinia kuetzingii
 (Schmidle) Compère
Lyngbya limnetica Lemmerm., 19
см. Planktolyngbya limnetica (Lem-
 merm.) Komárk.-Legn. et Cronberg

M

- Mallomonas caudata*** Iwanoff, 40
Mallomonas punctifera Korschikov, 40
Mallomonas sp., 40
Mallomonas teilingii W. Conrad, 40
Martiana atomus (Hustedt) Snoeijis, 43
Mayamaea atomus (Kütz.) Lange-Bert.,
 54
Melosira granulata (Ehrenb.) Ralfs, 42
см. Aulacoseira granulata (Ehrenb.)
 Simonsen
Melosira juergensii Ag., 42
см. Melosira lineata (Dillwyn) C.
 Agardh
Melosira lineata (Dillwyn) C. Agardh, 42
Melosira varians C. Agardh, 42
Menoidium minimum Matv., 33
Menoidium tortuosum A. Stokes, 28
см. Astasia tortuosa (A. Stokes)
 T.G. Popova var. *tortuosa*
Meridion circulare var. ***constrictum***
 (Ralfs) Van Heurck, 43
Merismopedia elegans A. Braun, 17
Merismopedia glauca (Ehrenb.) Kütz.,
 17
Merismopedia punctata Meyen, 17
Merismopedia tenuissima Lemmerm.,
 17
Merotricha bacillata Mereschk., 34
Merotricha capitata Skuja, 34
Metanema striatum (G.A. Klebs) Larsen,
 23
Micractinium bornhemiense
 (W. Conrad) Korschikov, 76
Micractinium pusillum Fresen., 76
Micrasterias americana (Ehrenb.)
 Ralfs, 85
Micrasterias apiculata Menegh.
 ex Ralfs, 85
Micrasterias crux-melitensis (Ehrenb.)
 Trevisan ex Ralfs, 85
Micrasterias denticulata Bréb. ex Ralfs,
 85
Micrasterias jeneri Ralfs, 85
Micrasterias papillifera Bréb. ex Ralfs,
 85
Micrasterias rotata Ralfs, 85
Micrasterias truncata Ralfs, 85
Microchaete tenera Thur. ex Bornet, 20
Microcoleus subtorulosus Gomont
 ex Gomont, 20
Microcystis aeruginosa (Kütz.) Kütz., 18
Microcystis pulverei (Wood) Forti emend.
 Elenkin pro parte, 17
см. Aphanocapsa planctonica
 (G.M. Sm.) Komárek et Anagn.
Microcystis smithii Komárek et Anagn.,
 18
Microspora abbreviata (Rabenh.)
 Lagerh., 71
Microspora amoena (Kütz.) Rabenh.
 var. *amoena*, 71
Microspora amoena var. ***gracilis***
 (Wille) De Toni, 71
Microspora floccosa (Vaucher) Thuret,
 72
Microspora pachyderma (Wille)
 Lagerh., 71
Microspora stagnorum (Kütz.) Lagerh.,
 71
Microspora tumidula Hazen, 72
Microspora willeana Lagerh., 72
см. Microspora floccosa (Vaucher)
 Thuret
Microthamnion curvatum Printz, 77
Microthamnion kuetzingianum Nägeli,
 77
Microthamnion strictissimum
 Rabenh., 77
Monomorphina aenigmatica (Drezep.)
 Nudelman et Triemer, 29
Monomorphina pyrum (Ehrenb.)
 Mereschk., 30
Monomorphina striata (Francé) Marin
 et Melkonian, 29
см. Monomorphina aenigmatica
 (Drezep.) Nudelman et Triemer
Monoraphidium arcuatum
 (Korschikov) Hindák, 64

- Monoraphidium contortum*** (Thur.)
Komárk.-Legn., 64
- Monoraphidium griffithii*** (Berkel.)
Komárk.-Legn., 64
- Monoraphidium irregulare*** (G.M. Sm.)
Komárk.-Legn., 65
- Monoraphidium komarkovae*** Nygaard,
65
- Monoraphidium tortile*** (West
et G.S. West) Komárk.-Legn., 65
- Mougeotia punctata*** Wittr., 78
- Mucidoshaerium pulchellum***
(H.C. Wood) C. Bock, Pröschold
et Krienitz, 75
- Mychonastes anomalus*** (Korschikov)
Krienitz, C. Bock, Dadheech
et Pröschold, 75
- Mychonastes botrytella*** (Komárek
et Perman) Krienitz, C. Bock, Dad-
heech et Pröschold, 75
- N**
- Navicula anglica*** Ralfs, 54
cm. *Navicula elginensis* (W. Greg.)
Ralfs
- Navicula atomus*** (Kütz.) Grunow, 54
cm. *Mayamaea atomus* (Kütz.)
Lange-Bert.
- Navicula cryptocephala*** Kütz., 54
- Navicula cryptocephala* var. *lata***
V.S. Poretzky et Anissimova, 54
- Navicula cuspidata*** (Kütz.) Kütz., 55
cm. *Craticula cuspidata* D.G. Mann
- Navicula elegans*** W. Sm., 54
- Navicula elginensis*** (W. Greg.) Ralfs, 54
- Navicula exigua*** (W. Greg.) Grunow, 54
- Navicula gregaria*** Donkin, 54
- Navicula hungarica* var. *capitata*** (Ehrenb.)
Cleve, 54
cm. *Hippodonta capitata*
(Ehrenb.) Lange-Bert., Metzeltin
et A. Witkowski
- Navicula lanceolata*** (C. Agardh) Kütz., 55
cm. *Navicula trivialis* Lange-Bert.
- Navicula pupula* var. *capitata*** Hustedt, 51
cm. *Sellaphora pupula* var. *capitata*
(Hustedt) Gerasimiuk
- Navicula pupula* var. *rostrata*** Hustedt, 51
cm. *Sellaphora pupula* var. *rostrata*
(Hustedt) M. Aboal
- Navicula radiosa*** Kütz., 54
- Navicula rhynchocephala*** Kütz., 54
- Navicula rostellata*** Kütz., 55
- Navicula tripunctata*** (O.F. Müller) Bory,
54
- Navicula trivialis*** Lange-Bert., 55
- Navicula viridula*** (Kütz.) Ehrenb. var.
viridula, 55
- Navicula viridula* var. *abbreviata***
Grunow, 55
- Neidium ampliatum*** (Ehrenb.)
Krammer, 51
- Neidium bisulcatum*** (Lagerst.) Cleve, 51
- Neidium dubium*** (Ehrenb.) Cleve, 51
- Nephrochlamys rostrata*** Nygaard et al.,
76
- Nephrochlamys subsolitaria*** (G.S. West)
Korschikov, 76
cm. *Nephrochlamys rostrata* Nygaard
et al.
- Netrium digitus*** (Ehrenb. ex Ralfs)
Itzigs. et Rothe emend. Ohtani, 87
- Netrium lanceolatum*** Ohtani, 78
- Nitella capillaris*** (Krock.) J. Groves
et Bull.-Webst., 88
- Nitella flexilis*** (L.) C. Agardh, 88
- Nitella gracilis*** (J.E. Sm.) C. Agardh, 88
- Nitzschia acicularis*** (Kütz.) W. Sm., 56
- Nitzschia gracilis*** Hantzsch, 56
- Nitzschia hamburgiensis*** Lange-Bert.,
56
- Nitzschia linearis*** (C. Agardh) W. Sm.,
56
- Nitzschia nana*** Grunow, 56
- Nitzschia obtusa* var. *nana*** (Grunow) Van
Heurck, 56
cm. *Nitzschia nana* Grunow
- Nitzschia paleacea*** (Grunow) Hustedt,
57
- Nitzschia palea*** (Kütz.) W. Sm. var.
palea, 57
- Nitzschia palea* var. *capitata*** Wislouch
et V.S. Poretzky, 57
- Nitzschia punctata*** (W. Sm.) Grunow
var. *minutissima* V.S. Poretzky, 57
- Nitzschia recta*** Hantzsch, 57
- Nitzschia sigmoidea*** (Nitzsch) W. Sm.,
57
- Nitzschia sublinearis*** Hustedt, 57
- Nitzschia subtilis*** (Kütz.) Grunow, 57

- Nitzschia thermalis* var. *minor* Hilse, 56
см. Nitzschia hamburugiensis Lange-Bert.
- Nitzschia vermicularis*** (Kütz.) Hantzsch, 57
- Nostoc cuticulare* (Bréb.) Bornet et Flahault, 21
см. Nostoc paludosum Kütz. ex Bornet et Flahault
- Nostoc paludosum*** Kütz. ex Bornet et Flahault, 21
- Notosolenus apocampptus*** A.C. Stokes, 22
- Notosolenus lagenos*** Skuja, 22
- Notosolenus mediocanellatus*** (F. Stein) Schroeckh, Lee et Patterson, 22
- Notosolenus steinii*** (G.A. Klebs) Schroeckh, Lee et Patterson, 22
- Notosolenus striatus*** Vetrova, 22
- Nucleotaenium cylindricum*** Goncharov et Melkonian, 78

O

- Ochromonas charkowiensis*** Matv., 37
- Ochromonas verrucosa*** Skuja, 37
- Octacanthium octocorne*** (Ehrenb. ex Ralfs) Compère, 85
- Oedogonium acrosporum de Bary*** ex Hirn, 74
- Oedogonium borisianum*** (Le Clerc) Wittr. ex Hirn, 74
- Oedogonium charkowiensis*** Arnoldi et Y.V. Roll, 74
- Oedogonium cryptoporum*** Wittr. ex Hirn, 74
- Oedogonium grande*** Kütz. ex Hirn, 74
- Oedogonium inconspicuum*** Hirn ex Hirn, 74
- Oedogonium itzigsohnii de Bary*** ex Hirn, 74
- Oedogonium laeve*** Wittr. ex Hirn, 74
- Oedogonium pusillum*** Kirchn. ex Hirn, 74
- Oedogonium santurcense*** Tiffany, 74
- Oedogonium undulatum*** (Bréb.) A. Braun ex Hirn, 75
- Oocystis borgei*** Snow, 76
- Oocystis marssonii*** Lemmerm., 77
- Oocystis pusilla*** Hansg., 77
- Oocystis solitaria*** Wittr., 77
- Oocystis submarina*** Lagerh., 77
- Ophiocytium arbuscula*** (A. Braun) Rabenh., 36
- Ophiocytium capitatum*** Wolle, 36
- Ophiocytium cochleare*** (Eichw.) A. Braun, 36
- Ophiocytium maius*** Nägeli, 36
- Ophiocytium parvulum*** (Perty) A. Braun, 36
- Ophiocytium variabile*** Bohlin, 36
- Oscillatoria amoena* Gomont, 19
см. Phormidium amoenum Kütz. ex Anagn. et Komárek
- Oscillatoria chlorina* Kütz. ex Gomont, 19
см. Phormidium chlorinum (Kütz. ex Gomont) Anagn.
- Oscillatoria formosa* Bory ex Gomont, 19
см. Phormidium formosum (Bory ex Gomont) Anagn. et Komárek
- Oscillatoria irrigua* Kütz. ex Gomont, 19
см. Phormidium irriguum (Kütz. ex Gomont) Anagn. et Komárek
- Oscillatoria limnetica* Lemmerm., 18
см. Pseudanabaena limnetica (Lemmerm.) Komárek
- Oscillatoria limosa*** C. Agardh ex Gomont, 20
- Oscillatoria princeps*** Vaucher ex Gomont, 20
- Oscillatoria quadripunctulata* Brühl et Biswas, 18
см. Jaaginema quadripunctulatum (Brühl et Biswas) Anagn. et Komárek
- Oscillatoria simplicissima*** Gomont, 20
- Oscillatoria splendida* Greville ex Gomont, 18
см. Geitlerinema splendidum (Greville ex Gomont) Anagn.
- Oscillatoria tenuis* f. *tergestina* (Kütz.) Elenkin, 19
см. Phormidium tergestinum (Kütz.) Anagn. et Komárek
- Oscillatoria tenuis*** C. Agardh ex Gomont, 20
- Oscillatoria tenuis* C. Agardh ex Gomont sensu auct. post., 19
см. Phormidium tergestinum (Kütz.) Anagn. et Komárek

P

- Palmodictyon viride*** Kütz., 61
- Pandorina morum*** (O.F. Müll.) Bory, 60

- Pediastrum angulosum*** (Ehrenb.) Menegh., 62
Pediastrum angulosum* var. *asperum (A. Braun) Sulek, 62
Pediastrum boryanum (Turpin) Menegh., 63
 см. *Pseudopediastrum boryanum* (Turpin) E. Hegew.
Pediastrum duplex Meyen, 62
Pediastrum duplex* var. *rugulosum Racib., 63
Pediastrum duplex* var. *subgranulatum Racib., 63
Pediastrum kawraiskyi Schmidle, 63
 см. *Pseudopediastrum kawraiskyi* (Schmidle) E. Hegew.
Pediastrum tetras (Ehrenb.) Ralfs, 63
 см. *Stauridium tetras* (Ehrenb.) E. Hegew.
Penium margaritaceum (Ehrenb.) Bréb., 79
Peranema macromastix Conrad, 23
 см. *Pseudoperanema macromastix* (Conrad) Larsen
Peranema trichophorum (Ehrenb.) F. Stein, 23
 см. *Pseudoperanema trichophorum* (Ehrenb.) Larsen
Peridinium cinctum (O.F. Müll.) Ehrenb., 34
Peridinium gatunense Nygaard, 35
Peridinium umbonatum F. Stein, 35
Peridinium voltzii Lemmerm., 35
 см. *Peridinium willei* Huitf.-Kaas
Peridinium willei Huitf.-Kaas, 35
Petalomonas irregularis Skuja, 22
Petalomonas mediocanellata F. Stein, 22
 см. *Notosolenus mediocanellatus* (F. Stein) Schroeckh, Lee et Patterson
Petalomonas praegnans Skuja, 22
Petalomonas steinii G.A. Klebs, 22
 см. *Notosolenus steinii* (G.A. Klebs) Schroeckh, Lee et Patterson
Phacus abruptus Korschikov, 25
Phacus acuminatus A. Stokes, 25
Phacus alatus G.A. Klebs var. *alatus*, 25
Phacus alatus* var. *lemmermannii Svirenko, 26
Phacus anomalus F.E. Fritsch et Rich, 26
Phacus caudatus Hübner var. *caudatus*, 26
Phacus caudatus* var. *minor Drežep., 26
Phacus caudatus* var. *volicensis Drežep., 26
Phacus curvicauda Svirenko, 26
Phacus dangeardii Lemmerm., 26
Phacus hispidulus (Eichw.) Lemmerm., 26
Phacus limnophila (Lemmerm.) Linton et Karnkowska var. *limnophila*, 26
Phacus limnophila* var. *swirenkoi (Arnoldi) D. Kapustin nom. provis., 26
Phacus longicauda (Ehrenb.) Dujard. var. *longicauda* f. *longicauda*, 26
Phacus longicauda* var. *insecta Koczvara, 27
Phacus longicauda* var. *longicauda* f. *vix-tortus I. Kisselev, 26
Phacus longicauda var. *tortus* Lemmerm., 27
 см. *Phacus tortus* (Lemmerm.) Skvortsov
Phacus monilatus A. Stokes, 27
Phacus orbicularis Hübner, 27
Phacus oscillans G.A. Klebs, 27
Phacus parvulus G.A. Klebs, 27
Phacus pleuronectes (Ehrenb.) Dujard., 27
Phacus polytrophos Pochm., 27
Phacus pyrum (Ehrenb.) F. Stein, 30
 см. *Monomorphina pyrum* (Ehrenb.) Mereschk.
Phacus raciborskii Drežep., 27
Phacus striatus Francé, 29
 см. *Monomorphina aenigmatica* (Drežep.) Nudelman et Triemer
Phacus tortus (Lemmerm.) Skvortsov, 27
Phormidium aerugineo-caeruleum (Gomont) Anagn. et Komárek, 19
Phormidium amoenum Kütz. ex Anagn. et Komárek, 19
Phormidium chlorinum (Kütz. ex Gomont) Anagn., 19
Phormidium formosum (Bory ex Gomont) Anagn. et Komárek, 19
Phormidium irriguum (Kütz. ex Gomont) Anagn. et Komárek, 19
Phormidium tergestinum (Kütz.) Anagn. et Komárek, 19
Pinnularia biceps Gregory, 52
Pinnularia biundulata (O. Müll.) Kulikovskiy et Genkal, 52

- Pinnularia borealis*** Ehrenb., 52
Pinnularia brauniana (Grunow) Mills, 52
Pinnularia braunii var. *amphicephala* (Mayer) Hustedt, 53
см. Pinnularia mayeri Krammer
Pinnularia divergens var. *undulata* (Peragallo et Heribaud) Hustedt, 52
Pinnularia esox Ehrenb., 52
Pinnularia gentilis (Donkin) Cleve, 52
Pinnularia gibba Ehrenb. var. *gibba*, 52
Pinnularia gibba var. *linearis* Hustedt, 52
Pinnularia gibba var. *subundulata* A. Mayer, 52
Pinnularia hemiptera (Kütz.) Cleve, 52
Pinnularia legumen Ehrenb., 52
Pinnularia macilenta Ehrenb., 52
Pinnularia major (Kütz.) Cleve, 53
см. Pinnularia neomajor Krammer var. *neomajor*
Pinnularia major var. *linearis* Cleve, 53
см. Pinnularia neomajor var. *cuneata* Krammer
Pinnularia mayeri Krammer, 53
Pinnularia mesolepta (Ehrenb.) W. Sm., 53
Pinnularia microstauron (Ehrenb.) Cleve, 53
Pinnularia microstauron f. *biundulata* (O. Müll.) Hust., 52
см. Pinnularia biundulata (O. Müll.) Kulikovskiy et Genkal
Pinnularia neomajor Krammer var. *neomajor*, 53
Pinnularia neomajor var. *cuneata* Krammer, 53
Pinnularia oriunda Krammer, 53
Pinnularia polyonca (Bréb.) W.Sm., 53
Pinnularia rupestris Hantzsch, 53
Pinnularia stauroptera (Grunow) Rabenh., 52
см. Pinnularia gibba Ehrenb. var. *gibba*
Pinnularia subcapitata var. *elongata* Krammer, 53
Pinnularia subcapitata var. *hilseana* (Janisch.) O. Müll., 53
Pinnularia subcapitata var. *subrostrata* Krammer, 53
Pinnularia subcapitata W. Greg. var. *subcapitata*, 53
Pinnularia sudetica (Hilse) Perag., 53
Pinnularia viridiformis Krammer, 54
Pinnularia viridis (Nitzsch) Ehrenb. var. *viridis*, 53
Pinnularia viridis var. *leptogongyla* (Grunow) Cleve, 53
см. Pinnularia oriunda Krammer
Pinnularia viridis var. *rupestris* (Hantzsch) Cleve, 53
см. Pinnularia rupestris Hantzsch
Pinnularia viridis var. *sudetica* (Hilse) Hustedt, 53
см. Pinnularia sudetica (Hilse) Perag.
Placoneis clementis (Grunow) E.J.Cox, 48
Placoneis dicephala (Ehrenb.) Mereschk., 48
Placoneis elginensis f. *exigua* (Gregory) Bukht., 48
см. Placoneis exigua (Gregory) Mereschk.
Placoneis exigua (Gregory) Mereschk., 48
Placoneis placentula (Ehrenb.) Heinzerl., 48
Placoneis placentula f. *rostrata* (Mayer) Bukht., 48
см. Placoneis rostrata (A. Mayer) E.J. Cox
Placoneis rostrata (A. Mayer) E.J. Cox, 48
Planktolingbya limnetica (Lemmerm.) Komárk.-Legn. et Cronberg, 19
Planothidium delicatulum (Kütz.) Round et Bukht., 49
Planothidium peragalloi (Brun et Héribaud) Round et Bukht., 49
Planothidium rostratum (Østrup) Lange-Bert., 49
Pleurotaenium coronatum (Bréb.) Rabenh. var. *coronatum*, 85
Pleurotaenium coronatum var. *robustum* West, 85
Pleurotaenium ehrenbergii (Bréb.) de Bary, 85
Pleurotaenium minutum (Ralfs) Hilse, 84
см. Haplotaenium minutum (Ralfs) T. Bando

Pleurotaenium trabecula (Ehrenb.)
Nägeli, 85

Pleurotaenium truncatum (Ralfs)
Nägeli, 85

Protoderma viride Kütz., 59

Pseudanabaena limnetica (Lemmerm.)
Komárek, 18

Pseudocharacium obtusum (A. Braun)
Petty-Hesse, 62

Pseudodictyosphaerium anomalum
(Korschikov) Hindák, 75
см. Mychonastes anomalus
(Korschikov) Krienitz, C. Bock,
Dadheech et Pröschold

Pseudokephyrion pilidium J. Schiller,
38

Pseudokephyrion schilleri (J. Schiller)
W. Conrad, 38

Pseudokephyrion undulatissimum
Scherff., 38

Pseudopediastrum boryanum (Turpin)
E. Hegew., 63

Pseudopediastrum boryanum* var. *cornutum (Racib.) P. Tsarenko, 63

Pseudopediastrum boryanum* var. *longicornis (Reinsch) P. Tsarenko, 63

Pseudopediastrum kawraiskyi
(Schmidle) E. Hegew., 63

Pseudoperanema macromastix
(Conrad) Larsen, 23

Pseudoperanema trichophorum
(Ehrenb.) Larsen, 23

Pseudotetrastrum punctatum Hindák,
70

Q

Quadricoccus verrucosus Fott, 61

R

Radiofilum mesomorphum Skuja, 72

Raphidocelis contorta (Schmidle)
Marvan et al., 65

Raphidocelis danubiana (Hindák)
Marvan et al., 65

Raphidocelis subcapitata (Korschikov)
Nygaard et al., 65

Raphidonema longiseta Vischer, 77
см. Koliella longiseta (Vischer)
Hindák

Rhabdomonas costata (Korschikov)
E.G. Pringsh., 33

Rhabdomonas incurva Fresen., 33
Rhipidodendron huxleyi Kent, 89
Roya anglica G.S. West, 78

S

Scenedesmus aculeolatus Reinsch, 67
см. Desmodesmus aculeolatus
(Reinsch) P. Tsarenko

Scenedesmus acuminatus f. *tortuosus* Skuja,
66

см. Acutodesmus pectinatus (Meyen)
P. Tsarenko

Scenedesmus acuminatus (Lagerh.) Chodat,
66

см. Acutodesmus acuminatus
(Lagerh.) P. Tsarenko

Scenedesmus acuminatus var. *biseriatus*
Reinsch, 66

см. Acutodesmus pectinatus (Meyen)
P. Tsarenko

Scenedesmus acuminatus var. *tortuosus*
(Skuja) Ooshima, 66

см. Acutodesmus pectinatus (Meyen)
P. Tsarenko

Scenedesmus acutus Meyen, 66

см. Acutodesmus dimorphus (Turpin)
P. Tsarenko

Scenedesmus apiculatus (W. West
et G.S. West) Chodat, 70

см. Scenedesmus obtusus var. *apiculatus*
(West et G.S. West) P. Tsarenko

Scenedesmus armatus (Chodat) Smith, 67
см. Desmodesmus armatus (Chodat)

E. Hegewald var. *armatus*

Scenedesmus armatus var. *bicaudatus*
(Guglielm.) Chodat, 67

см. Desmodesmus armatus var. *bicaudatus*
(Guglielm.) E. Hegew.

Scenedesmus armatus var. *bogleriensis*
Hortob., 67

см. Desmodesmus armatus var. *subalternans*
(G.M. Sm.) E. Hegew.

Scenedesmus bicaudatus (Hansg.) Chodat,
67

см. Desmodesmus bicaudatus
(Dedus.) P. Tsarenko

Scenedesmus bijugatus (Turpin) Kütz., 70
см. Scenedesmus ellipticus Corda

Scenedesmus bijugatus var. *alternans*
(Reinsch) Hansg., 70

- CM. Scenedesmus obtusus* Meyen var. **obtusus**
Scenedesmus brasiliensis Bohlin, 68
CM. Desmodesmus brasiliensis (Bohlin) E. Hegew.
Scenedesmus brasiliensis Bohlin var. *cinamomeus* Y.V. Roll, 68
CM. Desmodesmus brasiliensis (Bohlin) E. Hegew.
Scenedesmus costato-granulatus Skuja, 68
CM. Desmodesmus costato-granulatus (Skuja) E. Hegew.
Scenedesmus denticulatus Lagerh., 68
CM. Desmodesmus denticulatus (Lagerh.) An, Friedl et E. Hegew.
Scenedesmus denticulatus var. *linearis* Hansg., 67
CM. Desmodesmus aculeolatus (Reinsch) P. Tsarenko
Scenedesmus disciformis (Chodat) Fott et Komárek, 70
CM. Scenedesmus verrucosus Y.V. Roll
Scenedesmus ellipticus Corda, 70
Scenedesmus grahneisii (Heynig) Fott et Komárek, 68
CM. Desmodesmus grahneisii (Heynig) E. Hegew.
Scenedesmus granulatus var. *verrucosus* (Y.V. Roll) Dedus., 70
CM. Scenedesmus verrucosus Y.V. Roll
Scenedesmus hystrix Lagerh., 68
CM. Desmodesmus hystrix (Lagerh.) E. Hegew.
Scenedesmus intermedius var. *bicaudatus* Hortob. p.p., 68
CM. Desmodesmus intermedius var. *acutispinus* (Y.V. Roll) E. Hegew.
Scenedesmus obliquus (Turp.) Kütz., 66
CM. Acutodesmus obliquus (Turpin) P. Tsarenko
Scenedesmus obliquus var. *alternans* Khristjuk, 66
CM. Acutodesmus obliquus (Turpin) P. Tsarenko
Scenedesmus obliquus var. *costulatus* (Chodat) Ergash., 66
CM. Acutodesmus dimorphus (Turpin) P. Tsarenko
Scenedesmus obtusus Meyen var. **obtusus**, 70
- Scenedesmus obtusus** var. **apiculatus** (West et G.S. West) P. Tsarenko, 70
Scenedesmus octocauda Massjuk, 67
CM. Desmodesmus armatus (Chodat) E. Hegewald var. *armatus*
Scenedesmus opoliensis P.G. Richter, 69
CM. Desmodesmus opoliensis (P.G. Richter) E. Hegew. var. **opoliensis**
Scenedesmus opoliensis var. *alatus* Dedus, 69
CM. Desmodesmus opoliensis var. *alatus* (Dedus.) E. Hegew.
Scenedesmus opoliensis var. *carinatus* Lemmerm., 69
CM. Desmodesmus opoliensis var. *carinatus* (Lemmerm.) E. Hegewald
Scenedesmus opoliensis var. *setosus* Dedus, 69
CM. Desmodesmus opoliensis (P.G. Richter) E. Hegew. var. **opoliensis**
Scenedesmus papillosum Pankow, 70
Scenedesmus parvus (G.M. Sm.) Bourr., 70
Scenedesmus parvus var. *granulatus* Bourr. et Mang., 70
CM. Scenedesmus papillosum Pankow
Scenedesmus polyglobulus Hortob., 69
CM. Desmodesmus lunatus (West et G.S. West) E. Hegew.
Scenedesmus protuberans F.E. Fritsch et Rich, 69
CM. Desmodesmus protuberans (F.E. Fritsch et Rich) E. Hegew.
Scenedesmus quadricauda Bréb., 68
CM. Desmodesmus communis (E.Hegew.) E. Hegew.
Scenedesmus quadricauda var. *setosus* (Kirchn.) Hansg. p.p., 69
CM. Desmodesmus magnus (Meyen) P. Tsarenko
Scenedesmus serratus (Corda) Bohlin, 69
CM. Desmodesmus serratus (Corda) An, Friedl et E. Hegew.
Scenedesmus serratus f. *minor* Chodat, 69
CM. Desmodesmus serratus (Corda) An, Friedl et E. Hegew.
Scenedesmus spinosus Chodat, 69
CM. Desmodesmus spinosus (Chodat) E. Hegew.

- Scenedesmus spinosus* var. *bicaudatus* Hortob., 70
СМ. Desmodesmus subspicatus (Chodat) E. Hegew. et A. Schmidt
- Scenedesmus subspicatus* Chodat, 70
СМ. Desmodesmus subspicatus (Chodat) E. Hegew. et A. Schmidt
- Scenedesmus verrucosus* Y.V. Roll, 70
- Schizochlamys gelatinosa* A. Braun, 72
- Schizomeris leibleinii* Kütz., 73
- Schroederia setigera* (Schröd.) Lemmerm., 62
- Schroederia spiralis* (Printz) Korschikov, 62
- Scotiella palustris* Korschikov, 61
СМ. Chloropteridella tetragona (Pascher) P.C. Silva
- Selenastrum gracile* Reinsch, 65
- Sellaphora pupula* (Kütz.) D.G. Mann var. *pupula*, 51
- Sellaphora pupula* var. *capitata* (Hustedt) Gerasimiuk, 51
- Sellaphora pupula* var. *rostrata* (Hustedt) M. Aboal, 51
- Snowella lacustris* (Chodat) Komárek et Hindák, 17
- Sorastrum spinulosum* Nägeli, 63
- Sphaerocystis schroeterii* Chodat, 62
СМ. Coenochloris fottii (Hindák) P. Tsarenko
- Sphenomonas quadrangularis* F. Stein, 22
- Sphenomonas zerovii* Vetrova, 22
- Spirogyra nitida* (Dillwyn) Link, 78
- Spirogyra subsalsa* Kütz., 78
- Spirulina laxa* G.M. Sm., 18
- Spondylosium panduriforme* (Heimerl) Teiling, 86
- Spondylosium pulchellum* (Archer) Archer var. *bambusinoides* (Wittr.) Lundell, 86
- Spondylosium pulchellum* (Archer) Archer var. *pulchellum*, 86
- Staurastrum aculeatum* Ralfs, 86
- Staurastrum anatinum* f. *vestitum* (Ralfs) Brook, 86
- Staurastrum brachiatum* Ralfs, 86
- Staurastrum cheissonii* Archer, 86
- Staurastrum chaetoceros* (Schröder) G.M. Sm., 86
- Staurastrum furcigerum* var. *armigerum* (Bréb.) Nordst., 86
- Staurastrum inconspicuum* Nordstedt, 86
- Staurastrum manfeldtii* var. *annulatum* West et G.S. West, 86
- Staurastrum podlachicum* Eichl. et Gutw., 86
- Stauridium tetras* (Ehrenb.) E. Hegew., 63
- Staurodesmus brevispina* (Bréb. ex Ralfs) Croasd., 86
- Staurodesmus* cf. *sellatus* Teiling, 87
- Staurodesmus convergens* var. *laportei* Teiling, 87
- Staurodesmus dejectus* (Bréb. ex Ralfs) Teiling, 87
- Staurodesmus extensus* (Borge) Teiling, 87
- Staurodesmus incus* (Ralfs) Teiling var. *incus*, 87
- Staurodesmus incus* var. *ralfsii* (West et G.S. West) Teiling, 87
- Stauroneis anceps* Ehrenb., 55
Stauroneis anceps f. *gracilis* (Ehrenb.) Cleve, 55
СМ. Stauroneis gracilis Ehrenb.
- Stauroneis anceps* f. *linearis* (Ehrenb.) Cleve, 55
- Stauroneis anceps* f. *undulata* Oksiyuk, 55
- Stauroneis dilatata* Ehrenb., 55
- Stauroneis gracilis* Ehrenb., 55
- Stauroneis phoenicenteron* (Nitzsch) Ehrenb., 55
- Stauroneis berolinensis* (Lemmerm.) Bukht., 43
- Stenopterobia curvula* (W. Sm.) Krammer, 57
- Stenopterobia intermedia* (Lewis) Breb. ex van Heurck, 57
СМ. Stenopterobia curvula (W. Sm.) Krammer
- Stephanodiscus astraera* (Ehrenb.) Grunow, 42
СМ. Stephanodiscus rotula (Kütz.) Hendey
- Stephanodiscus hantzschii* Grunow, 42
- Stephanodiscus rotula* (Kütz.) Hendey, 42
- Stephanoporos scherffellii* Pascher, 39

Stephanoporus tubulosus Pascher, 39
Stigeoclonium prostratum F.E. Fritsch., 73
Stigeoclonium tenue (C. Agardh) Kütz. emend. Cox et H.C. Bold, 73
Surirella angustata Kütz. var. *angusta* f. *angusta*, 57
Surirella angustata var. ***constricta*** Hust. f. *ovata* Skvortsov, 58
Surirella biseriata Bréb., 58
Surirella linearis W. Sm., 58
Surirella splendida (Ehrenb.) Kütz., 58
Synechocystis aquatilis Sauv., 17
Synedra acus Kütz., 44
 CM. *Ulnaria acus* (Kütz.) M. Aboal
Synedra berolinensis Lemmerm., 43
 CM. *Staurosirella berolinensis* (Lemmerm.) Bukht.
Synedra minuscula Grunow, 44
Synedra pulchella (Ralfs) Kütz., 43
 CM. *Ctenophora pulchella* (Ralfs) D.M. Will. et Round
Synedra rumpens var. ***familiaris*** (Kütz.) Grunow, 44
Synedra ulna (Nitzsch) Ehrenb. var. *ulna*, 44
 CM. *Ulnaria ulna* (Nitzsch) Compère var. *ulna*
Synedra ulna var. *biceps* (Kütz.) Schoent., 44
 CM. *Ulnaria biceps* (Kütz.) Compère
Synedra ulna var. *danica* (Kütz.) Grunow, 44
 CM. *Ulnaria danica* (Kütz.) Compère et Bukht.
Synedra ulna var. *impressa* Hustedt, 44
 CM. *Ulnaria ulna* var. *subcontracta* (Østrup) Compère
Synura leptorrhabda (Asmund) Nicholls, 40
Synura sphagnicola (Korschikov) Korschikov, 40
Synura spinosa Korschikov, 40

T

Tabellaria fenestrata (Lyngbye) Kütz., 44
Tabellaria flocculosa (Roth) Kütz., 44
Teilingia granulata (Roy et Bisset) Bourrelly ex Compère, 87
Tetmemorus brebissonii Ralfs, 87

Tetrademus wisconsinensis G.M. Sm., 66
 CM. *Acutodesmus wisconsinensis* (G.M. Sm.) P. Tsarenko
Tetradinium intermedium Geitler, 35
Tetraedron caudatum (Corda) Hansg., 63
Tetraedron caudatum var. *punctatum* Lagerh., 63
 CM. *Tetraedron caudatum* (Corda) Hansg.
Tetraedron incus (Teiling) G.S. West, 61
 CM. *Chlorotetraedron incus* (Teiling) Komárek et Kovačik
Tetraedron minimum (A. Braun) Hansg. var. *minimum* f. *minimum*, 63
Tetraedron minimum var. *apiculato-scrobiculatum* (Reinsch. et Lagerh.) Skuja f. *elegans* Hortob., 64
 CM. *Tetraedron minimum* var. *minimum* f. *elegans* (Hortob.) P. Tsarenko
Tetraedron minimum var. ***minimum*** f. ***elegans*** (Hortob.) P. Tsarenko, 64
Tetraedron minimum var. *scrobiculatum* Lagerh., 63
 CM. *Tetraedron minimum* (A. Braun) Hansg. var. *minimum* f. *minimum*
Tetraedron triangulare Korschikov, 64
Tetrastrum elegans Playfair, 71
Tetrastrum heteracanthum (Nordst.) Chodat, 71
Tetrastrum punctatum (Schmidle) Ahlstrom et Tiffany, 70
 CM. *Pseudotetrastrum punctatum* Hindák
Tetrastrum staurogeniaeforme (Schröd.) Komárek, 71
Tetrastrum triangulare (Chodat) Komárek, 71
Tolypothrix lanata Wartm. ex Bornet et Flahault, 20
Trachelomonas abrupta Svirenko, 30
Trachelomonas allia Drežep., 30
Trachelomonas bernardinensis W. Vischer emend. Deflandre, 30
Trachelomonas caudata (Ehrenb.) F. Stein, 30
Trachelomonas cingeri Y.V. Roll, 30
Trachelomonas cylindrica Ehrenb. var. *cylindrica*, 30
Trachelomonas cylindrica var. ***decolata*** Playfair, 30

Trachelomonas dubia Svirenko emend. Deflandre, 30
Trachelomonas duplex (Deflandre) Couté et Tell, 30
Trachelomonas globularis (Awer.) Lemmerm., 30
Trachelomonas hexangulata Svirenko, 31
Trachelomonas hispida (Perty) F. Stein emend. Deflandre var. *hispida*, 31
Trachelomonas hispida var. *coronata* Lemmerm., 31
Trachelomonas hispida var. *crenulatocollis* (Maskell) Lemmerm., 31
Trachelomonas hispida var. *duplex* Deflandre, 30
 см. *Trachelomonas duplex* (Deflandre) Couté et Tell
Trachelomonas hispida var. *volicensis* Drežep., 31
Trachelomonas intermedia P.A. Dang., 31
Trachelomonas janczewskii Drežep., 31
Trachelomonas lacustris Drežep. emend. Balech, 31
Trachelomonas lemmermannii Wołosz., 31
Trachelomonas oblonga Lemmerm. var. *oblonga*, 31
Trachelomonas oblonga var. *australica* Playfair, 32
Trachelomonas oblonga var. *pulcherrima* (Playfair) T.G. Popova, 32
Trachelomonas ornata (Svirenko) Skvortsov, 32
Trachelomonas planctonica Svirenko, 32
Trachelomonas rugulosa F. Stein, 32
Trachelomonas scabra Playfair, 32
Trachelomonas similis A.C. Stokes, 32
Trachelomonas superba Svirenko emend. Deflandre var. *superba*, 32
Trachelomonas superba var. *echinata* (Y.V. Roll) T.G. Popova, 32
Trachelomonas superba var. *swirenki-ana* Deflandre, 32
Trachelomonas verrucosa A.C. Stokes, 32
Trachelomonas volvocina Ehrenb. var. *volvocina*, 32

Trachelomonas volvocina var. *derepho-
ra* Conrad, 33
Trachelomonas volvocina var. *papilla-
to-punctata* Skvortsov, 33
Trachelomonas volvocina var. *punc-
tata* Playfair, 33
Trachelomonas volvocina var. *subglo-
bosa* Lemmerm., 33
Trachelomonas volvocinopsis Svirenko, 33
Trachelomonas woycickii Koczw., 33
Tribonema affine (G.S. West) G.S. West, 37
Tribonema minus (G.A. Klebs) Hazen, 37
Tylochrysis globosa Matv., 39
 см. *Kybotion globosum* (Matv.) Bourr.

U

Ulnaria acus (Kütz.) M. Aboal, 44
Ulnaria biceps (Kütz.) Compère, 44
Ulnaria danica (Kütz.) Compère et Bukht., 44
Ulnaria ulna (Nitzsch) Compère var. *ulna*, 44
Ulnaria ulna var. *subcontracta* (Østrup) Compère, 44
Ulothrix aequalis Kütz., 59
Ulothrix mucosa Thur., 59
Ulothrix oscillarina Kütz., 59
 см. *Ulothrix mucosa* Thur.
Urceolus cyclostomus (F. Stein) Mereschk., 23
Urceolus pascheri Skvortsov, 24
Uronema confervicolum Lagerh., 73

V

Vacuolaria virescens Cienk., 34

W

Westella botryoides (West) Wild., 71

X

Xanthidium aculeatum Ehrenb. ex Ralfs, 87
Xanthidium antilopaeum (Bréb.) Kütz., 87
Xanthidium armatum Bréb. ex Ralfs, 87
Xanthidium cristatum Ralfs, 87

Z

Zygnema sp. ster., 78

Показчик латинських назв мохоподібних

A

- Amblystegium humile* (P.Beauv.)
Crundwell, 117
см. *Hygroamblystegium humile*
(P.Beauv.) Vander., Goffinet
et Hedenäs
- Amblystegium serpens*** (Hedw.)
Schimp., 116
- Amblystegium varium* (Hedw.) Lindb.,
117
см. *Hygroamblystegium varium*
(Hedw.) Mönk.
- Atrichum tenellum*** (Röhl.) Bruch
et Schimp., 106
- Atrichum undulatum*** (Hedw.)
P.Beauv., 106
- Aulacomnium androgynum*** (Hedw.)
Schwägr., 115
- Aulacomnium palustre*** (Hedw.)
Schwägr., 115

B

- Barbula unguiculata*** Hedw., 111
- Brachytheciastrum velutinum***
(Hedw.) Ignatov et Huttunen, 118
- Brachythecium albicans*** (Hedw.)
Schimp., 118
- Brachythecium campestre*** (Müll.
Hal.) Schimp., 118
- Brachythecium curtum* (Lindb.) Limpr.,
119
см. *Sciuro-hypnum oedipodium*
(Mitt.) Ignatov et Huttunen
- Brachythecium oedipodium* (Mitt.)
A.Jaeger, 119
см. *Sciuro-hypnum oedipodium*
(Mitt.) Ignatov et Huttunen
- Brachythecium populeum* (Hedw.)
Schimp., 119
см. *Sciuro-hypnum populeum*
(Hedw.) Ignatov et Huttunen

- Brachythecium rutabulum*** (Hedw.)
Schimp., 118
- Brachythecium salebrosum*** (Hoffm.)
ex F.Weber et D.Mohr Schimp.,
119
- Brachythecium velutinum* (Hedw.)
Schimp., 118
см. *Brachytheciastrum velutinum*
(Hedw.) Ignatov et Huttunen
- Breidleria arcuata* (Molendo) Loeske, 120
см. *Calliergonella lindbergii* (Mitt.)
Hedenäs
- Bryum argenteum*** Hedw., 113
- Bryum caespiticium*** Hedw., 113
- Bryum klinggraeffii*** Schimp., 113
- Bryum moravicum*** Podp., 113
- Bryum pseudotriquetrum*** (Hedw.)
P.Gaertn., B.Mey. et Scherb., 113
- Bryum ruderale*** Crundw. et Nyholm,
113
- Buxbaumia aphylla*** Hedw., 108

C

- Callicladium haldanianum*** (Grev.)
H.A.Crum, 119
- Calliergon cordifolium*** (Hedw.)
Kindb., 117
- Calliergonella cuspidata*** (Hedw.)
Loeske, 120
- Calliergonella lindbergii*** (Mitt.)
Hedenäs, 120
- Calypogeia azurea*** Stotler et Crotz,
103
- Calypogeia neesiana*** (C.Massal.
et Carestia) Müll.Frib., 103
- Calypogeia trichomanis* (L.) Corda
см. *Calypogeia azurea* Stotler
et Crotz
- Calypogeia trichomanis*** (L.) Corda.,
103
- Campylium calcareum* Crundw. et Nyh.,
116

см. Campylophyllum calcareum
(Crundw. et Nyholm) Hedenäs
Campyllum sommerfeltii auct. eur., 116
см. Campylophyllum calcareum
(Crundw. et Nyholm) Hedenäs
***Campyllum stellatum* (Hedw.) Lange**
 et C.E.O.Jensen, 116
Campylophyllum calcareum
(Crundw. et Nyholm) Hedenäs,
 116
***Cephalozia bicuspidata* (L.) Du-**
mort., 101
***Cephalozia connivens* (Dicks.)**
 Lindb., 101
***Cephalozia pleniceps* (Austin)**
 Lindb., 102
***Cephaloziella spinigera* (Lindb.)**
 Warnst., 102
Cephaloziella subdentata Warnst., 102
см. Cephaloziella spinigera
 (Lindb.) Warnst.
***Cephoziella hampeana* (Nees)**
 Schiffn., 102
***Cephoziella rubella* (Nees) Warnst.,**
 102
***Ceratodon purpureus* (Hedw.) Brid.,**
 109
Chiloscyphus coadunatus (Sw.) J.J. Engel
 et R.M. Schust., 101
см. Lophocolea bidentata (L.)
 Dumort.
***Chiloscyphus polyanthos* (L.) Corda,**
 101
Chiloscyphus profundus (Nees) J.J. Engel
 et R.M. Schust., 101
см. Lophocolea heterophylla
 (Schrad.) Dumort.
Chiloscyphus rivularis (Schrad.) Hazsl.,
 101
см. Chiloscyphus polyanthos (L.)
 Corda
***Climacium dendroides* (Hedw.)**
 F.Weber et D.Mohr, 116
***Cynodontium strumiferum* (Hedw.)**
 Lindb., 109

D

***Dichelyma capillaceum* (Dicks.)**
 Myrin, 116
***Dicranella cerviculata* (Hedw.)**
 Schimp., 110
***Dicranella heteromalla* (Hedw.)**
 Schimp., 110
***Dicranodontium denudatum* (Brid.)**
 Britton, 111
***Dicranum bonjeanii* De Not., 110**
***Dicranum flagellare* Hedw., 110**
***Dicranum fuscescens* Sm., 110**
***Dicranum montanum* Hedw., 110**
***Dicranum polysetum* Sw. ex anon.,**
 110
Dicranum rugosum Hoffm. ex Hedw., 110
см. Dicranum polysetum Sw.
 ex anon.
***Dicranum scoparium* Hedw., 111**
***Dicranum viride* (Sull. et Lesq.)**
 Lindb., 111
Dolichotheca seligeri (Brid.) Loeske, 121
см. Herzogiella seligeri (Brid.)
 Z.Iwats.
***Drepanocladus aduncus* (Hedw.)**
 Warnst., 116
Drepanocladus fluitans (Hedw.) Warnst.,
 118
см. Warnstorfia fluitans (Hedw.)
 Loeske
Drepanocladus uncinatus (Hedw.)
 Warnst., 117
см. Sanionia uncinata (Hedw.)
 Loeske
Drepanocladus intermedius (Lindb.)
 Warnst., 117
см. Scorpidium cossonii (Schimp.)
 Hedenäs

E

***Eurhynchium angustirete* (Broth.)**
 T.J.Kop., 119

F

- Fissidens adianthoides* Hedw., 109
Fontinalis antipyretica Hedw., 116
Fossombronia foveolata Lindb., 99
Frullania dilatata (L.) Dumort., 100
Funaria hygrometrica Hedw., 108

G

- Geocalyx graveolens* (Schrad.) Nees, 103
Grimmia laevigata (Brid.) Brid., 108
Grimmia muehlenbeckii Schimp., 108
Grimmia pulvinata (Hedw.) Sm., 109

H

- Hedwigia ciliata* (Hedw.) P.Beauv., 113
Herzogiella seligeri (Brid.) Z.Iwats., 121
Heterophyllum haldanianum (Grev.) M.Fleisch., 119
 см. *Callicladium haldanianum* (Grev.) H.A.Crum
Hygroamblystegium humile (P.Beauv.) Vander., Goffinet et Hedenäs, 117
Hygroamblystegium varium (Hedw.) Mönk., 117
Hylocomium splendens (Hedw.) Schimp., 121
Hypnum cupressiforme Hedw., 120
Hypnum lindbergii Mitt., 120
 см. *Calliergonella lindbergii* (Mitt.) Hedenäs
Hypnum pallescens (Hedw.) P.Beauv., 120

J

- Jungermannia lanceolata* Auct., 103
 см. *Jungermannia leiantha* Grolle
Jungermannia leiantha Grolle, 103

K

- Kurzia pauciflora* (Dicks.) Grolle, 101

L

- Lepidozia reptans* (L.) Dumort., 101
Leptobryum pyriforme (Hedw.) Wilson, 112
Leptodictyum humile (P.Beauv.) Ochyra, 117
 см. *Hygroamblystegium humile* (P.Beauv.) Vander., Goffinet et Hedenäs
Leptodictyum kochii (Schimp.) Warnst., 117
 см. *Hygroamblystegium humile* (P.Beauv.) Vander., Goffinet et Hedenäs
Leptodictyum riparium (Hedw.) Warnst., 117
Leskea polycarpa Hedw., 118
Leucobryum glaucum (Hedw.) Ångstr., 111
Leucodon sciuroides (Hedw.) Schwägr., 122
Lophocolea bidentata (L.) Dumort., 101
Lophocolea cuspidata Limpr., 101
 см. *Lophocolea bidentata* (L.) Dumort.
Lophocolea heterophylla (Schrad.) Dumort., 101
Lophozia bicrenata (Schmidel ex Hoffm.) Dumort., 102
Lophozia excisa (Dicks.) Dumort., 102

M

- Marchantia polymorpha* L., 99
Mniobryum delicatulum (Hedw.) Dixon, 114
 см. *Pohlia melanodon* (Brid.) J.Shaw

Mnium affine Blandow ex Funck, 115
см. *Plagiomnium affine* (Blandow
ex Funck) T.J.Kop.

Mnium cinclidioides Huebener, 115
см. *Pseudobryum cinclidioides*
(Huebener) T.J.Kop.

Mnium cuspidatum Hedw., 115
см. *Plagiomnium cuspidatum*
(Hedw.) T.J.Kop.

Mnium punctatum Hedw., 114
см. *Rhizomnium punctatum*
(Hedw.) T.J.Kop.

Mnium rugicum Laurer, 115
см. *Plagiomnium ellipticum* (Brid.)
T.J.Kop.

***Mnium stellare* Hedw., 114**

***Mylia anomala* (Hook.) Gray, 103**

N

***Nardia geoscyphus* (De Not) Lindb.,
103**

***Nowellia curvifolia* (Dicks.) Mitt.,
102**

O

***Odontoschisma denudatum* (Mart.)
Dumort., 102**

Orthodicranum flagellare (Hedw.) Loeske,
110

см. *Dicranum flagellare* Hedw.

Orthodicranum montanum (Hedw.)
Loeske, 110

см. *Dicranum montanum* Hedw.

***Orthotrichum affine* Schrad.
ex Brid., 112**

***Orthotrichum anomalum* Hedw.,
112**

***Orthotrichum diaphanum* Schrad.
ex Brid., 112**

Orthotrichum fastigiatum Bruch ex Brid.,
112

см. *Orthotrichum affine* Schrad.
ex Brid.

***Orthotrichum gymnostomum* Bruch
ex Brid., 112**

***Orthotrichum patens* Bruch ex Brid.,
112**

***Orthotrichum pumilum* Sw.
ex anon., 112**

***Orthotrichum speciosum* Nees, 112**

P

***Paraleucobryum longifolium*
(Hedw.) Loeske, 111**

***Pellia epiphylla* (L.) Corda, 99**

***Phaeoceros carolinianus* (Michx.)
Prosk., 98**

Phaeoceros laevis ssp. *carolinianus*
(Michx.) Prosk., 98

см. *Phaeoceros carolinianus*
(Michx.) Prosk.

***Philonotis fontana* (Hedw.) Brid.,
113**

***Plagiomnium affine* (Blandow
ex Funck) T.J.Kop., 115**

***Plagiomnium cuspidatum* (Hedw.)
T.J.Kop., 115**

***Plagiomnium ellipticum* (Brid.)
T.J.Kop., 115**

***Plagiothecium cavifolium* (Brid.)
Z.Iwats., 121**

***Plagiothecium denticulatum*
(Hedw.) Schimp., 121**

***Plagiothecium laetum* Schimp., 122**
Plagiothecium roeseanum (Hampe) Bruch
et Schimp., 121

см. *Plagiothecium cavifolium*
(Brid.) Z.Iwats.

Plagiothecium silesiacum (Web. et Mohr)
Schimp., 121

см. *Herzogiella seligeri* (Brid.)
Z.Iwats.

***Plagiothecium succulentum* (Wil-
son) Lindb., 122**

***Platygyrium repens* (Brid.) Schimp.,
122**

***Pleurozium schreberi* (Willd.
ex Brid.) Mitt., 121**

Pohlia annotina (Hedw.) Lindb., 114
Pohlia bulbifera (Warnst.) Warnst., 114
Pohlia campotrachela (Ren. et Cardot) Broth., 114
Pohlia melanodon (Brid.) J.Shaw, 114
Pohlia nutans (Hedw.) Lindb., 114
Polytrichastrum longisetum (Sw.ex Brid.) G.L.Sm., 107
Polytrichum alpestre Hoppe, 107
 см. *Polytrichum strictum* Menzies ex Brid.
Polytrichum commune Hedw., 107
Polytrichum gracile Dicks., 107
 см. *Polytrichastrum longisetum* (Sw. ex Brid.) G.L.Sm.
Polytrichum juniperinum Hedw., 107
Polytrichum longisetum Sw. ex Brid, 107
 см. *Polytrichastrum longisetum* (Sw. ex Brid.) G.L.Sm.
Polytrichum piliferum Hedw., 107
Polytrichum strictum Menzies ex Brid., 107
Pottia truncata (Hedw.) Bruch et Schimp., 111
 см. *Tortula truncata* (Hedw.) Mitt.
Pseudobryum cinclidioides (Huebener) T.J.Kop., 115
Ptilidium ciliare (L.) Hampe, 100
Ptilidium pulcherrimum (Weber) Vain., 100
Ptilium crista-castrensis (Hedw.) De Not., 120
Pylaisia polyantha (Hedw.) Schimp., 120

R

Racomitrium canescens (Hedw.) Brid., 109
Racomitrium heterostichum (Hedw.) Brid., 109
Radula complanata (L.) Dumort., 100

Rhizomnium punctatum (Hedw.) T.J.Kop., 114
Rhytidiadelphus triquetrus (Hedw.) Warnst., 121
Riccardia latifrons (Lindb.) Lindb., 100
Riccardia palmata (Hedw.) Carruth., 100
Riccia huebeneriana Lindenb., 99
Riccia sorocarpa Bisch., 99

S

Sanionia uncinata (Hedw.) Loeske, 117
Scapania irrigua (Nees) Nees, 102
Scapania paludicola Loeske et Müll. Frib., 103
Schistidium apocarpum (Hedw.) Bruch et Schimp., 109
Schistostega pennata (Hedw.) F.Weber et D.Mohr, 110
Sciuro-hypnum oedipodium (Mitt.) Ignatov et Huttunen, 119
Sciuro-hypnum populeum (Hedw.) Ignatov et Huttunen, 119
Scorpidium cossonii (Schimp.) Hedenäs, 117
Sphagnum acutifolium Schrad., 104
 см. *Sphagnum capillifolium* (Ehrh.) Hedw.
Sphagnum angustifolium (C.E.O.Jensen ex Russow) C.E.O.Jensen, 104
Sphagnum auriculatum Schimp., 104
Sphagnum capillifolium (Ehrh.) Hedw., 104
Sphagnum centrale C.E.O.Jensen, 104
Sphagnum compactum Lam. et DC., 104
Sphagnum contortum Schultz, 104
Sphagnum cuspidatum Ehrh. ex Hoffm., 104

Sphagnum cymbifolium (Ehrh.) Hedw., 105
 см. *Sphagnum palustre* L.

Sphagnum denticulatum Brid., 104
 см. *Sphagnum auriculatum* Schimp.

Sphagnum fallax (H.Klinggr.) H.Klinggr., 105

Sphagnum fimbriatum Wilson, 105

Sphagnum flexuosum Dozy et Molk., 105

Sphagnum fuscum (Schimp.) H.Klinggr., 105

Sphagnum magellanicum Brid., 105

Sphagnum medium Limpr., 105
 см. *Sphagnum magellanicum* Brid.

Sphagnum molle Sull., 105

Sphagnum molluscum Bruch, 106
 см. *Sphagnum tenellum* (Brid.) Pers. ex Brid.

Sphagnum nemoreum Scop., 104
 см. *Sphagnum capillifolium* (Ehrh.) Hedw.

Sphagnum palustre L., 105

Sphagnum papillosum Lindb., 106

Sphagnum parvifolium (Sendth. ex Warnst.) Warnst., 104
 см. *Sphagnum angustifolium* (C.E.O.Jensen ex Russow) C.E.O.Jensen

Sphagnum platyphyllum (Lindb. ex Braithw.) Warnst., 106

Sphagnum recurvum var. *amblyphyllum* (Russow) Warnst., 105
 см. *Sphagnum flexuosum* Dozy et Molk.

Sphagnum recurvum var. *mucronatum* (Russow) Warnst., 105
 см. *Sphagnum fallax* (H.Klinggr.) H.Klinggr.

Sphagnum rubellum Wilson, 106

Sphagnum subbicolor Auct., 104
 см. *Sphagnum centrale* C.E.O.Jensen

Sphagnum subsecundum Nees, 106

Sphagnum tabulare auct., 105
 см. *Sphagnum molle* Sull.

Sphagnum tenellum (Brid.) Pers. ex Brid., 106

Sphagnum teres (Schimp.) Ångstr., 106

Stroemia gymnostoma (Bruch ex Brid.) I.Hagen, 112
 см. *Orthotrichum gymnostomum* Bruch ex Brid.

Syntrichia ruralis (Hedw.) F.Weber et D.Mohr, 111

T

Telaranea setacea (Weber) Müll.Frib., 101
 см. *Kurzia pauciflora* (Dicks.) Grolle

Tetraphis pellucida Hedw., 108

Thuidium recognitum (Hedw.) Lindb., 118

Tortula ruralis (Hedw.) P.Gaertn., B.Mey et Scherb., 111
 см. *Syntrichia ruralis* (Hedw.) F.Weber et D.Mohr

Tortula truncata (Hedw.) Mitt., 111

U

Ulota crispa (Hedw.) Brid., 112

W

Warnstorfia fluitans (Hedw.) Loeske, 118

Показчик латинських назв судинних рослин

А

- Acer negundo*** L., 154
Acer platanoides L., 154
Achillea cartilaginea Ledeb., 162
 см. *Ptarmica cartilaginea* (Ledeb. ex Rchb.) Ledeb.
Achillea millefolium L., 156
 см. *Achillea submillefolium* Klokov & Krytzka
Achillea ptarmica L., 162
 см. *Ptarmica vulgaris* Blackw. ex DC.
Achillea salicifolia Besser, 162
 см. *Ptarmica salicifolia* (Besser) Serg.
Achillea submillefolium Klokov & Krytzka, 156
Achyrophorus maculatus (L.) Scop., 160
 см. *Hypochaeris maculata* L.
Achyrophorus radicata (L.) Scop., 160
 см. *Hypochaeris radicata* L.
Acinos arvensis (Lam.) Dandy, 181
Acinos thymoides Moench, 181
 см. *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy
Aegopidium podagraria L., 154
Agrimonia eupatoria L., 192
Agrimonia procera Wallr., 192
Agrostis canina L., 147
Agrostis capillaris auct. non L., 148
Agrostis gigantea Roth, 148
Agrostis stolonifera L., 148
Agrostis stolonizans Besser ex Schult. et Schult. f., 148
 см. *Agrostis stolonifera* L.
Agrostis syreistschikovii P.Smirn., 148
 см. *Agrostis vinealis* Schreb.
Agrostis tenuifolia M.Bieb., 148
 см. *Agrostis vinealis* Schreb.
Agrostis tenuis Sibth., 148
 см. *Agrostis capillaris auct. non* L.
Agrostis vinealis Schreb., 148
Agrostis vulgaris With., 148
 см. *Agrostis capillaris auct. non* L.
Ajuga reptans L., 181
Ajuga reptans L., 181
Alchemilla vulgaris L., 192
Alisma plantago-aquatica L., 139
Allium angulosum L., 140
Alnus glutinosa (L.) Gaertn., 164
Alopecurus geniculatus L., 148
Alopecurus pratensis L., 148
Amaranthus powellii S.Watson, 154
Amaranthus retroflexus L., 154
Ambrosia artemisiifolia L., 156
Anagallis arvensis L., 189
Anchusa officinalis L., 165
Andromeda polifolia L., 175
Anemona nemorosa L., 190
Angelica archangelica L., 154
 см. *Archangelica officinalis* Hoffm.
Angelica sylvestris L., 154
Anisantha tectorum (L.) Nevski, 148
Antennaria dioica (L.) P.Gaertn., 156
Anthemis arvensis L., 156
Anthemis ruthenica M.Bieb., 156
Anthemis subnictoria Dobrocz., 156
Anthericum ramosum L., 140
Anthoxanthum odoratum L., 148
Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm., 154
Apera spica-venti (L.) P.Beauv., 148
Arabis arenosa (L.) Scop., 166
 см. *Cardaminopsis arenosa* (L.) Hayek
Arabis perfoliata Lam., 168
 см. *Turritis glabra* L.
Archangelica officinalis Hoffm., 154
Arctium lappa L., 156
Arctium majus Bernh., 156
 см. *Arctium lappa* L.
Arctium minus (Hill) Bernh., 157
Arctium tomentosum L., 157
Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng., 175
Arenaria viscida Hall. f. ex Lois., 169
Argyropyron repens L., 150
 см. *Elytrigia repens* (L.) Nevski
Artemisia absinthium L., 157
Artemisia annua L., 157

Artemisia mongolica (Bess.) Fisch.
ex Nakai, 157
Artemisia scoparia Waldst. & Kit.,
157
Artemisia tschernieviana Besser,
157
Artemisia umbrosa (Turcz.
ex Besser) Pamp., 157
Artemisia vulgaris L., 157
Asparagus officinalis L., 140
Astragalus arenarius L., 177
Athyrium filix-femina (L.) Roth, 138
Atriplex micrantha C.A.Mey, 172
Atriplex nitens Schkuhr, 172
см. *Atriplex sagittata* Borkh.
Atriplex patula L., 172
Atriplex prostrata Boucher ex DC.,
172
Atriplex sagittata Borkh., 172
Atriplex tatarica L., 173
Azalea pontica L., 176
см. *Rhododendron luteum* Sweet

B

Ballota nigra L., 181
Ballota ruderalis Sw., 181
см. *Ballota nigra* L.
Barbarea vulgaris R.Br.
ex W.T.Aiton, 166
Batrachium aquatile (L.) Dumort.,
190
Batrachium circinatum (Sibth.)
Spach, 190
Beckmannia eruciformis (L.) Host,
148
Bellis perennis L., 157
Berteroa incana (L.) DC., 166
Betonica officinalis L., 181
Betula pendula Roth, 164
Betula pubescens Ehrh., 165
Betula verrucosa Ehrh., 164
см. *Betula pendula* Roth
Bidens cernua L., 158
Bidens frondosa L., 158
Bidens tripartita L., 158
Bistorta officinalis Delarbre, 187

Blysmus compressus (L.) Panz.
ex Link, 140
Brachypodium sylvaticum (Huds.)
P.Beauv., 148
Brassica nigra (L.) W.D.J.Koch, 166
Briza media L., 148
Bromopsis inermis (Leys.) Holub,
148
Bromus hordaceus L., 149
Bromus inermis Leys., 148
см. *Bromopsis inermis* (Leys.)
Holub
Bromus mollis L., 149
см. *Bromus hordaceus* L.
Bromus secalinus L., 149
Bromus tectorum L., 148
см. *Anisantha tectorum* (L.) Nevski
Buglossoides arvensis (L.)
I.M.Johnst., 165
Butomus umbellatus L., 140

C

Calamagrostis arundinacea (L.)
Roth, 149
Calamagrostis canescens (Weber)
Roth, 149
Calamagrostis epigeios (L.) Roth,
149
Calamagrostis lanceolata Roth, 149
см. *Calamagrostis canescens*
(Weber) Roth
Calamagrostis neglecta Auct. non
P.Gaertn., Mey et Schreb., 149
см. *Calamagrostis stricta* (Timm.)
Koeler
Calamagrostis stricta (Timm.)
Koeler, 149
Calestania palustris (L.) K.-Pol., 155
см. *Peucedanum palustre* (L.)
Moench
Calla palustris L., 140
Callitriche cophocarpa Sendtner,
168
Callitriche palustris L., 168
Callitriche verna L., 168
см. *Callitriche palustris* L.
Calluna vulgaris (L.) Hull, 175

- Caltha palustris*** L., 191
Calystegia sepium (L.) R.Br., 174
Campanula glomerata L., 168
Campanula patula L., 168
Campanula persicifolia L., 168
Campanula rapunculoides L., 168
Campanula rotundifolia L., 168
Campanula trachelium L., 168
Capsella bursa-pastoris (L.) Medik., 166
Caragana arborescens Lam., 177
Cardamine amara L., 166
Cardamine flexuosa With., 166
Cardamine pratensis L., 166
Cardaminopsis arenosa (L.) Hayek, 166
Cardaria draba (L.) Desv., 166
Carduus acanthoides L., 158
Carduus crispus L., 158
Carduus fortior Klok., 158
     см. Carduus acanthoides L.
Carex acuta L., 141
Carex acutiformis Ehrh., 141
Carex appropinquata Schum., 141
Carex brizoides L., 141
Carex buxbaumii Wahlenb., 141
Carex canescens Auct. non L., 141
     см. Carex cinerea Pollich
Carex cespitosa L., 141
Carex chordorrhiza Ehrh., 141
Carex cinerea Pollich, 141
Carex colchica J.Gray, 141
Carex contigua Hoppe, 143
     см. Carex spicata Huds.
Carex elata All., 141
Carex elongata L., 141
Carex ericetorum Pollich, 142
Carex filiformis Good., 142
     см. Carex lasiocarpa Ehrh.
Carex flava L., 142
Carex goodenoughii J.Gray., 142
     см. Carex nigra (L.) Reichard
Carex gracilis Curt., 141
     см. Carex acuta L.
Carex hirta L., 142
Carex hudsonii A.Bennet, 141
     см. Carex elata All.
Carex inflata Huds., 143
     см. Carex rostrata Stokes
Carex juncella (Fr.) Th.Fr., 142
Carex lasiocarpa Ehrh., 142
Carex leporina L., 142
Carex limosa L., 142
Carex montana L., 142
Carex muricata L., 142
Carex nigra (L.) Reichard, 142
Carex omskiana Meinsh., 141
     см. Carex elata All.
Carex pallescens L., 142
Carex paludosa Good, 141
     см. Carex acutiformis Ehrh.
Carex panicea L., 142
Carex paradoxa Willd., 141
     см. Carex appropinquata Schum.
Carex pilulifera L., 142
Carex praecox Schreb., 142
Carex riparia Curtis, 143
Carex rostrata Stokes, 143
Carex schreberi Schrank, 142
     см. Carex praecox Schreb.
Carex serotina Mérat, 143
     см. Carex viridula Michx.
Carex spicata Huds., 143
Carex vesicaria L., 143
Carex viridula Michx., 143
Carex vulgaris Fries, 142
     см. Carex nigra (L.) Reichard
Carex vulpina L., 143
Carex wiluica Meinsh., 142
     см. Carex juncella (Fr.) Th.Fr.
Carlina biebersteinii Bernh. ex Hornem., 158
Carpinus betulus L., 174
Carum carvi L., 154
Centaurea apiculata Ledeb., 158
Centaurea cyanus L., 158
Centaurea jacea L., 158
Centaurea phrygia L., 158
Centaurea pseudocoriacea Dobroc., 158
     см. Centaurea apiculata Ledeb.
Centaurea rhenana Boreau, 158
     см. Centaurea stoebe L.
Centaurea scabiosa L., 158
Centaurea stoebe L., 158
Centaureum erythraea Rafn, 180

- Centaurium pulchellum*** (Sw.)
Druce, 180
Centaurium umbellatum Gilib., 180
см. *Centaurium erythraea* Rafn
- Cerastium arvense*** L., 169
Cerastium caespitosum Gilib., 169
см. *Cerastium holosteoides* Fr.
- Cerastium holosteoides*** Fr., 169
- Ceratophyllum demersum*** L., 172
- Chaenorhinum minus*** (L.) Lange,
197
- Chaerophyllum temulum*** L., 155
- Chamaecytisus ratisbonensis***
(Schaeff.) Rothm., 177
- Chamaecytisus ruthenicus*** (Fisch.
ex Woł.) Klásková, 177
- Chamaecytisus zingeri*** (Nenuk.)
Klásková, 177
- Chamaedaphne calyculata*** (L.)
Moench, 176
- Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.,
185
см. *Chamaerion angustifolium* (L.)
Holub
- Chamaerion angustifolium*** (L.)
Holub, 185
- Chamomilla recutita* (L.) Rauschert, 161
см. *Matricaria recutita* L.
- Chamomilla suaveolens* (Pursh) Rydb.,
161
см. *Lepidotheca suaveolens* (Pursh)
Nutt.
- Chelidonium majus*** L., 186
- Chenopodium album*** L., 173
- Chenopodium glaucum*** L., 173
- Chenopodium hybridum*** L., 173
- Chenopodium lanceolatum*** Muehl.
ex Willd. (≈ *Ch. album* aggr.), 173
- Chenopodium polyspermum*** L., 173
- Chenopodium pseudopulifolium***
(Scholz) Nyar., 173
- Chenopodium strictum*** Roth, 173
- Chenopodium suecicum* Murray, 173
см. *Chenopodium pseudopulifolium*
(Scholz) Nyar.
- Chimaphila umbellata*** (L.)
W.Barton, 190
- Chondrilla juncea*** L., 158
- Chrysosplenium alternifolium*** L.,
197
- Cichorium intybus*** L., 159
- Cicuta virosa*** L., 155
- Cirsium arvense*** (L.) Scop., 159
- Cirsium palustre*** (L.) Scop., 159
- Cirsium rivulare*** (Jacq.) All., 159
- Cirsium vulgare*** L., 159
- Clematis recta*** L., 191
- Clinopodium vulgare*** L., 181
- Cnidium dubium*** (Schkuhr.) Thell.,
155
- Coccyganthe flos-cuculi*** (L.) Fourr.,
169
- Comarum palustre* L., 193
см. *Potentilla palustris* (L.) Scop.
- Conium maculatum*** L., 155
- Consolida regalis*** S.F.Gray, 191
- Convallaria majalis*** L., 140
- Convolvulus arvensis*** L., 174
- Conyza canadensis*** (L.) Cronq., 159
- Corispermum nitidum*** Kit. ex Schult.
s.l. (incl. *Corispermum hyssopi-*
folium sensu auct. Fl. Europaea
Orient., non L. s.str.), 173
- Corispermum pallasii*** Steven, 173
- Coronaria flos-cuculi* (L.) A.Br., 169
см. *Coccyganthe flos-cuculi* (L.)
Fourr.
- Coronilla varia* L., 178
см. *Securigera varia* (L.) Lassen
- Corydalis halleri* (Willd.) Willd., 180
см. *Corydalis solida* (L.) Clairv.
- Corydalis solida*** (L.) Clairv., 180
- Corylus avellana*** L., 174
- Corynephorus canescens*** (L.)
P.Beauv., 149
- Crepis biennis*** L., 159
- Crepis paludosa*** (L.) Moench, 159
- Crepis tectorum*** L., 159
- Cruciata glabra*** (L.) Ehrend., 195
- Cuscuta europaea*** L., 174
- Cynoglossum officinale*** L., 165
- Cynosurus cristatus*** L., 149
- Cyperus fuscus*** L., 143
- Cytisus ruthenicus* Fisch. ex Woloszcz.,
177

- см. Chamaecytisus ruthenicus*
(Fisch. ex Woł.) Klásková
Cytisus ruthenicus Fisch. ex Woloszcz. var.
zingeri Nenuk., 177
см. Chamaecytisus zingeri (Nenuk.)
Klásková
Cytisus scoparius (L.) Link, 178
см. Sarothamnus scoparius (L.)
W.D.J.Koch
Cytisus zingeri (Nenuk.) V.Krecz., 177
см. Chamaecytisus zingeri (Nenuk.)
Klásková

D

- Dactylis glomerata* L., 149
Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó,
147
Dactylorhiza maculata (L.) Soó, 147
Dactylorhiza majalis (Rchb. f.)
P.F.Hunt et Summerhayes, 147
Dactylorhiza traunsteineri (Saut.
ex Rchb.) Soó, 147
Daucus carota L., 155
Deschampsia cespitosa (L.) P.Beauv.,
149
Deschampsia flexuosa (L.) Nees, 149
Descurainia sophia (L.) Webb
ex Prantl, 167
Dianthus armeria L., 169
Dianthus borbasii Vandas, 169
Dianthus carthusianorum L., 169
Dianthus carthusianorum var. *polonicus*
(Zapał.) Kulczynski, 169
см. Dianthus polonicus Zapał.
Dianthus deltoides L., 169
Dianthus polonicus Zapał., 169
Dianthus pseudosquarrosus
(Novák) Klokov, 170
Digitalis grandiflora Mill., 197
Digitaria ischaemum (Schreb.)
Muehl., 149
Digitaria linearis (L.) Crep., 149
см. Digitaria ischaemum (Schreb.)
Muehl.
Digitaria sanguinalis (L.) Scop., 149
Digraphis arundinacea (L.) Trin., 152
см. Phalaroides arundinacea (L.)
Rausch.
Diphasiastrum complanatum (L.)
Holub, 136
Diphasiastrum tristachyum (Pursh)
Holub, 136
Diphasiastrum zeileri (Rouy)
Holub, 136
Draba verna L., 166
см. Erophila verna (L.) Besser
Drosera intermedia Hayne, 175
Drosera rotundifolia L., 175
Dryopteris austriaca auct. non (Jacq.)
Woynar ex Schinz & Thell., 138
см. Dryopteris dilatata (Hoffm.)
A.Gray
Dryopteris carthusiana (Vill.)
H.P.Fuchs, 138
Dryopteris cristata (L.) A.Gray, 138
Dryopteris dilatata (Hoffm.) A.Gray,
138
Dryopteris filix-max (L.) Schott, 138

E

- Echinochloa crusgalli* (L.) P.Beauv.,
150
Echium vulgare L., 165
Eleocharis acicularis (L.) Roem.
et Schult., 143
Eleocharis mamillata Lindb. fil., 143
Eleocharis ovata (Roth) Roem.
et Schult., 143
Eleocharis palustris (L.) Roem.
et Schult., 143
Eleocharis uniglumis (Link) Schult.,
143
Elodea canadensis Michx., 144
Elscholtzia ciliata (Thunb.) Hyl., 181
Elscholtzia patrinii (Lepech.) Garcke, 181
см. Elscholtzia ciliata (Thunb.) Hyl.
Elytrigia intermedia (Host.) Nevski,
150
Elytrigia repens (L.) Nevski, 150
Epilobium hirsutum L., 186
Epilobium palustre L., 186
Epilobium parviflorum L., 186

Epipactis helleborine (L.) Crantz, 147
Epipactis latifolia (L.) All., 147
 см. *Epipactis helleborine* (L.) Crantz
Equisetum arvense L., 137
Equisetum fluviatile L., 137
Equisetum palustre L., 137
Equisetum pratense L., 137
Equisetum sylvaticum L., 137
Eragrostis minor Host., 150
Eragrostis pectinacea (Michx.) Nees, 150
Eragrostis pilosa (L.) P.Beauv., 150
Rechtites hieracifolia (L.) Raf. ex DC., 159
Erigeron acris L., 159
Erigeron canadensis L., 159
 см. *Conyza canadensis* (L.) Cronq.
Eriophorum angustifolium Honck, 144
Eriophorum gracile W.D.J.Koch, 144
Eriophorum latifolium Hoppe, 144
Eriophorum vaginatum L., 144
Erodium cicutarium (L.) L'Her., 180
Erophila verna (L.) Besser, 166
Eryngium planum L., 155
Erysimum cheirathoides L., 167
Euonymus europaea L., 172
Euonymus verrucosa Scop., 172
Eupatorium cannabinum L., 159
Euphorbia cyparissias L., 176
Euphorbia helioscopia L., 177
Euphorbia palustris L., 177
Euphrasia parviflora Schag., 197
Euphrasia stricta D.Wolff ex J.F.Lehm., 197

F

Fallopia convolvulus (L.) A.Löve, 188
Fallopia dumetorum (L.) Holub, 188
Festuca ovina L., 150
Festuca polesica Zapał., 150
Festuca pratensis Huds., 150
Festuca rubra L., 150
Filipendula denudata (J. Presl et C. Presl) Fritsch, 192

Filipendula ulmaria (L.) Maxim., 193
Filipendula ulmaria (L.) Maxim. subsp. *denudata* (J. Presl et C. Presl) Hayek, 192
 см. *Filipendula denudata* (J. Presl et C. Presl) Fritsch
Fragaria moschata (Duchesne) Weston, 192
Fragaria vesca L., 192
Fragaria x ananassa (Duchesne) Duchesne, 192
Fragula alnus Mill., 192

G

Galeopsis bifida Boenn., 182
Galeopsis ladanum L., 182
Galeopsis pubescens Besser, 182
Galinsoga parviflora Cav., 160
Galinsoga x mixta J.Murray, 160
Galium aparine L., 195
Galium boreale L., 195
Galium intermedium Schult., 195
Galium mollugo L., 195
Galium palustre L., 196
Galium rivale (Sibth. et Smith) Griseb., 196
Galium schultesii Vest., 195
 см. *Galium intermedium* Schult.
Galium uliginosum L., 196
Galium vernum Scop., 195
 см. *Cruciata glabra* (L.) Ehrend.
Galium verum L., 196
Genista tinctoria L., 177
Gentiana pneumonanthe L., 180
Geranium palustre L., 180
Geranium pratense L., 180
Geranium pusillum L., 180
Geranium robertianum L., 180
Geranium sanguineum L., 180
Geranium sylvaticum L., 180
Geum aleppicum Jacq., 193
Geum rivale L., 193
Geum urbanum L., 193
Gladiolus imbricatus L., 144
Glechoma hederacea L., 182

Glechoma hederacea L. var. *hirsuta*
Baumg., 182
см. *Glechoma hirsuta* Waldst.
et Kit.
Glechoma hirsuta Waldst. et Kit., 182
Glyceria fluitans (L.) R.Br., 150
Glyceria maxima (C.Hartm.) Holm-
berg, 150
Glyceria nemoralis (Uechtr.) Uechtr.
et Körn., 151
Glyceria notata Chevall., 151
Glyceria plicata (Fr.) Fr., 151
см. *Glyceria notata* Chevall.
Gnaphalium luteoalbum L., 160
Gnaphalium sylvaticum L., 160
Gnaphalium uliginosum L., 160
Goodyera repens (L.) R.Br., 147
Gratiola officinalis L., 197
Gymnocarpium dryopteris (L.)
Newman, 138
Gypsophila fastigiata L., 170
Gypsophila muralis L., 170
см. *Psammophiliella muralis* (L.)
Ikonn.

H

Helichrysum arenarium (L.)
Moench, 160
Heliopsis scabra Dunal, 160
Heracleum sibiricum L., 155
Herniaria glabra L., 170
Herniaria suavis Klokov, 170
см. *Herniaria glabra* L.
Hieracium colliniforme (Peter) Roffley,
161
см. *Pilosella colliniformis* (Reh-
man) Dostál
Hieracium filifolium Ueksip., 160
Hieracium flagellare Willd., 162
см. *Pilosella x flagellaris* (Willd.)
Arv.-Touv.
Hieracium glomeratum Froel., 162
см. *Pilosella x glomerata* (Froel.)
Fr.
Hieracium onegense (Norrl.) Norrl., 162
см. *Pilosella onegensis* Norrl.

Hieracium pilosella L., 162
см. *Pilosella officinarum* F.Schult.
et Sch.Bip.
Hieracium umbellatum L., 160
Hierochloa repens (Host.) P.Beauv.,
151
Hippophae rhamnoides L., 175
Hippuris lanceolata Retz., 181
см. *Hippuris vulgaris* L.
Hippuris vulgaris L., 181
Holcus lanatus L., 151
Holcus mollis L., 151
Holosteum umbellatum L., 170
Hottonia palustris L., 189
Humulus lupulus L., 168
Hydrocharis morsus-ranae L., 144
Hylothelephium maximum (L.)
Holub, 174
Hylothelephium polonicum (Błocki)
Holub, 174
Hyoscyamus niger L., 200
Hypericum montanum L., 174
Hypericum perforatum L., 174
Hypochaeris maculata L., 160
Hypochaeris radicata L., 160
Hypopitys monotropa Crantz, 185
см. *Monotropa hypopitys* L.

I

Impatiens noli-tangere L., 164
Impatiens parviflora DC., 164
Inula britannica L., 160
Inula salicina L., 160
Iris pseudacorus L., 144
Iris sibirica L., 145

J

Jasione montana L., 168
Juncus alpinoarticulatus Chaix
ex Vill., 145
Juncus alpinus Vill., 145
см. *Juncus alpinoarticulatus* Chaix
ex Vill.
Juncus articulatus L., 145
Juncus atratus Krock., 145
Juncus bufonius L., 145

Juncus bulbosus L., 145
Juncus conglomeratus L., 145
Juncus effusus L., 145
Juncus filiformis L., 145
Juncus fuscoater Schreb., 145
 см. *Juncus alpinoarticulatus* Chaix
 ex Vill.
Juncus geniculatus auct. non Schrank, 145
 см. *Juncus alpinoarticulatus* Chaix
 ex Vill.
Juncus lamprocarpus Ehrh. ex Hoffm.,
 145
 см. *Juncus articulatus* L.
Juncus leersii Marss., 145
 см. *Juncus conglomeratus* L.
Juncus macer S.F.Gray, 146
 см. *Juncus tenuis* Willd.
Juncus squarrosus L., 146
Juncus tenuis Willd., 146
Juniperus communis L., 139
Jurinea cyanoides (L.) Rchb., 161

K

Knautia arvensis (L.) Coult., 175
Kochia laniflora (S.G.Gmel.) Borbás,
 173
Koeleria glauca (Spreng.) DC., 151
Koeleria grandis Besser ex Gorski,
 151
Koeleria polonica Domin, 151
 см. *Koeleria grandis* Besser
 ex Gorski

L

Lactuca serriola L., 161
Lamium album L., 182
Lamium purpureum L., 182
Lappa major Lam., 156
 см. *Arctium lappa* L.
Lappa minor Hill, 157
 см. *Arctium minus* (Hill) Bernh.
Lappula echinata Gilib., 165
 см. *Lappula squarrosa* (Retz.)
 Dumort.
Lappula squarrosa (Retz.) Dumort.,
 165

Laserpitium prutenicum L., 155
Lathyrus niger L., 177
Lathyrus palustris L., 177
Lathyrus pratensis L., 177
Lathyrus sylvestris L., 177
Lavatera thuringiaca L., 185
Ledum palustre L., 176
Leersia oryzoides (L.) Sw., 151
Lemna gibba L., 146
Lemna minor L., 146
Lemna polyrrhiza L., 146
 см. *Spirodela polyrrhiza* (L.)
 Schleid.
Lemna trisulca L., 146
Leontodon autumnalis L., 161
Leontodon hispidus L., 161
Leonurus cardiaca L., 182
Leonurus quinquelobatus Gibib. ex Usteri,
 nom. illeg., 182
 см. *Leonurus villosus* Desf.
 ex D'Urv.
Leonurus villosus Desf. ex D'Urv.,
 182
Lepidium densiflorum Schrader, 167
Lepidium draba L., 166
 см. *Cardaria draba* (L.) Desv.
Lepidium ruderales L., 167
Lepidotheca suaveolens (Pursh)
 Nutt., 161
Leucanthemum vulgare Lam., 161
Lilium martagon L., 146
Limosella aquatica L., 198
Linaria genistifolia (L.) Mill., 198
Linaria vulgaris Mill., 198
Lithospermum arvense L., 165
 см. *Buglossoides arvensis* (L.)
 I.M.Johnst.
Lithospermum officinale L., 165
Lolium multiflorum Lam., 151
Lolium perenne L., 151
Lolium temulentum L., 151
Lupinus polyphyllus Lindl., 178
Luzula campestris (L.) DC., 146
Luzula multiflora (Ehrh.) Lej., 146
Luzula pallescens auct. non Sw., 146
 см. *Luzula pallidula* Kirschner
Luzula pallidula Kirschner, 146
Luzula pilosa (L.) Willd., 146

Luzula subpilosa Gilib., 146
 см. *Luzula campestris* (L.) DC.
Lychnis viscaria L., 172
 см. *Steris viscaria* (L.) Raf.
Lycopodiella inundata (L.) Holub,
 136
Lycopodium annotinum L., 137
Lycopodium clavatum L., 137
Lycopsis arvensis L., 165
Lycopus europaeus L., 182
Lycopus exaltatus L. f., 182
Lysimachia nemorum L., 189
Lysimachia nummularia L., 189
Lysimachia thyrsoflora L., 189
 см. *Naumburgia thyrsoflora* (L.)
 Rchb.
Lysimachia vulgaris L., 189
Lythrum salicaria L., 184
Lythrum virgatum L., 184

M

Maianthemum bifolium (L.)
 F.W.Schmidt, 140
Malachium aquaticum (L.) Fr., 170
 см. *Myosoton aquaticum* (L.)
 Moench
Malus sylvestris Mill., 193
Malva excisa Rchb., 185
Malva pusilla Smith, 185
Malva sylvestris L., 185
Marrubium vulgare L., 182
Matricaria chamomilla L. nom. ambig.,
 161
 см. *Matricaria recutita* L.
Matricaria discoidea DC., Buchenau
 1894, non L. 1755, 161
 см. *Lepidotheca suaveolens* (Pursh)
 Nutt.
Matricaria perforata Merat, 164
 см. *Tripleurospermum inodorum*
 (L.) Sch. Bip.
Matricaria recutita L., 161
Medicago lupulina L., 178
Melampyrum nemorosum L., 198
Melampyrum pratense L., 198
Melandrium album (Mill.) Garcke,
 170

Melica nutans L., 151
Melilotus albus Medik., 178
Melilotus officinalis (L.) Pall., 178
Mentha aquatica L., 183
Mentha arvensis L., 183
Mentha longifolia (L.) Huds., 183
Mentanthes trifoliata L., 185
Molinia caerulea (L.) Moench, 152
Moneses uniflora (L.) A.Gray, 190
Monotropa hypopitys L., 185
Myosotis arenaria Schrad., 165
 см. *Myosotis micrantha* Pall.
 ex Lehm.
Myosotis arvensis (L.) Hill, 165
Myosotis caespitosa K.F.Schultz, 165
 см. *Myosotis laxa* Lehm.
Myosotis laxa Lehm., 165
Myosotis micrantha Pall. ex Lehm.,
 165
Myosotis palustris (L.) L., 165
 см. *Myosotis scorpioides* L.
Myosotis scorpioides L., 165
Myosotis sparsiflora J.C.Mikan
 ex Pohl, 165
Myosoton aquaticum (L.) Moench,
 170
Myosurus minimus L., 191
Myriophyllum spicatum L., 181
Myriophyllum verticillatum L., 181

N

Nardus stricta L., 152
Nasturtium amphibium (L.) R.Br., 167
 см. *Rorippa amphibia* (L.) Besser
Nasturtium austriacum Crantz, 167
 см. *Rorippa austriaca* (Crantz)
 Besser
Nasturtium sylvestre R.Br., 167
 см. *Rorippa sylvestris* (L.) Besser
Naumburgia thyrsoflora (L.) Rchb.,
 189
Neottia nidus-avis (L.) Rich., 147
Nepeta cataria L., 183
Nepeta cataria L. var. *citriodora*
 Dum., 183
Nonea pulla DC., 166
Nuphar lutea (L.) Smith, 185

Nymphaea alba* L., 185**Nymphaea candida* C.Presl, 185****O*****Oberna behen* (L.) Ikonn., 170***Odontites serotinus* Dumort., 198см. *Odontites vulgaris* Moench***Odontites vulgaris* Moench, 198*****Oenanthe aquatica* (L.) Poir., 155*****Oenothera biennis* L., 186*****Oenothera depressa* E.Greene, 186*****Oenothera parviflora* L., 186*****Oenothera rubricaulis* Klebahn, 186***Omalothea sylvatica* (L.) Sch. Bip. et F. Schultz, 160см. *Gnaphalium sylvaticum* L.*Onagra biennis* (L.) Scop., 186см. *Oenothera biennis* L.***Ononis arvensis* L., 178*****Onopordum acanthium* L., 161*****Origanum vulgare* L., 183*****Orthilia secunda* (L.) House, 190*****Otities borysthenica* (Grun.) Klokov, 170***Otities parviflora* (Ehrh.) Grossh., 170см. *Otities borysthenica* (Grun.) Klokov***Oxalis acetosella* L., 186*****Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr., 176*****Oxycoccus palustris* Pers., 176***Oxycoccus quadripetalus* Gilib., 176см. *Oxycoccus palustris* Pers.**P*****Padus avium* Mill., 193***Padus racemosa* (Lam.) Gilib., 193см. *Padus avium* Mill.***Padus serotina* (Ehrh.) Ag., 193*****Papaver rhoeas* L., 186*****Parnassia palustris* L., 187*****Pastinaca sativa* L., 155*****Pedicularis palustris* L., 198*****Pedicularis sceptrum-carolinum* L., 198*****Peplis portula* L., 184*****Persicaria amphibia* (L.) Delarbre, 188*****Persicaria hydropiper* (L.) Delarbre, 188*****Persicaria maculosa* S.F.Gray, 188*****Persicaria minor* (Huds.) Opiz, 188*****Persicaria scabra* (Moench) Moldenke, 188*****Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench, 155*****Peucedanum palustre* (L.) Moench, 155*****Phalacrolooma annuum* (L.) Dumort., 162*****Phalaroides arundinacea* (L.) Rausch., 152*****Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt, 139*****Phleum phleoides* (L.) H.Karst., 152*****Phleum pratense* L., 152*****Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud., 152***Phragmites communis* Trin., 152см. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.***Picea abies* (L.) H.Karst., 139*****Picris hieracioides* L., 161*****Pilosella aurantiaca* (L.) F.Schultz & Sch.Bip., 161*****Pilosella colliniformis* (Rehman) Dostál, 161*****Pilosella echioides* (Lum.) F.Schultz & Sch. Bip., 162*****Pilosella officinarum* F.Schult. et Sch.Bip., 162*****Pilosella onegensis* Norrl., 162*****Pilosella x flagellaris* (Willd.) Arv.-Touv., 162*****Pilosella x glomerata* (Froel.) Fr., 162*****Pimpinella saxifraga* L., 155*****Pinus banksiana* Lamb., 139*****Pinus sylvestris* L., 139*****Plantago arenaria* Waldst. et Kit., 187***Plantago indica* L., 187см. *Plantago arenaria* Waldst. et Kit.

- Plantago intermedia* DC., 187**
***Plantago lanceolata* L., 187**
***Plantago major* L., 187**
Plantago major L. subsp. *intermedia* (DC.) Arcang., 187
 см. *Plantago intermedia* DC.
***Plantago media* L., 187**
Plantago scabra Moench, 187
 см. *Plantago arenaria* Waldst. et Kit.
***Platanthera bifolia* (L.) Rich., 147**
***Poa angustifolia* L., 152**
***Poa annua* L., 152**
***Poa bulbosa* L., 152**
***Poa compressa* L., 152**
***Poa nemoralis* L., 152**
***Poa palustris* L., 152**
***Poa pratensis* L., 152**
***Poa trivialis* L., 152**
***Polygala amarella* Crantz, 187**
***Polygala comosa* Schkuhr, 187**
***Polygala vulgaris* L., 187**
***Polygonatum multiflorum* (L.) All., 140**
***Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce, 140**
Polygonatum officinale All., 140
 см. *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce
Polygonum amphibium L., 188
 см. *Persicaria amphibia* (L.) Delarbre
***Polygonum aviculare* L., 188**
***Polygonum bellardii* All. s.str., 188**
Polygonum bistorta L., 187
 см. *Bistorta officinalis* Delarbre
Polygonum convolvulus L., 188
 см. *Fallopia convolvulus* (L.) A.Löve
Polygonum dumetorum L., 188
 см. *Fallopia dumetorum* (L.) Holub
Polygonum hydropiper L., 188
 см. *Persicaria hydropiper* (L.) Delarbre
Polygonum minus Huds., 188
 см. *Persicaria minor* (Huds.) Opiz
Polygonum neglectum Bess., 188
 см. *Polygonum bellardii* All. s.str.
- Polygonum persicaria* L., 188
 см. *Persicaria maculosa* S.F.Gray
Polygonum scabrum Moench, 188
 см. *Persicaria scabra* (Moench) Moldenke
***Polypodium vulgare* L., 138**
***Populus nigra* L., 196**
***Populus tremula* L., 196**
***Portulaca oleracea* L., 189**
***Potamogeton crispus* L., 153**
***Potamogeton lucens* L., 153**
***Potamogeton natans* L., 153**
***Potamogeton nodosus* Poir., 153**
***Potamogeton pectinatus* L., 153**
***Potentilla anserina* L., 193**
***Potentilla argentea* L., 193**
***Potentilla erecta* (L.) Raeusch., 193**
***Potentilla norvegica* L., 193**
***Potentilla palustris* (L.) Scop., 193**
***Potentilla reptans* L., 193**
***Potentilla supina* L., 194**
Potentilla tormentilla Neck., 193
 см. *Potentilla erecta* (L.) Raeusch.
***Primula veris* L., 190**
***Prunella grandiflora* (L.) Scholl., 183**
***Prunella vulgaris* L., 183**
Prunus padus L., 193
 см. *Padus avium* Mill.
***Psammophiliella muralis* (L.) Ikonn., 170**
Ptarmica borysthenica Klokov et Sakalo, 162
 см. *Ptarmica salicifolia* (Besser) Serg.
***Ptarmica cartilaginea* (Ledeb. ex Rchb.) Ledeb., 162**
***Ptarmica salicifolia* (Besser) Serg., 162**
***Ptarmica vulgaris* Blackw. ex DC., 162**
***Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn, 138**
***Pteridium pinetorum* C.N.Page & R.R.Mill, 138**
***Pulicaria vulgaris* P.Gaertn., 162**
***Pulmonaria obscura* Dumort, 166**
Pulsatilla latifolia Rupr., 191
 см. *Pulsatilla patens* (L.) Mill. s.l.

Pulsatilla patens (L.) Mill. s.l., 191
Pyrola chlorantha Sw., 190
Pyrola media Sw., 190
Pyrola minor L., 190
Pyrola rotundifolia L., 190
Pyrola secunda L., 190
 см. ***Orthilia secunda*** (L.) House
Pyrola umbellata L., 190
 см. ***Chimaphila umbellata*** (L.)
 W.Barton
Pyrola uniflora L., 190
 см. ***Moneses uniflora*** (L.) A.Gray
Pyrus communis L., 194

Q

Quercus robur L., 179

R

Radiola linoides Roth, 184
Ramischia secunda (L.) Garcke, 190
 см. ***Orthilia secunda*** (L.) House
Ranunculus acris L., 191
Ranunculus auricomus L., 191
Ranunculus flammula L., 191
Ranunculus lingua L., 191
Ranunculus polyanthemos L., 191
Ranunculus pseudobulbosus Schur, 191
 см. ***Ranunculus sardous*** Crantz
Ranunculus repens L., 191
Ranunculus sardous Crantz, 191
Ranunculus sceleratus L., 191
Raphanus raphanistrum L., 167
Rhinanthus alectorolophus Pollich,
 198
Rhinanthus serotinus (Schoenh.)
 Oborny, 198
Rhodococcum vitis-idaea (L.) Avror., 176
 см. ***Vaccinium vitis-idaea*** L.
Rhododendron flavum D.Don., 176
 см. ***Rhododendron luteum*** Sweet
Rhododendron luteum Sweet, 176
Rhynchospora alba (L.) Vahl, 144
Ribes nigrum L., 181
Rorippa amphibia (L.) Besser, 167
Rorippa austriaca (Crantz) Besser,
 167

Rorippa palustris (L.) Besser, 167
Rorippa sylvestris (L.) Besser, 167
Rosa andrzejowskii Steven, 194
Rosa biserrata Mérat, 194
Rosa canina L., 194
Rosa dumalis Bechst., 194
 см. ***Rosa biserrata*** Mérat
Rosa pomifera Herrm., 194
 см. ***Rosa villosa*** L.
Rosa rubiginosa L., 194
Rosa rugosa Thunb., 194
Rosa subcanina (H.Christ) Dalla
 Torre & Sarnth., 194
Rosa tomentosa Smith, 194
Rosa villosa L., 194
Rubus caesius L., 194
Rubus idaeus L., 194
Rubus nessensis W.Hall, 195
Rubus nessensis W.Hall ssp.
scissoides H.E.Weber, 195
Rubus ortostachys G.Braun, 195
Rubus plicatus Weihe & Nees, 195
Rubus saxatilis L., 195
Rubus suberectus G.Anders. ex Smith, 195
 см. ***Rubus nessensis*** W.Hall
Rumex acetosa L., 188
Rumex acetosella L., 188
Rumex confertus Willd., 188
Rumex crispus L., 189
Rumex hydrolapathum Huds., 189
Rumex longifolius DC., 189
Rumex obtusifolius L., 189
Rumex sylvestris (Lam.) Wallr., 189
 см. ***Rumex obtusifolius*** L.
Rumex thyrsoiflorus Fingerh., 189

S

Sagina nodosa (L.) Fenzl, 170
Sagina procumbens L., 170
Sagittaria sagittifolia L., 139
Salix acutifolia Willd., 196
Salix alba L., 196
Salix aurita L., 196
Salix caprea L., 196
Salix cinerea L., 196
Salix fragilis L., 196
Salix lapponum L., 197

- Salix myrtilloides*** L., 197
Salix pentandra L., 197
Salix rosmarinifolia L., 197
Salix triandra L., 197
Salvia pratensis L., 183
Sambucus nigra L., 169
Sanguisorba officinalis L., 195
Saponaria officinalis L., 171
Sarothamnus scoparius (L.)
 W.D.J.Koch, 178
Scabiosa ochroleuca L., 175
Scheuchzeria palustris L., 153
Schoenoplectus lacustris (L.) Palla, 144
 см. *Scirpus lacustris* L.
Scirpus lacustris L., 144
Scirpus radicans Schkuhr., 144
Scirpus sylvaticus L., 144
Scleranthus annuus L., 171
Scleranthus perennis L., 171
Scorzonera humilis L., 163
Scrophularia alata Gilib., nom. inval., 198
 см. *Scrophularia umbrosa* Dumort.
Scrophularia nodosa L., 198
Scrophularia umbrosa Dumort., 198
Scutellaria galericulata L., 183
Scutellaria hastifolia L., 183
Securiger a varia (L.) Lassen, 178
Sedum acre L., 174
Sedum maximum (L.) Hoffm., 174
 см. *Hylotelephium maximum* (L.)
 Holub
Sedum ruprechtii (Jalas) Omelczuk, 174
 см. *Hylotelephium polonicum*
 (Błocki) Holub
Selinum palustre L., 155
 см. *Peucedanum palustre* (L.)
 Moench
Senecio jacobaea L., 163
Senecio paludosus L., 163
Senecio sylvaticus L., 163
Senecio vernalis Waldst. & Kit., 163
Senecio viscosus L., 163
Senecio vulgaris L., 163
Serratula inermis Gilib., 163
 см. *Serratula tinctoria* L.
Serratula tinctoria L., 163
Setaria glauca (L.) P.Beauv., 153
Setaria viridis (L.) P.Beauv., 153
Sieglingia decumbens (L.) Bernh.,
 153
Silene alba (Mill.) E.Krause, 170
 см. *Melandrium album* (Mill.)
 Garcke
Silene borysthena (Grun.) Walters, 170
 см. *Otitis borysthena* (Grun.)
 Klokov
Silene chlorantha (Willd.) Ehrh., 171
Silene latifolia (Mill.) Britt. et Rendle, 170
 см. *Oberna behen* (L.) Ikonn.
Silene lithuanica Zapał., 171
Silene nutans L., 171
Silene tatarica (L.) Pers., 171
Silene vulgaris (Moench) Garcke, 170
 см. *Oberna behen* (L.) Ikonn.
Sinapis nigra L., 166
 см. *Brassica nigra* (L.) W.D.J.Koch
Sisymbrium altissimum L., 167
Sisymbrium loeselii L., 167
Sisymbrium officinale (L.) Scop., 167
Sisymbrium pannonicum Jacq., 167
 см. *Sisymbrium altissimum* L.
Sisymbrium sinapistrum Crantz, 167
 см. *Sisymbrium altissimum* L.
Sium latifolium L., 155
Solanum dulcamara L., 200
Solanum nigrum L., 200
Solidago canadensis L., 163
Solidago serotinoidea A.Löve
 et D Löve, 163
Solidago virgaurea L., 163
Sonchus arvensis L., 163
Sonchus asper (L.) Hill, 164
Sonchus oleraceus L., 164
Sorbus aucuparia L., 195
Sparganium emersum Rehman, 153
Sparganium erectum L., 153
Sparganium minimum Wallr., 153
Sparganium natans L., nom. ambig., 153
 см. *Sparganium minimum* Wallr.
Sparganium ramosum Huds., 153
 см. *Sparganium erectum* L.
Sparganium simplex Huds., 153
 см. *Sparganium emersum* Rehman
Spergula arvensis L., 171

Spergula arvensis L. subsp. *maxima* (Weihe) O.Schwarz, 171
 см. *Spergula maxima* Weihe
Spergula maxima Weihe, 171
Spergula morisonii Boreau, 171
Spergularia campestris (L.) Aschers., 171
 см. *Spergularia rubra* (L.) J. Presl et C. Presl
Spergularia rubra (L.) J. Presl et C. Presl, 171
Spergula vernalis Willd., 171
 см. *Spergula morisonii* Boreau
Spergula vulgaris Boenn., 171
 см. *Spergula arvensis* L.
Spirodela polyrrhiza (L.) Schleid., 146
Stachys betonica Benth., 181
 см. *Betonica officinalis* L.
Stachys palustris L., 183
Stachys recta L., 183
Stellaria graminea L., 171
Stellaria holostea L., 172
Stellaria media (L.) Vill., 172
Stellaria palustris Retz., 172
Stenactis annua (L.) Nees, 162
 см. *Phalacrolooma annuum* (L.) Dumort.
Steris viscaria (L.) Raf., 172
Stratiotes aloides L., 144
Strophiotoma sparsiflora (Mikan) Turcz., 165
 см. *Myosotis sparsiflora* J.C.Mikan ex Pohl
Succisa pratensis Moench, 175
Succisella inflexa (Kluk) G.Beck, 175
Symphytum officinale L., 166

T

Tanacetum vulgare L., 164
Taraxacum officinale Webb. ex Wigg. aggr., 164
Teucrium scordium L., 183
Thalictrum aquilegifolium L., 192
Thalictrum lucidum L., 192
Thalictrum minus L., 192
Thelypteris palustris Schott, 139
Thesium ebracteatum Hayne, 197

Thymus serpyllum L., 184
Tilia cordata Mill., 200
Torilis anthriscus Ledeb., 156
 см. *Torilis japonica* (Houtt.) DC.
Torilis japonica (Houtt.) DC., 156
Tragopodon ucrainicus Artemcz., 164
Trapa natans L. s.l., 200
Trientalis europaea L., 190
Trifolium alpestre L., 178
Trifolium arvense L., 178
Trifolium aureum Pollich, 178
Trifolium campestre Schreb., 178
Trifolium dubium Sibth., 178
Trifolium fragiferum L., 178
Trifolium hybridum L., 179
Trifolium medium L., 179
Trifolium minus L., 178
 см. *Trifolium dubium* Sibth.
Trifolium montanum L., 179
Trifolium pratense L., 179
Trifolium repens L., 179
Trifolium sativum L., 179
Trifolium spadiceum L., 179
Trifolium strepens Crantz, 178
 см. *Trifolium aureum* Pollich
Triglochin palustre L., 146
Tripleurospermum inodorum (L.) Sch. Bip., 164
Turritis glabra L., 168
Tussilago farfara L., 164
Typha angustifolia L., 154
Typha latifolia L., 154

U

Ulmus laevis Pall., 200
Urtica dioica L., 201
Urtica galeopsifolia Wierzb. ex Opiz, 201
Urtica urens L., 201
Utricularia intermedia Hayne, 184
Utricularia minor L., 184
Utricularia vulgaris L., 184

V

- Vaccaria hispanica** (Mill.)
Rauschert, 172
Vaccaria segetalis Garcke, 172
см. *Vaccaria hispanica* (Mill.)
Rauschert
- Vaccinium myrtillus** L., 176
Vaccinium oxycoccus L., 176
см. *Oxycoccus palustris* Pers.
- Vaccinium uliginosum** L., 176
Vaccinium vitis-idaea L., 176
Valeriana officinalis L., 201
Verbascum blattaria L., 199
Verbascum lychnitis L., 199
Verbascum nigrum L., 199
Verbascum phlomoides L., 199
Verbascum thapsus L., 199
Veronica anagallis-aquatica L., 199
Veronica arvensis L., 199
Veronica beccabunga L., 199
Veronica campestris (Schmalh.) Schmalh.,
199
см. *Veronica dillenii* Crantz
- Veronica chamaedrys** L., 199
Veronica dillenii Crantz, 199
Veronica incana L., 199
Veronica longifolia L., 199
Veronica officinalis L., 199
Veronica scutellata L., 200
Veronica serpyllifolia L., 200
Veronica spicata L., 200
Veronica teucrium L., 200
Viburnum opulus L., 169
Vicia cassubica L., 179
Vicia cracca L., 179
Vicia sepium L., 179
Vicia tetrasperma (L.) Schreb., 179
Vicia villosa Roth, 179
Vinca minor L., 156
Vincetoxicum hirundinaria Madik.,
156
Vincetoxicum officinale Moench, 156
см. *Vincetoxicum hirundinaria*
Madik.
- Viola arvensis** Murray, 201
Viola canina L., 201
Viola montana L., 201
Viola odorata L., 201

- Viola palustris** L., 201
Viola reichenbachiana Jord.
ex Boreau, 201
Viola riviniana Rchb., 201
Viola rupestris F.W. Schmidt, 202
Viola sylvatica Fr. ex Hartm. f., 201
см. *Viola reichenbachiana* Jord.
ex Boreau
Viola sylvestris auct. non Lam., 201
см. *Viola riviniana* Rchb.
- Viola tricolor** L., 202
Viola uliginosa Besser, 202
Viscaria viscosa Aschers., 172
см. *Steris viscaria* (L.) Raf.
Viscaria vulgaris Bernh., 172
см. *Steris viscaria* (L.) Raf.
- Viscum album** L., 184
Viscum album L. subsp. *austriacum* (Wiesb.) Vollm., 184
см. *Viscum austriacum* Wiesb.
- Viscum austriacum** Wiesb., 184

X

- Xanthoxalis dillenii** (Jacq.) Holub,
186
Xanthoxalis stricta (L.) Small, 186

Z

- Zerna inermis** (Leyss.) Lindm., 148
см. *Bromopsis inermis* (Leyss.)
Holub

Наукове видання

Фіторізноманіття Поліського природного заповідника: водорості, мохоподібні, судинні рослини

Колектив авторів

За загальною редакцією к.б.н. О.О.Орлова

Підписано до друку 05.04.2013.

Формат 60x84/16. Папір офсетний 80 г/м². Гарнітура Charter.

Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 16,3. Обл.-вид. арк. 16,3. Наклад 400 прим.

Видавництво ТОВ «НВП «Інтерсервіс»,

м. Київ, вул. Бориспільська, 9, тел. (044) 586-48-65.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру серія ВОЗ №919546 від 19.09.2004 р.